

ความมั่นคงของมนุษย์ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ : กรณีศึกษาอาจารย์
มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

**Human Security under Insurgency Situation : A Case Study of Public University
Lecturers in the Three Southernmost Provinces of Thailand**

อาซัน ดงนะเต็ง

Arsun Dongnadeng

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Public Administration
Prince of Songkla University**

2553

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์   ความมั่นคงของมนุษย์ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ : กรณีศึกษา
 อาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
 ผู้เขียน   นายอาซัน ดงนะเต็ง
 สาขาวิชา   รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ชัยเจริญวัฒน์)

.....ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ววิทย์ บารู)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ชัยเจริญวัฒน์)

.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสมภาพ จิตรภิรมย์ศรี)

.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสมภาพ จิตรภิรมย์ศรี)

.....กรรมการ
 (ดร.ชาลี ไตรจันทร์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

.....
 (รองศาสตราจารย์ ดร.เกริกชัย ทองหนู)
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความมั่นคงของมนุษย์ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ : กรณีศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ผู้เขียน	นายอาซัน ดงนะแดง
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความมั่นคงด้านการทำงาน ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม สังคมวัฒนธรรม และสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของอาจารย์ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบ ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์ และศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์สังกัดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จำนวน 272 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความมั่นคงโดยรวม ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) โดยมีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และด้านการทำงาน มาก (ค่าเฉลี่ย 3.58 และ 3.52 ตามลำดับ) ส่วนความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมและด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความมั่นคง ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.15 และ 2.90 ตามลำดับ) ทั้งนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมสูงกว่าด้านอื่น ๆ และมีความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ต่ำที่สุด และพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์ได้แก่ หน่วยงานที่สังกัด อายุ ศาสนา ภาษาที่ใช้ในครอบครัว ภูมิภาคเดิม มหาวิทยาลัยที่จบ การศึกษาระดับปริญญาตรี อายุงาน ความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ ประเภทที่พักอาศัย ความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ การผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ

ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์ คือ ด้านการทำงาน ควรมีค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เพียงพอ จูงใจให้ทำงานได้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ควรจัดที่พักอาศัยให้เหมาะสม เพียงพอ เป็นธรรม ด้านสังคมวัฒนธรรม ควรสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลาย และด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความคุ้มครองอาจารย์ โดยมีอุปกรณ์ ระบบและมาตรการที่มีประสิทธิภาพ เตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ความไม่สงบ

Thesis Title	Human Security under Insurgency Situation : A Case Study of Public University Lecturers in the Three Southernmost Provinces of Thailand
Author	Mr. Arsun Dongnadeng
Major Program	Public Administration
Academic Year	2009

Abstract

The three main purposes of this research are as follows. Firstly, to study the level of security in terms of work, housing and environment, examine the cultural setting as well as the safety of life and property of lecturers under an insurgency situation. Secondly, to study how personal characteristics and insurgency-related situational factors affect security of lecturers. Thirdly, to provide recommendations for enhancing the security of lecturers. The sample group was comprised of 272 lecturers at three public universities in the three southernmost provinces of Thailand: Prince of Songkla University, Pattani campus, Yala Rajabhat University and Narathiwat Rajanakarin University. Statistical tools used for analysis of data were questionnaires and interviews. The data was analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, multivariate analysis of variance and content analysis. The results of this research revealed that the total security level of the sample group was medium ($\bar{x} = 3.29$). The security of housing and environment and work were high ($\bar{x} = 3.58, 3.52$). Security of society at large and safety of life and property were medium ($\bar{x} = 3.15, 2.90$). So, the highest security of the sample group was related to housing and environment. The lowest security was found to be the safety of life and property. The factors influencing the security of lecturers were the particular institution, age, religion, language used at home, original domicile, university where they graduated from, length of employment, satisfaction of work, type of housing, the differing opinions on level of violence, personal experience with the insurgency and the frequency of receiving news about the insurgency. The sample groups also gave suggestions for improving security for lecturers: in terms of work, the university and the government should provide ample rewards and sufficient welfare to motivate lecturers to work under the dangerous conditions that an insurgency situation brings. In terms of housing and environment, they should emphasize safety, fairness and availability. In terms of society, they should encourage people to participate in multicultural activities together. Finally in terms of safety of life and property, they should take measures to protect lecturers and have a concrete plan to deal with the problems when there is an insurgency situation.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจากหลายท่าน ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำปรึกษา แนะนำอย่างทุ่มเททั้งร่างกายแรงใจตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ อาจารย์ ดร.ชาลี ไตรจันทร์ ที่ให้คำแนะนำเรื่องสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล และเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย รวมทั้งเป็นกรรมการสอบในครั้งนี้ อาจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง ที่ให้คำแนะนำการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ บารู ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ชิตชนก เชิงเขาวี รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพักตร์ ทองแท้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานพ จิตต์ภูษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะ กิจถาวร ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ขอบพระคุณเจ้าหน้าที่หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตทั้งภาคปกติและภาคสมทบ คุณปริศนา ชัยดวง ที่กระตุ้นเตือนและแนะนำเรื่องการเขียนวิทยานิพนธ์ คุณอาพันธ์ เจ๊ะตือระ ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือให้คำแนะนำเรื่องภาษาอังกฤษ

ขอบพระคุณผู้อำนวยการกองบริการการศึกษา วิทยาเขตปัตตานีที่เห็นความสำคัญและส่งเสริมการศึกษาต่อของบุคลากรในสังกัด ขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อนร่วมงานทุกคนที่ให้กำลังใจเสมอ ตลอดจนเพื่อนร่วมรุ่น MPA 15 ทุกคน

ขอบพระคุณสถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ให้ทุนสนับสนุนวิทยานิพนธ์

ขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมชา สุวรรณกาญจน์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ อาจารย์ ดร.นินาวาลย์ ปานากาเซ็ง แมงกาจิ อาจารย์อาบีดิน ดะแซสตาเมาะ อาจารย์นิมารูณี หะยีวาเงาะ คุณรอฮานา ดาคาเฮ็ง มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา รวมทั้งเจ้าหน้าที่ประสานงานวิจัยทุกคณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ประสานงานในการเก็บข้อมูลวิจัยเป็นอย่างดี

ขอบพระคุณ ทุกคนในครอบครัวที่ให้ความรักความเข้าใจส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ที่มีคุณค่ายิ่งนี้ให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

อาซัน ดงนะเต็ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
รายการตาราง	(8)
รายการภาพประกอบ	(11)
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	7
สมมติฐานการวิจัย	7
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
เอกสารที่เกี่ยวข้อง	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
3 วิธีการวิจัย	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
ประชากรเป้าหมาย	54
ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	57
กรอบการสุ่มตัวอย่าง	57
เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล	59
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	61
การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย	62
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	63

4	ผลการวิจัย	64
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	128
	สรุปผลการวิจัย	129
	อภิปรายผลการวิจัย	139
	ข้อเสนอแนะ	150
	บรรณานุกรม	151
	ภาคผนวก	163
1	การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	164
2	แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	174
3	แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	186
4	ผลจากการสัมภาษณ์	191
5	หนังสือตอบรับการนำเสนอผลงานวิจัย	217
6	หนังสือขอบคุณการนำเสนอผลงานวิจัย	219
	ประวัติผู้เขียน	221

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1	ความแตกต่างระหว่างความมั่นคงของรัฐและความมั่นคงของมนุษย์	18
2	จำนวนอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำแนกตามประเภทและคณะ/หน่วยงาน	54
3	จำนวนอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำแนกตามประเภท และคณะ	54
4	จำนวนอาจารย์มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จำแนกตามประเภท และคณะ/หน่วยงาน	55
5	สรุปจำนวนประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา	55
6	จำนวนอาจารย์และสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละมหาวิทยาลัย	56
7	จำนวนอาจารย์และสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคณะของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำแนกตามประเภทอาจารย์	57
8	จำนวนอาจารย์และสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคณะของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำแนกตามประเภทอาจารย์	57
9	จำนวนอาจารย์และสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคณะ/หน่วยงานของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จำแนกตามประเภทบุคลากร	58
10	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการสัมภาษณ์	60
11	จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล	65
12	ค่าเฉลี่ย และระดับความพึงพอใจต่องานที่ปฏิบัติอยู่	68
13	จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	69
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมั่นคงด้านการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	71
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	73
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	74

17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมั่นคงด้านสวัสดิภาพ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	75
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมั่นคงด้านต่าง ๆ ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยรวม	77
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ หน่วยงานที่สังกัดต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	79
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ เพศต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	80
21	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ อายุต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	81
22	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ ศาสนาต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	81
23	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ ภาษาที่ใช้ในครอบครัวต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	82
24	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ ภูมิลำเนาเดิมต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	83
25	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ สถานภาพสมรสต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	84
26	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ จำนวนบุตรต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	84
27	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ ระดับการศึกษาต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	85
28	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ โรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อระดับ ความมั่นคงของอาจารย์	86
29	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ มหาวิทยาลัยที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	87
30	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ ตำแหน่งที่ปฏิบัติงานต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	87
31	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ ตำแหน่งทางวิชาการต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	88

32	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ รายรับต่อเดือนต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	89
33	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ อายุงานต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	90
34	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ ความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	91
35	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ ประเภทที่พักอาศัยต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	92
36	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ ความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบต่อระดับ ความมั่นคงของอาจารย์	93
37	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ การผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้น ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	94
38	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของ ความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบต่อระดับ ความมั่นคงของอาจารย์	95

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
2	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์	97

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมปัจจุบันถูกขับเคลื่อนโดยกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมาย มีผลกระทบในรูปแบบของภาวะเสี่ยงและภัยคุกคามที่เกี่ยวข้องกับการอยู่รอดของปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน และความเป็นมนุษย์หลายด้าน เช่น ด้านการละเมิดสิทธิมนุษยชน ความขัดแย้งจากการใช้ประโยชน์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านอาชญากรรมข้ามชาติ ด้านวัฒนธรรม เป็นต้น (กานดา วัชรภักย์, 2551 : 1) ปัญหาความมั่นคงมีความท้าทายและมีความเชื่อมโยงระหว่างประเทศมากขึ้น แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงเปลี่ยนจุดเน้นจากความมั่นคงของรัฐไปสู่ความมั่นคงของมนุษย์ที่ถือว่ามนุษย์เป็นศูนย์กลาง (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2549 : 1) และใส่ใจเรื่องของความเสี่ยงและภัยคุกคามซึ่งมีความเป็นพลวัต ที่จำเป็นจะต้องหาหนทางในการปกป้องคุ้มครองประชาชนจากภัยคุกคามต่าง ๆ (กานดา วัชรภักย์, 2551 : 1)

ความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) เป็นประเด็นที่โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program : UNDP) ได้นำเสนอมาตั้งแต่ ค.ศ.1994 และได้นิยามความหมายของความมั่นคงของมนุษย์ว่าคือความมั่นคงร่วมกันในทุกมิติ คือ เศรษฐกิจ อาหาร สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม สถานภาพส่วนตัว ชุมชนและการเมือง ความมั่นคงร่วมกันในทุกมิติหมายถึงความปลอดภัยจากภัยคุกคามทั้งที่รุนแรงและไม่รุนแรง สภาพของการมีเสรีภาพและอิสระจากการคุกคามทั้งด้านสิทธิ รวมทั้งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน นิยามความมั่นคงของมนุษย์ของ UNDP ให้ความสำคัญกับความสามารและโอกาสที่มนุษย์สามารถใช้ชีวิตได้อย่างเต็มที่ โดยไม่รบกวนหรือคุกคามการดำรงชีวิตของผู้อื่น (เท็ดพงศ์ เต็งไตรรัตน์, 2548 : 3) นอกจากนี้กระทรวงการพัฒนาลังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2549 : 8) ได้นิยามความมั่นคงของมนุษย์ว่าหมายถึงการที่ประชาชนได้รับหลักประกันด้านสิทธิ ความปลอดภัย การสนองตอบต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี ตลอดจนได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง

กล่าวโดยสรุป ความมั่นคงของมนุษย์หมายถึงการที่มนุษย์สามารถดำรงชีวิตและทำมาหากินโดยปราศจากความหวาดกลัว ความหวาดระแวงจากภัยคุกคามหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่วิกฤติหรือปัญหาที่มีลักษณะคุกคามชีวิตความเป็นอยู่ การปราศจากความขาดแคลน การได้รับความคุ้มครองจากความรุนแรง ได้รับหลักประกันด้านสิทธิ ความปลอดภัย ได้รับการตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี ตลอดจนได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง

ความมั่นคงของมนุษย์เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่พึงปรารถนาของการพัฒนาประเทศ ในการพัฒนานั้น อาจมุ่งเน้นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้าน แต่ท้ายที่สุดมนุษย์ทุกคนย่อมต้องการชีวิตที่มั่นคงและมีความสุข โดยความสุขในความหมายที่ลึกซึ้งนั้น หมายถึงการมีชีวิตที่ปกติสุขที่ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น สงบ เรียบร้อย และอยู่ร่วมกันกับมนุษย์อย่างสันติสุขหรืออีกนัยหนึ่งเป็นความมั่นคงของมนุษย์ที่ไม่ถูกระทบจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เป็นทุกข์หรือเดือดร้อน (ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม, 2549 : 30) ความมั่นคงของมนุษย์เป็นตัวชี้วัดการพัฒนาประเทศได้ดีกว่าการพิจารณาที่การเจริญเติบโตของรายได้ประชาชาติ ที่นิยมนำมาเปรียบเทียบกับระดับการพัฒนาประเทศ ตัวเลขรายได้ประชาชาตินั้นไม่สามารถบอกถึงความสุขที่คนส่วนใหญ่ในประเทศมีอยู่ (เทอดพงศ์ เต็งไตรรัตน์, 2548 : 4)

สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นกรณีที่ชัดเจนเป็นโจทย์ที่ทำนาย และสำคัญในการนำแนวคิด หลักการเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง (ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม, 2549 : 30) เนื่องจากเป็นปัญหาที่เรื้อรังและรุนแรง เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนเกินกว่าที่รัฐจะจัดการได้ด้วยอำนาจรัฐหรือความเข้าใจปัญหาในแบบเดิมที่เน้นความเป็นเอกภาพของประเทศเป็นหลัก จนละเลยความสำคัญในเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ (พันธุทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, 2550 : 3)

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีเนื้อที่รวม 10,927 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากร รวมประมาณ 1,820,014 คน (กรมการปกครอง, 2550) ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 79.3 ของประชากรทั้งหมด ส่วนที่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 20.1 และศาสนาอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 0.6 (คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ, 2549 : 29) เป็นพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง ประชากรมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และความแตกต่างของเชื้อชาติ ขนบธรรมเนียม ประเพณี เป็นพื้นที่ที่มีความเปราะบางต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของประเทศ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานาน มีความซับซ้อนละเอียดอ่อน (สุทธิพงศ์ พรหมไพจิตร และคณะ, 2539 : 2, อ้างถึงในอิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต และคณะ, 2548 : 540)

ดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้เคยเป็นอาณาจักรอิสระที่เจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่อดีต ปกครองตนเองอย่างอิสระภายใต้การปกครองของเจ้าเมืองมลายูอย่างต่อเนื่อง รัฐสยามเพิ่งขยายอิทธิพลเข้ามาในพื้นที่ดังกล่าวอย่างจริงจังหลังจากสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี (ปิยนาด บุนนาค, 2534 : 87) ได้รับการผนวกเป็นส่วนหนึ่งของสยามประเทศเมื่อต้นศตวรรษที่ 19 ในรัชสมัยของรัชกาลที่ 5 ในปี พ.ศ. 2445 (กระทรวงการพัฒนาลังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2549 : 55) เป็นปีที่ปัตตานีสัญญเสียอำนาจอย่างสิ้นเชิง คือการสูญเสียอธิปไตยของบรรดารายา สิทธิเสรีภาพและความเป็นเอกราช อยู่ภายใต้อำนาจของพระเจ้ากรุงสยามโดยสิ้นเชิง (อิบรอเฮม ชุกรี, 2541 : 43, อ้างถึงใน บุษบง ชัยเจริญวัฒน์, 2551 : 9) เป็นการผนวก

ดินแดนที่คลุมเครือให้กลายเป็นของสยาม เป็นการสร้างรัฐชาติสยามขึ้นมาเป็นรัฐสมัยใหม่ คือ การมีอาณาเขตของรัฐที่แน่นอน (ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ, 2549 : 16) อันเป็นจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งจากกลุ่มที่เสียอำนาจทางการเมือง มีการต่อต้านอำนาจรัฐสยามอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2549 : 55)

ความแตกต่างของเชื้อชาติ วัฒนธรรม และศาสนาได้ “ถูกกระทำ” ให้เป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดความไม่ปกติสุขมาช้านาน (จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ และคณะ, 2530 : 1) รัฐบาลแต่ละยุคสมัยได้พยายามแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น นโยบายปรับเปลี่ยนไปตามกาลเวลา มีนโยบายมากมายของรัฐบาลที่กำหนดขึ้นโดยไม่สอดคล้องกับโครงสร้างสังคมวัฒนธรรมของท้องถิ่น ที่มีส่วนทำให้ชาวไทยมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรู้สึกไม่ไว้วางใจรัฐชาติความเชื่อมั่น ขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน บางนโยบายนำไปสู่ความขัดแย้งรุนแรง มีการต่อต้านอำนาจรัฐ และสะสมเป็นปัญหาของพื้นที่มายาวนาน (บุษบง ชัยเจริญวัฒน์, 2547 : ผ 218 - ผ 219)

ในอดีตที่ผ่านมาผู้นำประเทศพยายามที่จะจัดความแตกต่างในเรื่องศาสนา วัฒนธรรมโดยใช้นโยบายผสมผสานทางวัฒนธรรม เข้าใจว่าเมื่อจัดความแตกต่างออกไป ปัญหาความขัดแย้งก็จะหมดไปหรือเบาบางลง แต่กลับมีผลตรงกันข้ามกันคือ การต่อต้านจากประชาชน (วุฒิสภา, 2549 : 5) รัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยวัฒนธรรมแห่งชาติ มาตรการที่อ่อนไหว และมีผลกระทบกระเทือนต่อผู้คนอย่างกว้างขวาง แต่คนมลายูในภาคใต้เป็นกลุ่มที่โดนหนักมากที่สุด (ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ, 2549 : 72-73)

ในช่วงปี พ.ศ. 2482-2490 ความไม่พอใจของชาวไทยมุสลิมมาจากนโยบายสร้างชาติภายใต้รัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงครามมีอยู่อย่างมาก คนมุสลิมถูกห้ามไม่ให้สวมหมวกแบบอิสลาม ผู้หญิงไม่ให้ใช้ผ้าคลุมหัว ผู้ชายห้ามนุ่งโสร่ง แต่ให้นุ่งกางเกง สวมเสื้อเชิ้ต มีการประกาศยกเลิกไม่ให้มีกฎหมายและศาลอิสลาม มีการห้ามชาวมลายูเรียนคัมภีร์อัล-กุรอาน ภาษามลายูและภาษาอาหรับซึ่งการห้ามดังกล่าวขัดต่อการปฏิบัติทางศาสนาของชาวบ้าน ความไม่พอใจและความตึงเครียดเพิ่มทวีคูณขึ้น (ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ, 2549 : 74-75)

ปิยะ กิจถาวร (2547 : 3-11) ได้รวบรวมพยานหลักฐาน ข้อมูลความรู้จากเอกสาร ทัศนะ ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิรวมทั้งข้อสรุปจากการประชุมสัมมนา กล่าวถึงสาเหตุที่เป็นแก่นแท้ของปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ว่ามี 2 สาเหตุหลัก สาเหตุแรกคือ ปัญหาวัฒนธรรมการใช้อำนาจรัฐและลัทธิการพัฒน ซึ่งเป็นปัญหาที่ดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องยาวนาน รูปธรรมของปัญหาวัฒนธรรมการใช้อำนาจรัฐคือการทุจริตคอร์รัปชันของภาครัฐของเจ้าหน้าที่ระดับภูมิภาคและท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่ไม่เข้าใจสภาพสังคมและชุมชนที่รับผิดชอบ ไม่เข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งการสื่อสารระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ ผิดความหมาย เพราะเจ้าหน้าที่รัฐส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้ภาษามลายูสื่อสารกับประชาชน ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสร้างการยอมรับ สร้างความเข้าใจและการยอมรับในอัตลักษณ์ท้องถิ่น สำหรับปัญหาลัทธิ

การพัฒนานั้นคือปัญหาสถานบันเทิง ช่างโสมณี คาราโอเกะ ห้องอาหาร กำลังขยายสู่ชุมชน เยาวชนขาดการปฏิบัติศาสนกิจและร่วมกิจกรรมของวัดและมัสยิด การแพร่ระบาดของยาเสพติด ในหมู่เยาวชนและผู้ใช้แรงงาน สาเหตุประการที่สอง คือพลวัตของปัญหาชาติพันธุ์ ปัญหาเอกลักษณ์ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนาของคนกลุ่มใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป

สถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรุนแรง และต่อเนื่องมากขึ้น ทั้งเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบริย การทำลายทรัพย์สินของทางราชการ การเผาโรงเรียนและที่ทำการของหน่วยงานราชการ การทำร้ายร่างกายเจ้าหน้าที่ของรัฐ การสังหาร พระภิกษุ (คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2547 : 1)

ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2547 ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2550 พื้นที่จังหวัด ปัตตานี ยะลา นราธิวาสและบางส่วนของจังหวัดสงขลา เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบที่รวมทั้งการฆ่า รายวัน การวางระเบิด การวางเพลิงและการก่อเหตุก่อวอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ ความไม่สงบ รวมทั้งสิ้นจำนวน 6,850 ครั้ง เฉลี่ยวันละ 5.49 เหตุการณ์ โดยจังหวัดที่เกิด เหตุการณ์สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส เกิดเหตุสูงสุดรวม 2,543 ครั้ง รองลงมา คือจังหวัดปัตตานี เกิดเหตุ 1,990 ครั้ง และจังหวัดยะลา เกิดเหตุ 1,956 ครั้ง ในเหตุการณ์ ความไม่สงบดังกล่าวมีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ ประมาณ 6,051 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้เสียชีวิต 2,301 คน คิดเป็นร้อยละ 38.02 และผู้บาดเจ็บ 3,750 คน คิดเป็นร้อยละ 61.97 (ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี, 2550)

สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยืดเยื้อและรุนแรง ไม่ได้เป็นปัญหาระดับรัฐบาลแต่กลายเป็นปัญหาระดับชาติ ไม่ได้กระทบต่ออำนาจรัฐเท่านั้นยัง กระทบกับผลประโยชน์ของชาติ เช่น ความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ (อนุช อาภาภิรม, 2547 : 6) ทั้งนี้สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังได้ส่งผลกระทบต่อแวดวง การศึกษาเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นการทำร้ายบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา ตั้งแต่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2547 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2550 บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ทั้งที่ เสียชีวิต บาดเจ็บ และทรัพย์สินเสียหาย รวมทั้งสิ้น จำนวน 327 คน ในจำนวนนี้มีผู้เสียชีวิต จำนวน 109 คน ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 174 คน และทรัพย์สินได้รับความเสียหาย จำนวน 44 คน (ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2550)

นอกจากนี้ยังมีการลอบเผาโรงเรียน กล่าวคือตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2547 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2550 มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ถูกเผา รวมทั้งสิ้น จำนวน 242 โรงเรียน โดยโรงเรียนใน จังหวัดปัตตานีถูกเผามากที่สุดคือ จำนวน 91 โรงเรียน รองลงมาคือจังหวัดนราธิวาส จำนวน 84 โรงเรียน และจังหวัดยะลา จำนวน 67 โรงเรียน (ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัด ชายแดนภาคใต้, 2550) เมื่อโรงเรียนถูกเผาทำให้ต้องหยุดการเรียนการสอน อีกทั้งการที่ครูถูก

ทำร้ายบ่อยครั้งทำให้ครูเกิดความกลัวในขณะที่เดินทางไปโรงเรียนหรือขณะที่กำลังสอนอยู่ในโรงเรียน ทำให้เกิดความไม่มั่นใจในความปลอดภัย มีการหยุดเรียนบ่อยครั้ง การเรียนการสอนต้องหยุดชะงักลงส่งผลกระทบต่อการศึกษาของนักเรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และการที่ครูขอย้ายออกนอกพื้นที่มีปัญหาตามมาคือการขาดแคลนครู และปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่นักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในเกณฑ์ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับนักเรียนในภาคอื่น (บุษบงชัยเจริญวัฒน์, 2551 : 74)

บุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่สำคัญในการดำเนินการทางการศึกษา ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการศึกษาให้สำเร็จและสามารถพัฒนาคนในสังคมได้ ทั้งนี้ การดำเนินการทางการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ ความคิด ค่านิยม ตลอดจนคุณธรรมและความประพฤติของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวบุคคลได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้รู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ และพึ่งพาตนเองรวมทั้งสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 1)

สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของบุคลากรทางการศึกษา ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน (ศรีสมภพ จิตรภิมรย์ศรี และอารีลักษณ์ พูลทรัพย์, 2550) หากสถานการณ์ยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและรุนแรงมากขึ้น บุคลากรทางการศึกษา ต้องทำงานในภาวะที่เสี่ยงอยู่ทุกวัน การที่จะทุ่มเททำงานอย่างเต็มกำลังก็ทำได้ในระดับหนึ่ง (วิจิตร ศรีสะอ้าน, 2550) จะนำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาที่ขาดคุณภาพและประสิทธิภาพ ไม่สามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ เช่น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและสถานศึกษา รวมถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เนื่องจากบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในภาวะเสียขวัญ ไม่กล้าออกไปทำกิจกรรมการเสียโอกาสเหล่านี้ทำให้การเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษาขาดความสมบูรณ์ (ประสิทธิ์เมฆสุวรรณ, 2550)

สำหรับมหาวิทยาลัย นั้นถือได้ว่าเป็นคลังสมองของชาติ (รุ่ง แก้วแดง, 2543) เป็นแหล่งบ่มเพาะ พัฒนาและผลิตมันสมองของชาติ (จิราภรณ์ อินทวิชัย, 2548) รวมทั้งเป็นแหล่งให้ความรู้ทางวิชาการ สร้างคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมให้แก่วัยรุ่น มีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการตามปรัชญาของสถาบัน ตลอดจนมุ่งสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าแก่สังคมเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ (เกษม สุวรรณกุล, 2520 : 20, อ้างถึงใน อนงค์ แก้วอินทร์, 2544 : 1)

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความรู้ในวิชาการชั้นสูง เพื่อออกไปรับผิดชอบภารกิจต่าง ๆ ของสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการศึกษา ตลอดจนเป็นผู้ไปในหน่วยงานต่าง ๆ ของสังคมทั้งภาครัฐและเอกชน (วิณี ชิตเชิดวงศ์, 2546 : 69) มีบทบาทในการสร้างผู้นำประเทศ

และผู้นำท้องถิ่น รวมทั้งผลิตงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมที่พึงปรารถนา ประเทศต่าง ๆ จึงมีความคาดหวังในบทบาทของมหาวิทยาลัยสูง เพราะต่างตระหนักถึงสมรรถนะของมหาวิทยาลัยที่มีต่อการพัฒนาและความมั่นคงของประเทศ (อมเรศ ศิลลาอ่อน, 2545 : 22, อ้างถึงใน สมญา อินทรเกษตร, 2550 : 1)

สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ได้ส่งผลกระทบต่อบุคลากรที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยของรัฐที่ตั้งอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ทั้งในด้านขวัญกำลังใจ ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความกังวลต่อสวัสดิภาพและความมั่นคงของตนเองรวมทั้งบุคคลในครอบครัวอย่างเห็นได้ชัด จากวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น การเดินทางไปและกลับจากการทำงาน การออกกำลังกาย ที่ต้องระมัดระวังมากขึ้น (เจริญ นาคะสรรค์ (สัมภาษณ์), 11 กรกฎาคม 2550) การที่บุคลากรมีความวิตกกังวลต่อสวัสดิภาพและความมั่นคงของตนเองและครอบครัว ก่อให้เกิดปัญหาการขาดสมาธิที่จะสร้างสรรค์ผลงาน เกิดความกดดันที่มีผลต่อร่างกาย และจิตใจ ปฏิบัติงานได้ไม่เต็มความสามารถ หากความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและยาวนานจะกลายเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคลากรลาออก โอน ย้าย (เจริญ นาคะสรรค์ (สัมภาษณ์), 11 กรกฎาคม 2550)

อาจารย์ในมหาวิทยาลัยเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่หลักในการผลิตบัณฑิต การศึกษาวิจัย รวมทั้งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริการวิชาการแก่ชุมชน ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนามหาวิทยาลัยให้เจริญก้าวหน้า สามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับสังคมได้ การที่มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของอาจารย์โดยตรงแล้วยังส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา กล่าวคือเมื่ออาจารย์ ผู้ปฏิบัติงานหลักด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ได้รับผลกระทบจะทำให้อาจารย์ขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ขาดขวัญกำลังใจ ขาดความมั่นคง ส่งผลให้การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาขาดคุณภาพและประสิทธิภาพ ผลกระทบจะเกิดขึ้นกับนักศึกษาซึ่งจำเป็นต้องนำความรู้ ประสบการณ์จากการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไปใช้ประกอบอาชีพและพัฒนาสังคมต่อไป

สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และรุนแรงมากขึ้น นั้น ได้คุกคามความมั่นคงของมนุษย์ในพื้นที่อย่างเห็นได้ชัด ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ความไม่สงบ และต้องอาศัยอยู่ในพื้นที่ด้วยความหวาดระแวง ความไม่แน่ใจในความ

ปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน เกิดความเครียดและตื่นกลัวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อเกิดความเครียดอาจมีผลทำให้ความตั้งใจในงานลดลง มีความผิดพลาดในการทำงานสูง ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง อาจมีความคิดที่จะลาออก โอน ย้าย ซึ่งบางส่วนได้ลาออก โอนย้าย ออกไปนอกพื้นที่แล้ว แต่ส่วนใหญ่ยังคงต้องกั้นน้ำรอรับผลกระทบจากสถานการณ์ ความไม่สงบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่ทำได้จึงเป็นเพียงการที่ต้องรู้จักการปรับตัวในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอดในท่ามกลางสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก จึงเป็นประเด็นจุดประกายให้เกิดคำถามในการวิจัยว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้มีระดับความมั่นคงของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ในระดับใด และมีปัจจัยใดบ้างที่มี อิทธิพลต่อความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งมี ข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสาม จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างไรบ้าง ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการวางแผน กำหนดและ ดำเนินนโยบายในการบริหารมหาวิทยาลัย รวมถึงการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์ มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความมั่นคงด้านการทำงาน ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของอาจารย์ มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสถานการณ์ ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์ มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สมมติฐานการวิจัย

1. อาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีระดับ ความมั่นคงภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับน้อย
2. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบในสาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสาม จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ได้ทราบถึงปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน กำหนดและดำเนินนโยบายต่าง ๆ ในการบริหารมหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้รวมทั้งส่งเสริมความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ศึกษาระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยอาจารย์ที่สังกัดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

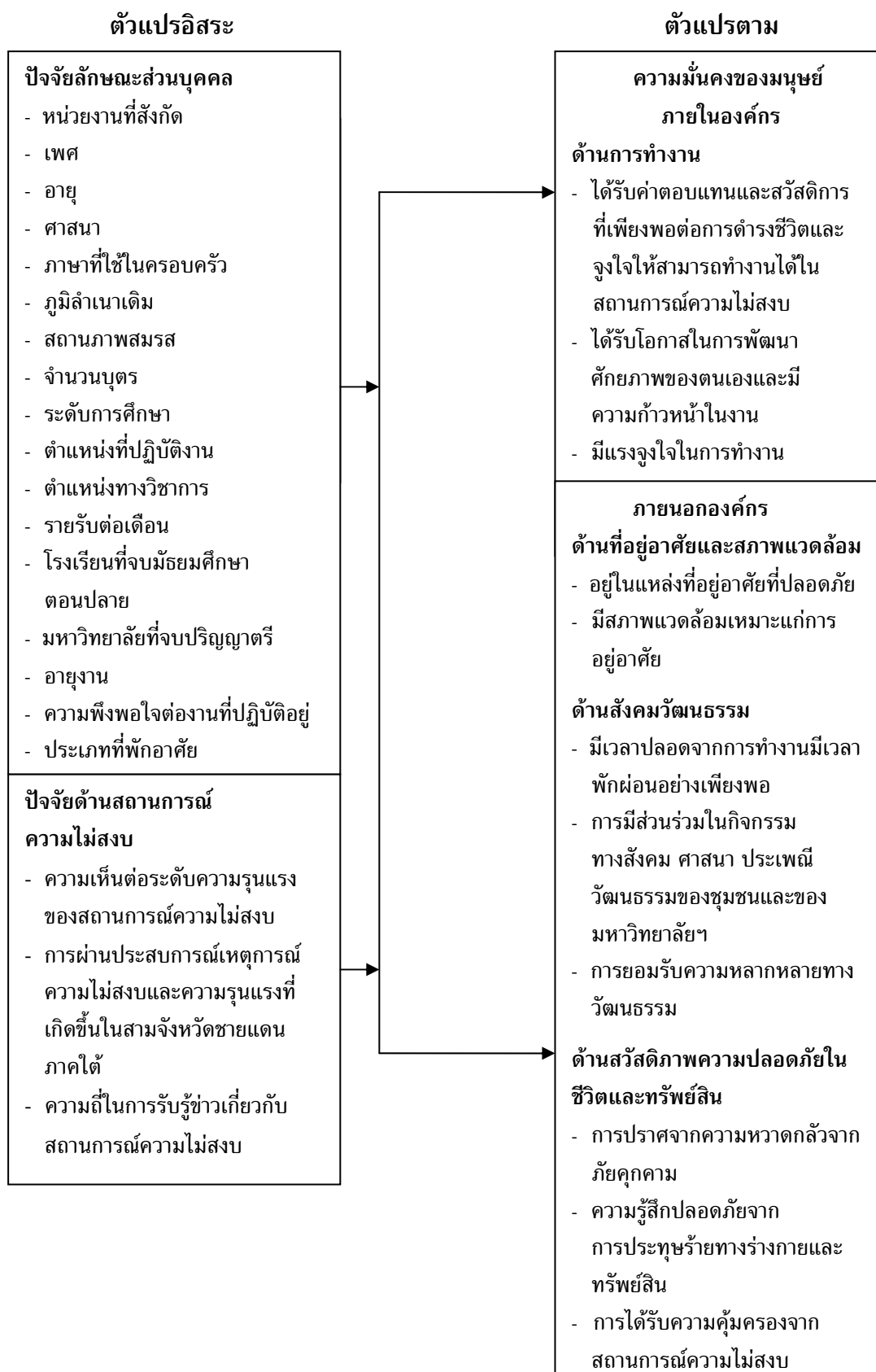
ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ เกี่ยวกับความมั่นคงด้านการทำงาน ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งศึกษาอิทธิพลของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอบเขตระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลวิจัย ตั้งแต่ เดือนกรกฎาคม 2552-ตุลาคม 2552

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

สถานการณ์ความไม่สงบ หมายถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ การฆ่ารายวัน การวางระเบิด การวางเพลิงและการก่อเหตุก่อวินาศกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความไม่สงบ

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึงจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส

ความมั่นคงของมนุษย์ หมายถึงการที่มนุษย์สามารถดำรงชีวิตและทำมาหากินโดยปราศจากความหวาดกลัว ความหวาดระแวงจากภัยคุกคามหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่วิกฤติหรือปัญหาที่มีลักษณะคุกคามชีวิตความเป็นอยู่ การปราศจากความขาดแคลน การได้รับความคุ้มครองจากความรุนแรง ได้รับหลักประกันด้านสิทธิ ความปลอดภัย ได้รับการตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี ตลอดจนได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง

ความมั่นคงด้านการทำงาน หมายถึงการได้รับตอบแทนและสวัสดิการที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและจูงใจให้สามารถทำงานได้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง มีความก้าวหน้าในงาน และมีแรงจูงใจในการทำงาน

ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม หมายถึงการใช้ชีวิตอยู่ในแหล่งที่อยู่อาศัยที่มีความปลอดภัย มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมแก่การอยู่อาศัย

ความมั่นคงด้านสังคม วัฒนธรรม หมายถึงการที่อาจารย์มีเวลาปลอดจากการทำงาน มีเวลาพักผ่อนอย่างเพียงพอ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนและของมหาวิทยาลัย การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หมายถึงการมีชีวิตอยู่ด้วยความสงบสุขปราศจากความหวาดกลัว ความหวาดระแวงจากภัยคุกคามหรือสถานการณ์ที่วิกฤติหรือเป็นปัญหาที่มีลักษณะคุกคามความเป็นอยู่ และรู้สึกปลอดภัยจากการประทุษร้ายทางร่างกาย และทรัพย์สิน รวมทั้งการได้รับความคุ้มครองจากสถานการณ์ความไม่สงบ

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล หมายถึงหน่วยงานที่สังกัด เพศ อายุ ศาสนา ภาษาที่ใช้ในครอบครัว ภูมิลำเนาเดิม สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ระดับการศึกษา ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งทางวิชาการ รายรับต่อเดือน โรงเรียนที่จบมัธยมศึกษาตอนปลาย มหาวิทยาลัยที่จบการศึกษาปริญญาตรี อายุงาน ความพึงพอใจต่องานที่ปฏิบัติอยู่ ประเภทที่พักอาศัย

ปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบ หมายถึง ความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ การผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความถี่ในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ

อาจารย์ หมายถึง อาจารย์กลุ่มตัวอย่างในมหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิด

- 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์
- 1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต
- 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน
- 1.4 แนวคิดเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ทฤษฎี

- 2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการความต้องการ ของ Maslow
- 2.2 ทฤษฎีการจูงใจของ Herzberg
- 2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังของ Victor Vroom

1. แนวคิด

การศึกษาเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ : กรณีศึกษาอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำเป็นต้องศึกษาถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security)

1.1.1 ความเป็นมาของแนวคิดความมั่นคงของมนุษย์

จุดเริ่มต้นของความคิด ความมั่นคงของมนุษย์ เกิดขึ้นจากคณะบุคคลจากหลายชาติ หลากอาชีพ ผู้นำทางความคิด และนักวิชาการ ซึ่งรวมตัวกันในนามของ “Club of Rome” ในต้นทศวรรษ 1970 โดย “Club of Rome” ได้ออกเอกสารชื่อว่าสถานะปัญหาของโลก (World Problematique) นำเสนอความคิดเกี่ยวกับปัญหาที่นำความทุกข์มาสู่มนุษยชาติ ได้แก่ ความยากจน การทำลายสภาพแวดล้อม การสูญเสียศรัทธาในสถาบัน ความไม่มั่นคงของการจ้างงาน เป็นต้น รายงานชุดนี้ได้ให้ข้อสังเกตว่าทุกคนบนโลกนี้ กำลังเผชิญกับปัญหาและความกดดันมากมาย ซึ่งจะต้องร่วมกันให้ความสนใจและทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด นอกจากนี้ กลุ่ม “Club of Rome” ได้เสนอว่าต้องมีระบบที่คอยเฝ้าระวังผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่มนุษย์และหาวิธีการพัฒนาเพื่อความมั่นคงของโลกและความมั่นคงของมนุษย์ ให้มนุษย์มีชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน (สุภาชัย สาระจรัส, 2545 : 18-19)

ในช่วงทศวรรษ 1980 มีคณะกรรมการสองคณะที่ทำงานเพื่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาและความมั่นคง ดังนี้ (สุภาชัย สารจารีต, 2545 : 19-20)

คณะที่หนึ่ง ชื่อ Independent Commission International Development Issues คณะกรรมการชุดนี้ได้เสนอรายงานที่ชื่อว่ารายงานจากโลกเหนือและโลกใต้ (North-South Report) โดยกล่าวถึงความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่ประเทศที่มีโอกาสและประเทศที่ด้อยโอกาสจะต้องประสานความร่วมมือกันเพื่อการพัฒนาอันจะส่งผลต่อประโยชน์ของมนุษย์

คณะที่สอง ชื่อ Independent Commission Disarmament and Security Issues คณะกรรมการชุดนี้เสนอรายงานชื่อว่าความมั่นคงพื้นฐาน (Common Security Report) เสนอวิธีคิดใหม่เกี่ยวกับสันติภาพและความมั่นคง โดยแสดงให้เห็นถึงว่าประเทศในโลกที่สาม คิดถึงเรื่องความมั่นคงโดยใช้ทหารเพื่อความมั่นคงของชาติ ในขณะที่ประเทศกำลังถูกคุกคามด้วยความยากจน อันเกิดจากความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ ดังนั้นความมั่นคงพื้นฐานคือการทำให้ประชาชนมีชีวิตอยู่อย่างมีเกียรติและมีสันติภาพซึ่งหมายถึงประชาชนจะต้องมีอาหารบริโภคอย่างเพียงพอ มีงานทำ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

ต่อมาในช่วงทศวรรษ 1990 แนวคิดความมั่นคงของมนุษย์ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วโดยในปี 1991 ประเทศสวีเดนจัดตั้ง Stockholm Initiative on Global Security and Governance และในปี 1994 ได้เสนอรายงานชื่อผองเพื่อนบ้านร่วมโลก (Our Global Neighborhoods) กล่าวถึงความมั่นคงในมุมมองที่ว่าแนวคิดความมั่นคงของโลกต้องกว้างขวาง โดยต้องขยายตัวจากแนวคิดที่เน้นความมั่นคงของชาติให้ครอบคลุมถึงความมั่นคงของมนุษย์และความมั่นคงของโลก (สุภาชัย สารจารีต, 2545 : 20)

ในปี 1994 โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program : UNDP) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์ในรายงานการพัฒนามนุษย์ 1994 (Human Development Reports 1994) โดยรายงานฉบับนี้ได้เสนอแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนามนุษย์ที่ถือประชาชนเป็นศูนย์กลาง และกล่าวถึงความมั่นคงของมนุษย์ในแง่ของเสรีภาพจากความกลัว (Freedom from Fear) และเสรีภาพจากความต้องการ (Freedom from Want) ในรายงานการพัฒนามนุษย์ ฉบับดังกล่าวนี้ได้มีความพยายามที่จะให้คำจำกัดความของความมั่นคงในแนวทางใหม่ ต่างจากแนวทางเดิมที่มักจะหมายถึงความมั่นคงของชาติ ความมั่นคงทางแสนยานุภาพ อันประกอบด้วยรัฐและดินแดนมาเป็นความมั่นคงของมนุษย์ ความมั่นคงทางการพัฒนา ซึ่งเป็นพื้นฐานของชาติ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 1)

ในปี 1999 หลังจากวิกฤติเศรษฐกิจเอเชียที่ส่งผลกระทบไปทั่วโลก รายงานการพัฒนามนุษย์ 1999 ของ UNDP ได้กล่าวถึงความมั่นคงของมนุษย์อีกครั้ง โดยชี้ว่ามนุษย์ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา ได้เผชิญกับความไม่มั่นคงจากกระแส

โลกาภิวัตน์ จำแนกได้ 7 ประการ ได้แก่ 1) ความผันผวนทางการเงินและความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ 2) ความไม่มั่นคงในอาชีพและรายได้ 3) ความไม่มั่นคงทางสุขภาพ 4) ความไม่มั่นคงทางวัฒนธรรม 5) ความไม่มั่นคงส่วนบุคคล เช่น การค้ามนุษย์ การค้ายาเสพติด การเผชิญกับอาชญากรรม 6) ความไม่มั่นคงทางสิ่งแวดล้อมและ 7) ความไม่มั่นคงทางการเมืองและชุมชน ได้แก่ ความตึงเครียดทางสังคม เช่น การเกิดสงครามระหว่างประเทศและสงครามกลางเมือง อันส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองและความเป็นปึกแผ่นของชุมชน รายงานพัฒนามนุษย์ 1999 นี้เป็นรายงานที่เชื่อมโยงความมั่นคงและความไม่มั่นคงของมนุษย์เข้ากับกระบวนการโลกาภิวัตน์ มีการเรียกร้องให้พิจารณาถึงความมั่นคงของมนุษย์ที่กำลังเป็นปัญหา จากเครื่องมือในการพัฒนาที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ (กระทรวงการพัฒนาระดับโลกและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 1)

ต่อมาในรายงานการพัฒนามนุษย์ 2000 กล่าวถึงความมั่นคงของมนุษย์โดยเป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิทธิมนุษยชนกับการพัฒนามนุษย์และความมั่นคงของมนุษย์เข้าด้วยกัน โดยเห็นว่าสิทธิมนุษยชนและการพัฒนามนุษย์มีจุดประสงค์ร่วมกันในการสร้างความมั่นคงแก่มนุษย์ การกินดีอยู่ดี และศักดิ์ศรีของมนุษย์ทุกคนในโลก หลังจากที่รายงานการพัฒนามนุษย์ของ UNDP ออกสู่สาธารณชนหลายฉบับ บุคคลและองค์กรต่าง ๆ มีความตื่นตัว ได้มีการจัดประชุมเพื่อนิยามความหมายเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์มากมาย โดยส่วนใหญ่มีความเห็นพ้องต้องกันว่าต้องทำให้ประจักษ์ว่าความมั่นคงของมนุษย์สามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้จริง (กระทรวงการพัฒนาระดับโลกและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 2-7)

สำหรับประเทศไทย เริ่มมีการตื่นตัวศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์อย่างจริงจังหลังจากการจัดตั้งกระทรวงการพัฒนาระดับโลกและความมั่นคงของมนุษย์ ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2545 ปัจจุบันได้มีภาคเอกชนจัดตั้งกองทุนเพื่อความมั่นคงของมนุษย์ (Fund for Human Security) โดยมีภารกิจหลักเพื่อสนับสนุนการศึกษาวิจัยและพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ในกรณีของคนไทย (สุภาชัย สาระจรัส, 2545 : 1)

1.1.2 ความหมายของความมั่นคง

เกรแฮม อีวาน (Graham Evan, 1998, อ้างถึงใน กระทรวงการพัฒนาระดับโลกและความมั่นคงของมนุษย์, 2549 : 17) กล่าวถึงความมั่นคงว่ามีความหมายกว้าง หมายถึงการปราศจากภัยคุกคามต่อคุณค่าที่เป็นที่หวงแหน ความมั่นคงเป็นเรื่องของความสมบูรณ์ คือมีเสรีภาพจากภัยคุกคามทั้งหมด

กระทรวงการพัฒนาระดับโลกและความมั่นคงของมนุษย์ (2549 : 17) เสนอว่าความมั่นคงหมายถึงการพิทักษ์ปกป้อง สิ่งที่มีค่าหวงแหนไว้ให้ปลอดภัยจากภัยคุกคามทั้งหมด เพื่อให้เกิดเสรีภาพ หลักประกันความแน่นอนและความปลอดภัยแก่สิ่งหนึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญและเป็นเรื่องที่มีอำนาจตัดสินใจจะต้องตัดสินใจเมื่อเผชิญกับการเสี่ยงจาก

ทางเลือกของคุณค่าสองอย่าง การเลือกทางเลือกหนึ่งย่อมกระทบต่อคุณค่าอีกอย่างหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

1.1.3 ความหมายของความมั่นคงของมนุษย์

จอร์จ แมคลีน (George MacLean, 2000, อ้างถึงในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 23) เสนอว่าแนวคิดความมั่นคงของมนุษย์เปลี่ยนจุดเน้นจากความมั่นคงด้านดินแดนมาสู่ความมั่นคงของบุคคล ความมั่นคงของมนุษย์ตระหนักว่าการปกป้องคุ้มครองบุคคลไม่ได้มาจากการคุ้มครองของรัฐในฐานะหน่วยงานทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังมาจากการที่บุคคลได้รับสวัสดิการและมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย ความมั่นคงของมนุษย์ไม่ได้มีเฉพาะเรื่องสวัสดิการ เช่น การศึกษา การสาธารณสุข การปกป้องจากอาชญากรรม เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการปกป้องมนุษย์จากความรุนแรงที่ไม่มีโครงสร้าง ซึ่งมักมาด้วยกันกับประเด็นความมั่นคงที่ไม่เกี่ยวกับดินแดน เช่น ความรุนแรงจากความขาดแคลนด้านสิ่งแวดล้อม หรือการย้ายถิ่นของคนจำนวนมาก ความมั่นคงของมนุษย์จึงเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของบุคคลในสิ่งแวดล้อมรอบตัว ในชุมชน และในสภาพแวดล้อมอื่น ๆ

ลินคอน เซน (Lincon Chen, 1995 : 17, อ้างถึงในสุภชัย สาระจรัส, 2545 : 9) กล่าวว่าความมั่นคงของมนุษย์ เน้นเรื่องความมั่นคงเพื่อการอยู่รอดของชีวิตมนุษย์ ความผาสุกและเสรีภาพ ความมั่นคงของมนุษย์เป็นผลลัพธ์สุดท้ายหรือเป้าหมายสูงสุด

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programs : UNDP, 1994 : 22, อ้างถึงใน อนุชาติ พวงสำลี และอรทัย อาจอ่ำ, 2541 : 51-52) ได้ให้ความหมายของความมั่นคงของมนุษย์ระดับโลก (Global Human Security) ว่าหมายถึงการที่มนุษย์ที่อาศัยอยู่ทั่วโลกสามารถดำรงชีวิตและทำมาหากินได้โดยปราศจากความหวาดกลัวภัยที่อาจจะคุกคามการอยู่รอด สุขภาพอนามัย การทำมาหากิน ตลอดจนความสุขสบายของบุคคล โลกจะมีความมั่นคงของมนุษย์โดยทั่วไปก็ต่อเมื่อได้มีการพลิกผันทรัพยากรและแรงงานในโลกซึ่งเดิมถูกใช้ไปในด้านความมั่นคงทางทหารและภูมิรัฐศาสตร์ มาสู่การสร้างความผาสุกของประชาชนแทน

คณะกรรมการธิการทางด้านความมั่นคงของมนุษย์ (The Commission on Human Security, 2003 : 4) กล่าวว่าความมั่นคงของมนุษย์เป็นการคุ้มครองแก่นแกนสำคัญของชีวิตมนุษย์ในทิศทางที่เสริมสร้างอิสรภาพและความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ความมั่นคงของมนุษย์จึงหมายถึงการคุ้มครองเสรีภาพพื้นฐาน การปกป้องมนุษย์ให้พ้นจากภาวะคุกคามที่รุนแรงและแผ่ขยายเป็นวงกว้าง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2549 : 8) กล่าวว่าความมั่นคงของมนุษย์หมายถึงการที่ประชาชนได้รับหลักประกันด้านสิทธิ ความปลอดภัย การสนองตอบต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี ตลอดจนได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง

แผนพัฒนางานสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ.2545-2546, อ้างถึงใน จิราลักษณ์ จงสถิตมัน, 2546 : 5) ได้ให้ความหมายของความมั่นคงของมนุษย์ว่าหมายถึงการที่ประชาชนได้รับหลักประกันด้านสิทธิ ความปลอดภัย การตอบสนองต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี ไม่ประสบปัญหาความยากจน ไม่สิ้นหวังและมีความสุข ตลอดจนได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง

โคฟี อันนัน (Kofi Annan, 2000) ได้กล่าวถึงความมั่นคงของมนุษย์ว่ามีความหมายกว้างกว่าการไม่มีการใช้กำลังอาวุธ ความมั่นคงของมนุษย์รวมถึง สิทธิมนุษยชน ธรรมาภิบาล การเข้าถึงการศึกษา การสาธารณสุข และการให้ความมั่นใจได้ว่าบุคคลทุกคนมีโอกาสและมีทางเลือกที่จะบรรลุศักยภาพของตนเอง ทุก ๆ ขั้นตอนของการสร้างความมั่นคงของมนุษย์ยังก้าวไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน การสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและการป้องกันความขัดแย้ง การปลอดจากความต้องการ ปลอดจากความกลัว และโอกาสของคนรุ่นต่อไปที่จะได้รับช่วงสิ่งแวดล้อมที่คงความเป็นธรรมชาติอันงดงาม นั่นคือความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างความมั่นคงของมนุษย์และความมั่นคงของชาติ

รีเมสส์ ทาเกอร์ (Remesh Thakur, 1997, อ้างถึงใน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 22) ได้กล่าวถึงความมั่นคงของมนุษย์ว่าหมายถึงคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคมหรือในหน่วยทางการเมือง สิ่งใดก็ตามที่ลดทอนคุณภาพชีวิตของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นความกดดันด้านประชากร การลดความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรและอื่น ๆ ล้วนเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคง ในทางกลับกันสิ่งใดก็ตามที่เพิ่มพูนยกระดับคุณภาพชีวิตไม่ว่าจะเป็นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การปรับปรุงการเข้าถึงทรัพยากร การเสริมพลังทางสังคมและการเมืองและอื่น ๆ ถือเป็นการเพิ่มพูนคุณภาพชีวิต

เจนนิเฟอร์ เลนนิ่ง (Jennifer Leaning, 2003, อ้างถึงใน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 23) กล่าวว่าความมั่นคงของมนุษย์คือพื้นฐานของการพัฒนามนุษย์อย่างยั่งยืน และเป็นผลมาจากมิติด้านสังคมจิตวิทยา เศรษฐกิจและการเมืองในชีวิตของบุคคลซึ่งมีบทบาทในการปกป้องชีวิตมนุษย์และกลุ่มทำให้สามารถมีชีวิตตามมาตรฐานขั้นต่ำได้ในยามที่เผชิญกับภาวะวิกฤติกะทันหันหรือภาวะขาดแคลนเรื้อรัง

แอนนี แฮมเมอร์สทาด (Anne Hammerstad, 2000, อ้างถึงใน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 22) ได้ให้ความหมายของมั่นคงของมนุษย์ว่าเป็นการมีเงื่อนไขด้านสังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ ที่ทำให้ชีวิตของมนุษย์มีอิสรภาพและมีศักดิ์ศรี

แคโรไลน์ โทมัส (Caroline Thomas, 2000, อ้างถึงใน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 23) กล่าวว่าความมั่นคงของมนุษย์เป็นภาวะที่บุคคลได้รับการตอบสนองขั้นพื้นฐานด้านวัตถุ ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ รวมถึงการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายในชุมชน ความมั่นคงของมนุษย์เป็นสิ่งที่แบ่งแยกมิได้และการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ต้องไม่ทำให้คนอื่นขาดความมั่นคงในระดับพื้นฐานที่สุด อาหารที่อยู่อาศัย การศึกษา สาธารณสุข ถือว่ามีความสำคัญต่อความอยู่รอดของมนุษย์ ในมิติเชิงคุณภาพความมั่นคงของมนุษย์คือศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์อันหมายถึงเสรีภาพส่วนบุคคล การมีอำนาจควบคุมชีวิตของตน การมีส่วนร่วมในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ การเป็นอิสระจากโครงสร้างอำนาจที่กดขี่ไม่ว่าจะเป็นในระดับโลก ระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความมั่นคงของมนุษย์ ความมั่นคงของมนุษย์ยังเกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยซึ่งหมายถึงการให้โอกาสแก่ทุกคนในการตัดสินใจในเรื่องที่กระทบต่อชีวิตของตน

หลุยส์ เฟรชเชต (Louis Frechette, 1999 : 3) กล่าวถึงความมั่นคงของมนุษย์ว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์ทั่วโลก ไม่ว่าชายหรือหญิงล้วนต้องการ ซึ่งได้แก่ การมีอาหารพอเพียงสำหรับครอบครัว การมีที่อยู่อาศัยเหมาะสม การมีสุขภาพที่ดี ลูกหลานได้รับการศึกษา ได้รับการปกป้องคุ้มครองจากความรุนแรงทั้งที่เกิดจากมนุษย์และธรรมชาติ การมีรัฐที่ไม่กดขี่ข่มเหงแต่ปกครองด้วยความยินยอมเห็นชอบของประชาชน

กานติ บาจไป (Kanti Bajpai, 2000, อ้างถึงใน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 24) กล่าวว่าความมั่นคงของมนุษย์เกี่ยวข้องกับการปกป้องความปลอดภัยของบุคคลและอิสรภาพจากภัยคุกคามจากความรุนแรงทั้งทางตรงและทางอ้อม ประเด็นสำคัญของการจัดการด้านความมั่นคงคือการสนับสนุนการพัฒนา มนุษย์ ธรรมมาภิบาลและการใช้การคว่ำบาตรและการใช้กำลังในกรณีที่มีความจำเป็น รัฐ องค์การระหว่างประเทศ องค์การพัฒนาเอกชนและกลุ่มอื่น ๆ ในประชาสังคมมีบทบาทสำคัญต่อความมั่นคงของมนุษย์

สุภชัย สาระจรัส (2545 : 32) กล่าวถึงคำนิยามที่ชัดเจนเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์ว่าแบ่งได้ 2 ประการ ประการแรก ได้แก่ ความปลอดภัย อันเนื่องมาจากสภาพปัญหาเรื้อรัง เช่น ความหิวโหย โรคภัยและการปิดกั้นสิทธิ ประการที่สอง ได้แก่ การได้รับการคุ้มครองจากการที่วิธีการดำเนินชีวิตต้องถูกทำให้ยุติโดยฉับพลันและสภาพของสิ่งรบกวนหรือความยุ่งยากที่เกิดขึ้นโดยฉับพลันและทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ไม่ว่าจะเป็นในบ้าน ในที่ทำงานตลอดจนในชุมชน

จากคำนิยามของความมั่นคงของมนุษย์ที่องค์กรและบุคคลต่าง ๆ ได้กล่าวไว้สามารถสรุปความหมายของความมั่นคงของมนุษย์ว่า หมายถึงการที่มนุษย์สามารถดำรงชีวิตและทำมาหากินโดยปราศจากความหวาดกลัว ความหวาดระแวงจากภัยคุกคามหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่วิกฤติหรือปัญหาต่าง ๆ ที่มีลักษณะคุกคามชีวิตความเป็นอยู่ การปราศจากความขาดแคลน การได้รับความคุ้มครองจากความรุนแรง ได้รับหลักประกันด้านสิทธิ ความปลอดภัย ได้รับการตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี ตลอดจนได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง

1.1.4 ลักษณะสำคัญของแนวคิดความมั่นคงของมนุษย์

แนวคิดพื้นฐานเรื่องความมั่นคงของมนุษย์มีลักษณะสำคัญ

4 ประการ ดังนี้ (หน่วยพัฒนาความร่วมมือองค์กรท้องถิ่นและภาคี, 2550)

1.1.4.1 ความมั่นคงของมนุษย์เป็นปัญหาสากล เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ในทุกหนทุกแห่ง ทั้งในประเทศที่ร่ำรวยและยากจน

1.1.4.2 องค์ประกอบของความมั่นคงของมนุษย์นั้นเชื่อมโยงกัน เมื่อประชากรในบางประเทศต้องประสบภัยต่อความมั่นคง ประเทศอื่น ๆ จะมีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบร่วมกันไปด้วย เช่น การขาดแคลนอาหาร โรคระบาด มลภาวะ เป็นต้น

1.1.4.3 ความมั่นคงของมนุษย์เป็นสิ่งที่ให้เกิดขึ้นได้ง่ายหากมีการป้องกันตั้งแต่เนิ่น ๆ ดีกว่าการมาตามแทรกแซงเพื่อแก้ไขในภายหลัง

1.1.4.4 ความมั่นคงของมนุษย์เป็นเรื่องที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เป็นเรื่องเกี่ยวกับว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างไร มีสิทธิเสรีภาพที่จะเลือกทำในสิ่งใดบ้าง

1.1.5 ความแตกต่างระหว่างความมั่นคงของรัฐกับความมั่นคงของมนุษย์

กานติ บาจไป (Kanti Bajpai, 2000, อ้างถึงใน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 31) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความมั่นคงของรัฐและความมั่นคงของมนุษย์ไว้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ความแตกต่างระหว่างความมั่นคงของรัฐและความมั่นคงของมนุษย์

กรอบการพิจารณา	ความมั่นคงของรัฐ	ความมั่นคงของมนุษย์
สร้างความมั่นคงเพื่อใคร	รัฐเป็นเป้าหมายแรก	มนุษย์เป็นเป้าหมายแรก
มั่นคงในคุณค่าอะไร	เอกภาพของดินแดนและอธิปไตยของรัฐ	ความปลอดภัยส่วนบุคคลและอิสรภาพส่วนบุคคล
มั่นคงจากภัยคุกคามในเรื่องใด	ภัยคุกคามทางตรงจากประเทศอื่น	ภัยคุกคามทางตรงจากรัฐและไม่ใช่รัฐ ภัยคุกคามทางอ้อม

ตาราง 1 (ต่อ)

กรอบการพิจารณา	ความมั่นคงของรัฐ	ความมั่นคงของมนุษย์
มั่นคงด้วยวิธีการใด	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้กำลังเป็นอันดับแรกเพื่อความมั่นคงของประเทศ - ความสมดุลแห่งอำนาจมีความสำคัญ อำนาจของรัฐขึ้นอยู่กับแสนยานุภาพทางทหาร - ความร่วมมือระหว่างรัฐค่อนข้างเปราะบางหากไม่ได้เป็นพันธมิตรกัน - บรรทัดฐานและสถาบันต่าง ๆ มีความสำคัญน้อยกว่าประเด็นทางทหาร 	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้กำลังมีความสำคัญเป็นอันดับรองลงมาแต่การพัฒนามนุษย์และธรรมาภิบาลมีความสำคัญมากกว่า - ความสมดุลแห่งอำนาจมีประโยชน์จำกัด การใช้ความนุ่มนวลมีความสำคัญกว่า - ความร่วมมือระหว่างรัฐองค์การระหว่างประเทศจะนำไปสู่ประสิทธิผลและความยั่งยืนในระยะยาว - บรรทัดฐานและสถาบันมีความสำคัญ ประชาธิปไตยและการทำงานในลักษณะการสร้างการมีส่วนร่วมจะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ที่มา : กานติ บาจไป (Kanti Bajpai, 2000, อ้างถึงใน กระทรวงการพัฒนาระบบและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 31)

1.1.6 ความมั่นคงของมนุษย์ในทัศนะของอิสลาม

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามถึงร้อยละ 79.3 ของประชากรทั้งหมดในพื้นที่ ดังนั้นการทำความเข้าใจถึงทัศนะของศาสนาอิสลามต่อแนวคิดเรื่องความมั่นคงของมนุษย์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น

อิสลามได้เสนอหลักประกันความมั่นคงมาเป็นเวลานาน ดังปรากฏในโองการต่าง ๆ ของคัมภีร์อัลกรุ-อัน และวจนะของท่านศาสนามูฮัมมัด (ช.ล.) นักวิชาการมุสลิมในอดีตได้ตีความและแสดงทัศนะอย่างรอบคอบในเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ (สุกรี หลังปุเต๊ะ, 2548)

อัล-ชาตีบี (1388, อ้างถึงใน สุกรี หลังปุเต๊ะ, 2548)

เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักประกันความมั่นคงของมนุษย์ว่าสามารถแบ่งได้ 3 ระดับ

1.1.6.1 ระดับดุริยาต (Dururiyat) คือหลักประกันขั้นพื้นฐาน แสดงถึงการให้ความสำคัญของโครงสร้างพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ สวัสดิการพื้นฐานสำหรับโลกนี้และโลกหน้า เป็นสิ่งที่ควรได้รับการดูแลอย่างเคร่งครัดและทั่วถึง หากมีความบกพร่องเกิดขึ้นในขั้นนี้ จะทำให้เกิดความยุ่งเหยิงและโกลาหลในสังคมในโลกนี้และเป็นการสูญเสียอันยิ่งใหญ่ที่ขัดแย้งของมวลมนุษยชาติในโลกหน้า หลักประกันความมั่นคงของมนุษย์เหล่านั้น ประกอบด้วย 1) หลักประกันความมั่นคงด้านศาสนาและความเชื่อ 2) หลักประกันความมั่นคงด้านชีวิต 3) หลักประกันความมั่นคงด้านการสืบสายพันธุ์ 4) หลักประกันความมั่นคงด้านทรัพย์สิน 5) หลักประกันความมั่นคงด้านสติปัญญา โดยกรอบในการสร้างและดูแลหลักประกันระดับนี้ต้องวางอยู่บนพื้นฐานของการเสริมสร้าง ดูแล ในขณะที่เดียวกันต้องรักษาปกป้องเพื่อไม่ให้เกิดความหายนะต่อหลักประกันพื้นฐานทั้ง 5 ประการข้างต้นด้วย

1.1.6.2 ระดับฮาญีญาต (Hajiyat) คือหลักประกันด้านความต้องการ เป็นระดับที่พัฒนามาจากหลักประกันพื้นฐาน กล่าวคือการพัฒนาไปสู่แนวคิดในการอำนวยความสะดวกและขจัดปัดเป่าปัญหาและความยุ่งยากทั้งปวง หลักประกันในระดับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มนุษย์ดำรงอยู่ได้ในสังคมอย่างพอเพียง เช่น การอนุญาตให้ล่าสัตว์ การรับประทานอาหารฮาลาล การพักอาศัยในที่ที่ปลอดภัยและสะดวก รวมถึงหลักประกันในการลงทุนร่วมกันเพื่อหวังผลกำไร การยืมคืน การซื้อขายล่วงหน้า เป็นต้น การไม่อนุฝัตระบบดอกเบีย้นั้นถือเป็นเจตนาธรรมอันสำคัญยิ่ง ในการขจัดปัญหาการเอาไรด์เอาเปรียบในสังคมอย่างเห็นได้ชัดว่า อิสลามให้ความสำคัญในการวางหลักประกันของมนุษย์ในระดับปัจเจกบุคคล โดยการปกป้องรักษาไม่ให้มีใครถูกข่มเหงรังแกในสังคม

1.1.6.3. ระดับตะฮ์ซีนียาต (Tahsiniyat) คือหลักประกันเสริม หลักประกันความมั่นคงในระดับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสมบูรณ์ในหลักประกันความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อเติมเต็มความต้องการที่พัฒนามาจากระดับที่ 1 และระดับที่ 2 ดังนั้นเมื่อมนุษย์ได้รับการพัฒนาตามลำดับขั้น จะทำให้หลักประกันความมั่นคงของแต่ละปัจเจกบุคคลนั้นมีความสมบูรณ์ บูรณาการต่อเนื่อง และยั่งยืน ตัวอย่างสำหรับหลักประกันในระดับนี้คือ การที่อิสลามอนุญาตให้มุสลิมใช้สิ่งอำนวยความสะดวก การรับประทานอาหารที่อร่อย การดื่มน้ำดื่มนม การสวมใส่เสื้อผ้าที่สวยงาม ทั้งนี้ล้วนแล้วแต่เป็นการเสริมเติมเต็มความต้องการของมนุษย์ที่สูงกว่าความจำเป็นพื้นฐานทั่วไป

จะเห็นได้ว่าศาสนาอิสลามได้ให้ความสำคัญกับความมั่นคงของมนุษย์ในระดับปัจเจกบุคคล อันจะนำมาซึ่งสันติภาพในระดับล่างสุดที่พร้อมก่อตัวขึ้นเป็นสังคมสันติสุข ที่ได้รับการจรรโลงโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน อัลลอฮู (ช.บ) ได้ประทานความโปรดปรานโดยการประทานอัล-กุรอาน

เพื่อเป็นธรรมนูญแห่งชีวิตให้กับผู้ที่ไร้ศาสนาธรรมโดยไม่ได้เจาะจงเฉพาะมุสลิมเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะที่อัล-กุรอานเป็นทางนำและเป็นความโปรดปรานของอัลลอฮ์ (ช.บ) สำหรับมวลมนุษยชาติทุกยุค ทุกพื้นที่ ทุกเผ่าพันธุ์ (สุกรี หลังปุเต๊ะ, 2548)

1.1.7 องค์ประกอบของความมั่นคงของมนุษย์

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP, 1994 : 22-38, อ้างถึงใน กระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 12) กำหนดสาระสำคัญหรือมิติของความมั่นคงของมนุษย์ไว้ 7 ด้าน ได้แก่

1. ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ หมายถึงประชาชนมีรายได้พอเพียงแก่การยังชีพ และมีหลักประกันการมีงานทำ

2. ความมั่นคงด้านอาหาร หมายถึงประชาชนมีอาหารเลี้ยงชีวิตได้อย่างเพียงพอจากรายได้ที่เกิดขึ้น หรือจากทรัพย์สินที่มีอยู่

3. ความมั่นคงด้านสุขภาพ หมายถึงประชาชนมีสุขภาพดี ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บหรือความเจ็บป่วย และเข้าถึงการรักษาพยาบาล

4. ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึงการดำรงชีวิตอยู่ในแหล่งที่อยู่อาศัยที่มีสิ่งแวดล้อมเหมาะสมแก่การอยู่อาศัยไม่ว่าเป็นแผ่นดิน สภาพภูมิอากาศหรือแหล่งน้ำ

5. ความมั่นคงของบุคคล หมายถึงการที่ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปลอดภัยจากอาชญากรรมและความรุนแรงต่าง ๆ เช่น สงคราม ความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ และความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงและเด็ก ซึ่งเป็นผู้ที่อ่อนแอกว่า อาจเป็นเป้าหมายได้ง่ายกว่า

6. ความมั่นคงของชุมชน หมายถึงการมีเกียรติและศักดิ์ศรีในวัฒนธรรมของชุมชนที่ประชาชนอยู่อาศัย มีสันติภาพ สงบสุขภายในชุมชนและระหว่างชุมชนใกล้เคียง

7. ความมั่นคงทางการเมือง หมายถึงประชาชนมีสิทธิและความเสมอภาค ตลอดจนได้รับการคุ้มครองสิทธิทางการเมือง

ซาดาโกะ โอคาตะ (Sadako Okata, 1998 : 33, อ้างถึงใน สุภาชัย สารจารีต, 2545 : 6) กล่าวว่าความมั่นคงของมนุษย์มีองค์ประกอบสำคัญที่รวมกันเป็นความมั่นคงของมนุษย์ ดังนี้

1. โอกาสที่พลเมืองจะมีชีวิตอยู่ด้วยความสงบสุข และมีความมั่นคงปลอดภัยในถิ่นของตนเอง ซึ่งหมายถึงความสามารถของรัฐและพลเมืองที่จะป้องกันและแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติและไม่ใช้ความรุนแรง

2. ประชาชนต้องได้รับสิทธิและโอกาสต่าง ๆ โดยไม่ถูกแบ่งแยก ได้แก่ สิทธิทางการเมือง สิทธิทางสังคม สิทธิทางเศรษฐกิจ และสิทธิทางวัฒนธรรม

3. การเข้าถึงกระบวนการกำหนดนโยบายทางการเมือง ทางสังคมและทางเศรษฐกิจ และได้รับประโยชน์จากรื่องนี้อย่างเท่าเทียมกัน

4. การสร้างนิติรัฐและระบบยุติธรรมที่มีอิสระ แต่ละบุคคล ในสังคมควรจะได้รับสิทธิและหน้าที่ภายใต้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน

จอร์จ เนฟ (Jorge Nef, 1999 : 25) กล่าวว่าความมั่นคง ของมนุษย์มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม
2. ความมั่นคงส่วนบุคคล และความมั่นคงด้านกายภาพ หมายถึงสิทธิของบุคคลและชุมชนในการพิทักษ์รักษาชีวิต สุขภาพและการอยู่อาศัยใน สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและยั่งยืน

3. ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ หมายถึงการเข้าถึงการทำงาน รวมทั้งทรัพยากรที่จะทำให้บุคคลมีชีวิตรอด บรรเทาความขาดแคลน การปรับปรุงคุณภาพชีวิต ด้านวัตถุในชุมชน

4. ความมั่นคงด้านสังคม หมายถึงอิสรภาพจากการเลือก ปฏิบัติอันเป็นผลจากเพศ อายุ เชื้อชาติ สถานภาพทางสังคม และการเข้าถึงตาข่ายคุ้มครองทาง สังคม

5. ความมั่นคงด้านการเมือง หมายถึงสิทธิในการเป็น ตัวแทน เสรีภาพและการมีส่วนร่วม การมีความเห็นที่แตกต่างรวมทั้งการได้รับการคุ้มครองตาม กฎหมายและศาล

6. ความมั่นคงด้านวัฒนธรรม หมายถึงความมั่นคงทางด้าน จิตวิทยาของสังคม อันทำให้เพิ่มความสามารถในการจัดการกับความไม่มั่นคงและความหวาดกลัว
บุทท์ดาฮัล (Buttedahl, 1994, อ้างถึงใน กระทรวงการ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 28-29) กล่าวว่าองค์ประกอบของความมั่นคง ของมนุษย์ ได้แก่

1. ความมั่นคงส่วนบุคคลและกายภาพ หมายถึงสิทธิของ บุคคลและชุมชนในการพิทักษ์รักษาชีวิต สุขภาพและการอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และยั่งยืน

2. ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ หมายถึงการเข้าถึงการทำงาน รวมทั้งทรัพยากรที่จะทำให้บุคคลมีชีวิตรอด รวมทั้งมีมาตรการที่พอเพียงในการลดการกระจาย รายได้ที่ไม่เป็นธรรมและขาดแคลน รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการปรับปรุงคุณภาพชีวิตด้านวัตถุ ในชุมชน

3. ความมั่นคงด้านสังคม หมายถึงการป้องกันจากการเลือกปฏิบัติอันเป็นผลจากเพศ อายุ เชื้อชาติ สถานภาพทางสังคมและการเข้าถึงตาข่ายคุ้มครองทางสังคม ความรู้และข้อมูลข่าวสารรวมทั้งเสรีภาพในการสมาคม

4. ความมั่นคงด้านการเมือง หมายถึงการประกันสิทธิในการเป็นตัวแทน เสรีภาพและการมีส่วนร่วม การมีความเห็นที่แตกต่างรวมทั้งการเสริมพลังที่จะทำให้บุคคลตัดสินใจเลือกอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลง ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายและศาล การเข้าถึงความยุติธรรมและการปกป้องจากการถูกกระทำทั้งในระดับกลุ่มและระดับบุคคล

5. ความมั่นคงด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรม หมายถึงบรรยากาศทางสังคมที่ประชาชนที่เป็นคนส่วนน้อยในสังคมรู้สึกปลอดภัยที่จะแสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตน

แคโรไลน์ โทมัส (Caroline Thomas, 2000, อ้างถึงในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 28-29) กล่าวว่าความมั่นคงของมนุษย์มีองค์ประกอบดังนี้ คือ

1. ความต้องการพื้นฐาน หมายถึงความต้องการพื้นฐานที่สุดสำหรับการมีชีวิตรอดคือ อาหาร ที่อยู่อาศัย การศึกษา และสุขภาพ

2. ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายถึงเสรีภาพส่วนบุคคล การควบคุมชีวิตของตนเองและการมีส่วนร่วมในชีวิตของชุมชนโดยปราศจากอุปสรรค

3. ประชาธิปไตย หมายถึงความมั่นคงของมนุษย์ที่สอดคล้องกับแนวคิดประชาธิปไตย ซึ่งการรับประกันโอกาสการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่กระทบต่อชีวิตของตน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้กล่าวว่าคุณค่าความมั่นคงของมนุษย์มี 10 มิติ คือ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 100-105)

1. การมีงานทำและรายได้ หมายถึงการได้ทำงานเต็มเวลาที่มั่นคงและพึงพอใจ มีรายได้และเงินออมที่เพียงพอแก่การดำรงชีพโดยไม่มีหนี้สินที่ไม่มีคุณค่า

2. ครอบครัว หมายถึงสมาชิกครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในภาระของครอบครัว

3. ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม หมายถึงการมีสิทธิครอบครองที่อยู่อาศัยที่มีสภาพมั่นคง สาธารณูปโภคพื้นฐานที่เพียงพอ อยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี

4. สุขภาพอนามัย หมายถึงการมีสถานภาพด้านสุขภาพอนามัยที่ดี ได้รับการคุ้มครองจากหลักประกันด้านสุขภาพที่พอเพียง สามารถเข้าถึงได้โดยมีข้อจำกัดน้อย และปราศจากพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยด้านร่างกายและจิตใจ

5. การศึกษา หมายถึงการได้รับการศึกษาที่อย่างน้อยไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับและการได้รับการศึกษาต่อเนื่องอย่างเท่าเทียมกัน ตลอดจนได้ใช้ความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตรงตามการศึกษาที่ได้รับมา

6. สังคมวัฒนธรรม หมายถึงการที่บุคคลมีเวลาปลอดจากภารกิจ การงาน เพื่อใช้สำหรับการพักผ่อนอย่างเพียงพอ ตลอดจนการติดตามข่าวสารด้านสังคม วัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ ใช้เวลาในการพัฒนาทางจิต โดยการปฏิบัติศาสนกิจ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน

7. การสนับสนุนทางสังคม หมายถึงการที่บุคคลมีบุคคลที่พร้อมจะให้การช่วยเหลือ ได้รับการคุ้มครองและสามารถเข้าถึงบริการของสังคมได้โดยมีข้อจำกัดน้อยและความรู้สึกมีคุณค่าและความสุขในชีวิต

8. ความมั่นคงส่วนบุคคล หมายถึงการปลอดภัยและรู้สึกปลอดภัยจากการประทุษร้ายทางร่างกายและทรัพย์สิน

9. สิทธิและความเป็นธรรม หมายถึงการที่บุคคลได้รับการเคารพในสิทธิ ไม่ถูกล่วงละเมิดสิทธิ และรู้สึกถึงการได้รับโอกาสจากสังคมอย่างเท่าเทียมกัน และเป็นธรรม

10. การเมืองและธรรมาภิบาล หมายถึงการที่บุคคลมีส่วนร่วมทางการเมืองประเภทและระดับต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอตลอดจนได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมจากหน่วยงานและบุคลากรของรัฐ นอกจากนี้ยังรู้สึกไว้วางใจในความโปร่งใสของหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม (2546 : 40-43) ได้เสนอว่าความมั่นคงของมนุษย์ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ คือความมั่นคงทางสุขภาพ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางสังคม ความมั่นคงทางการเมืองการปกครอง ความมั่นคงทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สุภาชัย สารจรัส (2545 : ภาคผนวก) ได้นำเสนอองค์ประกอบของความมั่นคงของมนุษย์ไว้ 7 ประการ ได้แก่

1. สุขภาพ
2. ระดับการศึกษา
3. การทำงาน
4. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
5. สภาพครอบครัว ความเป็นอยู่
6. สภาพความเป็นอยู่ในชุมชน
7. วัฒนธรรม จิตวิญญาณ/ความเชื่อ/งานอดิเรกสันทนาการ

จากการที่องค์กรและบุคคลต่าง ๆ ได้กล่าวถึงคำนิยาม ลักษณะและองค์ประกอบของความมั่นคงของมนุษย์สามารถสรุปองค์ประกอบหรือมิติของความมั่นคงของมนุษย์เพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้ดังต่อไปนี้

1. ความมั่นคงด้านการทำงาน หมายถึงการได้รับค่าตอบแทนรวมทั้งสวัสดิการที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและจิตใจให้สามารถทำงานได้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง มีความก้าวหน้าในงาน และมีแรงจูงใจในการทำงาน

1.1 ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและจิตใจให้สามารถทำงานได้ในสถานการณ์ความไม่สงบ

1.1.1 ความหมายของค่าตอบแทนและสวัสดิการ

อุทัย หิรัญโต (2523 : 124-125, อ้างถึงใน รมิตา อ้นวงษ์, 2542 : 21) กล่าวว่าค่าตอบแทนในการทำงานได้แก่ ค่าจ้างและเงินเดือน รวมทั้งได้เสนอพรรณานะของนักวิชาการในหลายสาขาวิชาที่เกี่ยวกับค่าจ้างและเงินเดือน ได้แก่ พรรณานะของนักสังคมวิทยา ค่าจ้างและเงินเดือนหมายถึงสิ่งตอบแทนจากการใช้แรงงานของบุคคล อันแสดงถึงฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของคน กล่าวคือคนที่ได้รับค่าจ้างและเงินเดือนสูงย่อมมีฐานะทางสังคมสูงและแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นมีสถานภาพสูงกว่าคนที่ได้รับค่าจ้างและเงินเดือนน้อย หากมองในพรรณานะของนักจิตวิทยา เงินเดือนและค่าจ้าง คือสิ่งกระตุ้นในการทำงานหรือสิ่งที่สนองความต้องการของมนุษย์ และหากมองในพรรณานะของนักเศรษฐศาสตร์ ค่าจ้างและเงินเดือนเป็นรายจ่ายต้นทุนของผู้จ้าง และในขณะเดียวกันก็เป็นรายได้ของผู้ทำงานด้วย ส่วนพรรณานะของนักบริหารงานบุคคลนั้น ค่าจ้างหมายถึงจำนวนเงินที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับเป็นค่าตอบแทนจากการใช้แรงงาน โดยปกติค่าจ้างจะถือเกณฑ์การจ่ายเป็นระยะเวลาสั้น ๆ เป็น ชั่วโมง รายวัน หรือรายสัปดาห์ หรืออาจจ่ายตามจำนวนชิ้นงาน

เสนาะ ตีเขาวี (2534 : 199) กล่าวว่าค่าตอบแทนหมายถึงการจ่ายให้กับการทำงาน อาจเรียกเป็นค่าจ้างหรือเงินเดือนก็ได้ เงินค่าจ้างหมายถึงเงินที่คนงานได้รับโดยถือเกณฑ์จำนวนชั่วโมงที่ทำงาน ค่าจ้างจะขึ้นลงตามชั่วโมงการทำงาน ส่วนเงินเดือนหมายถึงรายได้ที่ได้ประจำในจำนวนคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนชั่วโมงการทำงานหรือจำนวนผลผลิต

รสริน ศรีพญา (2545 : 8) ได้ให้ความหมายของค่าตอบแทนว่าหมายถึงค่าใช้จ่ายที่องค์กรจัดให้บุคลากรในรูปของเงินเดือนและค่าจ้าง รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่องค์กรจัดให้แก่บุคลากรเพื่อตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่ และเป็นการจูงใจให้ได้บุคคลที่มีศักยภาพมาปฏิบัติงานให้แก่องค์กร

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2550) กล่าวว่าค่าตอบแทนคือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่องค์การจ่ายให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ค่าใช้จ่ายนี้อาจอยู่ในรูปของตัวเงินหรือมิใช่ตัวเงินก็ได้ เป็นการตอบแทนการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ จูงใจให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน และเสริมสร้างฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวผู้ปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ยังได้กล่าวถึงส่วนประกอบของค่าตอบแทนว่าประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2550)

1. ค่าจ้างและเงินเดือน เป็นค่าตอบแทนที่องค์การจ่ายให้ผู้ปฏิบัติงานเป็นรายได้ประจำทุกเดือน

2. ค่าจูงใจ ได้แก่ ค่าตอบแทนที่องค์การจัดให้เป็นพิเศษเพื่อจูงใจให้ปฏิบัติงานดียิ่งขึ้น เช่น การให้รางวัลพิเศษในการปฏิบัติงาน การเลื่อนตำแหน่ง

3. สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล ได้แก่ ค่าตอบแทนที่องค์การจัดให้แก่ผู้ปฏิบัติงานนอกเหนือจากค่าจ้างเงินเดือนและค่าจูงใจ เป็นค่าตอบแทนที่องค์การจัดให้เพื่อสนับสนุนให้การปฏิบัติงานดีขึ้น หรือเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกมั่นคงในการปฏิบัติงานกับองค์การ

ในส่วนของสวัสดิการนั้นมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้
กระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์ (2548 : 39) กล่าวถึงคำว่าสวัสดิการมาจากคำว่า Welfare ในภาษาอังกฤษมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่าความต้องการที่จำเป็นของมนุษย์ กล่าวคือสวัสดิการต้องเกิดขึ้นเพื่อการตอบสนองความต้องการที่จำเป็นของมนุษย์ มนุษย์คนหนึ่งไม่มีอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย เงินรายได้สำหรับดูแลสุขภาพอนามัยของตนอย่างเพียงพอ ก็นับได้ว่ามนุษย์คนนั้นอยู่ในสภาพไร้สวัสดิการ

ศักดิ์ศรี บริบาลบรรพตเขตต์ (2535 : 3) กล่าวถึงสวัสดิการว่าเป็นการที่ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความสมบูรณ์มั่นคงและมีความสุข ซึ่งต้องประกอบด้วยความสุขสมบูรณ์ทางกาย ทางวัตถุ จิตวิญญาณ ตลอดจนสังคมแวดล้อม

กองวิชาการบริหารงานบุคคล กระทรวงศึกษาธิการ (2541 : 6) กล่าวว่าสวัสดิการคือสิ่งที่ยุติธรรมจัดให้บุคลากรในองค์กรเพื่อเป็นการบริการหรือให้ประโยชน์แก่บุคลากรนอกเหนือจากเงินเดือนหรือค่าจ้าง ซึ่งสวัสดิการจะยังผลไปสู่ผลผลิตของงาน เป็นแรงจูงใจให้เกิดความมั่นใจ มั่นคง พึงพอใจ สะดวกสบายในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต สวัสดิการอาจอยู่ในรูปตัวเงินหรือไม่ใช่ตัวเงินก็ได้

สมพงษ์ เกษมสิน (2528 : 30, อ้างถึงใน กองวิชาการบริหารงานบุคคล กระทรวงศึกษาธิการ, 2541 : 5) กล่าวว่าสวัสดิการหมายถึง การตอบแทนในการปฏิบัติงานอันเป็นส่วนนอกเหนือจากเงินเดือน ได้แก่ การอนุญาตให้ลาเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การลาป่วย โบนัส บำเหน็จบำนาญ เงินสงเคราะห์อื่น ๆ เช่น ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น

เดล เอส บีช (Dale S. Beach, 1991 : 55, อ้างถึงใน กองวิชาการบริหารงานบุคคล กระทรวงศึกษาธิการ, 2541 : 6) กล่าวว่าสวัสดิการเป็นประโยชน์ที่องค์กรจัดให้บุคลากรนอกเหนือไปจากค่าจ้างและเงินเดือน เช่น การให้ค่ารักษาพยาบาล บำเหน็จบำนาญ สวัสดิการยังครอบคลุมถึงผลประโยชน์ที่รับนอกเหนือจากความช่วยเหลือด้านการเงิน เช่น วันลาพักผ่อน การสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น

ทั้งนี้ คณะกรรมการส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์ (2532 : 17-18, อ้างถึงใน จุฑามาศ เฉย่อง, 2544 : 12) แบ่งสวัสดิการออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. สวัสดิการด้านเศรษฐกิจ หมายถึงสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ความเป็นอยู่ของบุคลากรและครอบครัวดีขึ้น เช่น สวัสดิการที่พักอาศัย อาหารกลางวัน การรักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร การให้กู้ยืม เงินสะสม

2. สวัสดิการด้านสังคม หมายถึงสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ทางจิตใจ ความนึกคิด การเพิ่มพูนความรู้ ตลอดจนความสนุกสนานรื่นเริง เช่น การมีห้องสมุด การศึกษาต่อ การกีฬาและนันทนาการต่าง ๆ เป็นต้น

3. สวัสดิการด้านแรงจูงใจในการทำงาน หมายถึงสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรเกิดกำลังใจในการทำงาน เช่น เงินโบนัส การประกันภัย การให้ผลประโยชน์ตอบแทนเมื่อออกจากงาน

ทั้งนี้สามารถสรุปความหมายของสวัสดิการว่าหมายถึงสิ่งที้องค์กรจัดให้บุคลากรนอกเหนือจากเงินเดือนหรือค่าจ้าง เพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สวัสดิการจะอยู่ในรูปตัวเงินหรือไม่ใช้ตัวเงินก็ได้

โดยสรุปแล้วค่าตอบแทนหมายถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที้องค์กรหรือทางการจ่ายให้แก่ผู้ปฏิบัติงานทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน อันรวมถึงค่าจ้างและเงินเดือน ค่าจูงใจ สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล เพื่อเป็นค่าตอบแทนการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ

1.1.2 ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่จูงใจให้สามารถทำงาน

ได้ในสถานการณ์ความไม่สงบ

เพื่อเป็นการสร้างขวัญ กำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ต้องปฏิบัติงานในภาวะไม่ปกติ ได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยบำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นกรณีพิเศษแตกต่างจากกรณีปกติ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 30 สิงหาคม 2550 ระเบียบดังกล่าวให้สิทธิพิเศษแก่ข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างหน่วยงานของรัฐ ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้รวมถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนและอาสาสมัครทหารพราน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลาเฉพาะอำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอนาทวี และอำเภอจะนะ โดยกำหนดให้ได้รับบำเหน็จความชอบทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2550 : 1-8)

บำเหน็จความชอบที่เป็นตัวเงิน ได้แก่

1. เงินค่าตอบแทนพิเศษ ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
2. การเลื่อนเงินเดือนกรณีพิเศษนอกเหนือโควตาปกติ
3. ให้หน่วยงานต้นสังกัดเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน จัดให้มีการประกันชีวิต เพื่อให้ได้รับค่าสินไหมทดแทนกรณีเสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บทุพพลภาพ อันเนื่องมาจากการปฏิบัติงาน
4. ให้คณะกรรมการพิจารณาบำเหน็จความชอบสำหรับผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ได้รับทุนการศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน

บำเหน็จความชอบที่ไม่เป็นตัวเงิน ได้แก่

1. มีสิทธิในการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โดยลดระยะเวลาการเสนอขอพระราชทานลงจากหลักเกณฑ์ปกติไม่เกิน 2 ปี
2. ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่อยู่ในหลักเกณฑ์ และคุณสมบัติที่จะได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเหรียญราชการชายแดนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบ
3. การยกย่องเชิดชูเกียรติยั้งให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ปฏิบัติงานดีเด่น หรือทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติอย่างยิ่ง
4. ให้หน่วยงานรัฐนี้ระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้ปฏิบัติงานในหน้าที่ประจำจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นทวีคูณ สำหรับใช้ใน

การคำนวณระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งในสายงานที่จะแต่งตั้ง เพื่อประโยชน์ในการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น

5. ให้นำหน่วยงานของรัฐสนับสนุนและส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้มีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่ง

6. ให้นำหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้จัดหรือร่วมจัดหลักสูตรการศึกษาฝึกอบรมพิจารณาคัดเลือกเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเข้ารับการศึกษ ฝึกอบรม

7. ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ที่ประจำในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 3 เดือน มีสิทธิลาพักผ่อนประจำปีได้เพิ่มขึ้นอีก 10 วันทำการ ถ้าปีใดไม่ได้ลาพักผ่อนหรือลาแล้วแต่ไม่ครบ 20 วันทำการ ให้สะสมวันที่ยังไม่ได้ลาในปีนั้นรวมกับปีต่อ ๆ ไปได้ แต่วันละพักผ่อนสะสมในปีปัจจุบันต้องไม่เกิน 40 วันทำการ

8. ให้นำหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน สงเคราะห์และช่วยเหลือทายาทของเจ้าหน้าที่ที่เสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บทุพพลภาพไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ และถูกสั่งให้ออกจากราชการหรือออกจากงาน เนื่องจากการสู้รบ ปรามปราม หรือถูกประทุษร้ายจากสถานการณ์ความไม่สงบ โดยมีได้เกิดจากสาเหตุส่วนตัวหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเอง โดยให้พิจารณาบรรจุทายาทเข้าทำงานในหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ปฏิบัติงานได้ครอบครัวละ 1 คน และหากทายาทประสงค์จะทำงานในหน่วยงานอื่น หรือเป็นบริษัทเอกชนให้หน่วยงานต้นสังกัดส่งเรื่องไปยัง ก.พ. เพื่อประสานงานให้ความช่วยเหลือต่อไป

9. ให้นำหน่วยงานของรัฐพิจารณาจัดสรรโควตาพิเศษสำหรับทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บทุพพลภาพจากเนื่องจากการสู้รบ ปรามปราม หรือถูกประทุษร้ายจากสถานการณ์ความไม่สงบ เข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาของรัฐจนถึงระดับปริญญาตรี ตามความเหมาะสม

จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยบำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ข้างต้นจะเห็นได้ว่ารัฐมีความพยายามจะส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีแรงจูงใจในการทำงาน สามารถทำงานได้ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น

กล่าวโดยสรุป ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและจูงใจให้สามารถทำงานได้ในสถานการณ์ความไม่สงบ คือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่องค์กรหรือทางการจ่ายให้แก่ผู้ปฏิบัติงานทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน อันรวมถึงค่าจ้างและเงินเดือน ค่าจูงใจ สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลรวมถึงสภาพแวดล้อมของงานที่ดี มีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ยุติธรรม เพื่อเป็นค่าตอบแทนการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ จูงใจให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน อันจะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ปฏิบัติงานดีขึ้น

1.2 การมีโอกาสนในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง

มีผู้กล่าวถึงการพัฒนาศักยภาพหรือการพัฒนาตนเองโดยเน้นมนุษย์เป็นศูนย์กลางไว้ ดังนี้

ชาติชาย ณ เชียงใหม่ (2543 : 09, อ้างถึงใน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 53) กล่าวว่า การพัฒนาโดยให้มนุษย์เป็นศูนย์กลาง นั้นมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ 1) การพัฒนาที่ถือว่าเป็นการพัฒนาคนโดยคนและเพื่อคน 2) การพัฒนาที่เสริมสร้างศักยภาพของมนุษย์และการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้มนุษย์พัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ

มาฮับบ อุล ฮัก (Mahbub ul Haq, 1995 : 42, อ้างถึงใน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 54-55) เสนอว่า เป้าหมายหลักของการพัฒนามนุษย์คือการเพิ่มทางเลือกให้แก่มนุษย์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง โดยองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนามนุษย์ ได้แก่ 1) ความเป็นธรรม (Equity) คือความเสมอภาคในโอกาสเข้าถึงทางการเมืองและเศรษฐกิจ 2) ความยั่งยืน (Sustainability) คือความยั่งยืนของโอกาสของมนุษย์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทุนต่าง ๆ เช่น ทุนกายภาพ ทุนมนุษย์ ทุนการเงิน ทุนสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อการสร้างชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ 3) ผลผลิตภาพ (Productivity) คือสิ่งที่มีความสำคัญและเกิดจากการลงทุนในมนุษย์ และเศรษฐกิจที่เอื้อให้มนุษย์ได้ใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ 4) การเสริมพลัง (Empowerment) คือการที่มนุษย์อยู่ในฐานะที่จะตัดสินใจเลือกโดยอิสระ การเสริมพลังต้องอาศัยการดำเนินการหลายแนวทาง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2548 : 55) กล่าวว่า การพัฒนามนุษย์ถือเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและเป้าหมายการพัฒนา คือการเพิ่มทางเลือกต่าง ๆ ให้แก่มนุษย์ การพัฒนามนุษย์เป็นที่ยอมรับว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญ แต่เน้นว่าต้องให้ความสำคัญต่อคุณภาพของการพัฒนาและการกระจายรายได้ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์และความยั่งยืน

ฮิวส์ และ คัมมิงส์ (Huse and Commings, 1985 : 199-200, อ้างถึงใน สรวงสรรค์ ต๊ะปันทา, 2541 : 52-53) กล่าวถึงการพัฒนาสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานว่าหมายถึงการที่ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาขีดความสามารถของตนเองจากการทำงานโดยพิจารณาจากลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ได้แก่ งานที่ใช้ทักษะและความสามารถหลากหลายงานมีความท้าทาย งานที่ผู้ปฏิบัติมีความเป็นตัวของตัวเองในการทำงาน งานที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญ และงานที่ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลการปฏิบัติงาน

วอลตัน (Wolton, 1974 :12, อ้างถึงใน ปรีชา คร้ามพัคตร์, 2545 : 10) กล่าวว่าการพัฒนาความสามารถของบุคคล ควรให้โอกาสแก่ผู้ปฏิบัติงานได้ใช้ฝีมือพัฒนาทักษะและความรู้ของตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีความรู้สึกที่ตนเองมีค่าและมีความรู้สึกทำทหายจากการทำงานของตนเอง

กล่าวโดยสรุป การมีโอกาสนในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง หมายถึงการได้ใช้ความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเองอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงาน มีอิสระในการคิดสร้างสรรค์ผลงาน มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานให้ได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเองอยู่เสมอ

1.3 ความก้าวหน้าในงาน

ฮิวส์ และ คัมมิงส์ (Huse and Comings, 1985 : 199-200, อ้างถึงใน สรวงสรรค์ ตะปินตา, 2541 : 52-53) กล่าวว่าความก้าวหน้าในงาน หมายถึงการที่ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาที่จะเจริญก้าวหน้าในอาชีพและตำแหน่งของตนเองอย่างมั่นคง โดยปราศจากภาวะวิตกกแทรกซ้อน

วอลตัน (Wolton, 1974 : 12, อ้างถึงใน ปรีชา คร้ามพัคตร์, 2545 : 12) กล่าวว่าความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ควรให้ความสนใจต่อ

- 1) งานที่ผู้ปฏิบัติได้รับมอบหมายมีต่อการดำรงไว้และการเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง
- 2) ความรู้และทักษะใหม่ ๆ จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อหน่วยงานในอนาคต 3) ควรให้โอกาสในการพัฒนาทักษะความสามารถในแขนงของตน

กิลเมอร์ (Gilmer, 1967 : 380-384, อ้างถึงใน ปรีชา คร้ามพัคตร์, 2545 : 12) กล่าวว่าโอกาสในก้าวหน้าในงาน ได้แก่ โอกาสเลื่อนตำแหน่งการงานสูงขึ้น การมีโอกาสนก้าวหน้าจากความสามารถในการทำงานย่อมทำให้เกิดความพึงพอใจในงานมากขึ้น

เอกชัย กีสุขพันธ์ (2533 : 80-81, อ้างถึงใน ปรีชา คร้ามพัคตร์, 2545 : 28) กล่าวว่าความก้าวหน้าในงานเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ เพราะเป็นการเข้าสู่ตำแหน่งใหม่ หรือการได้เผชิญกับงานในสถานการณ์ใหม่ที่มีความท้าทาย จะทำให้บุคคลมีโอกาสพัฒนาทักษะการทำงานอยู่เสมอ

บุญเจือ วงษ์เกษม (2530 : 29, อ้างถึงใน ถวิล มาสาช้าย, 2547 : 18) กล่าวว่าความก้าวหน้าในงานเป็นผลจากการทำงาน รวมถึงผลพลอยได้จากงาน เช่น งานมีลักษณะท้าทาย ได้ใช้ความสามารถเต็มที่ ได้มีการพัฒนาทักษะขณะทำงาน และประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงาน

ถวิล มาสาช้าย (2547 : 20) กล่าวว่าในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร บุคลากรมีความต้องการที่จะได้รับความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน ต้องการศึกษาค้นคว้าและเข้ารับการอบรม เพิ่มพูนความรู้ ต้องการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น

กล่าวโดยสรุป การมีความก้าวหน้าในงาน หมายถึงการที่ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสได้รับมอบหมายงานที่เป็นการเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง มีโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งและเงินเดือนที่สูงขึ้นไปอย่างมั่นคง ความก้าวหน้าในงานเป็นผลจากการทำงานที่ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่และได้มีการพัฒนาทักษะการทำงาน จนประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงานและเจริญก้าวหน้าในอาชีพต่อไป

1.4 แรงจูงใจในการทำงาน

มีผู้ให้ความหมายของคำว่าแรงจูงใจในการทำงานไว้ ดังนี้

กุสุมา จ้อยช้างเนียม (2547 : 10) กล่าวว่าแรงจูงใจในการทำงานหมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่ถูกกระตุ้นหรือผลักดันโดยปัจจัยต่าง ๆ จนก่อให้เกิดความพยายามและความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานให้ดีขึ้นด้วยความเต็มใจและให้บรรลุผลสำเร็จได้

มัลลิกา ต้นสอน (2544 : 194) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่าหมายถึงความยินดีและเต็มใจที่บุคคลจะทุ่มเทความพยายามให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย บุคคลที่มีแรงจูงใจจะแสดงออกมาในการแสดงพฤติกรรมด้วยความกระตือรือร้น มีทิศทางที่เด่นชัด และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคหรือปัญหา

วัฒนา ศรีสม (2542 : 7) กล่าวว่าแรงจูงใจในการทำงานหมายถึงสิ่งกระตุ้นหรือแรงผลักดันหรือความต้องการที่ผลักดันให้บุคคลมีความเต็มใจในการทำงาน เกิดความพอใจและความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ดีที่สุดเพื่อที่จะบรรลุผลสำเร็จ

สมพงษ์ เกษมสิน (2531 : 414) กล่าวว่าความหมายของแรงจูงใจว่าหมายถึงความพยายามที่จะแสดงออก หรือปฏิบัติตามสิ่งที่ต้องการ แรงจูงใจมีทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคล แต่มูลเหตุจูงใจอันสำคัญของบุคคลคือความต้องการ

กล่าวโดยสรุป การมีแรงจูงใจในการทำงาน หมายถึงสภาวะทางจิตใจที่อยากจะกระทำ มีความยินดีและเต็มใจที่จะทุ่มเท ความพยายาม ความรู้ ความสามารถในการทำงาน มีกำลังใจในการทำงาน โดยไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม หมายถึงการใช้ชีวิตอยู่ในแหล่งที่อยู่อาศัยที่มีความปลอดภัย มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมแก่การอยู่อาศัย

วิทยา เพชรปาน (2547 : 71) กล่าวว่าเหตุผลในการเลือกที่อยู่อาศัย ได้แก่ ที่อยู่อาศัยใกล้ที่ทำงาน ราคาไม่แพง ทางเข้าออกสะดวก และพื้นที่ใช้สอยเหมาะสม

อัจฉรา จงสิทธิมหากุล (2537 : 48) กล่าวว่าปัจจัยที่ผู้พักอาศัยคำนึงถึงในการเลือกที่อยู่อาศัย ได้แก่ ปัจจัยด้านการเงิน การคมนาคม สภาพแวดล้อมของที่พักอาศัย สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และทำเลที่ตั้ง

ฮิร์ช (Hirsch, 1973 : 56-57, อ้างถึงใน วัลลภ สุรทศ, 2543 : 19-20) กล่าวว่า การเลือกที่อยู่อาศัยจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยสำคัญ ดังต่อไปนี้คือ 1) ความสะดวกสบายในการเข้าถึง 2) คุณภาพของสิ่งแวดล้อม เช่น ลักษณะทางด้านสังคมของชุมชน สภาพธรรมชาติ บริการสาธารณะสำหรับชุมชน และความพึงพอใจในสิ่งที่ได้รับจากที่ตั้งนั้น

3. ความมั่นคงด้านสังคม วัฒนธรรม หมายถึง การที่บุคคลากรมีเวลาปลอดจากการทำงาน มีเวลาพักผ่อนอย่างเพียงพอ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนและของมหาวิทยาลัย การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

4. ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หมายถึง การที่บุคคลากรมีชีวิตอยู่ด้วยความสงบสุขปราศจากความหวาดกลัว ความหวาดระแวงจากภัยคุกคามหรือสถานการณ์ที่วิกฤติหรือเป็นปัญหาที่มีลักษณะคุกคามความเป็นอยู่ และรู้สึกปลอดภัยจากการประทุษร้ายทางร่างกายและทรัพย์สิน รวมทั้งการได้รับความคุ้มครองจากสถานการณ์ความไม่สงบ

ทั้งนี้ มีผู้ที่กล่าวถึงความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินไว้ ดังนี้

บุญมี สมสุข (2541 : 18) กล่าวว่า ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นลักษณะที่บุคคล ชุมชน และสังคมที่ปัจเจกชนในสังคมนั้น ๆ รู้สึกมีความปลอดภัยจากอาชญากรรม ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม อันทำให้มีความสุขในการดำรงชีวิตตามสมควรแก่อัตภาพ

1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

การพิจารณาถึงแนวคิดความมั่นคงของมนุษย์ จำเป็นต้องพิจารณาถึงการมีชีวิตที่ดี การที่ความต้องการด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง ความพอใจจากการตอบสนองความต้องการนี้ นำไปสู่การสร้างสวัสดิการของประชาชนและนำไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี (Drewnowski, 1974, อ้างถึงใน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 51)

1.2.1 ความหมายของคุณภาพชีวิต

แนวความคิดเรื่องคุณภาพชีวิตเป็นแนวคิดที่เป็นเรื่องยากในการให้ความหมายเนื่องจากความแตกต่างของประสบการณ์ ความรู้ ของผู้ให้คำนิยามรวมทั้งความจำกัดของภาษา แนวความคิดเรื่องคุณภาพชีวิตเป็นแนวคิดที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของค่านิยมต่าง ๆ และที่สำคัญมนุษย์มีความต้องการที่ไม่เหมือนกันอันเป็นผลจากปัจจัยด้านบุคคลและสังคม (Romney and Brown, 1994 : 59, อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช และวิศนี ศิลตระกูล, 2548 : 38) อย่างไรก็ตามมีผู้ให้คำนิยามไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

ดรีโนว์สกี (Drewnowski, 1974, อ้างถึงใน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 52) กล่าวว่าคุณภาพชีวิตเกี่ยวข้องกับการที่บุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการ ซึ่งย่อมแตกต่างกันในแต่ละสังคมและบุคคล

เกษม จันทรแก้ว (2540 : 28-29) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตว่าหมายถึงความเป็นอยู่ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางการศึกษา อนามัย และเศรษฐกิจ ตามลักษณะของสิ่งแวดล้อมทางชีวกายภาพ เชื้อชาติ วัฒนธรรมและวิถีการเลี้ยงดู โดยที่คุณภาพชีวิตนั้นขึ้นอยู่กับสภาพทั่วไปของสิ่งแวดล้อมทางชีวกายภาพ บุคคลอยู่ในที่ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ย่อมจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า บุคคลที่อยู่ในที่ขาดแคลนทรัพยากรสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตต้องขึ้นอยู่กับความพึงพอใจ ซึ่งมีความหมายแตกต่างกันไป แต่ละบุคคลอีกด้วย

กุหลาบ รัตนสังธรรม และคณะ (2535 : 10-11) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตหมายถึงสภาพความเป็นอยู่ของบุคคลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิดและจิตใจ ที่ทำให้บุคคล สามารถดำรงอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเหมาะสม

สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล และคณะ (2542 : 5) กล่าวถึงความหมายของคุณภาพชีวิตว่าหมายถึงระดับการมีชีวิตที่ดี มีความสุขและความพึงพอใจในชีวิต ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ และการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลในสังคม เป็นการประสานการรับรู้ของบุคคลในด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม สิ่งแวดล้อม ภายใต้วัฒนธรรม ค่านิยม และเป้าหมายในชีวิตของแต่ละคน

ปรีชา คร้ามพัคตร (2545 : 13) ได้สรุปความหมายของคุณภาพชีวิตว่าหมายถึงการดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ อีกทั้งยังทำประโยชน์ให้กับตนเอง สังคมและประเทศชาติ

อนุชาติ พวงสำลี และอรทัย อาจอ่ำ (2541 : 42) กล่าวสรุปความหมายของคุณภาพชีวิตว่าเป็นระดับของการมีชีวิตที่ดี มีความสุข ความพึงพอใจในชีวิต เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลในสังคม

โดยสรุป คุณภาพชีวิตหมายถึงการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุข ความพอใจในชีวิตทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและสิ่งแวดล้อม การมีคุณภาพชีวิตดีจะเป็นบันไดนำไปสู่ความมั่นคงของมนุษย์ต่อไป

1.2.2 องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

ศิริ ฮามสุโพธิ์ (2543 : 56) แบ่งองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตไว้ 3 ประการ ได้แก่

1. คุณภาพชีวิตทางด้านร่างกาย คือบุคคลจะต้องมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ อันเป็นผลตอบสนองมาจากปัจจัยพื้นฐาน

2. คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ คือบุคคลจะต้องมีสภาวะจิตใจที่สมบูรณ์ร่าเริงแจ่มใส ไม่วิตกกังวล มีความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตตนเอง ครอบครัว และสังคมสิ่งแวดล้อม มีความปลอดภัยในชีวิต

3. คุณภาพชีวิตด้านสังคม คือบุคคลสามารถดำรงชีวิตภายใต้บรรทัดฐาน และค่านิยมของสังคมในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมได้อย่างปกติสุข

ถวิล มาสาซ้าย (2547 : 16) สรุปองค์ประกอบคุณภาพชีวิตว่าประกอบด้วย 9 ประการ ได้แก่

1. อาหาร
2. เครื่องนุ่งห่ม
3. ที่อยู่อาศัย
4. ยารักษาโรค
5. สิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตที่เพียงพอ
6. ความสมบูรณ์ด้านร่างกายและสติปัญญา
7. จิตใจและอารมณ์
8. สังคมและสิ่งแวดล้อม
9. การมีชีวิตครอบครัวที่ดี

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน

เดลามอตต์ และทาากิซาวา (Delamotte and Takezawa, 1984 : 2, อ้างถึงใน ปรีชา คร้ามพัทตร์, 2545 : 6) ได้อธิบายถึงคุณภาพชีวิตการทำงานว่ามาจากแนวคิดของคุณภาพชีวิต โดยให้ความหมายของคุณภาพชีวิตการทำงานว่าหมายถึงการพัฒนาให้บุคคลนั้น ๆ มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ให้พนักงานมีสภาพการทำงานที่ดีภายใต้การทำงานที่เหมาะสม มีความปลอดภัย ได้รับประโยชน์และสิทธิต่าง ๆ อย่างยุติธรรม และเสมอภาคกันในสังคม

ปรีชา คร้ามพัทตร์ (2545 : 8) กล่าวว่าคุณภาพชีวิตการทำงาน หมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการทำงาน ซึ่งสามารถสนองความต้องการทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ทำให้บุคคลมีความพึงพอใจในการทำงาน อันจะก่อให้เกิดผลดีกับตนเอง และทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การดำเนินชีวิตของบุคคลมีความสุข มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

สรวงสรรค์ ตะปินตา (2541 : 34) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตการทำงานว่าหมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตการทำงาน เช่น ความมั่นคงและปลอดภัยในการทำงาน การปรับปรุงสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมถึงการให้ความเสมอภาคแก่บุคคลและส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานที่ทำงาน

สุขชัย วงษ์จันทร์ (2548 : 10-11) ได้สรุปความหมายของคุณภาพชีวิตการทำงานว่าหมายถึงสภาพการทำงานโดยรวมทั้งหมด ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตการทำงาน ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม กระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ช่วยให้ผูปฏิบัติงานมีความสุข มีอิสระในการตัดสินใจ มีความมั่นคง มีเกียรติศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับของสังคม และสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองและองค์กรได้ ซึ่งจะส่งผลถึงประสิทธิภาพในการทำงาน มีคุณภาพ และนำไปสู่การดำเนินชีวิตการทำงานที่มีความสุขอย่างแท้จริง

วิชาญ สุวรรณรัตน์ (2543 : 12) กล่าวว่าคุณภาพชีวิตการทำงาน หมายถึงสภาพการทำงานโดยรวมทั้งหมด ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตการทำงานของบุคคล ที่ทำให้บุคคลมีความสุข มีอิสระในการตัดสินใจ มีความมั่นคงและเกิดความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลถึงประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีและมีคุณภาพ

กล่าวโดยสรุป คุณภาพชีวิตการทำงานหมายถึงการที่ผูปฏิบัติงานทำงานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีความพึงพอใจในการทำงาน มีความสุข มีอิสระในการตัดสินใจ รวมทั้งสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองและองค์กร ส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ นำไปสู่การทำงานอย่างมีความสุขและมีความมั่นคงในการทำงาน

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุของสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ได้มีผู้กล่าวถึงสาเหตุของสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้หลากหลาย ทั้งนี้จะประมวลแนวคิดที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

คณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาความมั่นคงในจังหวัดภาคใต้ กล่าวถึงสาเหตุของสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังนี้ (วุฒิสภา, 2549 : 6-7)

1. ศาสนาไม่ใช่สาเหตุ ความแตกต่างในด้านเอกลักษณ์วัฒนธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญซึ่งสามารถจะนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างไทยพุทธและไทยมุสลิมแต่เนื้อหาสาระและองค์กรต่าง ๆ ทางศาสนามีได้เป็นสาเหตุแต่ประการใด จะไม่พบคำสอนใด ๆ ในศาสนาหรือวัตถุประสงค์ใด ๆ ขององค์กรทางศาสนาที่ชี้ให้เห็นถึงความรุนแรงในการแก้ไข และในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นในประเทศไทยหรือในต่างประเทศไม่เคยปรากฏว่า คำสอนหรือองค์กรทางศาสนาจะชี้แนะให้มุสลิมไปปฏิบัติการณ์รุนแรงใด ๆ แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าไม่มีบุคคล กลุ่มหรือขบวนการแอบอ้างศาสนา หรืออาศัยองค์กรทางศาสนาเพื่อปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมือง

2. ความไม่พอใจของชาวไทยมุสลิมต่อปฏิบัติการของรัฐบาล การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็นและกีดกันในรูปต่าง ๆ จนในที่สุด การปฏิบัติรุนแรงอย่างไม่สมเหตุสมผลต่อชาวไทยมุสลิม ทำให้ชาวไทยมุสลิมมองว่าเจ้าหน้าที่ไม่มีความยุติธรรม กลั่นแกล้งและกดขี่ข่มเหง ความไม่พอใจถูกเก็บกดและสะสมมาเป็นเวลานาน ผังลึกและขยายเป็นวงกว้างมากขึ้นเป็นลำดับ

สำนักงานพัฒนานโยบายสาธารณะ ได้ทำการศึกษาแนวทางด้านนโยบายในการแก้ไขปัญหาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าสาเหตุของปัญหาความไม่สงบในภาคใต้เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ สรุปได้ดังต่อไปนี้ (2549 : 17-23)

1. ศาสนา แม้ว่าศาสนาไม่ใช่สาเหตุของความขัดแย้งในพื้นที่โดยตรง แต่ศาสนาอิสลามได้ถูกนำมาเป็นข้ออ้างเพื่อสร้างความชอบธรรมในการกระทำของผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ โดยการกระทำนั้นได้กล่าวถึงหลักคำสอนทางศาสนาอิสลามที่จะใช้สิทธิในการปกป้องตนเองจากผู้รุกรานและผู้ที่ไม่ศรัทธาในอิสลาม เพื่อใช้เป็นหลักเหตุผลในการต่อสู้กับอำนาจรัฐไทยเพื่อนำความยุติธรรมมาสู่ชาวมุสลิมที่ถูกรัฐละเมิดสิทธิของตนมานาน จึงถือโอกาสที่จะตีความหลักคำสอนเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับการก่อความไม่สงบในพื้นที่

นอกจากนี้เหตุผลที่เชื่อมโยงกับศาสนาอีกประการหนึ่งคือการปกครองของไทยถูกครอบงำด้วยแนวคิดจักรวาลวิทยาแบบพุทธ ทำให้วิถีคิดและรูปแบบการปกครองเป็นไปตามวิถีพุทธศาสนา โดยกระบวนการสังคายนาทางพุทธศาสนามักถูกกำหนดโดยอำนาจรัฐเพื่อสร้างมาตรฐานเดียวกันในการปฏิบัติและพิธีกรรมทางศาสนา อันจะนำไปสู่ความมั่นคงของรัฐยิ่งขึ้น กระบวนทัศน์ดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการพยายามผสมกลมกลืนชนกลุ่มต่าง ๆ ให้ประเทศไทยกลายเป็นไทยในแบบที่รัฐต้องการ ความพยายามใช้กระบวนทัศน์จักรวาลนิยมแบบพุทธเข้าปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งคนส่วนใหญ่เป็นมุสลิม ของรัฐไทยในอดีตได้มีส่วนสร้างความรู้สึกรอคอยให้เกิดขึ้นทั้งฝ่ายรัฐและประชาชน โดยสรุปกล่าวได้ว่าการที่ศาสนาเป็นปัจจัยทำให้เกิดผลทางต่อปัญหาความไม่สงบเป็นเพราะศาสนาถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง ไม่ใช่ศาสนาเป็นปัจจัยในตัวมันเอง

2. ประวัติศาสตร์ทางการเมือง ปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาทางประวัติศาสตร์ที่ถูกนำมาใช้สร้างความรู้สึกละแวกกันด้วยมุมมองที่ต่างกัน ความทรงจำและประวัติศาสตร์ระหว่างรัฐไทยกับคนมุสลิมเชื้อสายมลายูมีมุมมองที่ต่างกัน ศูนย์กลางอำนาจในกรุงเทพฯ มักมองว่าปัตตานีเป็นประวัติศาสตร์ของการก่อกบฏและเป็นประวัติศาสตร์ในด้านลบ ในขณะที่คนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูกลับมองประวัติศาสตร์ปัตตานีด้วยความงดงาม เพราะเป็นประวัติศาสตร์ของการต่อสู้เพื่อความเป็นอิสระ ประวัติศาสตร์ปัตตานีเป็นเหมือนเหรียญ 2 ด้าน ด้านหนึ่งเป็นประวัติศาสตร์ที่ถูกกดทับด้วยรัฐ โดยการลดความสำคัญของปัตตานีลงให้กลายเป็นเพียงดินแดนส่วนหนึ่งของประเทศไทย ในขณะที่อีกด้านปัตตานีเป็นประวัติศาสตร์ที่ถูกเชิดชูโดยคนที่ต้องการเรียกร้องเอกราชคืนแก่ปัตตานี

โดยสรุปจะเห็นได้ว่าประวัติศาสตร์ได้ถูกตีความและนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองและทำให้เกิดผลทางการเมืองอันนำมาสู่ปัญหาความไม่สงบในภาคใต้

3. กลไกรัฐ ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนหนึ่งมาจากรัฐทั้งเรื่องการใช้อำนาจ และหน้าที่ของรัฐ ปัญหาที่มีส่วนกระตุ้นให้เกิดความไม่สงบพื้นที่ คือความไม่ยุติธรรม เกิดจากอคติของเจ้าหน้าที่รัฐในการแก้ปัญหาภาคใต้ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่เข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่ยอมรับวัฒนธรรมอื่น มีความรู้สึกอคติต่อคนและสังคมที่ต่างจากวัฒนธรรมที่คุ้นเคย ประชาชนกลายเป็นเหยื่อของการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐให้กลายเป็นพลเมืองชั้นสองหรือถูกละเมิดสิทธิ วิธีคิดของเจ้าหน้าที่รัฐ บางครั้งได้ช่วยุให้เกิดความรุนแรง นอกจากกลไกรัฐอ่อนแอในการจัดการปัญหาแล้ว สังคมไทยโดยรวมไม่มีมาตรการที่เข้มแข็งที่จะช่วยจัดการปัญหาในสังคม และยังมีคนอีกจำนวนมากที่รับรู้ปัญหาในภาคใต้อย่างผิด ๆ เช่น เห็นว่าต้องจัดการผู้ก่อความไม่สงบอย่างเด็ดขาดเพราะคนเหล่านั้นมาอาศัยอยู่ในประเทศไทย

1.4.2 แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

คณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาความมั่นคงในจังหวัดภาคใต้ วุฒิสภา ได้เสนอแนวทางแก้ไขสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเสนอบนพื้นฐานหลักวิชา ข้อกฎหมาย ข้อเท็จจริงและความต้องการของชาวไทยมุสลิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปได้ดังนี้ (วุฒิสภา, 2549 : 7-9)

1. เสริมสร้างความเข้าใจและการยอมรับในลักษณะพหุนิยม สังคมไทย ทุกฝ่ายต้องยอมรับว่าสังคมไทยประกอบด้วยประชาชนที่หลากหลายทางศาสนา วัฒนธรรมแต่ละกลุ่มทางศาสนาวัฒนธรรมต่าง ๆ มีความสำคัญในเอกลักษณ์ของกลุ่มตนประสงค์ที่จะดำรงตนบนเอกลักษณ์ของตนเอง เมื่อแต่ละกลุ่มยึดมั่นในเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์อย่างมั่นคง จึงปรากฏเป็นข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ว่าถ้าประเทศใดไม่ยอมรับในความหลากหลายทางสังคมของคนในชาติมักประสบกับปัญหาความขัดแย้งระหว่างชาติพันธุ์เสมอ แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าประเทศใดยอมรับในความหลากหลายทางสังคม ปัญหาความขัดแย้งทางชาติพันธุ์จะบรรเทาเบาบางลงและคลี่คลายในที่สุด ประเทศไทยจำเป็นต้องยอมรับ ให้เกียรติและส่งเสริมความหลากหลายหรือความเป็นพหุนิยมทางสังคม อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการแก้ปัญหาทางชาติพันธุ์ที่กำลังเกิดขึ้นในบริเวณสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว รัฐอาจจะต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

1.1 จัดให้มีการศึกษาและการขัดเกลาทางสังคมในเรื่องพหุนิยมอย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่อง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และในที่สุดให้มีการอบรมข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความเข้าใจและ

ยอมรับในหลักการพหุนิยม นอกจากนี้จะต้องดำเนินการในสถาบันการศึกษา และสถาบันทางการเมืองการปกครอง และต้องใช้สื่อทุกประเภทอย่างต่อเนื่อง

1.2 ให้มีการตรวจสอบในด้านกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของข้าราชการว่ายังมีเนื้อหาสาระที่เป็นการบั่นทอน ละเมิด กีดกัน ลำเอียง หรือขัดแย้งกับหลักพหุนิยมหรือไม่อย่างไร ถ้ามีควรมีการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสมตามกระบวนการต่อไป เช่น การบังคับใช้กฎหมายอิสลามเพื่อให้ครอบคลุมผู้นับถือศาสนาอิสลามในทุกพื้นที่

1.3 ให้มีการขจัดความอคติและการกีดกันทางสังคมที่เกิดขึ้น เนื่องจากความแตกต่างในเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์และศาสนาทั้งในภาครัฐและเอกชนโดยการกำหนดมาตรการทางกฎหมายอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน และมีบทกำหนดโทษอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

1.4 ให้ความสำคัญเสมอภาคในเรื่องการใช้เอกลักษณ์สัญลักษณ์หรือความสำคัญทางศาสนา เช่น พิธีกรรมของรัฐ วันสำคัญทางศาสนาสัญลักษณ์ของชาติหรือสถาบัน

2. กรมการศาสนาควรบริหารเกี่ยวกับกิจการศาสนาอิสลามอย่างทั่วถึงและครบวงจร เพราะศาสนาอิสลามมีกิจกรรมทั้งทางโลกและทางธรรมรอบด้าน จำเป็นต้องได้รับการดูแลและส่งเสริมจากรัฐ เช่น เรื่องเกี่ยวกับพิธีฮัจญ์ ศาสนาสมบัติ ซากาต อาหารและผลิตภัณฑ์ฮาลาล ทะเบียนเอกสารเกี่ยวกับศาสนาเหล่านี้ เป็นต้น

3. รัฐควรส่งเสริมให้มุสลิมสามารถดำรงตนในศาสนาอิสลามอย่างครบถ้วนสมบูรณ์โดยการออกกฎหมาย จัดตั้งองค์กร จัดหาบุคลากร รวมทั้งงบประมาณที่จำเป็น รายละเอียดดังนี้

3.1 ให้หน่วยงานของรัฐสำรองพื้นที่หนึ่งเพื่ออำนวยความสะดวกให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่มาติดต่อที่เป็นมุสลิมได้ประกอบพิธีละหมาดเมื่อถึงกำหนดเวลา

3.2 ด้านการศึกษาศาสนาอิสลาม การศึกษาศาสนาเป็นภาคบังคับสำหรับมุสลิม มุสลิมมักจะศึกษาศาสนาอิสลามตลอดชีวิตนับตั้งแต่เยาว์วัย ดังนั้นจำเป็นต้องจัดการศึกษาในรูปแบบและระดับชั้นต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการในทางศาสนา

4. กำหนดให้สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตปกครองพิเศษ เนื่องจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีปัญหาเฉพาะที่ไม่เหมือนกับปัญหาโดยทั่วไปคือปัญหาความขัดแย้งทางเอกลักษณ์อย่างรุนแรง ดังนั้นในการแก้ปัญหาจำเป็นต้องใช้วิธีการกระบวนการหรือพระราชบัญญัติพิเศษที่แตกต่างจากที่อื่นคือการจัดตั้งให้เป็นเขตปกครองพิเศษ

สำนักงานพัฒนานโยบายสาธารณะ ได้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปได้ดังต่อไปนี้ (2549 : 23-31)

1. การจัดการปกครองที่เหมาะสมกับท้องถิ่นในรูปแบบเฉพาะเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญ โดยการจัดตั้งรูปแบบการปกครองนั้นต้องเป็นการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนเสียใหม่ ต้องคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่มีความแตกต่างจากพื้นที่ทั่วไป ทั้งนี้ต้องยึดหลักความจำเป็นในการรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนไว้ และข้อสำคัญที่ต้องคำนึงและสร้างความเข้าใจกับสังคมคือการกำหนดให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีการปกครองพิเศษไม่ถือเป็นการแบ่งแยกดินแดนหรือการแบ่งแยกเชื้อชาติแต่อย่างใด แต่เป็นการสร้างข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันด้วยการยอมรับในความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นการปรับเปลี่ยนวิถีคิดของสังคมไทยให้เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันด้วยการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับปฏิบัติงานควรมีบทบาทในการสร้างความเข้าใจกับสังคมไทยโดยรวมว่าการจัดตั้งเขตปกครองพิเศษหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นสิ่งที่สามารถทำได้เพราะศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่และลักษณะสังคมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวอยู่สูง จึงไม่ใช่การแบ่งแยกดินแดนแต่อย่างใด

2. การชำระประวัติศาสตร์ปัตตานี ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนหนึ่งเกิดจากแรงจูงใจทางประวัติศาสตร์ที่ผู้ก่อความไม่สงบใช้เพื่อสร้างแนวร่วมจากประชาชนในพื้นที่ โดยแสดงให้เห็นว่าในอดีตอาณาจักรปัตตานีเคยรุ่งเรืองมาก่อนและถูกรุกรานโดยสยามประเทศ เข้ายึดครองและกดขี่ประชาชน มีการนำเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ดังกล่าวมาใช้เพื่อแบ่งแยกดินแดน เรียกร้องเอกราชและความรุ่งเรืองกลับคืน ในขณะที่อีกด้านหนึ่งของสังคมไทยกลับเข้าใจว่าจังหวัดชายแดนภาคใต้ปัจจุบันเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของประเทศไทยเกิดจากการปฏิรูปการปกครองในรัชกาลที่ 5 การมองปัตตานีในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ไทยจึงถือเป็นความชอบธรรมของผู้ปกครองไทยที่จะกระทำการดังกล่าว ปัญหาคือมุมมองที่ขัดกันดังกล่าวได้กลายมาเป็นฉนวนที่ทำให้เกิดความรุนแรงในพื้นที่ จึงควรให้มีการชำระประวัติศาสตร์ปัตตานีใหม่ เพื่อสร้างความเห็นพ้องร่วมกันของสังคมไทยเป็นการสร้างสมดุลทางประวัติศาสตร์โดยแสดงให้เห็นข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งความเป็นมาของประเทศไทยที่เกิดจากการรวมดินแดนต่าง ๆ เข้ามา ทั้งนี้เพื่อให้สังคมเห็นถึงธรรมชาติของการเป็นรัฐชาติและเกิดการยอมรับในพัฒนาการดังกล่าว และอีกด้านหนึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้คนไทยเชื้อสายต่าง ๆ ไม่เพียงแต่คนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูเท่านั้นให้ได้มีพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวกัน ทั้งนี้ควรจัดให้มีคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นมาเพื่อศึกษาและเรียบเรียงประวัติศาสตร์ของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันเป็นไปตามข้อเท็จจริง โดยควรประกอบด้วยนักวิชาการไทย นักวิชาการมุสลิมในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชนในพื้นที่ เพื่อร่วมกันชำระประวัติศาสตร์ปัตตานีให้ถูกต้องเป็นจริงสร้างความเข้าใจร่วมกัน

นอกจากนี้ ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี และอารีลักษณ์ พูลทรัพย์ ได้เสนอยุทธศาสตร์สันติวิธีให้เกิดรัฐแห่งความยุติธรรม ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ทั้งหมด 7

ยุทธศาสตร์ซึ่งได้มาจากการประมวลและสังเคราะห์ข้อคิดเห็นและการเสนอแนะของผู้นำและประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปได้ดังต่อไปนี้ (ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี และอารีลักษณ์ พูลทรัพย์, 2550 : 21-24)

1. ยุทธศาสตร์ความยุติธรรมทางกฎหมาย ความยุติธรรมเป็นความสำคัญลำดับแรกของการแก้ไขปัญหาทั้งหมด ควรใช้ความเป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมายและดำเนินกระบวนการยุติธรรม และเคารพในสิทธิเสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชน ควรบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง มีมาตรการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของเจ้าหน้าที่ควรมีบทลงโทษสำหรับเจ้าหน้าที่ที่กระทำความผิดหรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ อย่างจริงจัง การดำเนินการด้านกระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่จะต้องทำความเข้าใจและคำนึงถึงวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา วิถีชีวิตของประชาชน ก่อนการประกาศใช้กฎหมายควรมีการทำประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ควรนำกฎหมายอิสลามมาใช้ควบคู่กับกฎหมายไทยและให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับข้อกฎหมายต่าง ๆ

2. ยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อความยุติธรรมและบูรณาการยุทธศาสตร์การศึกษาให้ความสำคัญทั้งระบบการศึกษาและวัฒนธรรม ในด้านการศึกษาเน้นว่ารัฐควรจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น บูรณาการระบบการศึกษาทั้งสายสามัญและสายศาสนาควบคู่กันเพื่อขยายโอกาสในการประกอบอาชีพ ติดตามประเมินผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้ได้มาตรฐานเทียบเท่าโรงเรียนสามัญ รัฐควรมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาและดำเนินการอย่างจริงจัง นอกจากนี้รัฐควรเปิดโอกาสและยอมรับสถานภาพครูสอนศาสนาจากตะวันออกกลางโดยยกฐานะครูสอนศาสนาเป็นพนักงานของรัฐ ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการหรือองค์การมาดูแลบริหารบุคลากรด้านการสอนศาสนาอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ต้องส่งเสริมสร้างประสิทธิภาพของโรงเรียนตาดีกาให้มีคุณภาพมากขึ้น สำหรับในด้านวัฒนธรรมนั้น รัฐควรส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนในระบบ 2 ภาษา เน้นเนื้อหาสาระของศาสนา คุณธรรม จริยธรรมในระบบการศึกษา เพื่อการยอมรับความหลากหลายทางอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ ศาสนาและวิถีชีวิต เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ให้มีองค์กรที่รับผิดชอบในการศึกษาและจัดทำประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ ควรเพิ่มบทบาทของผู้นำศาสนาในท้องถิ่น จัดให้มีคณะกรรมการร่วมระหว่างศาสนาในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความยุติธรรม โดยเน้นการส่งเสริมการลงทุน สร้างฐานเศรษฐกิจเพื่อคนท้องถิ่น สนับสนุนให้คนในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการลงทุนเข้ามามีบทบาทในการฟื้นฟูเศรษฐกิจ ส่งเสริมให้คนพื้นที่ฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อสร้างงานและอาชีพให้ประชาชนที่ว่างงาน รัฐต้องสร้างความเป็นธรรมด้วยการสนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มออมทรัพย์ของชุมชน วิสาหกิจชุมชน ให้การสนับสนุนด้านความรู้ใน

การบริหารจัดการเพิ่มประสิทธิภาพ ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับฐานทรัพยากรและ วัตถุประสงค์ในท้องถิ่น

4. ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรเพื่อความยุติธรรม โดย รัฐควรกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรให้แก่ชุมชน และป้องกันกลุ่มผลประโยชน์ที่เข้ามาใช้ ทรัพยากรอย่างไม่เป็นธรรม และจัดสรรที่ดินทำกินให้เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง

5. ยุทธศาสตร์ระบบราชการเพื่อความยุติธรรม จุดเน้นที่ สำคัญคือนโยบายการสร้างและพัฒนาระบบราชการ การจัดสัดส่วนของข้าราชการที่ปฏิบัติงานใน พื้นที่ระหว่างข้าราชการพุทธและมุสลิม ผู้ว่าราชการ ครู ควรเป็นคนในพื้นที่ อีกทั้งไม่ควรลงโทษ ข้าราชการที่กระทำความผิดต่าง ๆ โดยการโยกย้ายมาปฏิบัติงานในพื้นที่ ข้าราชการที่ปฏิบัติงาน ในพื้นที่ควรเป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการทำงาน มีประวัติการทำงานดี และมีความเสียสละ นอกจากนี้ควรแก้ไขนโยบายการปกครองท้องถิ่นโดยขยายเวลาการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็น 10 ปี หรือให้หมดวาระเมื่อเกษียณอายุ

6. ยุทธศาสตร์ชุมชนมั่นคง ยุทธศาสตร์นี้มีจุดชี้ขาดอยู่ที่ ความมั่นคงในชุมชนและหมู่บ้าน เน้นการสร้างความมั่นคงให้ชุมชนและสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ให้การสนับสนุนในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เป็นกรณีพิเศษแก่พื้นที่ที่สามารถป้องกันปัญหาหรือ สามารถแก้ไขปัญหาได้ดีหรือพื้นที่ที่มีการจัดการชุมชนที่ดี ควรให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมใน การแก้ไขปัญหาของคนในพื้นที่ ควรมีเวทีประชาคมเพื่อระดมความคิดเห็นของประชาชนก่อน การจัดทำนโยบาย การแก้ปัญหาต้องลงมาดำเนินการตั้งแต่ระดับฐานราก สนับสนุนหมู่บ้าน พัฒนาและป้องกันตนเองโดยใช้การกระจายอำนาจและเน้นบทบาทของผู้นำชุมชนท้องถิ่นให้เป็น ผู้สร้างความเข้าใจกับคนในพื้นที่ ให้โรงเรียนและมัสยิดมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์และเป็น ศูนย์กลางของชุมชนในการประสานงานต่าง ๆ ในชุมชน ควรใช้กระบวนการชุมชนในการจัดระบบ ดูแลป้องกันชุมชนและแก้ไขปัญหา

7. ยุทธศาสตร์การสื่อสารเพื่อสันติ ยุทธศาสตร์ด้านสื่อมี ความสำคัญเพราะสื่อเป็นพื้นที่สาธารณะที่กำหนดวาระสังคม สื่อต้องใช้ความระมัดระวังใน การนำเสนอข่าวสารต่าง ๆ โดยเฉพาะประเด็นที่มีความอ่อนไหว และต้องนำเสนออย่างเป็นกลาง เพื่อลดอคติระหว่างคนในสังคม ควรมีสถานีโทรทัศน์ของท้องถิ่นที่เป็นอิสระจากรัฐ และแก้ไข ความบกพร่องของการสื่อสารในสังคม เช่น การให้มีสื่อ 2 ภาษา จัดเวทีประชาคมเพื่อเปิดพื้นที่ สำหรับการสื่อสารระหว่างรัฐกับประชาชน

จากแนวคิดในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบข้างต้นจะพบว่าประเด็น หนึ่งที่หลายฝ่ายมีความเห็นพ้องต้องกันว่าพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรมีรูปแบบ การปกครองแบบพิเศษที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากเห็นว่าเป็นพื้นที่ที่มี เอกลักษณ์เฉพาะตัว การเปิดโอกาสให้ปกครองในรูปแบบพิเศษจึงเป็นแนวทางที่จะสามารถดำรง ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนได้ จะช่วยลดเงื่อนไขที่กลุ่มก่อความไม่สงบใช้เป็นข้ออ้างใน

การกระทำการ ทั้งนี้ต้องสร้างความเข้าใจว่าการปกครองในรูปแบบพิเศษนี้ไม่ถือเป็นการแบ่งแยกดินแดนหรือการเรียกร้องเอกราชแต่อย่างใด และในการดำเนินการต่าง ๆ จำเป็นต้องกระทำอย่างระมัดระวังและรอบคอบโดยพิจารณาเลือกรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุด มีข้อเสียหรือข้อบกพร่องน้อยที่สุด โดยอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่ทั้งนี้จำเป็นต้องใช้แนวทางอื่น ๆ ในการแก้ไขปัญหาประกอบด้วย ไม่ว่าจะเป็นการสร้างการยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม การใช้ยุทธศาสตร์ในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในพื้นที่ รวมถึงการชำระประวัติศาสตร์ปัตตานีให้กระจ่างแจ้ง สร้างความเข้าใจอันดี เปิดพื้นที่ให้ประชาชนเชื้อชาติต่าง ๆ ได้มีพื้นที่ของตนเองทั้งพื้นที่ในทางประวัติศาสตร์และพื้นที่ในการดำรงเอกลักษณ์ของตนเองในสังคมไทย เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็จะสามารถดำเนินไปได้อย่างถูกวิธีและความสงบสุขในสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้คงเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน

2. ทฤษฎี

2.1 ทฤษฎีความต้องการ ของ Maslow

มาสโลว์ (Maslow, 1970 : 35-46, อ้างถึงใน ปรีชา คร้ามพักตร์, 2545 : 29) ได้เสนอทฤษฎีการจูงใจโดยอธิบายว่าการจูงใจคนคือการปฏิบัติการตอบสนองความต้องการของคน ซึ่ง Maslow ได้แบ่งความต้องการของคนออกเป็น 5 ลำดับ ดังนี้

2.1.1 ความต้องการทางร่างกาย เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อการอยู่รอด เช่น ความต้องการอาหาร ที่อยู่อาศัย และความต้องการทางเพศ ความต้องการทางร่างกาย จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนต่อเมื่อความต้องการนั้นยังไม่ได้รับการตอบสนอง

2.1.2 ความต้องการความปลอดภัย เป็นเรื่องของการป้องกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับร่างกาย ความเจ็บป่วยและความสูญเสียทางเศรษฐกิจ รวมถึงการให้ความแน่นอนหรือการรับประกันต่อความมั่นคงของงาน และการส่งเสริมเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

2.1.3 ความต้องการทางสังคม เมื่อความต้องการทางร่างกายและความต้องการความปลอดภัยได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการทางสังคมจะเริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของคน เพราะคนมีนิสัยชอบอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นความต้องการดังกล่าวจึงเป็นความต้องการอยู่รวมกัน การได้รับการยอมรับจากคนอื่น และการมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคมอยู่เสมอ

2.1.4 ความต้องการได้รับการยกย่อง เป็นความต้องการระดับสูง เป็นความต้องการความมั่นคงในตนเอง ในด้านความรู้ ความสามารถ เป็นความต้องการให้ผู้อื่นยกย่องสรรเสริญ และเป็นความต้องการให้มีฐานะเด่นทางสังคม

2.1.5 ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต เป็นความต้องการระดับสูงสุด เป็นความต้องการความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเอง เป็นการผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นไปในทางที่ดีที่สุดตามความคาดหมายไว้ และสิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับขีดความสามารถของตนเอง

2.2 ทฤษฎีการจูงใจของ Herzberg

เฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1959 : 79-115, อ้างถึงใน ปรีชา คร้ามพักตร์, 2545 : 30) ได้เสนอทฤษฎีการจูงใจ ซึ่งประกอบด้วย 2 ปัจจัย ดังนี้

2.2.1 ปัจจัยที่จูงใจให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เรียกว่าปัจจัยจูงใจ มี 5 ประการ คือ การได้รับการยอมรับนับถือ ความสำเร็จของงาน ความก้าวหน้าในตำแหน่ง ความรับผิดชอบ ลักษณะของงาน

2.2.2 ปัจจัยที่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน เรียกว่าปัจจัยค้ำจุน มี 7 ประการ คือ การเงินต่งงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สภาพของการทำงาน เงินเดือน นโยบายและการบริหารขององค์กร ผลประโยชน์ ความมั่นคงในงาน

ปัจจัยหลัก 2 ปัจจัยนี้เป็นสิ่งที่พนักงานต้องการ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงาน ปัจจัยจูงใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้พนักงานเกิดความสุขในการทำงาน ส่วนปัจจัยค้ำจุนทำหน้าที่ป้องกันมิให้เกิดความทุกข์หรือความไม่พอใจในการทำงาน เมื่อใดที่พนักงานได้รับการตอบสนองในปัจจัยค้ำจุนอย่างเพียงพอแล้ว จะไม่มีความไม่พอใจในการทำงาน แต่มีได้หมายความว่าความพึงพอใจจะเกิดขึ้น ปัจจัยค้ำจุนเป็นเพียงตัวป้องกันมิให้เกิดความไม่พอใจ ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อปัจจัยจูงใจได้รับการตอบสนอง

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังของ Victor Vroom

ทฤษฎีนี้มีความเชื่ออย่างแรงกล้าว่าในการกระทำพฤติกรรมทุกอย่างหรืออย่างใดอย่างหนึ่งของมนุษย์ ย่อมใช้ปัญญาหรือความคิดเป็นบรรทัดฐานในการตัดสินใจเสมอ โดยหวังว่าทุกพฤติกรรมที่จะกระทำจะนำไปสู่เป้าหมายที่สามารถตอบสนองความต้องการของตนได้ (สุขชัย วงษ์จันทร์, 2548 : 17)

วิกเตอร์ รุม (Victor Vroom, 1964 : 55, อ้างถึงใน สุขชัย วงษ์จันทร์, 2548 : 17) ได้เสนอหลักการของทฤษฎีการคาดหวังไว้ 3 ประการ ดังนี้

2.3.1 การคาดหวังว่าถ้าพยายามทำแล้วจะทำได้ คือการที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้าว่าตนเองจะสามารถทำสิ่งนั้นได้สำเร็จ หากลงมือแสดงพฤติกรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จนั้นอย่างเต็มที่และสุดความสามารถ แม้โอกาสจะมีมากน้อยเพียงใดก็ตาม

2.3.2 การคาดหวังว่าหากได้ทำลงไปแล้วจะได้ผลลัพธ์ คือเมื่อบุคคลจะกระทำพฤติกรรมใดก็ตาม ย่อมคาดหวังไว้ล่วงหน้าแล้วว่าทุกพฤติกรรมที่จะกระทำ

ออกไป ย่อมจะให้ผลลัพธ์ทั้งที่เป็นผลดีและผลเสียต่อตัวเขาอย่างแน่นอน ดังนั้น แต่ละพฤติกรรมที่แสดงออกมาจะนำไปสู่ผลลัพธ์หลายอย่างที่แตกต่างกัน

2.3.3 ค่าของผลลัพธ์ คือการที่บุคคลใดจะได้มาซึ่งผลลัพธ์หรือผลตอบแทนใด ๆ บุคคลนั้นจะต้องแสดงพฤติกรรมนั้นออกไปก่อนเสมอ ส่วนที่จะได้ผลลัพธ์ดีหรือเลวขึ้นอยู่กับเจตนาของบุคคลขณะกระทำพฤติกรรมนั้นลงไป

ทฤษฎีความคาดหวังสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ได้ เพราะเมื่อบุคคลใดมีความคาดหวังที่ดีในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ย่อมจะต้องพยายามพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเพื่อก้าวไปสู่ความคาดหวังหรือเป้าหมายนั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ มีดังนี้

1. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการทำงาน
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน

1. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

สุวรรณณี เนตรศรีทอง และปฐมมาศ โชติบัณ (2548 : 187-188) ศึกษาเรื่องผลกระทบต่อการจัดบริการสุขภาพและกำลังขวัญของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในภาวะวิกฤตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อศึกษาแรงจูงใจและผลกระทบในการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และหาแนวทางการจัดบริการสุขภาพในภาวะวิกฤตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขส่วนใหญ่รู้สึกไม่ปลอดภัยจากเหตุการณ์ความไม่สงบถึงร้อยละ 89.9 และมีความกังวลใจของบุคคลในครอบครัว ร้อยละ 80.3 ทั้งนี้เห็นว่ากระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ร้อยละ 68.5 เห็นว่ามาตรการทางด้านความปลอดภัยที่ทางราชการดำเนินการยังไม่เพียงพอ ร้อยละ 67.6 และเห็นว่าการจัดสรรเงินตอบแทนบุคลากรในพื้นที่เสี่ยงภัยยังไม่เหมาะสม ร้อยละ 66.4 โดยได้ให้เหตุผลว่าควรพิจารณาเงินเสี่ยงภัยและค่าตอบแทนให้เหมาะสมตามสภาพการเสี่ยงภัยในการปฏิบัติงาน สำหรับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานนั้นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเห็นว่ากว่าจะได้รับค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทนและเงินสวัสดิการใช้ระยะเวลาอันเกินไป ร้อยละ 37.4 รู้สึกภาคภูมิใจในการเป็นบุคลากรสาธารณสุข ร้อยละ 36.1 และเห็นว่าพาหนะอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในสถานบริการ ยังไม่เพียงพอ ร้อยละ 35.7

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2548 : 5-10) ได้ศึกษาทัศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่เรื่องการรับรู้ ความคิดเห็นและผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าประชาชนทุกสาขาอาชีพมีการรับรู้ต่อเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นรายวัน ในระดับปานกลางและเห็นว่าเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อตนเองโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่าประชาชนทุกกลุ่มอาชีพมีความเห็นว่ามีผลกระทบในประเด็นความปลอดภัยในชีวิตมีคะแนนเฉลี่ยผลกระทบสูงสุด นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีระดับการรับรู้ด้านประวัติศาสตร์ การเมือง การศึกษาและระดับความรอบรู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับอื่น ๆ และในประเด็นของผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบสามจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงให้ความเห็นว่าได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สูงกว่าเพศชายในประเด็นความปลอดภัยในทรัพย์สิน การพบปะเพื่อนฝูง/ญาติพี่น้อง การดำเนินกิจกรรมประจำวัน และการย้ายถิ่นออกจากหาดใหญ่ และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 20-29 ปี เห็นว่าได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระดับอื่น และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 30-39 ปี เห็นว่าได้รับผลกระทบด้านรายได้สูงสุด และกลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาพุทธได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามในประเด็นความปลอดภัยในทรัพย์สิน กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ได้รับผลกระทบมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาอื่น ในประเด็นความปลอดภัยในชีวิต ความปลอดภัยในทรัพย์สิน การพบปะเพื่อนฝูง/ญาติพี่น้อง การดำเนินกิจกรรมประจำวัน การย้ายถิ่นออกจากหาดใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเป็นพนักงานธนาคาร/บริษัทเอกชนและตำรวจ/ทหารได้รับผลกระทบสูงกว่าอาชีพอื่น ๆ ในประเด็นความปลอดภัยในชีวิต ความปลอดภัยในทรัพย์สิน การพบปะเพื่อนฝูง/ญาติพี่น้อง และการดำเนินกิจกรรมประจำวัน และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาท/เดือน ได้รับผลกระทบด้านความปลอดภัยในชีวิตและความปลอดภัยในทรัพย์สินสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้อื่น ๆ

รติวรรณ วัจนกร (2550 : 32-51) ได้ศึกษาเรื่องสิ่งรบกวนครอบครัว ระดับการตอบสนองต่อสิ่งรบกวนครอบครัว และภาวะสุขภาพครอบครัวที่เผชิญสถานการณ์ความไม่สงบจากการก่อการร้ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย โดยนิยามว่าสิ่งรบกวนครอบครัวคือการที่ครอบครัวรับรู้ว่าสถานการณ์ความไม่สงบจากการก่อการร้ายมีผลกระทบต่อครอบครัว สิ่งรบกวนดังกล่าวประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือสิ่งรบกวนครอบครัวภายในสมาชิกรายบุคคล สิ่งรบกวนครอบครัวระหว่างสมาชิกในครอบครัว และสิ่งรบกวนครอบครัวจากสิ่งแวดล้อมภายนอกครอบครัว ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้สิ่งรบกวนโดยรวม

ในระดับปานกลาง โดยพบว่าสิ่งรบกวนครอบครัวภายในสมาชิกรายบุคคล ที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้มากที่สุด 3 ลำดับแรก คือความไม่สะดวกในการดำเนินชีวิต เช่น การเดินทาง การใช้จ่ายซื้อของ การพักผ่อนหย่อนใจ รองลงมาคือสมาชิกในครอบครัวรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิต เช่น การประกอบอาชีพ สิ่งรบกวนครอบครัวที่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกในครอบครัว ที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้มากที่สุด 3 ลำดับแรกคือการเปลี่ยนแปลงการใช้เวลาว่างร่วมกันของครอบครัว รองลงมาคือครอบครัวขาดรายได้จากการประกอบอาชีพ และการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบของครอบครัว ตามลำดับ ส่วนสิ่งรบกวนที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอกครอบครัว ที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้มากที่สุด 3 ลำดับแรกคือการทำร้ายประชาชนผู้บริสุทธิ์ การลอบวางระเบิดในที่สาธารณะและเขตชุมชน รองลงมาคือการทำลายสถานที่ราชการ ส่วนการที่ญาติสนิทของครอบครัวเสียชีวิตจากสถานการณ์ความไม่สงบเป็นสิ่งรบกวนที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ได้น้อยที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าระดับการตอบสนองต่อสิ่งรบกวนครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างหรือการที่ครอบครัวมีการแสดงออก ต่อสิ่งรบกวนครอบครัวจากสถานการณ์ความไม่สงบ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวมและในรายด้าน คือด้านกายภาพ จิตใจ สังคมวัฒนธรรม พัฒนาการและจิตวิญญาณ ส่วนภาวะสุขภาพครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในภาวะเสี่ยง คือสุขภาพไม่ดี

นิตย์ ทองเพชรศรี (2548 : 50-51) ได้ศึกษาภาวะเครียดและความต้องการส่งเสริมสุขภาพจิตของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อสถานการณ์ความไม่สงบ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีภาวะเครียดต่อสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ร้อยละ 58.97 โดยพบว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดความเครียดคือเหตุการณ์ความไม่สงบและความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ร้อยละ 89.93 รองลงมาสาเหตุจากสภาวะเศรษฐกิจ ร้อยละ 41.97 โดยส่วนใหญ่จัดการความเครียดด้วยตนเอง ทั้งนี้ก็วิจัยได้จัดทำ Focus Group พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการให้รัฐจัดอบรม สัมมนาประชาสัมพันธ์วิธีการผ่อนคลายความเครียด การสร้างขวัญกำลังใจ โดยการจัดสวัสดิการแก่ประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมและเท่าเทียมกัน นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างเสนอให้มีการส่งเสริมสุขภาพจิตในเชิงนโยบาย โดยให้รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหาทางแก้ไข ปัญหาความไม่สงบให้ได้โดยเร็ว ต้องการให้มีการคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สิน การดูแลอย่างใกล้ชิด แก้ไขปัญหาให้ตรงจุดตามความต้องการของประชาชน

อารีย์ อ่องสว่าง และคณะ (2547 : 1-7) ได้ศึกษาภาวะเครียดและการปรับตัวของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขต่อสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อศึกษาระดับความเครียดและลักษณะการปรับตัวตลอดจนหาแนวทางที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีภาวะเครียดทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ

และอารมณ์ รวมทั้งด้านสภาพแวดล้อม ในระดับน้อย ทั้งนี้พบว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีลักษณะการปรับตัวเพื่อสร้างกลไกการป้องกันตนเอง หลากหลายวิธี ได้แก่ การไม่ไปไหนเพียงคนเดียว พยายามสวมเสื้อผ้าที่คล้ายคลึงกับชาวบ้าน และระมัดระวังตนเองอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้พบว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีเพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส สถานที่ทำงาน ระยะทางระหว่างบ้านถึงที่ทำงาน ภูมิลาเนาและพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างในภาวะเครียดจากสถานการณ์ความไม่สงบ แต่ทั้งนี้พบว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีการปรับตัวต่อสถานการณ์ความไม่สงบแตกต่างกันมีภาวะความเครียดแตกต่างกัน

สำหรับแนวทางที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานนั้น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้เสนอแนวทางทั้งในระยะสั้นและระยะยาว กล่าวคือในระยะสั้นเสนอให้จัดอัตรากำลังในการปฏิบัติงานให้เต็มกรอบอัตรากำลัง ปรับกลยุทธ์ในการทำงาน และให้มีมาตรการดูแลความปลอดภัยขณะเดินทางไปทำงานและในขณะที่ปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม ในระยะยาวนั้นเสนอว่าควรวางแผนการสนับสนุนกำลังคนมาปฏิบัติงานที่เป็นคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อลดอัตราการย้ายออกนอกพื้นที่ สำหรับแนวทางการช่วยเหลือนั้น ควรเร่งรัดการให้สวัสดิการที่เหมาะสมและเท่าเทียมกันทุกอาชีพ

จันทนา รุ่งกลิ่น (2550 : 79) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบ ทศนคติ ความเครียดและความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่อยู่ในภาวะเหตุการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ : ศึกษาเฉพาะวิทยาเขตปัตตานี พบว่า ความเครียดของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับอายุงาน ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปัตตานี และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุความไม่สงบ และพบว่าความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบ และทัศนคติต่อเหตุการณ์ความไม่สงบ

สยาภรณ์ เดชดี และคณะ (2551) ศึกษาความหยุนตัวของครูที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าครูที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความหยุนตัวใน 3 องค์ประกอบ คือ 1) สิ่งที่ฉันมี พบว่าครูมีแหล่งสนับสนุนจากปัจจัยภายนอกที่ทำให้มีความเข้มแข็งที่จะอยู่ในสถานการณ์ความไม่สงบ ทั้งหมด 6 ประเด็น คือ กำลังใจจากบุคคลอันเป็นที่รัก การมีศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ความสามัคคีจากเพื่อนร่วมงานและชุมชน ความช่วยเหลือจากรัฐบาล ความห่วงใยจากสถาบันกษัตริย์ และการมีแบบอย่างที่ดีของบรรพบุรุษ 2) สิ่งที่ฉันเป็น พบว่าครูมีปัจจัยภายในตนเองที่ทำให้ครูสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ท่ามกลางสถานการณ์ความไม่สงบ ทั้งหมด 4 ประเด็น คือ เป็นคนในพื้นที่ บุคลิกหรือลักษณะนิสัยส่วนตัว การรับรู้ความรู้สึกความมีคุณค่าในตนเอง และความตั้งใจและรักในอาชีพครู 3) ความสามารถที่ฉันมี พบว่าครูมีทักษะในการ

แก้ปัญหาเมื่อเผชิญกับภาวะวิกฤตในชีวิต ทำให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ตามปกติ ทั้งหมด 3 ประเด็น คือ ปรับความคิดปรับจิตใจ ปรับวิถีชีวิตเพื่อความอยู่รอด และการสร้างเครือข่ายในชุมชน/การขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการทำงาน

ชมพูนุช ศรีพงษ์ (2548 : 60-61) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานภาคเอกชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) พบว่าปัจจัยภายนอกองค์การในภาพรวมส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านสิ่งแวดล้อมทางครอบครัวส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานมากที่สุด รองลงมาคือสิ่งแวดล้อมทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ตามลำดับ และพบว่าปัจจัยภายในองค์การในภาพรวมส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือด้านการจูงใจ และด้านการบำรุงรักษาจิตใจ เมื่อพิจารณาเฉพาะด้านการจูงใจพบว่าทุก ๆ องค์ประกอบย่อยของด้านการจูงใจส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงาน ระดับมาก คือความสำเร็จในการทำงาน การได้รับการยอมรับนับถือ โอกาสและความก้าวหน้า การได้รับมอบหมายความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ โอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง และลักษณะงานตามลำดับ เมื่อพิจารณาเฉพาะด้านการบำรุงรักษาจิตใจ ทุก ๆ องค์ประกอบย่อยด้านการบำรุงรักษาจิตใจส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างในระดับมาก คือความมั่นคงในการทำงาน รองลงมาคือความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในองค์การ สภาพเงื่อนไขในการทำงาน การบังคับบัญชา เงินเดือนหรือค่าตอบแทน การรับรู้และการยอมรับจากสมาชิกในองค์การถึงฐานะตำแหน่งงาน นโยบายและการบริหารงานขององค์การตามลำดับ นอกจากนี้พบว่าพนักงานที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุงาน และรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการทำงานจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในองค์การในภาพรวมต่างกัน ส่วนพนักงานที่นับถือศาสนา ที่แตกต่างกันมีแรงจูงใจจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในองค์การไม่แตกต่างกัน

นิमित ยศกิจ (2541 : 82-83) ได้ศึกษาขวัญของครูประถมศึกษานในโรงเรียนเสียมภักย์ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าขวัญของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านครูมีระดับขวัญสูงในด้านความพึงพอใจในงานและด้านสัมพันธภาพ ครูที่มีเพศ อายุ ศาสนา รายได้ ความสามารถในการใช้ภาษามลายูในการสื่อสารและความเข้าใจในวัฒนธรรมชุมชน ต่างกันมีขวัญต่างกันกล่าวคือ ผู้ชายมีขวัญสูงกว่าผู้หญิง ครูที่มีอายุมากกว่า 41 ปีขึ้นไปมีขวัญสูงกว่าครูที่มีอายุ 31-40 ปี ครูที่นับถือศาสนาอิสลามมีขวัญสูงกว่าครูที่นับถือศาสนาพุทธ ครูที่มีรายได้สูงกว่ามีขวัญสูงกว่าครูที่มีรายได้ต่ำ ครูที่สามารถใช้ภาษามลายูในการสื่อสารมีขวัญสูงกว่าครูที่ไม่สามารถใช้ภาษามลายูในการสื่อสาร และครูที่เข้าใจ

ในวัฒนธรรมชุมชนสูงมีขวัญสูงกว่าครูที่มีความเข้าใจในวัฒนธรรมชุมชนต่ำ นอกจากนี้พบว่า ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับขวัญของครูประถมศึกษาในโรงเรียนเสี่ยงภัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3 อันดับ ได้แก่ ปัญหาความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาเรื่องสวัสดิการ และ ปัญหาการส่งเสริมขวัญและกำลังใจ

เกียรติพันธ์ หนูทอง (2549 : 97-98) ได้ศึกษาขวัญการปฏิบัติงานของ บุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปัตตานี พบว่าบุคลากรมีขวัญ การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าบุคลากรมีขวัญใน การปฏิบัติงานระดับปานกลางในด้านนโยบายและการบริหารงาน ด้านการบังคับบัญชา ด้านงานที่ ทำทนาย ด้านความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น และด้านความเจริญเติบโตและพัฒนา ส่วนขวัญ การปฏิบัติงานในด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านเงิน ฐานะ และความมั่นคง ด้านการยกย่องในความสำเร็จ บุคลากรมีขวัญในระดับมาก นอกจากนี้พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานที่ต่างกันมีขวัญในการปฏิบัติงานต่างกัน และบุคลากรที่มีอายุราชการ ต่างกัน มีขวัญในการปฏิบัติงานต่างกันในด้านนโยบายและการบริหาร และด้าน การบังคับบัญชา โดยบุคลากรที่มีอายุราชการมากกว่า 20 ปีมีขวัญในการปฏิบัติงานสูงกว่า บุคลากรที่มีอายุราชการ 10-20 ปีและน้อยกว่า 10 ปี

3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน

ถวิล มาสาชัย (2547 : 100-114) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของ ข้าราชการครูในเขตพื้นที่พิเศษ (กันตาร-เสี่ยงภัย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 และเขต 2 พบว่าข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่พิเศษมีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับดี ในด้านค่าตอบแทน และมีคุณภาพชีวิตระดับปานกลางด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาความสามารถ ของบุคลากร ความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน การบูรณาการทางสังคมและ ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตทำงานกับชีวิตด้านอื่น และพบว่าข้าราชการที่มีเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและอายุ ต่างกันมีคุณภาพชีวิตการทำงานทุกด้านแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ

สุทิน สายสงวน (2533 : 88-89) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพ การทำงานของข้าราชการ : กรณีศึกษาข้าราชการในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรที่ประจำ สำนักงานเกษตรในภาคใต้ พบว่าข้าราชการส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตการทำงานในระดับปานกลาง ทั้งในด้านความพึงพอใจในการทำงาน ด้านสุขภาพจิตในการทำงาน และพบว่าการคำนึงทางสังคม ความเสียเปรียบสัมพันธ์ ความคลุมเครือทางบทบาทและความขัดแย้งทางบทบาท มีอิทธิพลต่อ คุณภาพชีวิตการทำงานในด้านความพึงพอใจในการทำงาน ส่วนคุณภาพชีวิตการทำงาน

ด้านสุขภาพจิตในการทำงานได้รับอิทธิพลมากที่สุดจากความคลุมเครือทางบทบาท ความค้ำจุนทางสังคม และความขัดแย้งทางบทบาทตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทางสังคม โครงสร้างทางสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการ

สุขชัย วงษ์จันทร์ (2548 : 73-76) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและพอเพียง ด้านสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและสุขสบาย ด้านการพัฒนาความสามารถและความก้าวหน้า ด้านการยอมรับทางสังคม ด้านความสมดุลในชีวิตการทำงานและครอบครัว และด้านประชาธิปไตยในองค์การ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงาน ได้แก่ ระดับการศึกษาและระยะเวลาในการทำงาน

ภัทรธิรา ผลงาม (2542 : 148-150) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครูในสถาบันราชภัฏเลย พบว่าคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครูส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับคุณภาพชีวิตในการทำงานพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่ในการทำงานและปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับลักษณะของที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ทั้งนี้พบว่าแนวทางที่สำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู คือการจัดสวัสดิการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของข้าราชการครูให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้อยู่อาศัย รวมถึงการจัดระบบการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งหน้าที่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความรู้ความสามารถเพื่อให้คนเก่ง คนที่มีความสามารถมีขวัญและกำลังใจในการทำงานต่อไป

พัชรี พุทธชาติ (2550 : 30-36) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของแพทย์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย รู้สึกว่าสถานการณ์ความไม่สงบมีผลกระทบต่อการทำงานชีวิตประจำวันสูง รวมทั้งบุคคลในครอบครัวมีความไม่สบายใจในระดับสูง ทั้งนี้พบว่าคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับที่ไม่ดีมากที่สุด โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างไม่พอใจมากที่สุดคือการเดินทางคมนาคมไม่ปลอดภัย รองลงมาคือความรู้สึกว่าชีวิตไม่มีความปลอดภัย ไม่พึงพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัย และไม่มีโอกาสได้ผ่อนคลายความเครียดอย่างเหมาะสมตามลำดับ โดยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมของแพทย์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ความพึงพอใจในวิชาชีพแพทย์ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความพึงพอใจรายได้ ความขัดแย้งกับผู้ร่วมงาน และความรู้สึกไม่ปลอดภัยจากสถานการณ์
ความไม่สงบ

จินตนา นาคพิน (2552) ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล
วิชาชีพในโรงพยาบาลสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัย
ลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน ได้แก่ โรงพยาบาลที่ปฏิบัติงาน อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ศาสนา สถานที่ตั้งของภูมิลำเนาเดิม สถานที่ทำงานในปัจจุบัน และจังหวัดที่
ปฏิบัติงาน มีการรับรู้คุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกัน

ทิตนา แสงศักดิ์ (2549 : 45-59) ศึกษาคุณลักษณะที่ส่งผลต่อคุณภาพ
ชีวิตการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี พบว่ากลุ่ม
ตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกันมีคุณภาพชีวิต
การทำงานไม่แตกต่างกัน

พัทนัย แก้วแพง และคณะ (2459 : 111-116) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ
คุณภาพชีวิตของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพ
ชีวิตของพยาบาลวิชาชีพแบ่งเป็นอิทธิพลด้านลบ 6 ตัว ได้แก่ อายุ วัฒนธรรมและการเมือง ความ
เสมอภาค สถานภาพสมรส สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ส่วน
อิทธิพลด้านบวก มี 4 ตัว ได้แก่ ระยะเวลาปฏิบัติงาน สุขภาพกายและจิต ชีวิตการทำงานและ
รายได้ และสวัสดิการ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพล ได้แก่ การศึกษา ศาสนา สถานภาพทางสังคม
และชีวิตครอบครัว

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าแนวคิด
เกี่ยวกับความมั่นคงได้เปลี่ยนจุดเน้นจากความมั่นคงของรัฐไปสู่ความมั่นคงของมนุษย์ที่ถือว่า
มนุษย์เป็นศูนย์กลาง เป็นพื้นฐานสำคัญของชาติ จำเป็นที่จะต้องหาทางคุ้มครองให้รอดพ้นจากภัย
คุกคาม โดยองค์กร และบุคคลต่าง ๆ มีความเห็นพ้องต้องกันว่าต้องทำให้ประจักษ์ว่าความมั่นคง
มนุษย์สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และต่างก็ได้นิยามความหมาย กล่าวถึงลักษณะ และ
องค์ประกอบความมั่นคงของมนุษย์ไว้หลากหลาย สามารถสรุปนิยามความหมายของความมั่นคง
ของมนุษย์ว่า คือ การที่มนุษย์มีชีวิตและทำมาหากินโดยปราศจากความหวาดกลัวจากสถานการณ์
ต่าง ๆ ได้รับความคุ้มครองจากความรุนแรง ได้รับหลักประกันด้านสิทธิความปลอดภัย ดำรงชีวิต
ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี ได้รับโอกาสเท่าเทียมกันในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยได้
ประมวลสังเคราะห์องค์ประกอบความมั่นคงของมนุษย์ให้เหมาะสมกับบริบทของกลุ่มเป้าหมาย
สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ จำแนกความมั่นคงของมนุษย์ ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการ

ทำงาน คือ การได้รับค่าตอบแทน สวัสดิการที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต จูงใจให้สามารถทำงานได้ ในสถานการณ์ความไม่สงบ ได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง มีความก้าวหน้าในงาน มีแรงจูงใจในการทำงาน 2) ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม คือ การใช้ชีวิตในที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย มีสภาพแวดล้อมเหมาะสม 3) ด้านสังคมวัฒนธรรม คือ การมีเวลาว่างจากการทำงาน มีเวลาพักผ่อนเพียงพอ มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน และมหาวิทยาลัย การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม 4) ด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คือ การมีชีวิตอยู่ด้วยความสงบสุข ปราศจากความกลัวจากภัยคุกคาม รู้สึกปลอดภัยจากการทำร้ายทางร่างกายและทรัพย์สิน ได้รับความคุ้มครองจากสถานการณ์ความไม่สงบ

แนวคิดความมั่นคงของมนุษย์มีความเชื่อมโยงกับแนวคิดคุณภาพชีวิต สิทธิมนุษยชน และการพัฒนามนุษย์ โดยคุณภาพชีวิตคือการที่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีความพึงพอใจในชีวิตทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและสิ่งแวดล้อม การมีคุณภาพชีวิตที่ดีจะเป็นบันไดนำไปสู่ความมั่นคงของมนุษย์ สำหรับสิทธิมนุษยชนและการพัฒนามนุษย์ นั้น ก็มีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการสร้างความเป็นอยู่ที่ดีแก่ประชาชน สร้างคุณภาพชีวิตและก่อให้เกิดความมั่นคงแก่มนุษย์ ทั้งนี้ความมั่นคงของมนุษย์เองยังเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนามนุษย์อย่างยั่งยืนต่อไปอีกด้วย และนอกจากนี้ การที่พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม การทำความเข้าใจถึงทัศนะของศาสนาอิสลามต่อแนวคิดเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ก็เป็นสิ่งจำเป็น โดยพบว่าอิสลามได้ให้ความสำคัญกับความมั่นคงของมนุษย์ในระดับปัจเจกบุคคล อันจะนำมาซึ่งสันติภาพในระดับล่างสุดที่พร้อมจะก่อตัวขึ้นเป็นสังคมสันติสุขต่อไป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ควรนำมาพิจารณาและใช้ในการศึกษาในครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 20 ปัจจัย แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ หน่วยงานที่สังกัด เพศ อายุ ศาสนา ภาษาที่ใช้ในครอบครัว ภูมิลำเนาเดิม สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ระดับการศึกษา ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งทางวิชาการ รายรับต่อเดือน โรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มหาวิทยาลัยที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อายุงาน ความพึงพอใจต่องานที่ปฏิบัติอยู่และประเภทที่พักอาศัย 2) ปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบ ได้แก่ ความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ การผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยทำการออกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง คืออาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ เอกสารเผยแพร่ของกระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และมหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์ สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และข้อมูลเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คืออาจารย์ ที่สังกัดคณะ/หน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ดังรายละเอียดในตาราง 2-5

ตาราง 2 จำนวนอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำแนก ตามประเภท และคณะ/หน่วยงาน

คณะ/วิทยาลัย	ประเภทอาจารย์		รวม
	ข้าราชการ	พนักงาน มหาวิทยาลัย	
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	65	62	127
คณะรัฐศาสตร์	5	8	13
คณะวิทยาการสื่อสาร	6	12	18
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	93	34	127
คณะศิลปกรรมศาสตร์	4	11	15
คณะศึกษาศาสตร์	88	25	113
วิทยาลัยอิสลาม	12	14	26
รวม	273	166	439

ที่มา : จุลสารกองการเจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2550

ตาราง 3 จำนวนอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำแนก ตามประเภท และคณะ

คณะ	ประเภทอาจารย์			รวม
	ข้าราชการ	พนักงาน ราชการ	อาจารย์ อัตราจ้าง	
คณะครุศาสตร์	29	1	1	31
คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและ การเกษตร	50	2	16	68
คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์	42	1	13	56
คณะวิทยาการจัดการ	28	2	9	39
รวม	149	6	39	194

ที่มา : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ข้อมูล ณ วันที่ 14 มกราคม 2551

ตาราง 4 จำนวนอาจารย์มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จำแนก ตามประเภท และคณะ/
หน่วยงาน

คณะ/หน่วยงาน	ประเภทอาจารย์		รวม
	ข้าราชการ	พนักงาน มหาวิทยาลัย	
สำนักงานอธิการบดี	-	2	2
คณะเกษตรศาสตร์	9	-	9
คณะพยาบาลศาสตร์	26	4	30
คณะวิทยาการจัดการ	13	2	15
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	8	2	10
คณะวิศวกรรมศาสตร์	10	2	12
คณะศิลปศาสตร์	6	2	8
สถาบันอิสลามและภาษาอาหรับ	2	2	4
วิทยาลัยการอาชีพตากใบ	10	7	17
วิทยาลัยเกษตรฯ	25	7	32
วิทยาลัยเทคนิคคนราธิวาส	66	14	80
รวม	175	44	219

ที่มา : มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2551

ตาราง 5 สรุปจำนวนประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา

ลำดับ	มหาวิทยาลัย	จำนวนอาจารย์ (คน)
1	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี	439
2	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	194
3	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์	219
	รวม	852

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ได้จากสูตรการคำนวณของ Yamane ดังนี้
(Yamane, 1973 : 520-521, อ้างถึงใน นพรัตน์ รัตนพงศ์, 2543 : 47)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2} \text{ เมื่อ}$$

n แทนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม

N แทนขนาดประชากร

e แทนความคลาดเคลื่อนการสุ่มตัวอย่าง กำหนดเท่ากับ 0.05 (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 5)

แทนค่าในสูตร ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมคือ 272 คน

กรอบการสุ่มตัวอย่าง

เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมแล้ว ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเชิงชั้นตามอัตราส่วน เพื่อให้ได้จำนวนอาจารย์ในแต่ละมหาวิทยาลัยที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนอาจารย์และสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละมหาวิทยาลัย

ลำดับ	มหาวิทยาลัย	จำนวนอาจารย์ (คน)	สัดส่วน(คน)
1	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	439	140
2	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	194	62
3	มหาวิทยาลัยนราธิวาส ราชนครินทร์	219	70
รวม		852	272

เมื่อได้สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษาแต่ละมหาวิทยาลัยแล้ว ดำเนินการสุ่มตัวอย่างขั้นตอนต่อไปด้วยวิธีการเชิงชั้นตามอัตราส่วนอีกครั้ง เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละมหาวิทยาลัย ตามคณะ/หน่วยงานได้อย่างเหมาะสม ดังตาราง 7-9

ตาราง 7 จำนวนอาจารย์และสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคณะของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี จำแนกตามประเภทอาจารย์

คณะ/วิทยาลัย	ประเภทอาจารย์ จำนวน (สัดส่วน)		รวมจำนวน อาจารย์ (กลุ่มตัวอย่าง ที่เหมาะสม)
	ข้าราชการ	พนักงานมหาวิทยาลัย	
คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์	65 (21)	62 (20)	127 (41)
คณะรัฐศาสตร์	5 (2)	8 (2)	13 (4)
คณะวิทยาการสื่อสาร	6 (2)	12 (4)	18 (6)
คณะวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี	93 (30)	34 (11)	127 (41)
คณะศิลปกรรมศาสตร์	4 (01)	11 (3)	15 (4)
คณะศึกษาศาสตร์	88 (28)	25 (8)	113 (36)
วิทยาลัยอิสลาม	12 (4)	14 (4)	26 (8)
รวม	273 (88)	166 (52)	439 (140)

ตาราง 8 จำนวนอาจารย์และสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคณะของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
จำแนกตามประเภทอาจารย์

คณะ	ประเภทอาจารย์ จำนวน (สัดส่วน)			รวมจำนวน อาจารย์ (กลุ่มตัวอย่าง ที่เหมาะสม)
	ข้าราชการ	พนักงาน ราชการ	อาจารย์ อัตราจ้าง	
คณะครุศาสตร์	29 (10)	1 (0)	1(0)	31 (10)
คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและ การเกษตร	50 (16)	2 (1)	16 (5)	68 (22)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	42 (14)	1 (0)	13 (4)	56 (18)
คณะวิทยาการจัดการ	28 (8)	2 (1)	9 (3)	39 (12)
รวม	149 (48)	6 (2)	39 (12)	194 (62)

ตาราง 9 จำนวนอาจารย์และสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคณะ/หน่วยงานของมหาวิทยาลัย
นครราชสีมาครินทร์ จำแนกตามประเภทบุคลากร

คณะ/หน่วยงาน	ประเภทอาจารย์		รวมจำนวนอาจารย์ (กลุ่มตัวอย่าง ที่เหมาะสม)
	ข้าราชการ	พนักงาน มหาวิทยาลัย	
สำนักงานอธิการบดี	-	2 (1)	2 (1)
คณะเกษตรศาสตร์	9 (3)	-	9 (3)
คณะพยาบาลศาสตร์	26 (9)	4 (1)	30 (10)
คณะวิทยาการจัดการ	13 (4)	2 (1)	15 (5)
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	8 (2)	2 (1)	10 (3)
คณะวิศวกรรมศาสตร์	10 (3)	2 (1)	12 (4)
คณะศิลปศาสตร์	6 (2)	2 (1)	8 (3)
สถาบันอิสลามและภาษาอาหรับ	2 (1)	2 (0)	4 (1)
วิทยาลัยการอาชีพตากใบ	10 (3)	7 (2)	17 (5)
วิทยาลัยเกษตรฯ	25 (8)	7 (2)	32 (10)
วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา	66 (21)	14 (4)	80 (25)
รวม	175 (56)	44 (14)	219 (70)

เมื่อได้สัดส่วนอาจารย์ที่จะใช้ศึกษาในแต่ละมหาวิทยาลัย คณะ/หน่วยงาน และประเภทอาจารย์แล้ว ดำเนินการสุ่มตัวอย่างขั้นสุดท้ายด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามขนาดที่กำหนดไว้

เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยแบบสอบถาม ประกอบด้วยแบบสอบถามปลายปิดและแบบสอบถามปลายเปิด แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามปลายปิดเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล และด้านสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามปลายปิดเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อความมั่นคงของ อาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ ครอบคลุมองค์ประกอบของความมั่นคงของมนุษย์ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการทำงาน
2. ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม
3. ด้านสังคม วัฒนธรรม
4. ด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบลิเคิร์ต สเกล (Licert Scale) ให้เลือกตอบ 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ประกอบด้วยคำถามเชิงบวกจำนวน 34 ข้อ และข้อคำถามเชิงลบจำนวน 5 ข้อ รวมข้อคำถามในตอนที่ 2 ทั้งหมด จำนวน 39 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 4 ข้อ

แบบสัมภาษณ์ ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพโดยกำหนดข้อคำถามเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล เพื่อสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความไม่สงบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ สภาพแวดล้อม ความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของมหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในช่วงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ รวมถึงสอบถามสภาพความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นการเสริมเพิ่มเติมการศึกษาเชิงปริมาณให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยสุ่มตัวอย่างอาจารย์จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ แห่งละ 4 คน แบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่ อาจารย์ใหม่ (เข้าทำงานน้อยกว่า 6 ปี) อาจารย์ที่อยู่มาเป็นระยะเวลาพอสมควร กลางแก่กลางใหม่ (เข้าทำงาน 6-15 ปี) อาจารย์ที่อยู่มานาน (เข้าทำงานมากกว่า 15 ปี) และอาจารย์ที่ลาออก โอน ย้ายไปหรือเกษียณอายุราชการ ประเภทละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน รายละเอียดดังตาราง 10

ตาราง 10 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการสัมภาษณ์

มหาวิทยาลัย	ประเภทอาจารย์				รวม
	จำนวน				
	ใหม่	กลางเก่า กลางใหม่	อยู่ มานาน	ลาออก โอน ย้ายแล้ว เกษียณอายุ	
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	1	1	1	1	4
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	1	1	1	1	4
มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์	1	1	1	1	4
รวม	3	3	3	3	12

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1.1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่

- หน่วยงานที่สังกัด
- เพศ
- อายุ
- ศาสนา
- ภาษาที่ใช้ในครอบครัว
- ภูมิลำเนาเดิม
- สถานภาพสมรส
- จำนวนบุตร
- ระดับการศึกษา
- ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน
- ตำแหน่งทางวิชาการ
- รายรับต่อเดือน
- โรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- มหาวิทยาลัยที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

- อายุงาน
- ความพึงพอใจต่องานที่ปฏิบัติอยู่
- ประเภทที่พักอาศัย

1.2 ปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบ ได้แก่

- ความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ
- การผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความมั่นคงของอาจารย์ในด้านต่าง ๆ ได้แก่

2.1 ความมั่นคงด้านการทำงาน หมายถึง ได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและจิตใจให้สามารถทำงานได้ในสถานการณ์ความไม่สงบ ได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง มีความก้าวหน้าในงาน และมีแรงจูงใจในการทำงาน

2.2 ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม หมายถึงการใช้ชีวิตอยู่ในแหล่งที่อยู่อาศัยที่มีความปลอดภัย มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมแก่การอยู่อาศัย

2.3 ความมั่นคงด้านสังคม วัฒนธรรม หมายถึงการมีเวลาปลอดจากการทำงาน มีเวลาพักผ่อนอย่างเพียงพอ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนและของมหาวิทยาลัย การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

2.4 ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หมายถึงการมีชีวิตอยู่ด้วยความสงบสุขปราศจากความหวาดกลัว ความหวาดระแวงจากภัยคุกคามหรือสถานการณ์ที่วิกฤติหรือเป็นปัญหาที่มีลักษณะคุกคามความเป็นอยู่และรู้สึกปลอดภัยจากการประทุษร้ายทางร่างกาย และทรัพย์สิน รวมทั้งการได้รับความคุ้มครองจากสถานการณ์ความไม่สงบ

การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

การทดสอบเครื่องมือในการวิจัยเพื่อพิจารณาถึงความแม่นยำเชิงเนื้อหาสาระ (Content Validity) และการทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) รายละเอียด ดังนี้

1. การทดสอบความแม่นยำเชิงเนื้อหา โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความแม่นยำเชิงเนื้อหาสาระ

2. การทดสอบความเชื่อมั่น โดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบความเชื่อมั่นกับกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .859

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Product and Service Solutions : SPSS) สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

1.00-1.50	หมายถึง	มีความมั่นคงน้อยที่สุด
1.51-2.50	หมายถึง	มีความมั่นคงน้อย
2.51-3.50	หมายถึง	มีความมั่นคงปานกลาง
3.51-4.50	หมายถึง	มีความมั่นคงมาก
4.51-5.00	หมายถึง	มีความมั่นคงมากที่สุด

การวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ (Multivariate Analysis of Variance : MANOVA) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความมั่นคงของมนุษย์ ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ : กรณีศึกษาอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยสามารถเก็บแบบสอบถามได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 251 คน (ร้อยละ 92.28) จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน 126 คน (ร้อยละ 50.2) มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จำนวน 67 คน (ร้อยละ 26.7) และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 58 คน (ร้อยละ 23.1) และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จำนวน 12 คน ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล และสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยสถานการณ์ความไม่สงบ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 5 ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล และสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลและสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิเคราะห์ ปรากฏดังนี้

1.1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะส่วนบุคคลดังต่อไปนี้

1.1.1 หน่วยงานที่สังกัด ส่วนใหญ่สังกัดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (ร้อยละ 50.2) รองลงมาสังกัดมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (ร้อยละ 26.7 และ 23.1 ตามลำดับ)

1.1.2 เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57) และเพศชาย (ร้อยละ 43)

1.1.3 อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุ 31-40 ปี (ร้อยละ 40.2) รองลงมาคือช่วงอายุ 21-30 ปี (ร้อยละ 20.9) ช่วงอายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 20.5) ช่วงอายุ 51-60 ปี (ร้อยละ 17.6) และอายุมากกว่า 60 ปี น้อยที่สุด (ร้อยละ 0.8)

1.1.4 ศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 74.5) รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 25.5)

1.1.5 ภาษาที่ใช้ในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยสื่อสารในครอบครัว (ร้อยละ 79.3) รองลงมาใช้ทั้งภาษามลายูถิ่นและภาษาไทย (ร้อยละ 16.3) และภาษามลายูถิ่น (ร้อยละ 4.4)

1.1.6 ภูมิลำเนาเดิม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ร้อยละ 52.2) โดยมีภูมิลำเนาในจังหวัดนราธิวาส มากที่สุด (จำนวน 58 คน) รองลงมาจังหวัดยะลา (จำนวน 30 คน) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 47.8

1.1.7 สถานภาพสมรส กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 49.4) รองลงมามีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 47.8) หย่าร้างและหม้าย (ร้อยละ 1.6 และ 1.2 ตามลำดับ)

1.1.8 จำนวนบุตร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีบุตร (ร้อยละ 53.2) รองลงมามีบุตร 1-2 คน (ร้อยละ 37.3) และมีบุตร 3-4 คน (ร้อยละ 9.5)

1.1.9 ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 62.9) รองลงมาจบการศึกษาระดับปริญญาเอก และปริญญาตรี (ร้อยละ 21.9 และ 15.1 ตามลำดับ)

1.1.10 โรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนนอกพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ร้อยละ 50.4) รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ร้อยละ 49.6)

1.1.11 มหาวิทยาลัยที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยของรัฐ (ร้อยละ 89.3) รองลงมาจบจากมหาวิทยาลัยเปิด มหาวิทยาลัยเอกชน และมหาวิทยาลัยต่างประเทศ (ร้อยละ 4.9, 3.3 และ 2.5 ตามลำดับ)

1.1.12 ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ (ร้อยละ 63.3) รองลงมาเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย/พนักงานราชการ (ร้อยละ 28.7 และ อาจารย์อัตราจ้าง (ร้อยละ 8)

1.1.13 รายรับต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายรับต่อเดือน 10,001–20,000 บาท (ร้อยละ 47.4) รองลงมามีรายรับต่อเดือน 20,001–30,000 บาท (ร้อยละ 22.4) และมีรายรับต่อเดือน 6,000–10,000 บาท, 30,001–40,000 บาท และมากกว่า 40,000 บาท (ร้อยละ 11.4, 11 และ 7.8 ตามลำดับ) ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีรายรับเฉลี่ย 21,865.79 บาท/เดือน กลุ่มตัวอย่างที่มีรายรับต่ำสุด คือ 6,330 บาท และรายรับสูงสุด คือ 64,000 บาท

1.1.14 อายุงานในมหาวิทยาลัยที่สังกัดปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุงานในมหาวิทยาลัยที่สังกัดในปัจจุบัน น้อยกว่า 6 ปี (ร้อยละ 47.9) รองลงมามีอายุงานมากกว่า 15 ปี และ 6–15 ปี (ร้อยละ 29.4 และ 22.7 ตามลำดับ)

1.1.15 ประเภทที่พักอาศัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยในที่พักที่มหาวิทยาลัยจัดให้ (ร้อยละ 61.8) รองลงมาพักในที่พักที่จัดหาเอง (ร้อยละ 38.2) รายละเอียดข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ดังตาราง 11

1.1.16 ความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.80) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ากลุ่มตัวอย่างพึงพอใจต่องานที่ทำอยู่ และชอบงานที่ทำอยู่ ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.83) และชอบที่จะปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยที่สังกัดในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.72) รายละเอียดดังตาราง 12

ตาราง 11 จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล		
หน่วยงานที่สังกัด		
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	126	50.2
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	58	23.1
มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์	67	26.7
เพศ		
ชาย	108	43
หญิง	143	57
อายุ		
21 – 30 ปี	50	20.9
31 – 40 ปี	96	40.2
41 – 50 ปี	49	20.5

ตาราง 11 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
51 – 60 ปี	42	17.6
มากกว่า 60	2	0.8
ศาสนา		
พุทธ	187	74.5
อิสลาม	64	25.5
ภาษาที่ใช้ในครอบครัว		
ไทย	199	79.3
มลายูถิ่น	11	4.4
มลายูถิ่นและไทย	41	16.3
ภูมิลำเนาเดิม		
ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	131	52.2
ไม่ใช่พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	120	47.8
สถานภาพสมรส		
โสด	124	49.4
สมรส	120	47.8
หย่าร้าง	4	1.6
หม้าย	3	1.2
จำนวนบุตร		
ไม่มีบุตร	177	53.2
1-2 คน	82	37.3
3-4 คน	21	9.5
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	38	15.1
ปริญญาโท	158	62.9
ปริญญาเอก	55	21.9
จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียน		
โรงเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	114	49.6
โรงเรียนนอกพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	116	50.4

ตาราง 11 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัย		
มหาวิทยาลัยของรัฐ	217	89.3
มหาวิทยาลัยเอกชน	8	3.3
มหาวิทยาลัยเปิด	12	4.9
มหาวิทยาลัยต่างประเทศ	6	2.5
ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน		
ข้าราชการ	159	63.3
พนักงานมหาวิทยาลัย/พนักงานราชการ	72	28.7
อาจารย์อัตราจ้าง	20	8.0
ตำแหน่งทางวิชาการ		
รองศาสตราจารย์	12	4.8
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	35	13.9
อาจารย์	204	81.3
รายรับต่อเดือน		
6,000 - 10,000	26	11.4
10,001 - 20,000	108	47.4
20,001 - 30,000	51	22.4
30,001 - 40,000	25	11
มากกว่า 40,000	18	7.9
อายุงานในมหาวิทยาลัยที่สังกัดปัจจุบัน		
น้อยกว่า 6 ปี	114	47.9
6 - 15 ปี	54	22.7
มากกว่า 15 ปี	70	29.4
ประเภทที่พักอาศัย		
ที่พักที่มหาวิทยาลัยจัดให้	155	61.8
ที่พักที่จัดหาเอง	96	38.2

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย และระดับความพึงพอใจต่องานที่ปฏิบัติอยู่

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความพึงพอใจ
โดยรวมแล้วท่านพึงพอใจในงานที่ท่านทำอยู่	2.83	มาก
โดยทั่วไปแล้วท่านชอบงานที่ท่านทำอยู่	2.83	มาก
โดยทั่วไปแล้วท่านชอบที่จะปฏิบัติงานที่นี่	2.72	มาก
ภาพรวมความพึงพอใจต่องานที่ปฏิบัติอยู่	2.80	มาก

โดยมีเกณฑ์การคิดค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่องานที่ปฏิบัติอยู่ ดังนี้
 ความกว้างของอันตรภาคชั้น = คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด/จำนวนระดับ

$$= 3 - 1/3 = .066$$

ช่วงค่าเฉลี่ย	1.00-1.66	หมายถึง พึงพอใจน้อย
ช่วงค่าเฉลี่ย	1.67-2.33	หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
ช่วงค่าเฉลี่ย	2.34-3.00	หมายถึง พึงพอใจมาก

1.2 สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 ระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่าความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 53) รองลงมาเห็นว่ามีความรุนแรงปานกลาง (ร้อยละ 22.9) และเห็นว่ามีความรุนแรงมากที่สุด น้อยและน้อยที่สุด (ร้อยละ 22.1, 1.2 และ 0.8 ตามลำดับ)

1.2.2 การผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรง (ร้อยละ 73.1) ผู้ที่ไม่ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรง (ร้อยละ 26.9)

ทั้งนี้ ผู้ที่ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่ผ่านประสบการณ์ในลักษณะที่มีเพื่อนหรือคนรู้จักเสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์ความไม่สงบมากที่สุด (ร้อยละ 60.2) รองลงมาผ่านประสบการณ์ในลักษณะอื่น ๆ (ร้อยละ 15.9) คือการอยู่ในเหตุการณ์ความไม่สงบหรือเห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้แก่ เหตุระเบิด เหตุการณ์ยิงเจ้าหน้าที่รัฐเสียชีวิต เหตุปะทะ เหตุการณ์ป่วน

เมืองไฟฟ้าดับ เหตุการณ์ไฟไหม้โรงเรียน เผาต้นไม้ และล้อรถยนต์ บ้านถูกระเบิด ถูกทหารจ่อปืนในรถยนต์ขณะเดินทางกลับบ้าน ผ่านสถานที่เกิดเหตุและพบศพผู้เสียชีวิตบนถนน หน่วยงาน/ชุมชนถูกปิดล้อม

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านเหตุการณ์ในลักษณะ สมาชิกในครัวเรือนหรือญาติสนิทเสียชีวิต/บาดเจ็บจากเหตุการณ์ความไม่สงบ (ร้อยละ 11.7) อยู่ในเหตุการณ์ประท้วงและมีการปราบปราม (ร้อยละ 8.1) ได้รับการช่มชู่จากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด (รัฐหรือผู้ก่อความไม่สงบ) (ร้อยละ 6.1) สมาชิกในครัวเรือนหรือญาติสนิทถูกจับจากเจ้าหน้าที่หรือถูกเชิญตัวไปสอบสวนอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบ (ร้อยละ 2) ได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์ความไม่สงบ และได้ทราบว่าสมาชิกในครัวเรือนตนเองมีชื่อในบัญชีดำ (ร้อยละ 1.2) สมาชิกในครัวเรือนหรือญาติสนิทหายตัวไปโดยไม่ทราบสาเหตุ (ร้อยละ 0.8)

1.2.3 การรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 1-5 ครั้ง/สัปดาห์ (ร้อยละ 74.1) รองลงมารับรู้ข่าวสาร 6-10 ครั้ง/สัปดาห์ (ร้อยละ 23.6) และรับรู้ข่าวสารมากกว่า 10 ครั้ง/สัปดาห์ (ร้อยละ 2.4)

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จากสื่อโทรทัศน์ มากที่สุด (ร้อยละ 93.5) รองลงมาจากการบอกเล่าหรือผู้เห็นเหตุการณ์มาเล่าให้ฟัง (ร้อยละ 80.5) จากหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 67.1) จากสื่ออินเทอร์เน็ตและวิทยุ เท่ากัน (ร้อยละ 45.1) และจากสื่ออื่นๆ (ร้อยละ 7) ได้แก่การรับข่าวจาก sms เครือข่ายวิทยุสื่อสาร สภากาแฟ เห็นเหตุการณ์ อยู่ในเหตุการณ์ บุคคลในพื้นที่บอกเล่า รายละเอียดข้อมูลด้านสถานการณ์ความไม่สงบปรากฏดังตาราง 13

ตาราง 13 จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้		
ระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ		
รุนแรงน้อยที่สุด	2	0.8
รุนแรงน้อย	3	1.2
รุนแรงปานกลาง	57	22.9
รุนแรงมาก	132	53
รุนแรงมากที่สุด	55	22.1

ตาราง 13 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
การผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้		
<i>ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบ</i>	182	73.1
อยู่ในเหตุการณ์ประท้วงและมีการปราบปราม	20	8.1
ได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์ความไม่สงบ	3	1.2
สมาชิกในครัวเรือนหรือญาติสนิทเสียชีวิต/ บาดเจ็บจากเหตุการณ์ความไม่สงบ	29	11.7
สมาชิกในครัวเรือนหรือญาติสนิทถูกจับจาก เจ้าหน้าที่หรือถูกเชิญตัวไปสอบสวนอันเนื่องมาจาก สถานการณ์ความไม่สงบ	5	2.0
สมาชิกในครัวเรือนหรือญาติสนิทหายตัวไปโดย ไม่ทราบสาเหตุ	2	0.8
ทราบว่ามีสมาชิกในครัวเรือนตนเองมีชื่อในบัญชีดำ	3	1.2
ได้รับการข่มขู่จากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด	15	6.1
มีเพื่อนหรือคนรู้จักเสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บ จากเหตุการณ์ความไม่สงบ	148	60.2
อื่นๆ (ระบุ)	39	15.9
<i>ไม่ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบ</i>	67	26.9
การรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบใน สามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์		
1-5 ครั้ง/สัปดาห์	157	74.1
6-10 ครั้ง/สัปดาห์	50	28.6
มากกว่า 10 ครั้ง	5	2.4
รับรู้ข่าวจากสื่อใดบ้าง		
โทรทัศน์	230	93.5
วิทยุ	111	45.1
หนังสือพิมพ์	165	67.1
อินเทอร์เน็ต	111	45.1
จากการบอกเล่าหรือผู้เห็นเหตุการณ์มาเล่าให้ฟัง	198	80.5
อื่นๆ ระบุ	17	7

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

- 2.1 ความมั่นคงด้านการทำงาน
- 2.2 ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม
- 2.3 ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม
- 2.4 ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 2.5 ความมั่นคงโดยรวม

2.1 ความมั่นคงด้านการทำงาน

ผลการศึกษาระดับความมั่นคงด้านการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัย
ของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงด้านการทำงานในระดับ
มาก (ค่าเฉลี่ย 3.52) เมื่อพิจารณาในด้านย่อยของความมั่นคงด้านการทำงาน พบว่าด้านย่อยที่มี
ค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงที่สุดคือ การได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองและ
มีความก้าวหน้าในงาน (ค่าเฉลี่ย 3.63) ส่วนด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงต่ำที่สุดคือ ด้านการ
ได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและจิตใจให้สามารถทำงานใน
สถานการณ์ความไม่สงบ (ค่าเฉลี่ย 3.24)

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในข้อย่อยของความมั่นคงด้านการทำงานพบว่า
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงที่สุด คือ การพร้อมที่จะอุทิศตนในการทำงาน (ค่าเฉลี่ย 4.02) ส่วน
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงต่ำที่สุดคือ การที่สถานการณ์ความไม่สงบไม่ทำให้มีความรู้สึกย่อท้อ
และเหนื่อยหน่ายในการทำงาน (ค่าเฉลี่ย 2.87) รายละเอียดดังตาราง 14

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมั่นคงด้านการทำงานของอาจารย์
มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความมั่นคง	ภาพรวม 3 มหาวิทยาลัย		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
ความมั่นคงด้านการทำงาน	3.52	.544	มาก
การได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและจิตใจให้สามารถทำงานในสถานการณ์ความไม่สงบ	3.24	.804	ปานกลาง
1. ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างตามความรู้ความสามารถ	3.58	1.047	มาก
2. ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต	3.34	1.127	ปานกลาง

ตาราง (ต่อ)

ความมั่นคง	ภาพรวม 3 มหาวิทยาลัย		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
3. หน่วยงานมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ยุติธรรม	3.21	1.066	ปานกลาง
4. ได้รับเงินเลี้ยงชีพ เหมาะสมกับลักษณะงานและพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน	3.08	1.240	ปานกลาง
5. หน่วยงานมีการจัดสวัสดิการด้านที่พักอาศัยได้เพียงพอ กับความต้องการของบุคลากร	3.04	1.209	ปานกลาง
6. การได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองและมีความก้าวหน้าในงาน	3.63	.662	มาก
6. มีโอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถและทักษะของตนเองในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่	3.83	.944	มาก
7. หน่วยงานสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ท่านได้พัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงานอย่างเต็มที่	3.91	.965	มาก
8. มีโอกาสสร้างงานและพัฒนางานที่มีคุณภาพ	3.37	1.063	มาก
9. มีอิสระในการคิด สร้างสรรค์ผลงาน	3.91	.936	มาก
10. สภาพแวดล้อมในการทำงานเอื้อให้พร้อมที่จะสร้างสรรค์และทำงานให้มีคุณภาพ	3.29	1.045	ปานกลาง
11. ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในการพัฒนาตนเองจากผู้มีความรู้ ความสามารถจากนอกพื้นที่ เช่น การที่วิทยากรจากกรุงเทพฯ มาให้ความรู้ในพื้นที่	3.46	.986	ปานกลาง
12. ได้รับมอบหมายงานที่เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของท่าน	3.67	.864	มาก
13. มีโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งและเงินเดือน	3.68	.864	มาก
13. การมีแรงจูงใจในการทำงาน	3.60	.706	มาก
14. แม้สถานการณ์ความไม่สงบยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและรุนแรงเพิ่มขึ้น ก็ยินดีและเต็มใจที่จะทำงานในหน่วยงานต่อ	3.88	.962	มาก
15. ท่านมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน	3.65	1.002	มาก
16. พร้อมที่จะอุทิศตนในการทำงาน	4.02	.824	มาก
17. สถานการณ์ความไม่สงบไม่ทำให้รู้สึกย่อท้อและเหนื่อยหน่ายในการทำงาน	2.87	1.234	ปานกลาง

2.2 ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

ผลการศึกษาระดับความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.58) เมื่อพิจารณาในด้านย่อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงที่สุดคือ มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมแก่การอยู่อาศัย (ค่าเฉลี่ย 3.17) รองลงมา มีความมั่นคงย่อยด้านการพักอาศัยอยู่ในที่พักที่มีความปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย 3.02)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในข้อย่อยของความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงที่สุดคือ แม้สถานการณ์ความไม่สงบยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและรุนแรงเพิ่มขึ้น ก็ตั้งใจจะอยู่อาศัยและทำงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป (ค่าเฉลี่ย 3.83) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงต่ำที่สุด คือ สถานการณ์ความไม่สงบ ไม่ได้ทำให้ตนเองหรือหน่วยงานต้องปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยเพื่อให้ความปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย 2.35) รายละเอียดดังตาราง 15

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความมั่นคง	ภาพรวม 3 มหาวิทยาลัย		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม	3.58	.742	มาก
พักอาศัยอยู่ในที่พักที่มีความปลอดภัย	3.02	.645	ปานกลาง
18. รู้สึกว่าชุมชนที่อยู่อาศัยมีความปลอดภัยจากสถานการณ์ความไม่สงบ	3.27	1.007	ปานกลาง
19. สามารถเดินทางเข้า-ออกชุมชนที่อยู่อาศัยได้อย่างสะดวกปลอดภัย	3.46	1.009	ปานกลาง
20. สถานการณ์ความไม่สงบ ไม่ได้ทำให้ตนเองหรือหน่วยงานต้องปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยเพื่อให้ความปลอดภัย เช่น การสร้างรั้วกัน การติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่าง	2.35	1.016	น้อย
มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมแก่การอยู่อาศัย	3.17	.766	ปานกลาง
21. สถานการณ์ความไม่สงบไม่ได้ทำให้บรรยากาศในชุมชนที่อยู่อาศัยไม่น่าอยู่	2.52	1.134	ปานกลาง
22. แม้สถานการณ์ความไม่สงบยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและรุนแรงเพิ่มขึ้น ก็ตั้งใจจะอยู่อาศัยและทำงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป	3.83	.997	มาก

2.3 ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม

ผลการศึกษาระดับความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.15) เมื่อพิจารณาในด้านย่อย พบว่าด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงที่สุดคือ การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.53) ส่วนด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงต่ำที่สุดคือ ด้าน การมีเวลาปลอดจากการทำงาน มีเวลาพักผ่อนอย่างเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 2.78)

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในข้อย่อยของความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงที่สุดคือ รู้สึกสบายใจไม่มีความวิตกกังวลเมื่อได้ทำงานกับคนมุสลิมหรือพุทธในที่ทำงาน (ค่าเฉลี่ย 3.74) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงต่ำที่สุด คือ การสามารถใช้เวลาว่างและพักผ่อนได้ตามปกติไม่ต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิม (ค่าเฉลี่ย 2.78) รายละเอียดดังตาราง 16

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความมั่นคง	ภาพรวม 3 มหาวิทยาลัย		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม	3.15	.856	ปานกลาง
การมีเวลาปลอดจากการทำงาน มีเวลาพักผ่อนอย่างเพียงพอ	2.78	1.125	ปานกลาง
23. สามารถใช้เวลาว่างและพักผ่อนได้ตามปกติไม่ต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิม	2.78	1.218	ปานกลาง
24. สามารถทำกิจกรรมได้อย่างหลากหลายตามที่ต้องการ เพื่อพักผ่อนและผ่อนคลายความเครียด	2.80	1.209	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนและของมหาวิทยาลัย	3.12	1.077	ปานกลาง
25. สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้สะดวกปลอดภัยตามปกติ	3.12	1.208	ปานกลาง
26. สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น ได้อย่างสะดวกปลอดภัย	2.87	1.240	ปานกลาง
27. สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นได้อย่างสะดวก ปลอดภัย	3.38	1.092	ปานกลาง

ตาราง 16 (ต่อ)

ความมั่นคง	ภาพรวม 3 มหาวิทยาลัย		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
<i>การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม</i>	3.53	.871	มาก
28. พอใจที่นักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นมุสลิมในพื้นที่	3.33	1.061	ปานกลาง
29. รู้สึกสบายใจไม่มีความวิตกกังวลเมื่อได้ทำงานกับคนมุสลิม (หรือพุทธ)ในที่ทำงาน	3.74	1.000	มาก

2.4 ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ผลการศึกษาระดับความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.90) เมื่อพิจารณาในด้านย่อย พบว่า ด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงที่สุดคือ ด้านการได้รับความคุ้มครองจากสถานการณ์ความไม่สงบ (ค่าเฉลี่ย 3.12) ส่วนด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงต่ำที่สุดคือ ด้านความรู้สึกปลอดภัยจากการประทุษร้ายทางร่างกายและทรัพย์สิน (ค่าเฉลี่ย 2.74)

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในข้อย่อยของความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงที่สุดคือ รู้สึกว่าคนส่วนมากในพื้นที่มีความเป็นมิตรและไม่เป็นอันตรายต่อตัวเองในการทำงาน (ค่าเฉลี่ย 3.39) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงต่ำที่สุด คือ สถานการณ์ความไม่สงบไม่ได้ส่งผลให้บุคคลในครอบครัวรู้สึกไม่ปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย 2.30) รายละเอียดดังตาราง 17

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความมั่นคง	ภาพรวม 3 มหาวิทยาลัย		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	2.90	.709	ปานกลาง
<i>การใช้ชีวิตด้วยความสงบสุขปราศจากความหวาดกลัวความหวาดระแวง</i>	2.84	.777	ปานกลาง
30. สามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้ตามปกติด้วยความสะดวกปลอดภัย เช่นการเดินทาง การจับจ่ายซื้อของ เป็นต้น	2.87	1.219	ปานกลาง

ตาราง 17 (ต่อ)

ความมั่นคง	ภาพรวม 3 มหาวิทยาลัย		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
31. รู้สึกว่าคนส่วนมากในพื้นที่ที่มีความเป็นมิตรและไม่เป็นอันตรายต่อตัวเองในการทำงาน	3.39	.994	ปานกลาง
32. ไม่ได้รู้สึกเครียด กังวล หวาดกลัวหวาดระแวง ต่อสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น	2.58	1.096	ปานกลาง
33. สถานการณ์ความไม่สงบไม่ได้ส่งผลให้บุคคลในครอบครัวรู้สึกไม่ปลอดภัย	2.30	1.083	น้อย
34. มีความสุขในการใช้ชีวิตตามปกติ	3.11	1.122	ปานกลาง
ความรู้สึกลดลงจากการประทุษร้ายทางร่างกายและทรัพย์สิน	2.74	1.043	ปานกลาง
35. มีความรู้สึกปลอดภัยในชีวิต	2.74	1.063	ปานกลาง
36. มีความรู้สึกปลอดภัยในทรัพย์สิน	2.74	1.055	ปานกลาง
การได้รับความคุ้มครองจากสถานการณ์ความไม่สงบ	3.12	.924	ปานกลาง
37. ได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยจากทางราชการอย่างเหมาะสม เช่นการคอยสอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยในชุมชนที่อยู่อาศัย	3.09	.998	ปานกลาง
38. หน่วยงานได้มีการจัดระบบการรักษาความปลอดภัยอย่างเหมาะสม เช่นการจัดยามรักษาความปลอดภัย การติดตั้งกล้องวงจรปิด เป็นต้น	3.29	1.118	ปานกลาง
39. หน่วยงานได้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ความไม่สงบ เช่น การสังเกตลักษณะวัตถุต้องสงสัย ลักษณะของผู้ที่ก่อเหตุการณ์ความไม่สงบ	2.99	1.135	ปานกลาง

2.5 ความมั่นคงโดยรวมของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการศึกษาความมั่นคงโดยรวมของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมและด้านการทำงาน ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.58 และ 3.52 ตามลำดับ) ส่วนความมั่นคงด้านสังคม

วัฒนธรรมและด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน นั้น มีความมั่นคงในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.15 และ 2.90 ตามลำดับ)

ทั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมสูงกว่าด้านอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 3.58) และมีความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ต่ำที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.90) รายละเอียดดังตาราง 18

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมั่นคงด้านต่างๆ ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยรวม

ความมั่นคง	รวม 3 มหาวิทยาลัย		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
ด้านการทำงาน	3.52	.544	มาก
ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม	3.58	.742	มาก
ด้านสังคมวัฒนธรรม	3.15	.856	ปานกลาง
ด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	2.90	.709	ปานกลาง
ความมั่นคงโดยรวม	3.29	.563	ปานกลาง

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์หัตถิพผลของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยสถานการณ์ความไม่สงบ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์หัตถิพผลของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยสถานการณ์ความไม่สงบ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ และเมื่อพบว่าปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านต่าง ๆ แล้ว ทดสอบความแตกต่างด้วยค่า LSD และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

3.1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่

3.1.1 หน่วยงานที่สังกัด ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างสังกัดมหาวิทยาลัยต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Wilks' Lambda =0.910, F(8, 422)=2.681, P<0.05) เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน พบว่า หน่วยงานที่สังกัดมีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (F (2, 224)=3.551, P<0.05) และเมื่อทดสอบความแตกต่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สังกัดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลามีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี รายละเอียดดังตาราง 19

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์หัตถิพผลของหน่วยงานที่สังกัด ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้านการทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
หน่วยงานที่สังกัด				
มอ.ปัตตานี	3.57 $\pm$ 0.53	3.61 $\pm$ 0.76	3.01 $\pm$ 0.83	2.88 $\pm$ 0.71
ม.ราชภัฏยะลา	3.39 $\pm$ 0.61	3.58 $\pm$ 0.69	3.36 $\pm$ 0.90	2.97 $\pm$ 0.69
ม.นราธิวาสราชนครินทร์	3.49 $\pm$ 0.51	3.52 $\pm$ 0.79	3.26 $\pm$ 0.84	2.91 $\pm$ 0.73

Wilks' Lambda =0.910, F(8, 422)=2.681, P=0.007

ความมั่นคงด้านการทำงาน ; F(2, 224)=1.956, P=0.144

ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; F(2, 224)=0.282, P=0.754

ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; F(2, 224)=3.551, P=0.030

ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยฯ ; F(2, 224)=0.242, P=0.785

3.1.2 เพศ ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ไม่ต่างกัน (Wilks' Lambda =0.980, F(4, 222)=1.141, P>0.05) เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน ไม่พบว่าเพศมีอิทธิพลต่อความมั่นคงของมนุษย์ด้านใดเลย รายละเอียดดังตาราง 20

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของเพศต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้านการทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
เพศ				
ชาย	3.55 $\pm$ 0.54	3.60 $\pm$ 0.73	3.27 $\pm$ 0.86	3.01 $\pm$ 0.73
หญิง	3.48 $\pm$ 0.55	3.57 $\pm$ 0.77	3.05 $\pm$ 0.84	2.83 $\pm$ 0.69

Wilks' Lambda =0.980, F(4, 222)=1.141, P=0.338

ความมั่นคงด้านการทำงาน ; F(1, 225)=0.877, P=0.350

ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; F(1, 225)=0.118, P=.0.732

ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; F(1, 225)=3.842, P=0.051

ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยฯ ; F(1, 225)=2.971, P=0.086

3.1.3 อายุ ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ไม่ต่างกัน (Wilks' Lambda =0.908, F(16, 633.033)=1.267, P>0.05) แต่เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน พบว่า อายุมีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (F (4, 210)=3.714, P<0.05) และเมื่อทดสอบความแตกต่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ดังนี้คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21-30 ปี มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 31-40 ปี และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุอื่น ๆ ทั้งหมด รายละเอียดดังตาราง 21

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์ห้อิทธิพลของอายุต่อระดับความ
มั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้าน การทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน ที่อยู่อาศัยและ สภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน สังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน สวัสดิภาพความ ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
อายุ				
21-30	3.45 $\pm$ 0.57	3.76 $\pm$ 0.83	3.41 $\pm$ 0.82	3.02 $\pm$ 0.73
31-40	3.49 $\pm$ 0.50	3.45 $\pm$ 0.74	3.06 $\pm$ 0.83	2.86 $\pm$ 0.72
41-50	3.58 $\pm$ 0.62	3.70 $\pm$ 0.67	3.14 $\pm$ 0.87	2.98 $\pm$ 0.70
51-60	3.51 $\pm$ 0.52	3.53 $\pm$ 0.72	3.13 $\pm$ 0.90	2.85 $\pm$ 0.67
มากกว่า 60	4.05 $\pm$ 0.91	5.10 $\pm$ 0.42	4.14 $\pm$ 0.40	3.90 $\pm$ 0.42
Wilks' Lambda =0.980, F(16, 633.033)=1.267, P=0.213				
ความมั่นคงด้านการทำงาน ; F(4, 210)=0.682, P=0.605				
ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; F(4, 210)=3.714, P=0.006				
ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; F(4, 210)=1.960, P=0.102				
ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยฯ ; F(4, 210)=1.471, P=0.212				

3.1.4 ศาสนา ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Wilks' Lambda=0.874, F(4, 222)=7.982, P<0.05) เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน พบว่า ศาสนามีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (F (1, 225)=14.649, P<0.05) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านสังคม วัฒนธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามมีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาพุทธ รายละเอียดดังตาราง 22

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์ห้อิทธิพลของศาสนาต่อระดับ
ความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้าน การทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน ที่อยู่อาศัยและ สภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน สังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน สวัสดิภาพความ ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
ศาสนา				
พุทธ	3.55 $\pm$ 0.54	3.55 $\pm$ 0.74	3.02 $\pm$ 0.84	2.88 $\pm$ 0.74
อิสลาม	3.41 $\pm$ 0.56	3.69 $\pm$ 0.76	3.51 $\pm$ 0.78	2.99 $\pm$ 0.62

Wilks' Lambda =0.874, F(4, 222)=7.982, P=0.000

ความมั่นคงด้านการทำงาน ; F(1, 225)=2.976, P=0.086

ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; F(1, 225)=1.547, P=0.215

ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; F(1, 225)=14.649, P=0.000

ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยฯ ; F(1, 225)=1.120, P=0.291

3.1.5 ภาษาที่ใช้ในครอบครัว ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษาในครอบครัวต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Wilks' Lambda =0.849, F(8, 442)=4.708, P<0.05) เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน พบว่า ภาษาที่ใช้ในครอบครัวมีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (F (2, 224)=9.460, P<0.05) และเมื่อทดสอบความแตกต่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษาในครอบครัวต่างกัน มีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ดังนี้คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษามลายูถิ่นมีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษาไทย และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษามลายูถิ่นและไทยมีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษาไทย รายละเอียดดังตาราง 23

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของภาษาที่ใช้ในครอบครัวต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้านการทำงาน (Mean ± SD)	ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (Mean ± SD)	ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม (Mean ± SD)	ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (Mean ± SD)
ภาษาที่ใช้ในครอบครัว				
ไทย	3.54 ± 0.53	3.56 ± 0.75	3.02 ± 0.84	2.89 ± 0.73
มลายูถิ่น	3.54 ± 0.69	3.72 ± 0.60	3.75 ± 0.57	3.10 ± 0.44
มลายูถิ่นและไทย	3.38 ± 0.59	3.65 ± 0.78	3.55 ± 0.79	2.94 ± 0.69

Wilks' Lambda =0.849, F(8, 442)=4.708, P=0.000

ความมั่นคงด้านการทำงาน ; F(2, 224)=1.384, P=0.253

ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; F(2, 224)=0.412, P=0.663

ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; F(2, 224)=9.460, P=0.000

ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยฯ ; F(2, 224)=0.508, P=0.602

3.1.6 ภูมิลำเนาเดิม ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Wilks' Lambda=0.907, $F(4, 222)=5.663$, $P<0.05$) เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้านพบว่า ภูมิลำเนาไม่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F(1, 225)=16.255$, $P<0.05$) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนานอกพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รายละเอียดดังตาราง 24

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของภูมิลำเนาเดิมต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้านการทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
ภูมิลำเนาเดิม				
ในพื้นที่	3.52 $\pm$ 0.56	3.62 $\pm$ 0.74	3.36 $\pm$ 0.85	2.96 $\pm$ 0.70
นอกพื้นที่	3.51 $\pm$ 0.53	3.54 $\pm$ 0.77	2.91 $\pm$ 0.80	2.85 $\pm$ 0.71
Wilks' Lambda =0.907, $F(4, 222)=5.663$, $P=0.000$				
ความมั่นคงด้านการทำงาน ; $F(1, 225)=0.025$, $P=0.876$				
ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; $F(1, 225)=0.646$, $P=0.422$				
ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; $F(1, 225)=16.255$, $P=0.000$				
ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยฯ ; $F(1, 225)=1.464$, $P=0.228$				

3.1.7 สถานภาพสมรส ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ไม่แตกต่างกัน (Wilks' Lambda =0.980, $F(12, 582.357)=0.363$, $P>0.05$) เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน ไม่พบว่า สถานภาพสมรสมีอิทธิพลต่อความมั่นคงของมนุษย์ด้านใดเลย รายละเอียดดังตาราง 25

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์ห้อิทธิพลของสถานภาพสมรสต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้านการทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
สถานภาพสมรส				
โสด	3.53 $\pm$ 0.53	3.58 $\pm$ 0.75	3.14 $\pm$ 0.84	2.88 $\pm$ 0.72
สมรส	3.49 $\pm$ 0.58	3.57 $\pm$ 0.77	3.13 $\pm$ 0.87	2.91 $\pm$ 0.71
หย่าร้าง	3.61 $\pm$ 0.29	3.65 $\pm$ 0.41	3.75 $\pm$ 0.44	3.37 $\pm$ 0.37
หม้าย	3.54 $\pm$ 0.89	3.93 $\pm$ 0.61	3.28 $\pm$ 1.14	3.13 $\pm$ 0.68
Wilks' Lambda =0.980, F(12, 582.357)=0.363, P=0.976				
ความมั่นคงด้านการทำงาน ; F(3, 223)=0.158, P=0.925				
ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; F(3, 223)=0.232, P=0.874				
ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; F(3, 223)=0.681, P=0.0564				
ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยฯ ; F(3, 223)=0.699, P=0.554				

3.1.8 จำนวนบุตร ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนบุตรต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ไม่แตกต่างกัน (Wilks' Lambda =0.949, F(8, 384)=1.280, P>0.05) เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน ไม่พบว่าจำนวนบุตรมีอิทธิพลต่อความมั่นคงของมนุษย์ด้านใดเลย รายละเอียดดังตาราง 26

ตาราง 26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์ห้อิทธิพลของจำนวนบุตรต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้านการทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
จำนวนบุตร				
ไม่มีลูก	3.52 $\pm$ 0.48	3.58 $\pm$ 0.76	3.12 $\pm$ 0.84	2.87 $\pm$ 0.72
มีลูก 1-2 คน	3.51 $\pm$ 0.58	3.58 $\pm$ 0.76	3.19 $\pm$ 0.92	3.02 $\pm$ 0.73
มีลูก 3-4 คน	3.36 $\pm$ 0.68	3.60 $\pm$ 0.81	3.27 $\pm$ 0.85	2.37 $\pm$ 0.63
Wilks' Lambda =0.949, F(8, 384)=1.280, P=0.252				
ความมั่นคงด้านการทำงาน ; F(2, 195)=0.715, P=0.491				
ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; F(2, 195)=0.005, P=0.995				
ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; F(2, 195)=0.300, P=0.741				
ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยฯ ; F(2, 195)=1.494, P=0.227				

3.1.9 ระดับการศึกษา ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ไม่แตกต่างกัน (Wilks' Lambda =0.960, $F(8,442)=1.148$, $P>0.05$) เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน ไม่พบว่าระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อความมั่นคงของมนุษย์ด้านใดเลย รายละเอียดดังตาราง 27

ตาราง 27 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของระดับการศึกษาต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้านการทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
ระดับการศึกษา				
ปริญญาตรี	3.45 $\pm$ 0.45	3.66 $\pm$ 0.80	3.32 $\pm$ 0.71	3.10 $\pm$ 0.62
ปริญญาโท	3.53 $\pm$ 0.55	3.59 $\pm$ 0.77	3.18 $\pm$ 0.87	2.89 $\pm$ 0.72
ปริญญาเอก	3.51 $\pm$ 0.59	3.51 $\pm$ 0.65	2.96 $\pm$ 0.85	2.84 $\pm$ 0.73
Wilks' Lambda =0.960, $F(8,442)=1.148$, $P=0.330$				
ความมั่นคงด้านการทำงาน ; $F(2, 224)=0.214$, $P=0.808$				
ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; $F(2, 224)=0.425$, $P=0.654$				
ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; $F(2, 224)=1.958$, $P=0.144$				
ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัย ; $F(2, 224)=1.334$, $P=0.265$				

3.1.10 โรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จบจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย แตกต่างกัน (Wilks' Lambda =0.953, $F(4, 206)=2.556$, $P<0.05$) แต่เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน ไม่พบว่าโรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีอิทธิพลต่อความมั่นคงของมนุษย์ด้านใดเลย รายละเอียดดังตาราง 28

ตาราง 28 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของโรงเรียนที่จบ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้าน การทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน ที่อยู่อาศัยและ สภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน สังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน สวัสดิภาพความ ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
โรงเรียนที่จบ				
ม.ปลาย				
ในพื้นที่	3.53 $\pm$ 0.56	3.59 $\pm$ 0.74	3.27 $\pm$ 0.88	2.89 $\pm$ 0.74
นอกพื้นที่	3.53 $\pm$ 0.52	3.60 $\pm$ 0.76	3.04 $\pm$ 0.83	2.94 $\pm$ 0.70
Wilks' Lambda =0.953, F(4, 206)=2.556, P=0.040				
ความมั่นคงด้านการทำงาน ; F(1, 209)=0.006, P=0.937				
ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; F(1, 209)=0.009, P=0.927				
ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; F(1, 209)=3.670, P=0.057				
ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยฯ ; F(1, 209)=0.203, P=0.653				

3.1.11 มหาวิทยาลัยที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ไม่แตกต่างกัน (Wilks' Lambda =0.916, F(12, 561.191)=1.575, P>0.05) แต่เมื่อ พิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน พบว่า มหาวิทยาลัยที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มี อิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (F (3, 215)=3.624, P<0.05) และเมื่อทดสอบความแตกต่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จบปริญญาตรีจาก มหาวิทยาลัยต่างกันมีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ดังนี้คือ กลุ่มตัวอย่างที่จบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัย ต่างประเทศ มีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่จบปริญญาตรีจาก มหาวิทยาลัยของรัฐ รายละเอียดดังตาราง 29

ตาราง 29 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์ห้อิทธิพลของมหาวิทยาลัยที่จบ การศึกษาระดับปริญญาตรีต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้าน การทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน ที่อยู่อาศัยและ สภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน สังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน สวัสดิภาพความ ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
มหาวิทยาลัยที่ จบป.ตรี				
ม.ของรัฐ	3.51 $\pm$ 0.56	3.55 $\pm$ 0.75	3.08 $\pm$ 0.85	2.89 $\pm$ 0.70
ม.เอกชน	3.21 $\pm$ 0.54	3.62 $\pm$ 0.97	3.40 $\pm$ 1.06	2.75 $\pm$ 0.95
ม.เปิด	3.70 $\pm$ 0.34	3.92 $\pm$ 0.49	3.58 $\pm$ 0.67	3.12 $\pm$ 0.69
ม.ต่างประเทศ	3.72 $\pm$ 0.17	3.73 $\pm$ 0.84	4.00 $\pm$ 0.63	3.25 $\pm$ 0.90
Wilks' Lambda =0.916, F(12, 561.191)=1.575, P=0.095				
ความมั่นคงด้านการทำงาน ; F(3, 215)=1.369, P=0.253				
ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; F(3, 215)=0.927, P=0.428				
ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; F(3, 215)=3.624, P=0.014				
ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยฯ ; F(3, 215)=0.924, P=0.430				

3.1.12 ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี ตำแหน่งที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ไม่แตกต่างกัน (Wilks' Lambda =0.937, F(8, 442)=1.822, P>0.05) เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน ไม่พบว่า ตำแหน่งที่ปฏิบัติงานมีอิทธิพลต่อความมั่นคงของมนุษย์ด้านใดเลย รายละเอียดดังตาราง 30

ตาราง 30 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์ห้อิทธิพลของตำแหน่งที่ ปฏิบัติงานต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้าน การทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน ที่อยู่อาศัยและ สภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน สังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน สวัสดิภาพความ ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
ตำแหน่งที่ ปฏิบัติงาน				
ข้าราชการ	3.48 $\pm$ 0.56	3.54 $\pm$ 0.73	3.05 $\pm$ 0.83	2.86 $\pm$ 0.68
พนักงาน ม./ พนักงานราชการ	3.63 $\pm$ 0.49	3.64 $\pm$ 0.80	3.30 $\pm$ 0.89	2.95 $\pm$ 0.76
อ.อัตราจ้าง	3.35 $\pm$ 0.59	3.72 $\pm$ 0.75	3.39 $\pm$ 0.80	3.12 $\pm$ 0.73

Wilks' Lambda =0.937, F(8, 442)=1.822, P=0.071

ความมั่นคงด้านการทำงาน ; F(2, 224)=2.715, P=0.068

ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; F(2, 224)=0.745, P=0.476

ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; F(2, 224)=2.757, P=0.066

ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยฯ ; F(2, 224)=1.195, P=0.304

3.1.13 ตำแหน่งทางวิชาการ ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางวิชาการต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ไม่แตกต่างกัน (Wilks' Lambda =0.966, F(8, 442)=0.969, P>0.05) เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน ไม่พบว่า ตำแหน่งทางวิชาการมีอิทธิพลต่อความมั่นคงของมนุษย์ด้านใดเลย รายละเอียดดังตาราง 31

ตาราง 31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตำแหน่งทางวิชาการต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้านการทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
ตำแหน่งทางวิชาการ				
อ.	3.49 $\pm$ 0.53	3.59 $\pm$ 0.76	3.13 $\pm$ 0.84	2.90 $\pm$ 0.70
ผศ.	3.54 $\pm$ 0.54	3.46 $\pm$ 0.68	3.04 $\pm$ 0.91	2.80 $\pm$ 0.66
รศ.	3.75 $\pm$ 0.74	3.83 $\pm$ 0.72	3.70 $\pm$ 0.74	3.40 $\pm$ 0.78

Wilks' Lambda =0.966, F(8, 442)=0.969, P=0.460

ความมั่นคงด้านการทำงาน ; F(2, 224)=1.160, P=0.315

ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; F(2, 224)=0.996, P=0.371

ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; F(2, 224)=2.553, P=0.080

ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยฯ ; F(2, 224)=3.022, P=0.051

3.1.14 รายรับต่อเดือน ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายรับต่อเดือนต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ไม่แตกต่างกัน (Wilks' Lambda =0.920, F(16, 608.593)=1.046, P>0.05) เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน ไม่พบว่า รายรับต่อเดือนมีอิทธิพลต่อความมั่นคงของมนุษย์ด้านใดเลย รายละเอียดดังตาราง 32

ตาราง 32 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์ห้อิทธิพลของรายรับต่อเดือนต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้านการทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
รายรับต่อเดือน				
6,000 -10,000	3.50 $\pm$ 0.51	3.69 $\pm$ 0.77	3.44 $\pm$ 0.64	3.21 $\pm$ 0.61
10,001-20,000	3.45 $\pm$ 0.55	3.60 $\pm$ 0.77	3.10 $\pm$ 0.91	2.89 $\pm$ 0.69
20,001-30,000	3.50 $\pm$ 0.56	3.50 $\pm$ 0.71	3.11 $\pm$ 0.80	2.77 $\pm$ 0.70
30,001-40,000	3.64 $\pm$ 0.67	3.54 $\pm$ 0.76	3.02 $\pm$ 0.64	2.90 $\pm$ 0.71
มากกว่า 40,000	3.70 $\pm$ 0.48	3.68 $\pm$ 0.78	3.37 $\pm$ 1.07	3.20 $\pm$ 0.79
Wilks' Lambda =0.920, F(16, 608.593)=1.046, P=0.405				
ความมั่นคงด้านการทำงาน ; F(4, 202)=1.009, P=0.404				
ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; F(4, 202)=0.333, P=0.856				
ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; F(4, 202)=1.089, P=0.363				
ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยฯ ; F(4, 202)=2.150, P=0.076				

3.1.15 อายุงาน ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ไม่แตกต่างกัน (Wilks' Lambda=0.932, F(8,416)=1.864, P>0.05) แต่เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน พบว่า อายุงานมีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (F (2, 211)=6.395, P<0.05) และเมื่อทดสอบความแตกต่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานต่างกันมีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ดังนี้คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานน้อยกว่า 6 ปี มีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงาน 6-15 ปี และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงาน น้อยกว่า 6 ปี มีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานมากกว่า 15 ปี รายละเอียดดังตาราง 33

ตาราง 33 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์ห้อิทธิพลของอายุงานต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้านการทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
อายุงาน				
น้อยกว่า 6 ปี	3.57 $\pm$ 0.53	3.66 $\pm$ 0.80	3.36 $\pm$ 0.85	3.01 $\pm$ 0.71
6-15 ปี	3.39 $\pm$ 0.48	3.50 $\pm$ 0.70	2.97 $\pm$ 0.81	2.79 $\pm$ 0.68
มากกว่า 15 ปี	3.52 $\pm$ 0.64	3.51 $\pm$ 0.74	2.93 $\pm$ 0.81	2.81 $\pm$ 0.72

Wilks' Lambda=0.932, F(8,416)=1.864, P=0.064

ความมั่นคงด้านการทำงาน ; F(2, 211)=1.692, P=0.187

ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; F(2, 211)=1.152, P=0.318

ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; F(2, 211)=6.395, P=0.002

ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัย ; F(2, 211)=2.306, P=0.102

3.1.16 ความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ ต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ยต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Wilks' Lambda =0.871, F(8, 434)=3.882, P<0.05) เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน พบว่า ความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของมนุษย์ด้านการทำงาน ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ความมั่นคงด้านการทำงาน (F (2, 220)=12.637, P<0.05) เมื่อทดสอบความแตกต่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติต่างกัน มีความมั่นคงด้านการทำงานต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ดังนี้คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่น้อย และปานกลางมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านการทำงานน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่มาก

2) ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (F (2, 220)=3.332, P<0.05) เมื่อทดสอบความแตกต่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ต่างกัน มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ดังนี้คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่มาก

3) ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($F(2, 220)=4.974, P<0.05$) เมื่อทดสอบความแตกต่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ต่างกัน มีความมั่นคงด้านด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ดังนี้คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่มาก รายละเอียดดังตาราง 34

ตาราง 34 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้านการทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
ความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่				
น้อย	3.11 $\pm$ 0.64	3.32 $\pm$ 0.49	2.68 $\pm$ 0.93	2.70 $\pm$ 0.65
ปานกลาง	3.09 $\pm$ 0.52	3.27 $\pm$ 0.72	2.95 $\pm$ 0.96	2.52 $\pm$ 0.59
มาก	3.58 $\pm$ 0.50	3.64 $\pm$ 0.75	3.20 $\pm$ 0.83	2.97 $\pm$ 0.71
Wilks' Lambda =0.871, $F(8, 434)=3.882, P=0.000$				
ความมั่นคงด้านการทำงาน ; $F(2, 220)=12.637, P=0.000$				
ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; $F(2, 220)=3.332, P=0.038$				
ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; $F(2, 220)=2.491, P=0.085$				
ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัย ; $F(2, 220)=4.974, P=0.008$				

3.1.17 ประเภทที่พักอาศัย ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประเภทที่พักอาศัยต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Wilks' Lambda=0.933, $F(4, 222)=4.017, P<0.05$) เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน พบว่า ประเภทที่พักอาศัยมีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F(1, 225)=8.618, P<0.05$) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่พักอาศัยในที่พักที่จัดหาเอง มีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่พักอาศัยในที่พักที่มหาวิทยาลัยจัดให้ รายละเอียดดังตาราง 35

ตาราง 35 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของประเภทที่พักอาศัย ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้าน การทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน ที่อยู่อาศัยและ สภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน สังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้าน สวัสดิภาพความ ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
ประเภทที่พัก อาศัย				
มหาวิทยาลัย จัดให้	3.54 $\pm$ 0.57	3.55 $\pm$ 0.75	3.02 $\pm$ 0.81	2.88 $\pm$ 0.71
จัดหาเอง	3.47 $\pm$ 0.51	3.64 $\pm$ 0.75	3.36 $\pm$ 0.88	2.95 $\pm$ 0.70
Wilks' Lambda=0.933, F(4, 222)=4.017, P=.004				
ความมั่นคงด้านการทำงาน ; F(1, 225)=0.676, P=0.412				
ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; F(1, 225)=0.735, P=0.392				
ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; F(1, 225)=8.618, P=0.004				
ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยฯ ; F(1, 225)=0.437, P=0.509				

3.2 ปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบ

3.2.1 ความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ ต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Wilks' Lambda =0.773, F(16, 666.639)=3.668, P<0.05) เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน พบว่า ความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบมีอิทธิพลต่อความมั่นคงของมนุษย์ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (F(4, 221)=8.873, P<0.05) เมื่อทดสอบความแตกต่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบต่างกันมีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ดังนี้คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ ว่ารุนแรงน้อยมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ามีความรุนแรงมากและมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ารุนแรงปานกลางมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ารุนแรงมากและมากที่สุด

2) ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ($F(4, 221)=4.424$, $P<0.05$) เมื่อทดสอบความแตกต่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบต่างก็มีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ดังนี้คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ ว่ารุนแรงน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ามีความรุนแรงปานกลาง มาก และมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ารุนแรงปานกลางมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่ารุนแรงมากและมากที่สุด

3) ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($F(4, 221)=7.233$, $P<0.05$) เมื่อทดสอบความแตกต่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ ต่างก็มีความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 โดยพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ดังนี้คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ ว่ารุนแรงน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ามีความรุนแรง น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด รายละเอียดดังตาราง 36

ตาราง 36 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้านการทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
ความเห็นต่อระดับความรุนแรงฯ				
รุนแรงน้อยที่สุด	3.88 $\pm$ 0.00	4.10 $\pm$ 0.98	4.57 $\pm$ 0.40	3.80 $\pm$ 0.28
รุนแรงน้อย	3.29 $\pm$ 0.81	4.66 $\pm$ 0.70	3.61 $\pm$ 0.95	3.86 $\pm$ 0.58
รุนแรงปานกลาง	3.58 $\pm$ 0.59	3.89 $\pm$ 0.69	3.47 $\pm$ 0.69	3.20 $\pm$ 0.73
รุนแรงมาก	3.49 $\pm$ 0.52	3.59 $\pm$ 0.69	3.02 $\pm$ 0.84	2.86 $\pm$ 0.62
รุนแรงมากที่สุด	3.49 $\pm$ 0.57	3.16 $\pm$ 0.75	3.04 $\pm$ 0.94	2.62 $\pm$ 0.74
Wilks' Lambda =0.773, $F(16, 666.639)=3.668$, $P=0.000$				
ความมั่นคงด้านการทำงาน ; $F(4, 221)=0.614$, $P=0.653$				
ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; $F(4, 221)=8.873$, $P=0.000$				
ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; $F(4, 221)=4.424$, $P=0.002$				
ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยฯ ; $F(4, 221)=7.233$, $P=0.000$				

3.2.2 การผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ไม่ต่างกัน (Wilks' Lambda=0.967, $F(4, 221)=1.861$, $P>0.05$) แต่เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน พบว่า การผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านการทำงาน และความมั่นคงด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ความมั่นคงด้านการทำงาน ($F(1, 224)=4.433$, $P<0.05$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านการทำงานสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2) ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($F(1, 224)=4.738$, $P<0.05$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รายละเอียดดังตาราง 37

ตาราง 37 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้านการทำงาน (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม (Mean $\pm$ SD)	ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (Mean $\pm$ SD)
การผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบ				
ผ่าน	3.46 $\pm$ 0.56	3.57 $\pm$ 0.77	3.11 $\pm$ 0.90	2.84 $\pm$ 0.74
ไม่ผ่าน	3.63 $\pm$ 0.49	3.61 $\pm$ 0.72	3.25 $\pm$ 0.74	3.06 $\pm$ 0.61

Wilks' Lambda=0.967, F(4, 221)=1.861, P=0.118

ความมั่นคงด้านการทำงาน ; F(1, 224)=4.433, P=0.036

ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; F(1, 224)=0.160, P=0.690

ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; F(1, 224)=1.314, P=0.253

ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยฯ ; F(1,224)=4.738, P=0.031

3.2.3 ความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ ต่างกัน มีความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉลี่ย ไม่แตกต่างกัน (Wilks' Lambda=0.932, F(8, 382)=1.713, P>0.05) แต่เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์แต่ละด้าน พบว่า ความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (F (2, 194)=4.095, P<0.05) และเมื่อทดสอบความแตกต่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ ต่างกัน มีความมั่นคงด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ดังนี้คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ 1-5 ครั้ง/สัปดาห์ มีความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ 6-10 ครั้ง/สัปดาห์ ในขณะที่เดียวกันกลับพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ มากกว่า 10 ครั้งต่อสัปดาห์มีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ 6-10 ปี รายละเอียดดังตาราง 38

ตาราง 38 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์อิทธิพลของความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ตัวแปร	ความมั่นคงด้านการทำงาน (Mean ± SD)	ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม (Mean ± SD)	ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม (Mean ± SD)	ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (Mean ± SD)
ความถี่ในการรับรู้ข่าวฯ				
1-5 ครั้ง/สัปดาห์	3.57 ± 0.48	3.58 ± 0.75	3.16 ± 0.83	2.92 ± 0.69
6-10 ครั้ง/สัปดาห์	3.38 ± 0.67	3.55 ± 0.82	2.89 ± 0.80	2.67 ± 0.77
มากกว่า 10 ครั้ง/สัปดาห์	3.83 ± 0.22	4.16 ± 0.86	3.25 ± 0.82	3.50 ± 0.50

Wilks' Lambda=0.932, F(8, 382)=1.713, P=0.094

ความมั่นคงด้านการทำงาน ; F(2, 194)=2.994, P=0.052

ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ; F(2, 194)=1.421, P=0.244

ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ; F(2, 194)=1.970, P=0.142

ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยฯ ; F(2, 194)=4.095, P=0.018

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบที่มีอิทธิพลและไม่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทั้งสิ้น 12 ปัจจัย ได้แก่ หน่วยงานที่สังกัด อายุ ศาสนา ภาษาที่ใช้ในครอบครัว ภูมิสำเนาเดิม มหาวิทยาลัยที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อายุงาน ความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ ประเภทที่พักอาศัย ความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ การผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ จำแนกตามความมั่นคงด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

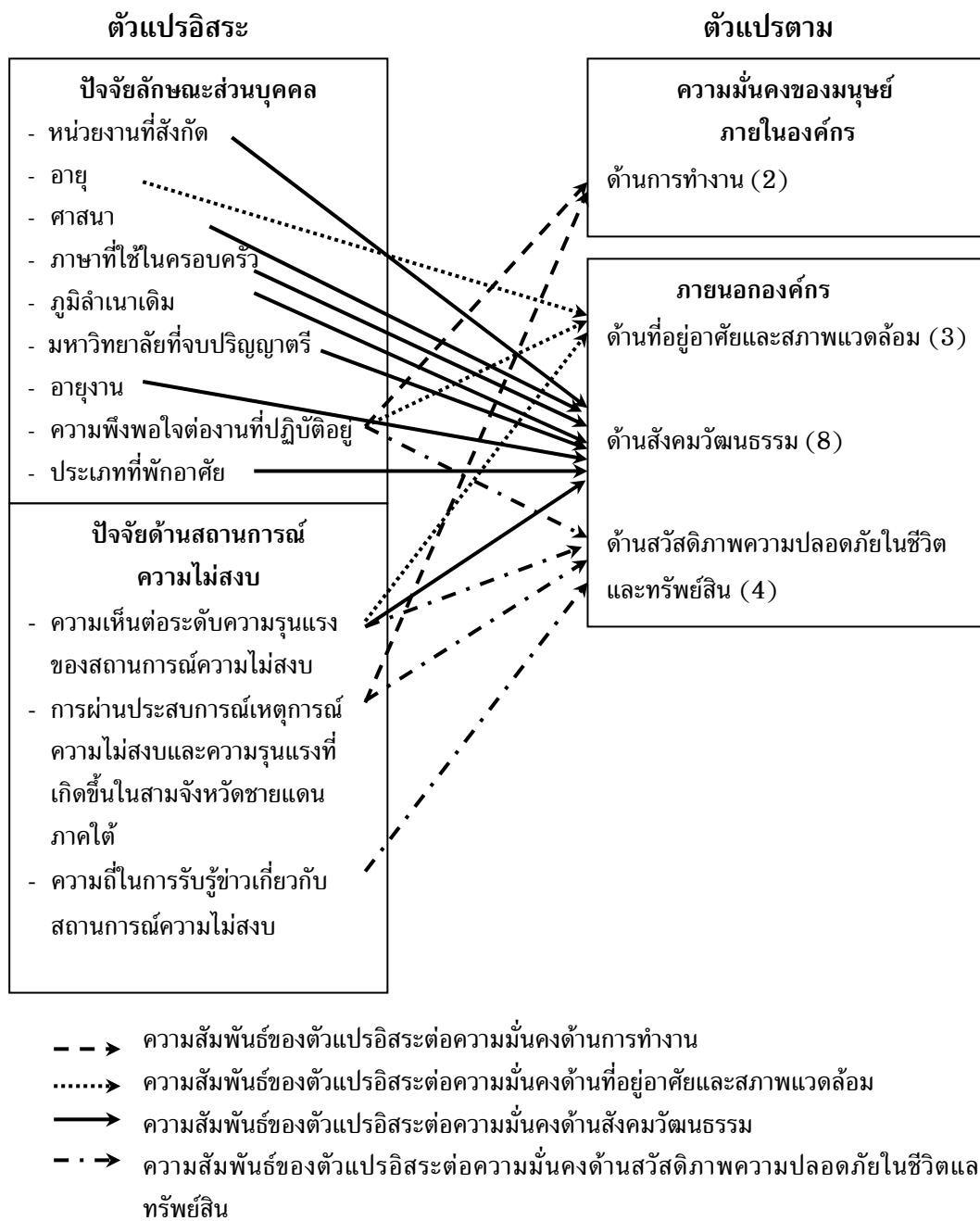
1. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงด้านการงาน** ได้แก่ ความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ การผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม** ได้แก่ อายุ ความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ ความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ

3. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม** ได้แก่ หน่วยงานที่สังกัด ศาสนา ภาษาที่ใช้ในครอบครัว ภูมิสำเนาเดิม มหาวิทยาลัยที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อายุงาน ประเภทที่พักอาศัย ความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ

4. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน** ได้แก่ ความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ ความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ การผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ

รายละเอียดดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์

ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทั้งสิ้น 8 ปัจจัย ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ระดับการศึกษา ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งทางวิชาการ รายรับต่อเดือน โรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำเสนอจำแนกตามความมั่นคงด้านต่าง ๆ ได้แก่

- 4.1 ความมั่นคงด้านการทำงาน
- 4.2 ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม
- 4.3 ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม
- 4.4 ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 4.5 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ ต่อการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์

มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.1 ความมั่นคงด้านการทำงาน กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประมวลได้ดังนี้

4.1.1 ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตและจิตใจให้สามารถทำงานในสถานการณ์ความไม่สงบ

1) ควรจัดสวัสดิการให้มากขึ้น ได้แก่ การเพิ่มสวัสดิการของอาจารย์อัตราจ้าง อาจารย์พนักงานมหาวิทยาลัย/พนักงานราชการ/ข้าราชการให้มีสวัสดิการที่เพียงพอ (ความถี่ 7) ควรมีการประกันชีวิตจากสถานการณ์ความไม่สงบให้อาจารย์/บุคลากรและบุคคลในครอบครัว (ความถี่ 3) ควรมีสวัสดิการเกี่ยวกับการเดินทาง ยานพาหนะในการเดินทางไปทำงาน (ความถี่ 3) ควรช่วยเหลืองบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เช่น ค่าใช้จ่ายในการผลิตและจัดซื้อตำรา (ความถี่ 2) ควรมีเงินพิเศษนอกเหนือจากเงินเดือน (ความถี่ 1)

2) การจัดสรรทุนการศึกษา ได้แก่ การจัดสรรทุนการศึกษาต่อให้มากกว่าที่เป็นอยู่ (ความถี่ 5) โดยเฉพาะทุนการศึกษาต่างประเทศ (ความถี่ 1) การจัดสรรทุนโดยยกเว้นเงื่อนไขบางประการที่จำกัดไว้ เช่น ไม่ควรจำกัดอายุผู้ที่ศึกษาต่อ (ความถี่ 1)

3) เงินเดือน/ค่าตอบแทน ได้แก่ การจูงใจอาจารย์โดยการปรับเงินเดือนให้สูงขึ้น (ความถี่ 1) เพิ่มเบี้ยเลี้ยงหรือค่าตอบแทนสำหรับผู้ที่ต้องเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ เช่น อาจารย์ไปนิเทศนักศึกษา (ความถี่ 1) ควรมีรายได้พิเศษเพิ่มมากกว่าปกติ มหาวิทยาลัยควรจัดให้อาจารย์มีรายได้พิเศษพอสมควรโดยไม่ต้องหางานนอกทำ เพราะเห็นว่าอาจารย์บางคนมีความจำเป็นต้องหารายได้เพิ่มนอกเหนือจากเงินเดือน (ความถี่ 1) การให้ผลประโยชน์ตอบแทนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ควรเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ที่ผ่านมามักตกเบิกเสมอ (ความถี่ 1)

4) เงินค่าเสี่ยงภัย ได้แก่ ควรให้ค่าเสี่ยงภัยแก่อาจารย์ทุกระดับอย่างเหมาะสม ไม่เลือกปฏิบัติเฉพาะตำแหน่ง ทั้งข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการและอาจารย์อัตราจ้างควรได้รับค่าเสี่ยงภัยอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน เพื่อสร้างขวัญกำลังใจเพราะทุกคนต่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน (ความถี่ 6) ควรเพิ่มเงินเสี่ยงภัยให้แก่บุคลากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ความถี่ 5)

5) ควรมีรูปแบบการทำงานที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ เพื่อความปลอดภัยของชีวิต (ความถี่ 2) เช่น ในวันที่อาจารย์ไม่มีคาบสอนควรอนุญาตให้อาจารย์สามารถทำงานที่บ้านได้ เพื่อลดการเดินทางไปที่ทำงานบ่อย ๆ (ความถี่ 1) ชั่วโมงการทำงาน (คาบสอน) ควรอยู่ในช่วงกลางวัน ไม่ควรค่ามากเกินไป หรือการนิเทศงานของนักศึกษาฝึกงาน ควรมีการนิเทศทางโทรศัพท์หรือนิเทศโดยพี่เลี้ยงในสถานที่ฝึกงาน (ความถี่ 1)

4.1.2 โอกาสในการพัฒนาศักยภาพตนเองและมีความก้าวหน้าในงาน

1) การพัฒนาศักยภาพของตนเอง ได้แก่ การส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ พัฒนาความรู้ความสามารถมากขึ้นโดยการจัดและส่งเสริมให้อาจารย์เข้าอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน พัฒนาตนเองในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ (ความถี่ 6) โดยเฉพาะการอบรมภาษาอังกฤษให้กับอาจารย์เพื่อเตรียมพร้อมไปศึกษาต่อต่างประเทศ (ความถี่ 1) ควรสนับสนุนทุนการศึกษาต่อของอาจารย์ ทั้งระดับปริญญาโท เอก เพื่อให้อาจารย์มีโอกาสพัฒนาตนเองและนำความรู้งานวิจัยมาพัฒนาพื้นที่ (ความถี่ 4) การที่อาจารย์มีความรู้ความสามารถจะเป็นการจูงใจให้อยู่ได้ (ความถี่ 1) และมุ่งมั่นทำงานของตนโดยใช้ความรู้ความสามารถและความจริงใจในการทำงานอย่างเต็มที่ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมรับผิดชอบต่อหน้าที่ (ความถี่ 3) เชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถจากภายนอกทั้งในและต่างประเทศ มาให้ความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์วิชาการต่าง ๆ (ความถี่ 2) ทำงานวิชาการอย่างเป็นกลาง โปร่งใส ไม่แบ่งพรรคพวก อยู่ร่วมกันอย่างสามัคคี (ความถี่ 1) ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณด้านการวิจัย เพื่อจูงใจให้ทำวิจัยมากขึ้น (ความถี่ 2) สนับสนุนให้พัฒนาตนเองตามความสามารถ ไม่อยู่ภายใต้อำนาจการเมืองในมหาวิทยาลัย (ความถี่ 1) นอกจากนี้ต้องวางแผนการทำตำแหน่งทางวิชาการไว้ล่วงหน้าเพื่อความก้าวหน้าในการทำงานของตนเอง (ความถี่ 1)

2) การมีความก้าวหน้าในงาน ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติงาน/การพิจารณาผลงาน ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนขั้นตำแหน่งงานด้วยความชอบธรรม อย่างมีคุณธรรม ยุติธรรม และเป็นธรรม บนพื้นฐานความรู้ความสามารถ และผลงานของอาจารย์มากกว่าเฉลี่ยโควตาตามจำนวนบุคลากรในแต่ละหน่วยงานย่อย (ความถี่ 4) ควรมีการพิจารณาเลื่อนขั้นเป็นกรณีพิเศษ ให้กับข้าราชการในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ความถี่ 1) ควรมีการพิจารณาการทำผลงานของอาจารย์ที่ต้องการทำตำแหน่งทางวิชาการเป็นกรณีพิเศษ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจอุทิศตนทำงาน (ความถี่ 1) ให้มีเกณฑ์การได้

ตำแหน่งทางวิชาการที่เป็นพิเศษกว่าสภาพทั่วไป จะทำให้อาจารย์ที่ทำงานในพื้นที่ที่มีกำลังใจในการทำงาน และรู้สึกมั่นคงและคุ้มค่าที่จะอยู่ในพื้นที่ต่อไป (ความถี่ 1) ควรพิจารณาความดีความชอบในสัดส่วนที่มากกว่าพื้นที่อื่น ๆ (ความถี่ 1) ควรจัดสรรตำแหน่งข้าราชการให้กับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยในพื้นที่เป็นกรณีพิเศษเพื่อเป็นการแสดงถึงความมั่นคงในการประกอบอาชีพของบุคลากรทุกระดับ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ที่เกิดใหม่ ขาดแคลนอาจารย์ แม้จะเปิดรับหลายครั้งก็ไม่มีคนมาสมัคร เนื่องจากหลายคนต้องการเป็นข้าราชการ เพราะรู้สึกมั่นคงกว่า (ความถี่ 3) รับสมัครอาจารย์ที่ตรงสาขามาสอน โดยต้องจงใจให้คนมาสมัคร (ความถี่ 1) ต้องมีทิศทางการบริหารที่สร้างความมั่นใจถึงสถานะความมั่นคงในการทำงานแก่บุคลากร (ความถี่ 1) เปิดโอกาสให้คนที่ประสบความสำเร็จปฏิบัติงานอย่างดีเยี่ยมได้มีความก้าวหน้าและมั่นคงในอาชีพ โดยการบรรจุเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย หรือข้าราชการในกรณีที่เป็นอัตราจ้าง (ความถี่ 1) การประกันคุณภาพ ควรปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพและระบบการพัฒนาข้าราชการ (กพร) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในพื้นที่ การใช้ระบบประกันคุณภาพแบบเดียวทุกพื้นที่ทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบขึ้น (ความถี่ 1) ความกดดันต่อความมั่นคงในด้านการทำงานมาจากเกณฑ์การประกันคุณภาพจากสกอ.และสมศ. เป็นการใช้อนุกรณจากส่วนกลาง โดยมิได้ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับเงื่อนไขของมหาวิทยาลัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมักใช้เกณฑ์มาตรฐานจากสายวิทยาศาสตร์มากำหนดวัดประเมินคุณภาพการทำงานของสายมนุษยศาสตร์ (ความถี่ 1) พัฒนาระบบการทำงานให้บรรลุเป้าประสงค์ (ความถี่ 1) การแบ่งภารกิจแก่บุคลากรต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชี่ยวชาญของแต่ละคนมากที่สุด (ความถี่ 1)

4.1.3 มีแรงจูงใจในการทำงาน

1) ควรสร้างและเพิ่มแรงจูงใจ ส่งเสริมขวัญกำลังใจในการทำงานให้มากขึ้นและเป็นพิเศษกว่าพื้นที่อื่น (ความถี่ 6) ควรมีการยกย่องชมเชยบนพื้นฐานของความ เป็นจริง (ความถี่ 1)

2) ภาครัฐ ต้องมีความจริงจังในการพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของพื้นที่ และควรให้ความสำคัญแก่บุคลากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการทำงานอาจารย์ที่อยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือว่าเป็นผู้ที่มีความเสียสละ ต้องส่งเสริมให้อาจารย์มีโอกาสที่จะพัฒนาศักยภาพตนเอง ดูแลขวัญกำลังใจให้ดีกว่าที่อาจารย์จะถอนตัวจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ความถี่ 2)

3) การให้ความสำคัญกับคน ควรให้ความสำคัญกับคนทำงาน ความรู้สึกของคน ความยุติธรรม ความเห็นอกเห็นใจ การให้อภัย ความเชื่อมั่นในศักยภาพของคน เป็นสิ่งสำคัญในท่ามกลางสถานการณ์ความไม่สงบ (ความถี่ 1) โดยควรรัฐควรมอง ความสำคัญของคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เฉพาะอาชีพใดอาชีพหนึ่ง (ความถี่ 1) สร้างให้บุคลากร

มีความศรัทธาต่อองค์กร (ความถี่ 1) ควรมีการปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันให้มาก ดูแลเอาใจใส่กัน และกัน ให้กำลังใจกันให้มาก ๆ (ความถี่ 1)

4) สร้างบรรยากาศทางวิชาการมากยิ่งขึ้น (ความถี่ 1) ผลักดันให้มหาวิทยาลัยมีความเข้มแข็งในสาขาชำนาญการระดับประเทศให้ได้เพราะจะเป็นเหมือนเสาที่โค่นยาก (ความถี่ 1) เน้นการทำงานร่วมกัน (ความถี่ 1) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์และเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น (ความถี่ 1) เช่น การปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตให้มีความเร็วและใช้งานที่ดีมากขึ้น (ความถี่ 1) รวมทั้งควรมีงบประมาณอุดหนุนเพื่อซ่อมแซมอุปกรณ์ที่มีอายุการใช้งานนานหรือชำรุด หรือจัดซื้อใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนงานวิจัย และบริการวิชาการ (ความถี่ 1) ส่งเสริมให้มีแหล่งข้อมูลทางวิชาการมากขึ้นจะดีมาก (ความถี่ 1)

4.2 ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประมวลได้ดังนี้

4.2.1 พักอาศัยในที่พักที่มีความปลอดภัย

1) อุปกรณ์รักษาความปลอดภัย ควรติดตั้งกล้องวงจรปิดให้ทั่วบริเวณที่พักอาศัยและบริเวณมหาวิทยาลัย (ความถี่ 4) รวมทั้งบริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัย (ความถี่ 1) โดยให้พร้อมใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอด 24 ชั่วโมง (ความถี่ 3) และควรมีการตรวจสอบกล้องวงจรบ้อย ๆ (ความถี่ 1) ควรทำรั้วรอบขอบชิดในสถานที่พักอาศัย (ความถี่ 1) ควรมีประตูคีย์การ์ด (ความถี่ 1) ติดตั้งไฟฟ้าให้ทั่วโดยเฉพาะบริเวณหอพัก (ความถี่ 1) ที่พักแบบแฟลตควรมีกุญแจทางเข้ารวมให้ผู้พัก เพื่อปิดประตูทางเข้าให้ปลอดภัย (ความถี่ 1)

2) มาตรการรักษาความปลอดภัย ควรเพิ่มมาตรการด้านการรักษาความปลอดภัยในที่พักอาศัยให้ชัดเจน เข้มข้น เข้มงวด และเป็นไปในเชิงรุกมากขึ้น (ความถี่ 9) โดยจัดเวรยามประจำบริเวณที่พักต่าง ๆ อย่างทั่วถึง (ความถี่ 13) ควรตรวจสอบคนเข้าออกที่พักอาศัย/มหาวิทยาลัยอย่างละเอียดมีประสิทธิภาพ (ความถี่ 5)

4.2.2 มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมแก่การอยู่อาศัย

1) การจัดที่พัก ได้แก่ การจัดที่พักให้เหมาะสม เพียงพอและเป็นธรรมชาติเหมาะสม คือ ควรจัดที่พักอาจารย์ให้อยู่ในอาณาเขตของมหาวิทยาลัยหรือใกล้สถานที่ทำงานมากที่สุด (ความถี่ 6) จัดทำระเบียบข้อมูลผู้พักอาศัยในที่พักของมหาวิทยาลัยให้เป็นจริง และเป็นปัจจุบัน ตรวจสอบที่พักที่ไม่มีคนอยู่ให้คืนมหาวิทยาลัย เพื่อจัดสรรให้คนใหม่ (ความถี่ 3) ควรจัดที่พักอย่างเหมาะสม สะดวกสบายให้อาจารย์พักในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะคนที่มีบ้านอยู่ในพื้นที่หรือต้องเดินทางผ่านเส้นทางที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบบ่อย ๆ (ความถี่ 2) ปรับปรุงที่พักอาศัยของอาจารย์ให้มีมาตรฐาน (ความถี่ 2) ที่ชำรุดทรุดโทรมปรับปรุงให้ดีขึ้น

ทำความสะอาดที่פקให้ถูกสุขลักษณะมากขึ้น (ความถี่ 2) เมื่อมีคนย้ายออกฝ่ายอาคารที่รับผิดชอบควรตรวจสอบความเสียหายและซ่อมแซมให้ดีกว่าก่อนให้คนใหม่เข้ามาอยู่ (ความถี่ 1) เพียงพอ คือ ควรจัดที่พักอาศัยให้อยู่ในมหาวิทยาลัยให้เพียงพอเพื่อความสะอาดปลอดภัยของอาจารย์ในการทำงานในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ (ความถี่ 16) ที่อยู่อาศัยในมหาวิทยาลัยไม่พอ ต้องหาวิธีที่จะช่วยให้อาจารย์มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง อาจเป็นในลักษณะสินเชื่อบนระยะยาว (ความถี่ 2) หรือควรให้สิทธิการเบิกค่าที่พักได้ (ความถี่ 1) เป็นธรรม คือ มหาวิทยาลัยต้องมีความโปร่งใส และยุติธรรมในการจัดที่พักอาศัยให้แก่อาจารย์ (ความถี่ 3) จัดสรรตามเกณฑ์ที่เหมาะสมอย่างเคร่งครัด (ความถี่ 2) ไม่ควรใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ในการให้ได้ที่พัก (ความถี่ 1)

2) ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานต้องเข้าถึง ได้แก่ ควรเพิ่มไฟฟ้าแสงสว่างให้มากกว่านี้ (ความถี่ 2) ระบบสาธารณูปโภคเช่น น้ำประปา ควรดูแลและปรับปรุงมากกว่าเดิม (ความถี่ 1) ควรมีที่ออกกำลังกายให้เพียงพอแก่ประชากรในมหาวิทยาลัย (ความถี่ 1) ควรมีร้านค้าขายตลอด 24 ชั่วโมง (ความถี่ 1) ควรมีระบบสำรองไฟฟ้า น้ำประปา ที่เพียงพอในกรณีระบบของส่วนกลางถูกทำให้เสียหาย และควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้ในที่พักอาจารย์ (ความถี่ 1)

3) การจัดสภาพแวดล้อม ได้แก่ ควรจัดสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่และไม่อันตราย (ความถี่ 1) จัดการเรื่องคนนอกพลุกพล่านในที่พัก (คนหาของเก่า) (ความถี่ 1) ควรมีไฟฟ้าแสงสว่างตลอดเส้นทางในบริเวณที่พักอาศัย (ความถี่ 1) ต้องการให้มีสภาพแวดล้อมของการทำงานและที่พักดี มีภูมิทัศน์สวยงามมีร้านอาหารถูกสุขลักษณะ และหลากหลายกว่าที่มีอยู่ในปัจจุบันควรต้องรักษาร้านอาหารไทยพุทธไม่ไห้หายไปมากกว่านี้ (ความถี่ 1) จัดสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยให้สวยงามปลอดภัย จัดสภาพแวดล้อมบริเวณที่พักให้สะอาด สบเหมาะแก่การพักผ่อน (ความถี่ 1)

4.3 ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประมวลได้ดังนี้

4.3.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนและของมหาวิทยาลัย

1) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา ควรสนับสนุนให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาที่เคยปฏิบัติมาได้อย่างปลอดภัย (ความถี่ 2) ควรส่งเสริมการปฏิบัติศาสนกิจทุกศาสนาอย่างเท่าเทียมกัน (ความถี่ 1) มหาวิทยาลัยต้องสนับสนุนบุคลากรของมหาวิทยาลัยให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ไม่ขัดต่อหลักศาสนา ไม่ควรบังคับให้บุคลากรมุสลิมร่วม

ทำบุญ ร่วมกิจกรรมที่ผิดหลักศาสนา (ความถี่ 1) มหาวิทยาลัยควรจัดตั้งสถานปฏิบัติศาสนกิจในมหาวิทยาลัยให้ครบทั้ง 3 ศาสนาใหญ่เพื่อความปลอดภัย (ความถี่ 1)

2) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ประเพณี วัฒนธรรม ควรจัดกิจกรรมที่สร้างความเข้าใจร่วมกัน ของคนทุกวัฒนธรรม ให้สามารถร่วมกิจกรรมที่มีความหลากหลายวัฒนธรรมได้ (ความถี่ 4) การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งไทยพุทธและมุสลิมต้องทำร่วมกัน ไม่แยกอิสระกันมากเกินไป ยกเว้นบางกิจกรรมที่เข้าร่วมไม่ได้จริง ๆ (ความถี่ 1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านวัฒนธรรมกับชุมชนมากกว่าเดิม (ความถี่ 2) ควรส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มากขึ้น (ความถี่ 1) ส่งเสริมการดำเนินการด้านศิลปวัฒนธรรม (ความถี่ 1) จัดงานศิลปวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายขนบธรรมเนียมประเพณี (ความถี่ 1) ควรถ่ายทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของกันและกัน ผ่านโครงการต่าง ๆ ให้มากขึ้นโดยให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน (ความถี่ 1) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในวัฒนธรรมที่หลากหลาย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตของกันและกัน (ความถี่ 1) ควรเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ประเพณีวัฒนธรรม ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม และดูแลความปลอดภัยของตนเองและครอบครัวชุมชนสังคมด้วย (ความถี่ 1) จัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมชุมชนสัมพันธ์ให้มากกว่านี้เนื่องจากกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์จะเป็นตัวช่วยให้ลดการไม่เข้าใจกันได้ (ความถี่ 1) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวัฒนธรรมของทุกศาสนาอย่างเท่าเทียมกัน (ความถี่ 1) จัดกิจกรรมกีฬาให้มากขึ้น (ความถี่ 1) ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นที่รู้จักและยอมรับจากทุก ๆ หน่วยงาน โดยสร้างความเข้าใจในขนบธรรมเนียม ประเพณีต่าง ๆ อย่างถูกต้อง (ความถี่ 1)

4.3.2 การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

1) การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม/สังคมพหุวัฒนธรรม ได้แก่ ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลายแตกต่างกัน การปฏิบัติตนกับคนต่างศาสนา (ความถี่ 9) รัฐต้องมีมาตรการที่ชัดเจนกว่าเดิมในการให้ความรู้และอบรมเจ้าหน้าที่ก่อนมาปฏิบัติราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ความถี่ 1) ควรสร้างความเข้าใจต่อวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ (ความถี่ 2) เพราะยังมีบุคลากรอีกจำนวนมากที่ยังไม่เข้าใจและไม่เคารพในความแตกต่างทางศาสนา วัฒนธรรม (ความถี่ 1) ส่งเสริมให้คนในสังคมเข้าใจความหมายของพหุวัฒนธรรม (ความถี่ 1) ศูนย์อำนวยการบริการจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรเป็นหน่วยงานกลางในการจัดทำแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ทั้งหมด (ความถี่ 1)

2) ส่งเสริมให้เกิดสังคมที่มีความหลากหลาย บนพื้นฐานของความเข้าใจกัน ไม่ขัดกับจุดยืน หลักการ และอัตลักษณ์ ของแต่ละวัฒนธรรม/ศาสนา ได้แก่ การสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกของแต่ละบุคคล เน้นการให้เกียรติและยอมรับในความแตกต่าง ความดีงาม ของวิถีชีวิต ศาสนา ความเชื่อ ประเพณีวัฒนธรรม อัตลักษณ์และชาติพันธุ์ของแต่ละฝ่าย (ความถี่ 7) ส่งเสริมให้สังคมมีบรรยากาศของความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อการเรียนรู้

ความแตกต่างของผู้อื่นเปรียบเทียบกับตนเองและสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน (ความถี่ 1) มหาวิทยาลัยควรเปิดรับอาจารย์ที่มีพื้นฐานทางศาสนา ภูมิสำเนาที่หลากหลาย (ความถี่ 1) ให้ทุกคนเข้าหาและพูดคุยกัน ถ้าทุกคนเข้าใจกันก็จะลดปัญหา เพราะการไม่เข้าใจกันด้านสังคมวัฒนธรรมอาจนำไปสู่ความขัดแย้ง (ความถี่ 1) ไว้ใจกัน ลดอคติ สร้างมิตร (ความถี่ 1)

4.4 ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประมวลได้ดังนี้

4.4.1 การใช้ชีวิตด้วยความสงบสุขปราศจากความหวาดกลัว ความหวาดระแวง ควรใช้ชีวิตประจำวันด้วยความไม่ประมาท ทุกสถานการณ์ อย่าไปในพื้นที่เสี่ยง ต้องระมัดระวังตนเองเป็นสำคัญ (ความถี่ 4)

4.4.2 ความรู้สึกปลอดภัยจากการประทุษร้ายทางร่างกายและทรัพย์สิน สมาชิกของชุมชน สังคม ทุกคนต้องช่วยกันดูแล เป็นหูเป็นตา ตามกำลัง เวลา และความสามารถ เพื่อจะได้ลดความรุนแรง ปัญหาที่จะแก้ไขได้มากขึ้น (ความถี่ 6) ควรสร้างชุมชนให้เข้มแข็งมีการดูแลรักษาความปลอดภัยแต่ไม่เฝ้าเห็นทหารทำให้รู้สึกเหมือนมีเหตุการณ์ไม่สงบอยู่ตลอดเวลา (ความถี่ 1) ให้สิทธิในการพกพาอาวุธ เพื่อป้องกันชีวิตและทรัพย์สิน (ความถี่ 1) มหาวิทยาลัยต้องดูแลบุคลากรอย่างใกล้ชิดในด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (ความถี่ 1)

4.4.3 การได้รับความคุ้มครองจากสถานการณ์ความไม่สงบ

1) การรักษาความปลอดภัย

อุปกรณ์รักษาความปลอดภัย ควรมียกห้องวงจรปิดให้ติดตั้งทั่วถึงทั้งมหาวิทยาลัย ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอด 24 ชั่วโมง และมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ (ความถี่ 5) ควรมีเครื่องตรวจวัตถุระเบิดหรืออาวุธในมหาวิทยาลัย (ความถี่ 2) ควรติดตั้งไฟฟ้าให้สว่างในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการเฝ้าระวัง (ความถี่ 1) ให้มี Call center จุกฉีก ในกรณีเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ (ความถี่ 1)

ระบบรักษาความปลอดภัย ควรมีระบบรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวดมากขึ้น (ความถี่ 7) และต้องทำหน้าที่อย่างเต็มที่ ไม่หะหลวม (ความถี่ 2) ระบบและตัวบุคคลในการรักษาความปลอดภัยต้องมีความเข้มแข็ง (ความถี่ 1) ให้มีหน่วยคุ้มครองและรักษาความปลอดภัยสม่ำเสมอตลอดเวลา 24 ชั่วโมง (ความถี่ 1) มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนงบประมาณด้านความปลอดภัยอย่างเพียงพอ (ความถี่ 1) ควรมีการจัดระบบความปลอดภัยในทุกด้านให้ครอบคลุม ไม่ประมาทและมีการเตรียมพร้อมรับมือต่อสถานการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (ความถี่ 1) มหาวิทยาลัยควรเพิ่มเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย (ความถี่ 4) มหาวิทยาลัยต้องมีหน่วยงานรักษาความปลอดภัยที่ดีเป็นมืออาชีพมากกว่าที่เป็นอยู่ ตอนนี

ทำงานลูกทุ่งมาก (ความถี่ 1) ควรตั้งศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยโดยนักศึกษาและบุคลากร (ความถี่ 1)

มาตรการรักษาความปลอดภัย ควรให้ตำรวจหรือหน่วยงานความมั่นคงคอยสอดส่องดูแลอย่างทั่วถึงเป็นประจำ ไม่ใช่เฉพาะเวลาที่มีสถานการณ์ความไม่สงบเท่านั้น แต่ต้องเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ (ความถี่ 3) การตรวจสอบการเข้าออกมหาวิทยาลัยควรมีมาตรการตรวจรถ/คนเข้าออกมหาวิทยาลัยให้ละเอียด ถี่ถ้วน รัศมี เข้มงวด เคร่งครัดมากขึ้น (ความถี่ 13) ไม่ควรอนุญาตให้บุคคลภายนอกผ่านเข้าออกมหาวิทยาลัยในยามวิกาล (ความถี่ 2) ควรมีการลาดตระเวน ตรวจตราทุกพื้นที่ โดยเฉพาะเวลากลางคืน (ความถี่ 1) มีการตรวจตราวัดระยะเปิด เปิดเบาะ ตรวจใต้ท้องรถยนต์ (ความถี่ 1) ตรวจสอบการนำอาวุธเข้ามหาวิทยาลัย (ความถี่ 1) เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยต้องมีความเคร่งครัดในมาตรการรักษาความปลอดภัย (ความถี่ 1) การเปิดถนนกลางมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีตลอด 24 ชั่วโมง น่าจะเป็นช่องทางให้ผู้ประสงค์ร้ายก่อเหตุได้ ควรพิจารณาทบทวนเวลาปิดจะดีมาก (ความถี่ 1) จัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำตึกเรียนบ้าง (ความถี่ 1)

2) การเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์ความไม่สงบ ควรเผยแพร่ข่าวสารให้ความรู้เรื่องการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ รวมถึงแนวทางการปฏิบัติตัวเมื่อพบสถานการณ์ความไม่สงบ (ความถี่ 4) ให้สมาชิกทุกกลุ่มในมหาวิทยาลัย (ความถี่ 1) ควรมีแผนการรองรับเหตุการณ์ไม่สงบที่เป็นรูปธรรม ฝ่ายความมั่นคงทุกฝ่ายควรตรวจตราอย่างเข้มงวด ตลอด ไม่ใช่เกิดเหตุการณ์แล้วมาแก้ไข ควรหาแนวทางต่าง ๆ ทั้งให้ความรู้ การป้องกัน (ความถี่ 1)

3) การให้ความคุ้มครองจากหน่วยงานราชการนอกจากส่วนของมหาวิทยาลัย รัฐต้องกำหนดมาตรการดูแลและสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินผู้ทำงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงประชาชน (ความถี่ 5) และควรปราบปรามผู้กระทำความผิดอย่างชัดเจน เข้มงวด จริงจัง เต็มความสามารถ ทำงานเชิงรุกมากกว่านี้ (ความถี่ 3) ควรมีตำรวจทหารดูแลในพื้นที่เสี่ยงให้มากขึ้น (ความถี่ 3) การตั้งด่านตรวจค้นรถขอให้ตรวจค้นทุกคัน ไม่จำกัดว่าเป็นผู้มีฐานะ การงานดี หรือต่ำต้อย ไม่เลือกปฏิบัติ (ความถี่ 3) หน่วยงานด้านความมั่นคงควร สอดส่อง ดูแล และคุ้มครองอาจารย์ ในมหาวิทยาลัย รวมไปถึงบุคลากรทุกคนในมหาวิทยาลัยในเรื่องการเดินทาง การปฏิบัติงานนอกมหาวิทยาลัย หรือในมหาวิทยาลัย ตลอดจนทรัพย์สินต่าง ๆ ของทางราชการและทรัพย์สินส่วนบุคคลให้มีความปลอดภัยมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (ความถี่ 1) จัดระเบียบสังคมให้เคร่งครัด เช่น จัดสถานที่จอดรถโดยเฉพาะ และมีการบังคับให้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด จะลดปัญหาได้อีกทางหนึ่ง (ความถี่ 1)

4.5 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ ต่อการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

กลุ่มตัวอย่างมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความมั่นคงด้านต่าง ๆ ดังรายละเอียดประมวลได้ต่อไปนี้

4.5.1 ความมั่นคงด้านการทำงาน ความมั่นคงในการทำงานบางครั้งไม่แน่ใจเพราะผู้บริหารเปลี่ยนบ่อยนโยบายก็เปลี่ยนตาม (ความถี่ 1) ปัจจุบันกลุ่มเป้าหมายของเหตุการณ์ความไม่สงบคือครูอาจารย์ บางครั้งการดูแลหรือสวัสดิการในการทำงานยังไม่เพียงพอ (ความถี่ 1) แม้ได้ค่าเสี่ยงภัย แต่จะหวังสร้างความมั่นคงอะไรในการทำงาน ผู้บริหารไม่เคยคิดที่จะดีนรนเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้สิทธิอะไรที่ควรจะได้เลย แทบจะมองไม่เห็นอนาคตข้างหน้าด้วยซ้ำไป (ความถี่ 1) เหตุการณ์ร้ายแรง มีผลต่อขวัญกำลังใจผู้ปฏิบัติงาน (ความถี่ 1) ความมั่นคงด้านการทำงานตอบไม่ถูกเพราะสถานการณ์ตอนนี้หวังพึ่งความมั่นคงจากไหน แต่ยังมีเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐปฏิบัติหน้าที่และอยู่ใกล้ ๆ แต่ไม่ใช่ความมั่นคง ที่จะสามารถไว้ใจได้ (ความถี่ 1) ความปลอดภัยของอาจารย์ที่ต้องเดินทางไปสอนต่างคณะหรือภาควิชาที่อยู่กันคนละเขต ซึ่งต้องเดินทางด้วยรถยนต์ หรือจักรยานยนต์ โดยที่ยังไม่มีมาตรการในการคุ้มครองจากหน่วยงานใดเลย รวมทั้งการอยู่เวรยามของอาจารย์และบุคลากรที่ต้องอยู่เวรกลางวันและกลางคืน การเดินทางยังไม่ค่อยปลอดภัย (ความถี่ 1) พนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ไม่เคยได้รับค่าเสี่ยงภัย ทั้ง ๆ ที่ทำงานในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง (ความถี่ 1)

ความมั่นคงในการทำงานไม่มีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ชายแดนใต้ แต่ขึ้นอยู่กับระบบการบริหารบุคคลภายในหน่วยงานมากกว่า ว่าได้บริหารงานหรือองค์กรด้วยความซื่อสัตย์บริสุทธิ์มากน้อยเพียงใด (ความถี่ 1) ความมั่นคงในการทำงานเป็นไปตามปกติ ไม่มีผลกระทบจากเหตุการณ์ไม่สงบ (ความถี่ 1) ความมั่นคงด้านการทำงานยังความมั่นคงอยู่ (ความถี่ 1)

4.5.2 ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม พักอยู่ในหอพักมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาได้ข่าวว่าจะรื้อถอนอยู่ตลอดเวลา ต้องการความชัดเจนจุดนี้ด้วย (ความถี่ 1) จนปานนั้นนโยบายเรื่องที่พักของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลายังไม่เป็นรูปธรรม ความมั่นคงจะอยู่ตรงไหน อาจารย์หลายท่านต้องเดินทางจากบ้านไปกลับระยะทาง 50-60 กม. (ความถี่ 1) สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาแออัดมากเกินไป (ความถี่ 1) ไม่มั่นใจว่าเจ้าหน้าที่ทหารตำรวจจะคุ้มครองประชาชนได้ (ความถี่ 1) สภาพแวดล้อมไม่มั่นคง ที่อยู่อาศัยที่ใครที่มัน จัดสร้างให้มั่นคงด้วยตนเอง ชุมชนเอง (ความถี่ 1) เหตุการณ์ความไม่สงบมีผลกระทบด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมมาก เพราะทุกคนในหมู่บ้านรู้สึกกังวล และหวาดกลัวอยู่เสมอ แต่ทุกคนก็ตั้งใจจะอยู่ที่หมู่บ้านเดิม ไม่ย้ายไปไหน (ความถี่ 1) ถ้าเป็นอาจารย์ที่มีบ้านพักอยู่ในตัวเมืองก็ไม่น่าเป็นห่วงเรื่องความปลอดภัยเท่าไรแต่ถ้าอาจารย์ที่มีบ้านพักนอกตัวเมืองหรือในพื้นที่เสี่ยงก็มีความน่าเป็นห่วงมาก (ความถี่ 1) อยู่บ้านพักราชการในมหาวิทยาลัยในหน่วยงานจึง

มีความปลอดภัย (ความถี่ 1) ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมค่อนข้างดีแต่ไม่ค่อยมีความปลอดภัยในการเดินทางมาทำงาน ค่อนข้างเสี่ยงเพราะต้องเดินทางมาจากอำเภอระแงะ (ความถี่ 1)

4.5.3 ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ต้องการให้สังคมมีความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมจริงไม่ใช่มีแต่มุสลิม 80% ในสถานศึกษา เพราะทำให้ความคิดไม่แตกฉาน ประสบการณ์ไม่หลากหลาย เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรมการศึกษาหาความรู้ การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน (ความถี่ 1) การออกไปปฏิบัติศาสนกิจข้างนอกมีข้อจำกัดไม่กล้าที่จะออกไปข้างนอก (ความถี่ 1) ที่นี้พหุวัฒนธรรมจริงหรือ เวลาเปลี่ยนไปวัฒนธรรมก็เปลี่ยน พิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม บางอย่างถูกตัดออกโดยสิ้นเชิง (ความถี่ 1) トラบใดที่ยังมีความรู้สึกในการแบ่งแยกความเป็นพหุมุสลิมอยู่ แม้แต่จะตั้งใครเป็นผู้บริหารระดับต่าง ๆ ยังต้องดูเลยว่าเป็นใครถ้าเลือกได้ก็จะเป็นมุสลิมที่อยู่ตอนบนซะมากกว่า (ผู้ตอบเป็นมุสลิม/นราธิวาส) (ความถี่ 1) ที่ผ่านมาในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เมื่อมีการจัดกิจกรรมเวียนเทียนก็จัดตอนบ่าย และมีเจ้าหน้าที่ ทหาร ตำรวจ ดูแลความปลอดภัยแล้ว (ความถี่ 1) เหตุการณ์ความไม่สงบทำให้ไม่ได้รับความสะดวกในการทำกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี เล่นสงกรานต์ยังมีทหารมาคุม (ความถี่ 1) ตอนนี่คิดว่าไม่มั่นคงเลย ขนาดพระยังโดนยิง ซ้ำ หรือแม้แต่คนไปละหมาดในมัสยิดก็ยิงโดนยิง อันนี้เป็นเรื่องที่น่าหดหู่ ไม่รู้จะทำอย่างไรเหมือนกัน (ความถี่ 1) ประชาชนทำกิจกรรมทางศาสนาไม่ได้ พระสงฆ์ก็ยังบิณฑบาตไม่ได้ (ความถี่ 1) บุคลากรของทางราชการขาดความรู้ความเข้าใจอย่างจริง ๆ สนใจแต่คนมุสลิม ขณะนี้ คนไทยพุทธเป็นชนกลุ่มน้อยที่รัฐ เจ้าหน้าที่รัฐมิได้ดูแลเอาใจใส่ (ความถี่ 1) ด้านสังคมวัฒนธรรมกระทบอยู่บ้าง (ความถี่ 1) เดิมที่มุสลิมและไทยพุทธก็อยู่อย่างปรองดอง ไม่มีปัญหา มาช่วงหลังนี้ด้วยเหตุการณ์ต่าง ๆ ทำให้เกิดความขัดแย้ง อาจมาจากภาครัฐหรือเปล่า ไม่แน่ใจ (ความถี่ 1)

มีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมในระดับที่น่าพอใจ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข (ความถี่ 1) สังคมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงเป็นหนึ่งใจเดียวกัน ไม่แบ่งแยกศาสนา สามารถอยู่ร่วมกันได้ (ความถี่ 1) อยู่ได้ในสังคมที่หลากหลาย (ความถี่ 1) สามารถร่วมกิจกรรมทางศาสนาได้ระดับหนึ่ง (ความถี่ 1) ยังอยู่ได้ แม้จะมีการยุบ ปล่อย้าย ไปในทางที่ไม่ดีก็ตาม (ความถี่ 1) สังคมวัฒนธรรมกำลังมั่นคงและแข็งแกร่ง (ความถี่ 1) จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ความมั่นคงด้านสังคมในหมู่บ้านดีขึ้นเกิดความสามัคคีในหมู่บ้านมากขึ้น (ความถี่ 1)

4.5.4 ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่แน่ใจในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (ความถี่ 2) ไม่มั่นคง ไม่เห็นมาตรการอะไรจากมหาวิทยาลัย (ความถี่ 2) รู้สึกน่ากลัว (ความถี่ 2) มีความกังวลใจบ้างบางครั้งในการดำเนินชีวิตประจำวัน (ความถี่ 2) มีความกังวล และหวาดกลัว ไม่ว่าจะอยู่ที่บ้านหรือไปทำงาน แม้แต่ไปตลาด ร้านอาหาร ทุกที่ไม่มีความปลอดภัย (ความถี่ 2) ไม่มีความมั่นคงเลย (ความถี่ 2) ความ

มั่นคงด้านชีวิตและทรัพย์สินค่อนข้างไม่แน่นอนเพราะเหตุการณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีใครทราบว่าเกิดขึ้นที่ไหน กับใครบ้าง ทำให้เกิดความเสียวอยู่ตลอดเวลา (ความถี่ 2) ไม่รู้จะตายวันไหน (ความถี่ 1) ชีวิตเหมือนแขวนอยู่บนเส้นด้าย (ความถี่ 1) ไม่มีหรือความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน (ความถี่ 1) ทหารที่ปฏิบัติหน้าที่มีพฤติกรรมคดียุทธศาสตร์ทยอยล้อสตรีในระหว่างการปฏิบัติงาน (ความถี่ 1) มีความน่าเป็นห่วงมากและเสี่ยงเป็นอย่างมาก (ความถี่ 2)

ยังคงรู้สึกปลอดภัย (ความถี่ 2) มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในระดับที่น่าพอใจ เป็นผู้อยู่อาศัยมานาน เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป จึงรู้สึกปลอดภัยมากกว่าไปอยู่ที่อื่น (ความถี่ 2) ไม่ควรสร้างความตึงเครียดกับประชาชนด้วยการนำกำลังทหารมาควบคุมดูแล (ความถี่ 1)

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์อย่างอาจารย์จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ แห่งละ 4 คน แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่ อาจารย์ใหม่ (เข้าทำงานน้อยกว่า 6 ปี) อาจารย์ที่อยู่มาเป็นระยะเวลาพอสมควร (เข้าทำงาน 6-15 ปี) อาจารย์ที่อยู่มานาน (เข้าทำงานมากกว่า 15 ปี) และอาจารย์ที่ลาออก โอน ย้ายไปแล้วหรือเกษียณอายุราชการไปแล้ว ประเภทละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน เพื่อสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความไม่สงบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ สภาพแวดล้อม ความเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาของมหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในช่วงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ รวมถึงสอบถามสภาพความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นการเสริมเพิ่มเติมการศึกษาเชิงปริมาณให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

5.1 ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความไม่สงบของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ สภาพแวดล้อม ความเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาของมหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนามหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.4 สภาพความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

5.1 ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความไม่สงบ ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.1.1 การดำเนินชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน แบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การเดินทางไปกลับจากที่ทำงาน ไปทำธุระต่าง ๆ การจับจ่ายซื้อของ ไปตลาด ไปในที่ชุมชน การออกกำลังกาย การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และการพบปะสังสรรค์กับเพื่อน ๆ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1) การเดินทางไปกลับจากที่ทำงาน ทำธุระต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าการเดินทางไปทำงานและทำธุระต่าง ๆ ต้องเปลี่ยนแปลงจากเดิมตอนที่ยังไม่มีเหตุการณ์ มีความกังวลในการเดินทางมากขึ้น ต้องระมัดระวังตัวมากขึ้น กลับให้ถึงบ้านเร็วที่สุด ไม่ค่ามาก ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“ต้องมีการปรับเปลี่ยนการเดินทาง ยิ่งเวลาได้ยินข่าวว่ามีระเบิด รู้สึกว่าชีวิตขาดความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน สภาพจิตใจถดถอยลง หวาดระแวงที่จะออกไปข้างนอก เวลาได้ยินข่าวรู้สึกกังวล ขวามีผลต่อความรู้สึกกังวล โดยเฉพาะเหตุการณ์ในช่วงแรก เราอยู่ในพื้นที่ยังรู้สึกขนาดนี้ แล้วคนที่อยู่ข้างนอกถ้าได้ยินข้างคงกลัวกว่าเรา บ้านแฟนอยู่เจาะไอร้องถ้าวันไหนมีกำหนดว่าเราจะกลับบ้าน เกิดได้ยินว่ามีเหตุระเบิดระหว่างทางหรือบริเวณใกล้เคียงก็จะไม่กลับพยายามเลี่ยงไม่ไปในพื้นที่เสี่ยง การกลับบ้านก็ไม่บ่อย ส่วนใหญ่พ่อตาแม่ยายจะขับรถมาเยี่ยมแทน ชีวิตต้องปรับเปลี่ยนมาก” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“... แต่ถ้าเทียบกับตอนที่ยังไม่เกิดเหตุการณ์ตอนนั้นยังไม่มีเหตุการณ์ มาจากหาดใหญ่ 2 ทุ่ม ยังอยู่ที่ตอนยาง ยังได้อยู่ แต่ตอนนี้ไม่กล้าแล้ว จำกัดการใช้ชีวิตของเรามากขึ้น” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“พักในมหาวิทยาลัย การเดินทางไปทำงานไม่มีปัญหา แต่การไปงานสังคม งานส่วนตัว เราต้องพยายามทำในเวลากลางวัน กลับให้ถึงบ้านเร็วที่สุด ไม่ค่ามาก จริง ๆ ก็ไม่มีอะไรแต่เราคิดกลัวไปเอง เห็นสถานการณ์ส่วนใหญ่เกิดบนท้องถนน พยายามเลี่ยงไว้ก่อนดีกว่า” (สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2552)

มีส่วนน้อยที่เท่านั้นที่เห็นว่าการเดินทางไปกลับที่ทำงาน ไปทำธุระต่าง ๆ ยังคงปกติ ปลอดภัย เพราะเคยชินกับสถานการณ์ ขณะเดียวกันก็ยังเห็นว่าต้องมีความระมัดระวังมากขึ้นด้วย ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“...ปกติ เพราะความเคยชินกับสถานการณ์ เป็นคนในพื้นที่ปัตตานีด้วย แต่ก็มีความระแวงอยู่” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“พักแพลตของมหาวิทยาลัย ระยะทางใกล้ที่ทำงานปลอดภัย ดี ปลอดภัยเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

2) การจับจ่ายซื้อของ ไปตลาด ไปในที่ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าการจับจ่ายซื้อของไปตลาด ไปในที่ชุมชน ต้องระวังตัวเองมากขึ้น รีบไปรีบกลับ ถ้าไม่จำเป็นก็ไม่ไป ไม่อยากเจอทหาร เห็นแล้วใจผ่อ ไม่เห็นจะดีกว่า พยายามเลี่ยงทหาร กลัวโดนลูกหลง ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“ต้องเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตแต่ก่อนไปตลาดบ่อย ตอนนี้ไม่ค่อยออกไป ระวังตัวเองมากขึ้น” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“เวลาไปในที่ชุมชนคนหมู่มากก็จะกังวล โดยเฉพาะเวลาเจอกับตำรวจทหาร เราไม่อยากเข้าใกล้โดยเฉพาะทหาร เพราะรู้ว่าทหารเป็นเป้าหมายของฝ่ายตรงข้าม พยายามเลี่ยงไว้ก่อนกลัวโดนลูกหลง ต้องหุตาไวเวลาอยู่ในชุมชน” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“จ่ายตลาดเอง รีบไปรีบกลับ และไม่อยากจะเห็นทหารเห็นแล้วใจผ่อ มันรู้สึกหดหู่ ไม่เห็นทหารจะดีกว่า” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“เราต้องวางแผนก่อนไปว่าจะซื้ออะไรบ้าง แล้วรีบไปรีบกลับ แต่ก่อนเราไม่เคยวางแผนการจ่ายตลาด” (สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2552)

“ไปตลาดก็กังวลเพราะทราบข่าวบ่อย ๆ ว่ามีระเบิดที่ตลาดโน่น ตลาดนี้ เราเองก็ไม่ค่อยมีเวลาไป ส่วนใหญ่ไปเสาร์อาทิตย์ ซื้อมาตั้งไว้ ไปแล้วรีบกลับ ถ้าไม่จำเป็นก็ไม่ไป” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

3) การออกกำลังกาย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้ออกกำลังกายอยู่แล้ว ไม่ค่อยมีเวลา เลิกงานค่ำ แต่บางส่วนก็มองว่าสถานการณ์ความไม่สงบก็มีส่วนบ้าง ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“ไม่ค่อยได้ออกกำลังกาย อยู่ที่เรามากกว่า แต่เหตุการณ์ความไม่สงบก็มีส่วน เช่น ไตยีนข่าวว่า ระเบิดสนามเด็กเล่น แต่ก่อนเคยพาลูกไปวิ่ง ก็ไม่กล้าไป” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“ไม่ได้ออกกำลังกายอยู่แล้ว ไม่มีเวลา” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“ปกติไม่ค่อยออกกำลังกายอยู่แล้ว แต่ละวันทำงานเลิกค้าอยู่ที่ตัวเราเองมากกว่า” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

นอกจากนี้มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่ายังออกกำลังกายได้อย่างปกติ โดยส่วนใหญ่ออกกำลังกายภายในบริเวณมหาวิทยาลัย เพราะเห็นว่าปลอดภัยมากกว่าออกไปข้างนอก ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“ออกกำลังกายได้ปกติ ออกในมหาวิทยาลัย ตอนเย็น ๆ ในมหาวิทยาลัยความปลอดภัยดี” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“ออกกำลังภายในมหาวิทยาลัย ก็ปลอดภัยระดับหนึ่ง แต่เรารู้สึกว่าในมหาวิทยาลัยปลอดภัยกว่า” (สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2552)

4) การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมได้ แต่ต้องระมัดระวังตนเองมากขึ้น ต้องมีการปรับเปลี่ยนเวลาในการเข้าร่วม ทำในบริบทที่เราพอทำได้ และบางมหาวิทยาลัยก็ให้ความสำคัญกับนโยบายในการส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“สามารถเข้าร่วมได้ปกติแต่ต้องมีการปรับเปลี่ยนเวลา”

(สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2552)

“เข้าร่วมปกติ เช่น หล่อเทียนพรรษา ทอดกฐิน ของมุสลิมส่วนใหญ่ก็จัดในมหาวิทยาลัย เช่น งานเมาลิด ถ้าของไทยพุทธก็ต้องเดินทางไป มีรถมหาวิทยาลัยจัดไป สถานการณ์ไม่มีผลกระทบต่อกิจกรรมทางศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม เราทำในบริบทที่เราพอทำได้ ไปรวมกันหลาย ๆ คน แต่ถ้าไปเองคนเดียวก็คงไม่ไป” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

“เข้าร่วมตามปกติ มีข้อสังเกตว่าคนมุสลิมนั้นอะไรที่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเราจะไม่ค่อยกลัว เราไม่ผูกกับความกลัว เช่น ช่วงเดือนถือศีลอดไปละหมาดกลางคืนเราก็ไป ในขณะที่ถ้าใช้ชีวิตปกติ เราไม่ออกไปไหนกลางคืน หรือแม้แต่วันรายอ เราก็ไปเยี่ยมญาติกลับคำ ไม่กลัว” (สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2552)

“ไปได้ปกติ และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์เองก็เน้นกิจกรรมด้านสังคมวัฒนธรรม มีเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งในการประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยเน้นนโยบายด้านสังคมวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย โดยมีการส่งเสริมกิจกรรมด้านศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม วันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ ทั้งของมุสลิมและไทยพุทธ” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

5) การพบปะสังสรรค์กับเพื่อน ๆ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าสามารถไปได้ปกติแต่ต้องปรับเปลี่ยนเวลาบ้าง เช่น กลับบ้านเร็วขึ้น หรือเลิกเร็วขึ้น และต้องระวังมากขึ้น ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“มีไปเลี้ยงทานอาหารที่ร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ คลายเครียดบ้าง แต่ต้องระวัง” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“กลางคืนก็ไปเลี้ยงสังสรรค์บ้าง ไปได้ปกติ ด้วยความที่อยู่มานาน มีลูกศิษย์ลูกหาเยอะ” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“ทำได้ปกติเพียงแต่ต้องปรับเปลี่ยนเวลาเลิกเร็วขึ้นกลับบ้านไม่ตีงมาก” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“มีไปงานเพื่อนบ้าง เช่น เวลาจัดงานแต่งงานเพื่อน ๆ ในพื้นที่ไกล ๆ และมีความเสี่ยง ก็ต้องดูความเหมาะสมของพื้นที่ว่าปลอดภัยที่จะไปหรือเปล่า ถ้าเสี่ยงมากก็พยายามเลี่ยง ต้องคิดมากหน่อย” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างอีกส่วนหนึ่งไม่ค่อยได้ออกไปสังสรรค์กับเพื่อน ๆ เนื่องจากใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวมากกว่า ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“ไม่ค่อยมีการสังสรรค์กับเพื่อน พอมีครอบครัวเลิกงานก็ต้องอยู่กับครอบครัว ให้ความกับครอบครัวมากกว่า มีบ้างก็ตอนเที่ยงกินข้าวกับเพื่อน ๆ ไม่เกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบอยู่ที่ตัวเรามากกว่า” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“โดยปกติแล้ว เป็นคนที่ใช้ชีวิตกับครอบครัวมากกว่า อยู่ที่วิถีการใช้ชีวิตของเรา ไม่ใช่ประเด็นสถานการณ์ความไม่สงบ” (สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2552)

กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ในประเด็นต่าง ๆ กล่าวคือ การเดินทางไปกลับจากที่ทำงาน ไปทำธุระต่าง ๆ ต้องเปลี่ยนแปลงจากเดิม การจับจ่ายซื้อของ ไปในที่ชุมชน ต้องระวังมากขึ้น และส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้ออกกำลังกาย ไม่ค่อยมีเวลา แต่บางส่วนมองว่าสถานการณ์ความไม่สงบมีส่วนให้ไม่สามารถออกกำลังกายได้ตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมได้ แต่ต้องระมัดระวังตนเองมากขึ้น ทั้งนี้บางมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับนโยบายส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม นอกจากนี้ส่วนใหญ่เห็นว่าการพบปะสังสรรค์กับเพื่อน ๆ สามารถไปได้ปกติแต่ต้องปรับเปลี่ยนเวลาบ้าง

5.1.2 ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์ของคนในที่ทำงานและในชุมชน ความรู้สึกหวาดกลัว กังวล และความคาดหวังต่อสถานการณ์ความไม่สงบ รวมถึงการคงอยู่ในพื้นที่ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1) ความสัมพันธ์ของคนในที่ทำงานและในชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าความสัมพันธ์ของคนในที่ทำงานยังคงปกติ ความหวาดระแวงต่อกันมีน้อย เห็นได้ไม่ชัด ทำงานช่วยเหลือกันและกัน ทั้งคนต่างศาสนาและศาสนาเดียวกัน ไม่มีการแบ่งแยก เน้นเรื่องงานมากกว่า พยายามหลีกเลี่ยงการพูดคุยในประเด็นที่อาจทำให้กระทบกระทั่งกันได้ เช่น เรื่องศาสนา ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“ในที่ทำงานช่วยเหลือกันอยู่แล้ว ส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มที่เราสนิท มีมุสลิมด้วย แต่ไม่ค่อยคุยกันเรื่องศาสนา ไม่ก้าวก่ายกัน เน้นเรื่องงาน ทำงานร่วมกันแต่จะมีคุยเรื่องสถานการณ์บ้างเวลาเกิดเหตุการณ์ใกล้ตัว” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

“ในมหาวิทยาลัยไม่มีปัญหา สามารถทำงานร่วมกันได้ ความหวาดระแวงมีน้อย” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“ในมหาวิทยาลัยความหวาดระแวงมีน้อยเห็นได้ไม่ชัดมาก”

(สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยเท่านั้นที่เห็นว่า ความสัมพันธ์ของคนในที่ทำงานมีความหวาดระแวงต่อกันมากขึ้น ต้องระวังคำพูด เพื่อไม่ให้กระทบกระทั่ง ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“ความหวาดระแวงต่อกันมีมาก เวลาสอนนักศึกษา อบรมจริยธรรมต้องระวังคำพูดที่พูดออกไปไม่ให้กระทบ ไม่พูดในประเด็นที่ sensitive” (สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2552)

ในส่วนของความสัมพันธ์ของคนในชุมชน นั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าคนในชุมชนมีความหวาดระแวง การพูดคุยต้องระวัง เพราะไม่รู้ว่าเป็นฝ่ายไหน รวมทั้งมีความกังวลในความปลอดภัยของตนเอง วิถีชีวิตเปลี่ยนจากเดิมความสนิทสนมลดลง ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“มีบางครั้งต่างคนต่างระแวง บางทีเราก็ไม่กล้าคุยกับเขา เขาก็ไม่กล้าคุยกับเรา ขับรถสวนทางกันก็ระแวง” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

“ที่บ้านพ่อแม่เป็นร้านค้าแพ เห็นได้ชัดว่าเกิดความระแวงกัน ความสนิทสนมกันลดลง การพูดคุยกันต้องระวังจากที่เคยคุยกันได้ทุกเรื่องกลับเกิดความระแวงไม่รู้ว่าเป็นฝ่ายไหน ทางที่ดีที่สุดควรนั่งให้มากที่สุด” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“คนในชุมชนกังวลในความปลอดภัยของตัวเอง แต่ก่อนน้อยคนที่จะพกปืนแต่เดี๋ยวนี้การพกปืนในรถเป็นเรื่องปกติ เปลี่ยนวิถีชีวิตบางอย่างโดยเฉพาะคนที่มีความหมายของราชการจะกังวลเป็นพิเศษ เช่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน เพราะเป็นเป้าหมายของฝ่ายตรงข้าม” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“เห็นได้ชัดเลยมีความระแวงในใจ ในเมืองเห็นไม่ชัดเท่าไร เพราะชุมชนหลากหลายมีคนเข้าออกมีการหมุนเวียนคนเข้าออกตลอดเวลา แต่ในชนบทเห็นชัดมากถ้าคนพุทธเข้าไปในชุมชนมุสลิมหรือคนมุสลิมเข้าไปในชุมชนพุทธก็เกิดความหวาดระแวงต่อกัน” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่เห็นว่าความสัมพันธ์ของคนในชุมชนดีขึ้น ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“คนในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์ดีขึ้นกว่าเดิม ตอนที่เกิดเหตุการณ์ใหม่ ๆ ความสัมพันธ์กลับมาปกติเหมือนเดิม เพราะชาวบ้านเข้าใจสถานการณ์มากขึ้น เคยชินมากขึ้น ไม่ค่อยระแวงต่อกันแล้ว” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

2) ความรู้สึกหวาดกลัว กังวล กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกกลัวหวาดระแวง และกังวลมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่รู้สึกกลัว ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“หาตระเวนที่จะออกไปข้างนอก ดูข่าวแล้วน่ากลัว” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“มีกลัว ระแวงบ้าง” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

“มีกังวลบ้าง” (สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2552)

“กลัวบ้าง แต่ไม่มากเกินไป ต้องระวังตนเองพยายามอยู่ให้สบายใจ” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“ไม่รู้สึกลัว กังวล เพราะเป็นคนในพื้นที่” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“ไม่กลัวแต่ต้องระแวงระวัง” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“ไม่กังวลมากแต่ต้องระวังตัวเอง” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“รู้สึกเฉย ๆ” (สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2552)

3) ความคาดหวังต่อสถานการณ์ความไม่สงบ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คาดหวังและเชื่อว่าสถานการณ์ความไม่สงบจะยุติลงได้ แต่ไม่รู้ว่าจะเมื่อไหร่และด้วยวิธีใด ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“เชื่อลึก ๆ ว่าจะยุติ พายุลูกใหญ่ที่ลงมา นีก็ 5 ปี แล้ว เชื่อว่าน่าจะยุติในสักวันหนึ่งแต่ไม่รู้ด้วยวิธีไหน” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“อยากให้ยุติแต่ไม่มั่นใจว่าจะยุติหรือเปล่า แต่คาดหวังให้ยุติ อาจใช้เวลานาน เพราะมีปัญหาแทรกซ้อนมากมาย ทั้งยาเสพติด สินค้าหนีภาษี เป็นต้น” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“หวังว่าจะยุติ เร็วช้าไม่รู้” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“คาดหวังให้สงบแต่ไม่รู้ว่าเป็นไปได้แค่ไหน ต้องการชีวิตที่สงบสุขกลับมาเหมือนเดิม แต่โอกาสจะมีหรือไม่ เพราะเหตุการณ์เกิดมานานแล้ว” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยเท่านั้นที่เห็นว่าสถานการณ์ไม่น่าจะยุติ แต่จะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“ไม่น่าจะยุติแต่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ก่อนยังเฉพาะไทยพุทธแต่ตอนนี้ยังไม่เลือกหน้า ปาระเบิด กราดยิง โหดเหี้ยม ไร้มนุษยธรรม สลดใจ ไม่แน่ใจว่าจะป้องกันตนเองได้หรือเปล่า” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“มองไม่เห็นว่าจะยุติ” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

4) การคงอยู่ในพื้นที่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะย้ายออกนอกพื้นที่ โดยให้เหตุผลต่าง ๆ เช่น ไม่ใช่คนในพื้นที่ที่อยากกลับไปทำงานที่บ้าน รู้สึกว่าไม่ปลอดภัย ครอบครัวเป็นห่วงอยากให้ย้ายกลับบ้าน ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“เราไม่ใช่คนในพื้นที่ ถ้ามีโอกาสก็อยากกลับไปอยู่บ้าน แต่ตอนนี้เรามาทำงานเราอยากทำตำแหน่ง เรียนต่อ ต้องการความมั่นคงก่อน ดูความเหมาะสมอาศัยระยะเวลา” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

“ทุกครั้งที่เกิดเหตุการณ์ โดยเฉพาะเห็นคนบริสุทธิ์ได้รับผลกระทบ มีความรู้สึกขึ้นมาทุกครั้งไม่รู้ทำไม เราเองก็คนในพื้นที่ โอ้ไม่ปลอดภัยขนาดนี้ คนบริสุทธิ์ ตาสีตาสาถูกฆ่าตายขนาดนี้ ชาวบ้านถูกฆ่าตาย จนมีความรู้สึกว่าจะอยากย้ายออกนอกพื้นที่นี้หลายครั้งที่เกิดเหตุ” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“ถ้าย้ายออกไปเป็นเพราะที่บ้านมากกว่า ที่บ้านอยากให้ย้ายกลับบ้าน เพราะเป็นคนนอกพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รอลาออกไปเลย (เกษียณอายุก่อนเวลา) คงไม่ย้ายก่อน” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“ถ้าอนาคตรุนแรงมาก คงส่งลูกเรียนที่อื่น” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีแนวโน้มว่าจะย้ายออกนอกพื้นที่บางส่วนก็ยังมีอุดมการณ์ที่จะอยู่ในพื้นที่นี้เพื่อใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เป็นประโยชน์ต่อคนในพื้นที่ แต่หากบุคคลในครอบครัวหรือคนที่รัก ได้รับผลกระทบโดยตรง ก็เป็นเหตุผลหนึ่งที่จะทำให้คิดย้ายออกนอกพื้นที่ แต่ถ้าไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงก็ยังคงอยู่ในพื้นที่ต่อไปเพราะยังมีอุดมการณ์อยู่ ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“...แต่พอมานั่งคิดดูอีกที่เราก็เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถระดับหนึ่ง ที่สังคมยังต้องการความสามารถจากตัวเรา มาช่วยพัฒนาพื้นที่ ในฐานะที่เราเป็นคนในพื้นที่ ถ้าเราย้ายออกนอกพื้นที่ แล้วใครจะมาพัฒนาพื้นที่ตรงนี้ ก็คิดแบบนี้ในขณะที่เราเรียนสูงๆ จบออกมา แล้วย้ายออก แสดงว่าคนในพื้นที่ก็จะมีแต่คนที่มีการศึกษาน้อย ปัญหาที่ยังคงมีต่อไปตลอด มองว่าถ้าเราย้ายออก เราเป็นคนเห็นแก่ตัว พอเราติดตัวออกมาได้ ก็ไป คนนอกพื้นที่เราไม่ว่ากัน เรายังรู้สึกว่า อยากพัฒนา แต่มองอีกด้านถ้ายังมีเหตุการณ์อย่างนี้ตัวเราเองก็ไม่ไหวเหมือนกัน ตอนนี้เหมือนยังมีอุดมการณ์มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ เพราะเราเป็นคนในพื้นที่” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

นอกจากนี้บางส่วนก็กล่าวว่ายังสามารถอยู่ในพื้นที่ได้ ชอบที่จะอยู่ในพื้นที่ ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“...ใจจริงก็ชอบที่นี่ ไม่วิตกกังวลเกินไปอยู่ได้อย่างมีความสุข คนข้างนอกอาจมองว่าน่ากลัวแต่เรามาอยู่แล้วก็ได้หนักหนาอะไร เราอยู่ในเมือง เรายังไม่เคยเจอกับตัวเองตรง ๆ เรายังอยู่ได้” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

“...แต่ไม่ถึงขั้นว่าต้องไปเดี๋ยวนี้ ยังมีความสุขที่จะอยู่ที่นี้อยู่ ไม่ชอบความวุ่นวายเลยชอบที่นี่ เพื่อนที่ทำงานยังได้อยู่” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ลาออก โอน ย้ายหรือเกษียณอายุราชการแล้ว ให้เหตุผลว่าครอบครัวต้องการให้ย้ายออก บุคคลในครอบครัวเป็นห่วง สถานการณ์มีส่วนให้ตัดสินใจย้ายออกตั้งคำถามของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“ย้ายไปอยู่กรุงเทพฯ ไปอยู่กับลูก ๆ สามี่ พ่อแม่ เสียชีวิตแล้ว ลูก ๆ ไม่กล้ากลับมาเยี่ยม แม่เลยต้องไปอยู่กรุงเทพฯ ยอมรับว่าสถานการณ์มีส่วนให้ตัดสินใจย้ายบ้านไปทั้งที่เป็นคนนราธิวาส ถึงเราจะอยู่ได้ แต่ถ้าเหตุการณ์เกิดกับเราจริง ๆ ก็คงแย่ ลูก ๆ เป็นห่วง” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“เนื่องจากต้องการให้ลูกได้เรียนหนังสือเต็มที่และต้องดูแลแม่ที่อายุมากแล้ว ลำพังตัวเองคงไม่ย้ายออกเพราะชอบที่จะทำงานที่มอ.ปัตตานี” (สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2552)

กลุ่มตัวอย่างเพียงบางส่วนมีความเห็นว่าไม่ย้ายไปไหน จะยังคงอยู่ในพื้นที่นี้ต่อไปเพราะเป็นคนในพื้นที่ มองว่าปัญหาไม่ได้รุนแรงถึงขนาดต้องย้ายออกนอกพื้นที่ และบางส่วนแม่ไม่ใช้คนในพื้นที่ ก็จะอยู่ต่อ เพราะอยู่มานาน แล้ว ตั้งคำถามของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

“อยู่ต่อ คงไม่ย้ายไปไหน เพราะรู้ที่นี้คือบ้านเรา เราอยู่ตั้งแต่เด็กแล้ว ปัญหาที่ไม่ได้รุนแรงถึงขนาดว่าต้องย้ายถิ่นฐานไปที่อื่น สถานการณ์ความไม่สงบไม่น่าจะเกี่ยวกับการย้ายออกจากพื้นที่แต่ถ้าจะมีการย้ายออกคงเป็นเรื่องส่วนตัวในของครอบครัวมากกว่า ไม่เกี่ยวกับสถานการณ์” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“ไม่ไปไหนแล้ว อยู่ที่นี้ แม่เป็นคนที่นี่ (ชุมพร) แต่มาบรรจุที่นี่ที่แรก และไม่ไปไหนเลย ไม่ย้ายไปไหนแล้ว” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในประเด็นต่าง ๆ กล่าวคือ ความสัมพันธ์ของคนในที่ทำงานยังคงปกติ ส่วนของความสัมพันธ์ของคนในชุมชน นั้นเห็นว่าคนในชุมชนมีความหวาดระแวง กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกกลัว หวาดระแวง และกังวลมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่รู้สึกกลัว นอกจากนี้ส่วนใหญ่ คาดหวังและเชื่อว่าสถานการณ์ความไม่สงบจะยุติลงได้ และส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะย้ายออกนอกพื้นที่

5.2 ความเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ สภาพแวดล้อมทั่วไป ความเปลี่ยนแปลงของมหาวิทยาลัยฯ

5.2.1 บรรยากาศทางวิชาการ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ แบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้แก่การเรียนการสอน การวิจัย การบริการ วิชาการ และอื่น ๆ รายละเอียดผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1) บรรยากาศด้านการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่านักศึกษาในพื้นที่มากขึ้นความหลากหลายของนักศึกษาน้อยลง คุณภาพของนักศึกษาต่ำลง นักศึกษามีปัญหาด้านการสื่อสาร มหาวิทยาลัยไม่มีโอกาสในการเลือกคนเข้าเรียนได้มากนัก เพราะคนสมัครน้อย ตัวเล็กลดน้อย การแข่งขันกันน้อย เด็กในพื้นที่ส่วนใหญ่เรียนแบบเรื่อย ๆ ขาดความกระตือรือร้น ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“ตอนนี้นักศึกษาในพื้นที่มากขึ้นคุณภาพการศึกษาแย่ง มหาวิทยาลัยไม่มีโอกาสในการเลือกคนเข้าเรียนได้มากนัก เพราะคนสมัครน้อย ตัวเล็กลดน้อย การแข่งขันกันน้อย นักศึกษาในพื้นที่บ้านเราเรียนแบบเรื่อย ๆ ยังใช้ชีวิตเหมือนตอนมัธยม” (สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2552)

“เด็กส่วนใหญ่มาจากในพื้นที่ พื้นที่ตรงนี้คุณภาพการศึกษา ตั้งแต่ประถม มัธยม อ่อนอยู่แล้ว เด็กเข้ามหาวิทยาลัย ผลการเรียนต่ำ เด็กเก่ง ๆ ไปอยู่ที่อื่น ที่นี้ ความหลากหลายของนักศึกษาน้อยลง เทียบกับ 3-4 ปีก่อน เวลาเรียน ไม่ค่อยมีส่วนร่วม ขาดความกระตือรือร้น แต่ถ้าเป็นกิจกรรมอย่างอื่นนั้นทำ วิชาการไม่เอา” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“นักศึกษามีพื้นฐานการเรียนอ่อนมากมีปัญหาด้านการสื่อสาร ต้องพยายามให้แรงเสริม ให้กำลังใจเยอะ ๆ” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

2) บรรยากาศด้านการวิจัย กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าการลงพื้นที่ทำวิจัยในชุมชนมีอุปสรรคอย่างยิ่ง ไม่กล้าลงพื้นที่ทำวิจัย ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“การวิจัยในพื้นที่เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งที่สุดเลย เราชอบที่จะทำงานวิจัย ชอบลงชุมชน ตอนนี้ทำข้อเสนอโครงการไว้แล้ว เราวางแผนแล้ว แต่พอทำจริงทำไม่ได้ เพราะเราไม่ใช่คนในพื้นที่ เพิ่งมาอยู่ไม่ค่อยรู้จักสถานที่ ไม่รู้จักคน พูดภาษามลายูไม่ได้ การเดินทางไม่สะดวก” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

“ได้ทุนวิจัยจังหวัดมา ลงพื้นที่ไม่ค่อยได้” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

แต่ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างบางส่วน ยังเห็นว่าลงพื้นที่ทำวิจัยได้อยู่ แต่ต้องระวัง ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“การวิจัยยังลงพื้นที่ได้อยู่ แต่ต้องระวัง และชวนคนที่พูดภาษามลายูไปด้วยเพื่อแปลภาษา” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

3) บรรยายภาคด้านการบริการวิชาการ กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าสามารถให้บริการวิชาการแก่ชุมชน ได้ปกติ เพราะมีเครือข่ายในชุมชน ชาวบ้านให้ความร่วมมือดี และบางส่วนเห็นว่าทำได้ในขอบเขตที่พอทำได้ และมองว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยไม่มีผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“ทำได้ปกติ เพราะมีเครือข่ายในชุมชน รวมทั้งบุคลากรส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่อยู่แล้ว มีชุมชนเป็นเครือข่าย” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“มีออกไปข้างนอกไปบริการวิชาชีพ ชาวบ้านให้ความร่วมมือดี และตอบรับดี เช่น ไปสอนการทำบัญชีครัวเรือน” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“มองว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยไม่มีผลกระทบ” (สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2552)

แต่กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าการออกไปบริการวิชาการลำบากขึ้น ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ วิธีการ และส่วนใหญ่ลงพื้นที่ในชุมชนเมือง ในชนบทกังวลเรื่องความปลอดภัย ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“อาจารย์ออกไปบริการวิชาการลำบากขึ้น” (สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2552)

“การออกบริการข้างนอกต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการที่เราจะบริการ ออกแบบให้ทำได้ในมหาวิทยาลัย เช่น เชิญชาวบ้านมาในมหาวิทยาลัย” (สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2552)

“ส่วนใหญ่ลงในชุมชนเมือง ในชนบทไม่ค่อยกล้า ต้องระวังมากขึ้น” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

4) บรรยายภาคทางวิชาการอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าอาจารย์ขาดโอกาสในการได้รับความรู้จากวิทยากรนอกพื้นที่ เพราะวิทยากรไม่กล้าลงมา โดยเฉพาะคนดัง ๆ นอกจากนี้มีปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ในบางสาขา ไม่มีคนมาสมัคร รวมทั้งการเดินทางไปนิเทศงานของอาจารย์ก็ลำบากขึ้น ในกรณีที่นักศึกษาเลือกพื้นที่ฝึกงานใกล้บ้าน แต่เป็นพื้นที่เสี่ยง ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

“ขาดโอกาสในการได้รับความรู้จากวิทยากรนอกพื้นที่ เพราะวิทยากรไม่กล้าลงมา” (สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2552)

“ขาดแคลนอาจารย์บางสาขา ไม่มีคนมาสมัคร เช่น สาขาวิศวกรรมเคมี” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“เปิดรับสมัครอาจารย์แต่ไม่ค่อยมีคนมาสมัคร แก้ปัญหาโดยการดึงคนที่พอมีพื้นฐานวิชานั้น ๆ มาสอนแต่มีปัญหาคือคนที่ไม่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาสอนเด็ก จะไม่ได้รับสิ่งที่ดีที่สุด” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

“การที่นักศึกษาไปฝึกงานในพื้นที่ใกล้บ้านของตนเอง ซึ่งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงอาจารย์มีความกังวลที่จะไปนิเทศเป็นอุปสรรคบ้าง” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ ในประเด็นต่าง ๆ กล่าวคือ ด้านการเรียนการสอน นักศึกษาในพื้นที่มากขึ้นความหลากหลายของนักศึกษาน้อยลง คุณภาพของนักศึกษาต่ำลง การลงพื้นที่ทำวิจัยในชุมชนมีอุปสรรค บางส่วนเห็นว่าสามารถให้บริการวิชาการแก่ชุมชน ได้ปกติ แต่บางส่วนเห็นว่าการออกไปบริการวิชาการลำบากขึ้น ส่วนบรรยากาศทางวิชาการอื่น ๆ นั้น เห็นว่าอาจารย์ขาดโอกาสในการได้รับความรู้จากวิทยากรนอกพื้นที่ เพราะวิทยากรไม่กล้ามา นอกจากนี้มีปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ในบางสาขา

5.2.2 สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในและนอกมหาวิทยาลัย

1) สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในมหาวิทยาลัยมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ที่เป็นมหาวิทยาลัยใหม่ มีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานมากขึ้นอย่างชัดเจน ในส่วนสภาพแวดล้อมด้านชีวภาพ นั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยใหม่ ยังไม่เข้าระบบมหาวิทยาลัยอย่างสมบูรณ์ และการทำงานเน้นการทำงานเหมือนพี่เหมือนน้อง แต่พัฒนาคุณภาพระดับมาตรฐาน ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

“โครงสร้างพื้นฐานพัฒนาดีขึ้น” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์เป็นเหมือนเด็กเริ่มเตาะแตะ อะไร ๆ ก็ยังไม่พร้อม เราต้องช่วยเหลือตัวเองมากขึ้น ยังไม่เข้าระบบมหาวิทยาลัยอย่างสมบูรณ์ ยังเป็นระบบอาชีวะอยู่ ต้องอาศัยเวลาอีกนาน” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

“สภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรมองค์กร เน้นการทำงานเหมือนพี่เหมือนน้องแต่คุณภาพระดับมาตรฐาน” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

2) สภาพแวดล้อมทั่วไปภายนอกมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งเห็นว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกมหาวิทยาลัยยังคงคึกคัก สภาพแวดล้อมข้างนอกกับข้างในเอื้อต่อกัน ทำให้เศรษฐกิจรอบนอกมหาวิทยาลัยเติบโต ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

“สภาพแวดล้อมข้างนอกมหาวิทยาลัยยังคึกคัก มีการนั่งกินน้ำชากันเหมือนเดิม นักศึกษามาทำงานชมรมกลับออกไป ตี 3 ตี 4” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“ที่ดินบริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัยที่กำลังก่อสร้างมีราคาสูงขึ้น ที่ดินมีค่ามากขึ้น” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“สภาพแวดล้อมข้างนอกกับข้างในเอื้อต่อกัน ทำให้เศรษฐกิจรอบนอกมหาวิทยาลัยเติบโต” (สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2552)

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนก็เห็นว่าบรรยากาศในเมืองยังไม่ปลอดภัย ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“บรรยากาศในเมืองยังไม่ปลอดภัย ยังเกิดเหตุระเบิด แล้วความปลอดภัยอยู่ตรงไหน” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

“บริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัยไม่มีปัญหา แต่ในตลาดเกิดเหตุบ่อยอยู่ในมหาวิทยาลัยไม่ค่อยกลัวแต่พอออกไปข้างนอกกลัว” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้รับความกระทบ และส่งผลไปถึงจังหวัดสงขลาด้วย” (สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2552)

ในส่วนสภาพแวดล้อมทางชีวภาพนั้น กลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าชาวบ้านไม่ค่อยช่วยเหลืออะไรมหาวิทยาลัย ยกเว้นมหาวิทยาลัยขอความช่วยเหลือ แต่หน่วยราชการต่าง ๆ ให้ความร่วมมือดินนอกจากนี้บางส่วนเห็นว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นบนถนน ใครถูกยิง ก็ถูกโยนสู่สถานการณ์ความไม่สงบ ปิดคดีง่าย ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“ชาวบ้านไม่ค่อยช่วยเหลืออะไรมหาวิทยาลัย ยกเว้นมหาวิทยาลัยขอความช่วยเหลือ” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

“หน่วยงานราชการให้ความร่วมมือดี” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

“สถานการณ์ที่เกิดขึ้นบนถนน ใครถูกยิง ก็ถูกโยนสู่สถานการณ์ความไม่สงบ ปิดคดีง่าย” (สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2552)

กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในมหาวิทยาลัยมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานมากยิ่งขึ้น สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกมหาวิทยาลัยยังคงคึกคัก ส่วนสภาพแวดล้อมทางชีวภาพภายนอกมหาวิทยาลัยนั้น เห็นว่าชาวบ้านไม่ค่อยช่วยเหลืออะไรมหาวิทยาลัย ยกเว้นมหาวิทยาลัยขอความช่วยเหลือ

5.2.3 ความเปลี่ยนแปลงด้านดีและไม่ดี

1) ความเปลี่ยนแปลงด้านดี กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามหาวิทยาลัยมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานดีขึ้น มีโครงการพัฒนาต่าง ๆ มากขึ้น มหาวิทยาลัยดูแลอาจารย์ดีขึ้น ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดีขึ้น” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“มอ.มีโครงการพัฒนาต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น” (สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2552)

“มหาวิทยาลัยดูแลอาจารย์ บุคลากรดีขึ้น” (สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2552)

“การพัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยทำให้อาจารย์รู้สึกมีหน้ามีตามากขึ้น วิทยฐานะดีขึ้น สวัสดิการดีขึ้น จากการยกระดับเป็นมหาวิทยาลัย” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

2) ความเปลี่ยนแปลงด้านไม่ดี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า นักศึกษามีคุณภาพต่ำลง ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“นักศึกษาที่เข้ามาคุณภาพการศึกษาเห็นได้ชัดว่าอ่อน อ่อน อย่างไม่น่าเชื่อ ชนิดที่ว่าเข้ามหาวิทยาลัยได้อย่างไร โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษเห็นได้ชัดเจน” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามหาวิทยาลัยมีการพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐานดีขึ้น มีโครงการพัฒนาต่าง ๆ มากขึ้น มหาวิทยาลัยดูแลอาจารย์ดีขึ้น แต่ ขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่านักศึกษามีคุณภาพต่ำลง

5.3 การพัฒนามหาวิทยาลัย

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนามหาวิทยาลัย แบ่งเป็น 2 ประเด็นคือ โอกาสในการพัฒนา และสิ่งที่ควรพัฒนาต่อไป

5.3.1 โอกาสในการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการพัฒนามหาวิทยาลัย แบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้แก่การเรียนการสอน การวิจัย การบริการ วิชาการ และอื่น ๆ รายละเอียดผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

1) โอกาสในการพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า การที่นักศึกษาเรียนอ่อนเป็นโอกาสที่อาจารย์จะได้พัฒนาความรู้ความสามารถในการสอนมากขึ้น รวมทั้งเป็นความท้าทายที่อาจารย์จะสามารถพัฒนานักศึกษา ผ่านกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เขาจบออกไปอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาชุมชน สังคมต่อไป ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“การที่นักศึกษาในพื้นที่ส่วนใหญ่มีผลการเรียนต่ำ เป็นโอกาสที่อาจารย์จะได้มีความท้าทายในการทำงานมากขึ้น จะต้องทำอะไรเพื่อจะพัฒนานักศึกษา สอนนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จบไปสู่สังคมพัฒนาพื้นที่ของเขาต่อไป” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“การที่เด็กเรียนอ่อนทำให้อาจารย์ได้พัฒนาตนเองในการสอนมากขึ้น เช่น ทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

“การที่นักศึกษาเรียนอ่อน มองอีกแง่หนึ่งว่าถ้าสถานการณ์ปกติ เด็กกลุ่มนี้คงไม่มีโอกาสได้เรียนมหาวิทยาลัยนี้อย่างน้อย 4 ปีที่เขาอยู่ในระบบมหาวิทยาลัย น่าจะเปลี่ยนแปลงแนวคิดของเขาได้ ยกฐานะความเป็นอยู่ของตัวเองครอบครัว สังคมในอนาคต มองเป็นความท้าทายให้อาจารย์ได้พัฒนานักศึกษาเหล่านี้ให้ผ่านการเรียนรู้กับเรา กลายเป็นคนดีของสังคม ในฐานะความเป็นครูถ้าเรามองจุดนี้ได้ เป็นสิ่งท้าทายความเป็นครูของเราได้ อย่างนี้เรียกว่ามองวิกฤติเป็นโอกาส คนกลุ่มนี้จบออกไปจะสามารถพัฒนาชุมชนของเขาได้อย่างน้อยครอบครัวของเขาเอง” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

2) โอกาสในการพัฒนาด้านการวิจัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น ทำให้มีหัวข้อวิจัยเกี่ยวกับปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มากขึ้น ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“มีประเด็นเกี่ยวกับปัญหาสามจังหวัดทำวิจัยมากขึ้น” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“มีหัวข้อวิจัยวิจัยเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม สถานการณ์ความไม่สงบ มากยิ่งขึ้น” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“หัวข้อวิจัยมุ่งไปในแนวทางของการพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นโอกาสให้มีหัวข้อวิจัยมากยิ่งขึ้น” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

3) โอกาสในการพัฒนาด้านการบริการวิชาการและอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าการลงพื้นที่บริการชุมชนจะยิ่งเพิ่มคุณค่าให้กับตัวอาจารย์เอง นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่ามหาวิทยาลัยในพื้นที่ควรรู้เรื่องในพื้นที่ของตนเองอย่างแท้จริง โดยต้องรับทราบของตนเองและสร้างจุดเด่นให้ได้ ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“อยากให้มอ.รู้เรื่องในพื้นที่นี้อย่างแท้จริง อย่างที่มีอาจารย์นักวิจัยหลายท่านทำจุดนี้อยู่ ทุกคนต้องมองบทบาทของตนเองให้ชัดเจนแล้วสร้างจุดเด่นให้เกิดขึ้น เช่น คณะศึกษาศาสตร์มีหน้าที่ผลิตครู ก็ต้องผลิตครูที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาพื้นที่” (สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2552)

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างบางส่วนไม่ได้มองว่าสถานการณ์ความไม่สงบเป็นโอกาสในการพัฒนาแต่อย่างใด กลับมองว่าหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยได้รับผลประโยชน์ ใช้กลไกของรัฐให้ได้ประโยชน์ มองว่ามันเป็นความเห็นแก่ตัวในขณะที่ชาวบ้านเดือนร้อน

5.3.2 สิ่งที่ควรพัฒนาต่อไป กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ควรพัฒนาต่อไป แบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาอาจารย์การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนานักศึกษา และการพัฒนาด้านอื่น ๆ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1) การพัฒนาอาจารย์ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าควรพัฒนาอาจารย์ให้มีศักยภาพทางวิชาการมากยิ่งขึ้นโดยไม่เพียงแต่ส่งไปเรียนต่อเท่านั้น แต่ควร ส่งเสริมด้านการวิจัยให้มากขึ้นโดยเน้นการใช้ชุมชนเป็นฐานในการวิจัย เพื่อให้ชุมชนได้ประโยชน์ รวมทั้งควรจัดสัมมนาทางวิชาการทั้งระดับชาติและนานาชาติ เพื่อกระตุ้นให้อาจารย์ตื่นตัว กระตุ้นการพัฒนาคุณภาพวิชาการมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรมีการจูงใจให้คนที่มีความรู้ความสามารถมาสมัคร อาจารย์เป็นอาจารย์ เพราะบางสาขาขาดแคลน ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“ไม่ใช่แค่ส่งเรียนต่อปริญญาโท เอก เท่านั้นแต่ยังรวมถึงการพัฒนางานวิจัย การวิจัยต้องเลือกหัวข้อวิจัยให้เชื่อมโยงท้องถิ่นเข้าสู่สากล ทำวิจัยประเด็นในท้องถิ่น ในมิติชุมชน ใช้ชุมชนเป็นฐานเชื่อมโยงสู่สากล ให้ชุมชนได้ประโยชน์” (สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2552)

“จัดสัมมนาทางวิชาการทั้งระดับชาติและนานาชาติเพื่อกระตุ้นให้อาจารย์ตื่นตัว กระตุ้นการพัฒนาคุณภาพวิชาการมากยิ่งขึ้น” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“ขาดแคลนอาจารย์ ไม่ค่อยมีคนมาสมัคร คนที่ต้องการความมั่นคงไม่มาสมัคร เช่น ต้องการอาจารย์ที่จบปริญญาโททางด้านบัญชี เปิดมาหลายครั้งแล้วยังไม่มีคนมาสมัคร เพราะไม่มีตำแหน่งข้าราชการ” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

2) การพัฒนาหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น สอดคล้องกับหลักการศาสนาอิสลามมากขึ้นรวมทั้งควรเปิดหลักสูตรสาขาวิชาที่ตอบสนองต่อชุมชน ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

“ต้องพัฒนาหลักสูตรให้เชื่อมหลักการศาสนาอิสลาม สอดคล้องกับแนวคิดท้องถิ่น อย่างน้อยบูรณาการให้นักศึกษามีทิศทาง มีกรอบคิด ได้แนวคิดเรื่องศาสนามาช่วยควบคุมด้านคุณธรรมจริยธรรม อย่างน้อยก็เป็นวิชาเลือกเสรี เช่น วิชาการธนาคารอิสลาม การบริหารธุรกิจในอิสลาม เป็นต้น” (สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2552)

“มหาวิทยาลัยต้องมองว่าจะพัฒนาช่วยสถานการณ์ในสามจังหวัดได้อย่างไรบ้างเช่น การเปิดสาขาวิชาที่ตอบสนองต่อชุมชน” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

3) การพัฒนานักศึกษา กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าต้องพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ให้รู้จักการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย รวมทั้งส่งเสริมให้นักศึกษาไปร่วมกิจกรรมกับมหาวิทยาลัยอื่นทั้งในและต่างประเทศ ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“ควรมีการพัฒนาให้นักศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อกลับไปพัฒนาชุมชน สังคมของเขา” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“พัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้นให้รู้จักการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย เด็กไม่ค่อยรู้เรื่องอะไร” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“ส่งเสริมให้นักศึกษาไปร่วมกิจกรรมกับมหาวิทยาลัยอื่นทั้งในและต่างประเทศ” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

4) การพัฒนาด้านอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าต้องการความจริงใจจากรัฐในการแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ การแก้ปัญหาที่ยั่งยืนคือการพัฒนาการศึกษา ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“ต้องการความจริงใจจากรัฐ ในการแก้ปัญหามากกว่านี้ การแก้ปัญหาที่ยั่งยืนคือการพัฒนาการศึกษา แต่เห็นผลไม่ทันตา ต้องใช้ระยะเวลา การศึกษาเป็นหนทางพัฒนาที่ยั่งยืนที่สุด ต้องการให้คนมีการศึกษาดี มีความรู้ รัฐต้องทุ่มเงินลงทุนด้านการศึกษาให้มากกว่านี้” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโอกาสในการพัฒนามหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือการที่นักศึกษาในพื้นที่ส่วนใหญ่เรียนอ่อน เป็นโอกาสที่อาจารย์จะได้พัฒนาความรู้ความสามารถ สถานการณ์ความไม่สงบ ทำให้มีหัวข้อวิจัยเกี่ยวกับปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มากขึ้น การลงพื้นที่บริการชุมชนจะยิ่งเพิ่มคุณค่าให้กับอาจารย์ รวมทั้งเป็นโอกาสที่มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะได้แสดงบทบาทและสร้างจุดเด่นของตนเอง สำหรับสิ่งที่ควรพัฒนาต่อไปนั้น ควรพัฒนาอาจารย์ให้มีศักยภาพทางวิชาการมากยิ่งขึ้น การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น และการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

5.4 สภาพความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับสภาพความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ สภาพความมั่นคงด้านการทำงาน ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

5.4.1 สภาพความมั่นคงด้านการทำงาน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อสภาพความมั่นคงด้านการทำงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองและมีความก้าวหน้าในงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองมีความก้าวหน้าในงาน ดี กล่าวคือ มหาวิทยาลัยส่งเสริมการศึกษาต่อ โดยส่งเสริมการศึกษาต่อตรงสาขามากยิ่งขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการจัดอบรมสัมมนาต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีการจูงใจในการทำวิจัย ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“มอ.โอกาสในการพัฒนาตนเองมีมาก ส่งเสริมให้ศึกษาต่อตรงสาขา” (สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2552)

“มนร.ส่งเสริมการศึกษาต่อทั้งปริญญาโท และปริญญาตรี อาจารย์ที่นี้แต่ก่อนจบปริญญาตรี แต่ตอนนี้เป็นมหาวิทยาลัยต้องปรับตัวเองจบโทกันมากขึ้นและ บางส่วนก็ทยอยไปต่อป.เอก ได้ทุนจากสกอ.” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“ส่งเสริมการศึกษาต่อ ไปอบรมสัมมนาต่าง ๆ คณะพยาบาล มีงบประมาณสำหรับพัฒนาบุคลากรคนละ 10,000 บาท/คน/ปี และกำลังจะปรับเพิ่มเป็น 15,000 บาท” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“มีการจูงใจให้ให้ทำวิจัยมากขึ้น” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

แต่ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่า เงินเดือนที่ได้รับน้อย แต่ที่อยู่เพราะต้องการประสบการณ์ การศึกษาต่อมีอุปสรรคเรื่องทุนการศึกษาที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของอาจารย์ รวมทั้งในมหาวิทยาลัยใหม่อาจารย์มีน้อย การไปเรียนต่อต้องชะลอไว้ก่อน เพราะถ้าไปเรียนต่อไม่มีคนสอน ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“เงินเดือนเริ่มต้นน้อย แต่ที่เราทำอยู่เราต้องการประสบการณ์ ไม่ใช่ตัวเงิน” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

“มีอุปสรรคเรื่องทุนการศึกษาที่ไม่เพียงพอ” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“อาจารย์มีน้อย ต้องสอน เราจะไปเรียนต่อก็ไม่ได้ ถ้าเราไปเพื่อนก็ต้องรับภาระ เราจึงยังต้องรับผิดชอบ ยังไปเรียนต่อไม่ได้” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างในมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ เห็นว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ รวมถึงบุคลากรและนักศึกษา มีขวัญกำลังใจดี เพราะส่วนหนึ่งคือการทำที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สด็จมาพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตที่จบการศึกษา เป็นการเสริมขวัญกำลังใจได้เป็นอย่างดี

2) การได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและจูงใจให้สามารถทำงานในสถานการณ์ความไม่สงบ กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าค่าตอบแทนดี ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“ค่าตอบแทนดี” (สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2552)

แต่กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่า การได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการยังไม่เพียงพอ ไม่เป็นธรรม ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“ค่าเสี่ยงภัยได้มาก็ไม่คุ้มกับความเสี่ยง” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“ครูอาจารย์เป็นผู้สร้างคนแต่รัฐยังมองคนอย่างไม่เป็นธรรม เช่น คนที่เป็นหมอกับครู หมอมีเงินเดือนสูงกว่า ในต่างประเทศเช่น ประเทศมาเลเซีย รัฐให้

ความสำคัญทุกอาชีพเท่า ๆ กัน ครูทำงานอย่างทุ่มเท เต็มความสามารถเพราะเขาอยู่ได้ โดยไม่ต้องดิ้นรนไปทำอย่างอื่น” (สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2552)

5.4.2 สภาพความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าสภาพความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ยังไม่ดี กล่าวคือยังไม่เพียงพอ การรักษาความปลอดภัยยังไม่ดี ไม่มียามประจำ เข้าออกได้สะดวก ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

“ที่พักอาศัยไม่พอ ลำบากต้องอยู่ห้องพักรอ เป็นห้องเล็ก ๆ แคมมหาวิทยาลัยก็เร่งสร้างอยู่” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“ที่พักอาศัยไม่มีกล้องวงจรปิด” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“ที่พักยังไม่ปลอดภัย เข้าออกได้อิสระ มียามแต่ไม่ค่อยเกิดประโยชน์ ไม่มีกล้องวงจรปิด บ้านพักอาจารย์บางหลังไม่ได้ตัวเองให้คนนอกอยู่” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“แฟลตที่พักไม่มียามประจำ คนขึ้นได้อิสระ ทางเข้าไม่มีที่ปิด เข้าออกได้สะดวก” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“ที่พักของมหาวิทยาลัยอยู่นอกเมืองรถตู้ไม่มารับลำบาก” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าสวัสดิภาพด้านที่อยู่อาศัยดี ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

“สวัสดิการด้านที่พักดีมาก” (สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2552)

5.4.3 สภาพความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสภาพความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมยังคงปกติมีการจัดกิจกรรมด้านสังคมวัฒนธรรม มีการสร้างเครือข่ายกับชุมชน ทั้งนี้บางส่วนเห็นว่ามหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านสังคมวัฒนธรรม มีนโยบายให้อาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรม ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“มีการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาไปศึกษาความเป็นอยู่ของคนต่างศาสนา และเปลี่ยนประสบการณ์กัน” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

“มีการจัดค่ายไปในพื้นที่ใกล้ ๆ พานักศึกษาไปดูทะเลสูง สร้างเครือข่ายระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัย” (สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2552)

“มนร.เข้มแข็งในกิจกรรมด้านสังคมวัฒนธรรม พยายามรักษาไว้” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“คณะศึกษาศาสตร์มอ.มีนโยบายว่าอาจารย์ควรมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่า สังคมในมหาวิทยาลัยขณะนี้ เป็นสังคมเดี่ยวมากเกินไป ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“ตอนนี้มองว่ามหาวิทยาลัยเป็นสังคมเดี่ยวมาก ไม่ชอบเลย สังคมขณะนี้ คนบ้านเราเป็นคนปิดตัวเอง เรียนรู้ความหลากหลายจากคนอื่นไม่เป็น จบออกไปในพื้นที่อื่น ๆ เข้ากับบริบทอื่น ๆ ไม่ได้ จะยกมือไหว้ก็ลำบากมือไม้แข็ง เป็นโจทย์สำคัญที่มหาวิทยาลัยจะต้องทำให้เกิดสังคมที่มีความหลากหลาย” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552)

5.4.4 สภาพความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า มีการติดตั้งกล้องวงจรปิด มียามดูแล รวมทั้ง ตำรวจก็มีการตรวจตราเป็นครั้งคราว แต่ทั้งนี้ไม่ได้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ความไม่สงบแต่อย่างใด ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“มีตำรวจมาตรวจตราในมหาวิทยาลัยบ้างเป็นครั้งคราว” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“ก็มีการติดตั้งกล้องวงจรปิด มียามดูแล เวลาอาจารย์เดือดร้อนก็แจ้งมหาวิทยาลัยได้” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“ไม่ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมรับมือสถานการณ์แต่อาจารย์ต้องสังเกตกันเอง ช่วยกันดูแล” (สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

อย่างไรก็ตามมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วน เห็นว่ามหาวิทยาลัยจะมีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยอย่างเด็ดขาดไม่ได้ เพราะเห็นว่ามหาวิทยาลัยเป็นพื้นที่เปิด เป็นเหมือนตลาดวิชาที่คนเข้ามาหาความรู้ ดังเช่นคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

“ในมหาวิทยาลัยเป็นเหมือนตลาดวิชาจะไปมีมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างเด็ดขาดไม่ได้ เราเป็นเหมือนพื้นที่เปิดที่ผู้คนเข้ามาหาความรู้ ไม่มีการตรวจบัตร เราเข้าใจว่าสังคมเข้าใจเรา เราต้องใจกว้างก่อน เราต้องวัดใจ เราเป็นที่ให้ความรู้คน ถ้าเราคิดแบบค้าขายทาน มันก็ไม่ใช่” (สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2552)

กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างมีสภาพความมั่นคงด้านต่าง ๆ กล่าวคือ ด้านการทำงาน ส่วนใหญ่เห็นว่า ได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองมีความก้าวหน้าในงาน มีการสนใจในการทำวิจัย และเห็นว่าค่าตอบแทนดี แต่บางส่วนเห็นว่าค่าตอบแทนและสวัสดิการยังไม่เพียงพอ และเห็นว่าสภาพความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ยังไม่เพียงพอ การรักษาความปลอดภัยยังไม่ดี ส่วนสภาพความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมยังคงปกติมีการจัดกิจกรรมด้านสังคมวัฒนธรรม สร้างเครือข่ายกับชุมชน มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านสังคมวัฒนธรรม แต่บางส่วนเห็นว่า สังคมในมหาวิทยาลัยขณะนี้ เป็นสังคมเดี่ยวมากเกินไป ส่วนสภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน นั้น มีการติดตั้งกล้องวงจรปิด มียามดูแล ตำรวจตรวจตราบ้าง แต่ไม่มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ความไม่สงบ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความมั่นคงด้านการทำงาน ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ และศึกษาอิทธิพลของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

มีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้ 1) อาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีระดับความมั่นคงภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับน้อย 2) ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประชากรเป้าหมาย คืออาจารย์ ที่สังกัดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากสูตรการคำนวณของ Yamane จำนวน 272 คน สุ่มตัวอย่างแบบเชิงชั้นตามอัตราส่วน เพื่อให้ได้จำนวนอาจารย์ในแต่ละมหาวิทยาลัย คณะ/หน่วยงาน และประเภทอาจารย์ แล้วดำเนินการสุ่มตัวอย่างขั้นสุดท้ายด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามขนาดที่กำหนด

การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ข้อมูลจากแบบสอบถามดำเนินการแจกแบบสอบถามจำนวน 272 ชุด และจัดเก็บแบบสอบถามกลับคืนมาได้ จำนวน 251 ฉบับ (ร้อยละ 92.28) ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เลือกแบบเจาะจง จาก 3 มหาวิทยาลัย ๆ ละ 4 คน แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่ อาจารย์ใหม่ (ทำงานน้อยกว่า 6 ปี) อาจารย์ที่อยู่มาเป็นระยะเวลาพอสมควร (ทำงาน 6-15 ปี) อาจารย์ที่อยู่มานาน (ทำงานมากกว่า 15 ปี) และอาจารย์ที่ลาออก โอน ย้ายไปหรือเกษียณอายุราชการ ประเภทละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน โดยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการขอสัมภาษณ์

สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลและสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. อิทธิพลของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
4. ข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
5. ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์

1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลและสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ สังกัดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (ร้อยละ 50.2) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57) มีช่วงอายุ 31-40 ปี (ร้อยละ 40.2) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 74.5) ส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยสื่อสารในครอบครัว (ร้อยละ 79.3) มีภูมิลำเนาเดิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ร้อยละ 52.2) มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 49.4) ส่วนใหญ่ไม่มีบุตร (ร้อยละ 53.2) จบการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 62.9) จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนนอกพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ร้อยละ 50.4) และจบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยของรัฐ (ร้อยละ 89.3) ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ (ร้อยละ 63.3) มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ (ร้อยละ 81.3) มีรายรับต่อเดือน 10,001-20,000 บาท (ร้อยละ 47.4) โดยมีรายรับเฉลี่ย 21,865.79 บาท/เดือน ส่วนใหญ่มีอายุงานในมหาวิทยาลัยที่สังกัดปัจจุบัน น้อยกว่า 6 ปี (ร้อยละ 47.9) พักอาศัยในที่พักที่มหาวิทยาลัยจัดให้ (ร้อยละ 61.8) นอกจากนี้มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.2 สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่าความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 53) ส่วนใหญ่ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรง (ร้อยละ 73.1) โดยส่วนใหญ่ผ่านประสบการณ์ในลักษณะที่มีเพื่อนหรือคนรู้จักเสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์ความไม่สงบมากที่สุด นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 1-5 ครั้ง/สัปดาห์ (ร้อยละ 74.1) ทั้งนี้ ส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จากสื่อโทรทัศน์ มากที่สุด (ร้อยละ 93.5)

2. ระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1 ความมั่นคงโดยรวม

กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และด้านการทำงาน ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.58 และ 3.52 ตามลำดับ) ส่วนความมั่นคงด้านสังคม วัฒนธรรมและด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน นั้น มีความมั่นคงในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.15 และ 2.90 ตามลำดับ) ทั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมสูงกว่าด้านอื่น ๆ และมีความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ต่ำที่สุด

2.2 ความมั่นคงด้านการทำงาน

กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงด้านการทำงานในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.52) เมื่อพิจารณาในด้านย่อยของความมั่นคงด้านการทำงาน พบว่าด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงที่สุดคือ การได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองและมีความก้าวหน้าในงาน (ค่าเฉลี่ย 3.63) ส่วนด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงต่ำที่สุดคือ ด้านการได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและจิตใจให้สามารถทำงานในสถานการณ์ความไม่สงบ (ค่าเฉลี่ย 3.24)

2.3 ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.58) เมื่อพิจารณาในด้านย่อย พบว่าด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงที่สุดคือ

มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมแก่การอยู่อาศัย (ค่าเฉลี่ย 3.17) ส่วนความมั่นคงย่อด้ด้านการพักอาศัยอยู่ในที่พักที่มีความปลอดภัย นั้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 3.02)

2.4 ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม

กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.15) เมื่อพิจารณาในด้านย่อย พบว่าด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงที่สุดคือการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.53) ส่วนด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงต่ำที่สุดคือ ด้านการมีเวลาปลอดจากการทำงาน มีเวลาพักผ่อนอย่างเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 2.78)

2.5 ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.90) เมื่อพิจารณาในด้านย่อย พบว่าด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงที่สุดคือ ด้านการได้รับความคุ้มครองจากสถานการณ์ความไม่สงบ (ค่าเฉลี่ย 3.12) ส่วนด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงต่ำที่สุดคือ ด้านความรู้สึกปลอดภัยจากการประทุษร้ายทางร่างกายและทรัพย์สิน (ค่าเฉลี่ย 2.74)

3. อิทธิพลของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สรุปผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยสถานการณ์ความไม่สงบ ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์ จำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบ ได้ดังนี้

3.1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล

3.1.1 หน่วยงานที่สังกัด มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สังกัด มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลามีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3.1.2 อายุ มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21-30 ปี มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 31-40 ปี และกลุ่ม

ตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุอื่น ๆ ทั้งหมด

3.1.3 ศาสนา มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามมีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาพุทธ

3.1.4 ภาษาที่ใช้ในครอบครัว มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษามลายูถิ่นมีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษาไทย และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษามลายูถิ่นและไทยมีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษาไทย

3.1.5 ภูมิลำเนาเดิม มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาออกพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1.6 มหาวิทยาลัยที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศ มีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่จบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยของรัฐ

3.1.7 อายุงาน มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานน้อยกว่า 6 ปี มีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงาน 6-15 ปี และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงาน น้อยกว่า 6 ปี มีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานมากกว่า 15 ปี

3.1.8 ความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านการทำงาน ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ความมั่นคงด้านการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่น้อย และปานกลางมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านการทำงานน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่มาก

2) ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่มาก

3) ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยความ

มั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่มาก

3.1.9 ประเภทที่พักอาศัย มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคม วัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่พักอาศัยในที่พักที่จัดหาเอง มีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่พักอาศัยในที่พักที่มหาวิทยาลัยจัดให้

3.2 ปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบ

3.2.1 ความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ ว่ารุนแรงน้อยมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ามี ความรุนแรงมากและมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ารุนแรงปานกลางมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่ารุนแรงมากและมากที่สุด

2) ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ ว่ารุนแรงน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ามี ความรุนแรงปานกลาง มาก และมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ารุนแรงปานกลางมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่ารุนแรงมากและมากที่สุด

3) ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ ว่ารุนแรงน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ามี ความรุนแรง น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

3.2.2 การผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านการทำงาน และความมั่นคงด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ความมั่นคงด้านการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านการทำงานสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2) ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.2.3 ความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ 1-5 ครั้ง/สัปดาห์ มีความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ 6-10 ครั้ง/สัปดาห์ ในขณะที่เดียวกันกลับพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ มากกว่า 10 ครั้งต่อสัปดาห์มีความมั่นคงด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ 6-10 ครั้ง/สัปดาห์

ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 8 ปัจจัย ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ระดับการศึกษา ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งทางวิชาการ รายรับต่อเดือน โรงเรียนที่จบ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. ข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้ คือ

4.1 ด้านการทำงาน ควรมีค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตและจูงใจให้สามารถทำงานในสถานการณ์ความไม่สงบ โดยการเพิ่มสวัสดิการของอาจารย์ให้เพียงพอ ให้โอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองและความก้าวหน้าในงาน โดยการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้มากขึ้น ให้อาจารย์เข้าอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน พัฒนาตนเองในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งควรสร้างและเพิ่มแรงจูงใจ ในการทำงานให้มากขึ้นและเป็นพิเศษกว่าพื้นที่อื่น

4.2 ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ควรจัดพักอาศัยให้มีความปลอดภัย โดยติดตั้งกล้องวงจรปิด ให้ทั่วบริเวณที่พักอาศัยและบริเวณมหาวิทยาลัย เพิ่มมาตรการด้านการรักษาความปลอดภัยในที่พักอาศัยให้ชัดเจน เข้มข้น เข้มงวด และเป็นไปในเชิงรุกมากขึ้น จัดที่พักอาศัยในมหาวิทยาลัยให้เพียงพอเป็นธรรม และมีความโปร่งใส รวมถึง ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานต้องเข้าถึง และจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดน่าอยู่ สงบ เหมาะแก่การพักผ่อน

4.3 ด้านสังคมวัฒนธรรม ควรสนับสนุนให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาที่เคยปฏิบัติมาได้อย่างปลอดภัย ควรจัดกิจกรรมที่สร้างความเข้าใจร่วมกัน ของคนทุกวัฒนธรรม ให้สามารถร่วมกิจกรรมที่มีความหลากหลายวัฒนธรรมได้ ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลาย การปฏิบัติตนกับคนต่างศาสนา ส่งเสริมให้เกิดสังคมที่มีความหลากหลาย บนพื้นฐานของความเข้าใจกัน ไม่ขัดกับจุดยืน หลักการ และอัตลักษณ์ ของแต่ละวัฒนธรรม ศาสนา โดยการสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกของแต่ละบุคคล เน้นการให้เกียรติและยอมรับในความแตกต่าง ความดีงาม ของวิถีชีวิต ศาสนา ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม อัตลักษณ์และชาติพันธุ์ของแต่ละฝ่าย

4.3 ด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ควรใช้ชีวิตประจำวันด้วยความไม่ประมาท อย่าไปในพื้นที่เสี่ยง ระวังตระเวนตนเอง สมาชิกสังคมต้องช่วยกันดูแล ตามกำลังความสามารถ มหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความคุ้มครองอาจารย์ โดยมีอุปกรณ์ ระบบและมาตรการที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ควรมีการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ความไม่สงบ มีแผนการรองรับเหตุการณ์ไม่สงบอย่างเป็นรูปธรรม

5. ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์อาจารย์ 12 คน เพื่อสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความไม่สงบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ สภาพแวดล้อม ความเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาของมหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในช่วงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ รวมถึงสอบถามสภาพความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นการเสริมเพิ่มเติมการศึกษาเชิงปริมาณให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สรุปผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้ดังนี้

5.1 ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความไม่สงบของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ สภาพแวดล้อม ความเปลี่ยนแปลง ของมหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนามหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.4 สภาพความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.1 ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความไม่สงบ ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.1.1 การดำเนินชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ในประเด็นต่าง ๆ กล่าวคือการเดินทางไปกลับจากที่ทำงาน ไปทำธุระต่าง ๆ ต้องเปลี่ยนแปลงจากเดิมตอนที่ยังไม่มีเหตุการณ์ มีความกังวลในการเดินทาง ต้องระมัดระวังตัวมากขึ้น กลับให้ถึงบ้านเร็วที่สุด ไม่ค่ามาก การจับจ่ายซื้อของ ไปตลาด ไปในที่ชุมชน ต้องระวังตัวเองมากขึ้น รีบไปรีบกลับ ถ้าไม่จำเป็นก็ไม่ไป ไม่อยากเจอทหาร เห็นแล้วใจฝ่อ ไม่เห็นจะดีกว่า พยายามเลี่ยงทหาร กลัวโดนลูกหลง การออกกำลังกาย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้ ออกกำลังกายอยู่แล้ว ไม่ค่อยมีเวลา เลิกงานค่า แต่บางส่วนก็มองว่าสถานการณ์ความไม่สงบก็มีส่วนบ้าง การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมได้ แต่ต้องระมัดระวังตนเองมากขึ้น ต้องมีการปรับเปลี่ยนเวลาในการเข้าร่วม ทำในบริบทที่พอทำได้ และบางมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับนโยบายในการส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และการพบปะสังสรรค์กับเพื่อน ๆ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าสามารถไปได้ปกติแต่ต้องปรับเปลี่ยนเวลาบ้าง เช่น กลับบ้านเร็วขึ้น หรือ เลิกเร็วขึ้น และต้องระวังมากขึ้น

5.1.2 ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความไม่สงบ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในประเด็นต่าง ๆ กล่าวคือ ความสัมพันธ์ของคนในที่ทำงานยังคงปกติ ความหวาดระแวงต่อกันมีน้อยเห็นได้ไม่ชัด ทำงานช่วยเหลือกันและกัน ทั้งคนต่างศาสนาและศาสนาเดียวกัน ไม่มีการแบ่งแยก เน้นเรื่องงานมากกว่า พยายามหลีกเลี่ยงการพูดคุยในประเด็นที่อาจทำให้กระทบกระทั่งกันได้ ในส่วนของความสัมพันธ์ของคนในชุมชน นั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าคนในชุมชนมีความหวาดระแวง การพูดคุยต้องระวัง เพราะไม่รู้ว่าเป็นฝ่ายไหน รวมทั้งมีความกังวลในความปลอดภัยของตนเอง วิถีชีวิตเปลี่ยนจากเดิมความสนิทสนมลดลง ความรู้สึกหวาดกลัว กังวล กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกกลัว หวาดระแวง และกังวลมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่รู้สึกกลัว ความคาดหวังต่อสถานการณ์ความไม่สงบ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คาดหวังและเชื่อว่าสถานการณ์ความไม่สงบจะยุติลงได้ แต่ไม่รู้ว่าจะเมื่อไหร่และด้วยวิธีใด การคงอยู่ในพื้นที่

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะย้ายออกนอกพื้นที่ โดยให้เหตุผลต่าง ๆ เช่น ไม่ใช่คนในพื้นที่อยากกลับไปทำงานที่บ้าน รู้สึกว่าไม่ปลอดภัย ครอบครัวเป็นห่วงอยากให้อายกลับบ้าน

5.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ สภาพแวดล้อม ความเปลี่ยนแปลง ของมหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.2.1 บรรยากาศทางวิชาการ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ ในประเด็นต่าง ๆ กล่าวคือ ด้านการเรียนการสอน นักศึกษาในพื้นที่มากขึ้นความหลากหลายของนักศึกษาน้อยลง คุณภาพของนักศึกษาต่ำลง นักศึกษามีปัญหาด้านการสื่อสาร มหาวิทยาลัยไม่มีโอกาสในการเลือกคนเข้าเรียนได้มากนัก เพราะคนสมัครน้อย ตัวเล็กรมีน้อย การแข่งขันกันน้อย นักศึกษาในพื้นที่ส่วนใหญ่เรียนแบบเรื่อย ๆ ขาดความกระตือรือร้นด้านการวิจัย การลงพื้นที่ทำวิจัยในชุมชนมีอุปสรรคอย่างยิ่ง ไม่กล้าลงพื้นที่ทำวิจัย ด้านการบริการวิชาการ กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าสามารถให้บริการวิชาการแก่ชุมชน ได้ปกติ เพราะมีเครือข่ายในชุมชน ชาวบ้านให้ความร่วมมือดี และบางส่วนเห็นว่าทำได้ในขอบเขตที่พอทำได้ และมองว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัย ไม่มีผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ แต่บางส่วนเห็นว่าการออกไปบริการวิชาการลำบากขึ้น ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ วิธีการ และส่วนใหญ่ลงพื้นที่ในชุมชนเมือง ในชนบทกังวลเรื่องความปลอดภัย บรรยากาศทางวิชาการอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าอาจารย์ขาดโอกาสในการได้รับความรู้จากวิทยากรนอกพื้นที่ เพราะวิทยากรไม่กล้าลงมา โดยเฉพาะคนดัง ๆ นอกจากนี้มีปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ในบางสาขา ไม่มีคนมาสมัครรวมทั้งการเดินทางไปนิเทศงานของอาจารย์ก็ลำบากขึ้น ในกรณีที่นักศึกษาเลือกพื้นที่ฝึกงานใกล้บ้าน แต่เป็นพื้นที่เสี่ยง

5.2.2 สภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในมหาวิทยาลัยมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานมากยิ่งขึ้น สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกมหาวิทยาลัยยังคงตึงเครียด สภาพแวดล้อมข้างนอกกับข้างในเอื้อต่อกัน ทำให้เศรษฐกิจรอบนอกมหาวิทยาลัยเติบโต ในส่วนสภาพแวดล้อมทางชีวภาพภายนอกมหาวิทยาลัยนั้น เห็นว่าชาวบ้านไม่ค่อยช่วยเหลืออะไรมหาวิทยาลัย ยกเว้นมหาวิทยาลัยขอความช่วยเหลือแต่หน่วยราชการต่าง ๆ ให้ความร่วมมือดี นอกจากนี้บางส่วนเห็นว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นบนถนนใคร่ถูกยิง ก็ถูกโยนสู่สถานการณ์ความไม่สงบ ปิดคดีง่าย

5.2.3 ความเปลี่ยนแปลง กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามหาวิทยาลัยมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานดีขึ้น มีโครงการพัฒนาต่าง ๆ มากขึ้น มหาวิทยาลัยดูแลอาจารย์ดีขึ้น แต่ขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่านักศึกษามีคุณภาพต่ำลง

5.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาของมหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.3.1 โอกาสในการพัฒนามหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโอกาสในการพัฒนามหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย การพัฒนาด้านการเรียนการสอน คือการที่นักศึกษาในพื้นที่ส่วนใหญ่เรียนอ่อนเป็นโอกาสที่อาจารย์จะได้พัฒนาความรู้ความสามารถของอาจารย์ และเป็นความท้าทายของอาจารย์ในการพัฒนานักศึกษาผ่านกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้นักศึกษาจบออกไปอย่างมีคุณภาพ การพัฒนาด้านการวิจัย กล่าวคือสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น ทำให้มีหัวข้อวิจัยเกี่ยวกับปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มากขึ้น การพัฒนาด้านการบริการวิชาการและอื่น ๆ กล่าวคือการลงพื้นที่บริการชุมชนจะยิ่งเพิ่มคุณค่าให้กับตัวอาจารย์เอง และนอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังเห็นว่าสถานการณ์ความไม่สงบเป็นโอกาสที่มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะได้แสดงบทบาทและสร้างจุดเด่นของตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาพื้นที่มากยิ่งขึ้น

5.3.2 สิ่งที่ควรพัฒนาต่อไป ประกอบด้วยการพัฒนาอาจารย์ให้มีศักยภาพทางวิชาการมากยิ่งขึ้น การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น สอดคล้องกับหลักการศาสนาอิสลามมากขึ้น การพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น รัฐต้องให้ความสนใจในการแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ โดยการพัฒนาศึกษาอย่างเต็มที่

5.4 สภาพความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

กลุ่มตัวอย่างมีสภาพความมั่นคงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.4.1 ด้านการทำงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองมีความก้าวหน้าในงานดี มหาวิทยาลัยส่งเสริมการศึกษาต่อ โดยส่งเสริมการศึกษาต่อตรงสาขามากยิ่งขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการจัดอบรมสัมมนาต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีการจูงใจในการทำวิจัย สำหรับในประเด็นการได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและจูงใจให้สามารถทำงานในสถานการณ์ความไม่สงบ นั้น กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าค่าตอบแทนดี แต่กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าการได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการยังไม่เพียงพอไม่เป็นธรรม

5.4.2 ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าสภาพความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ยังไม่ดี กล่าวคือยังไม่เพียงพอ การรักษาความปลอดภัยยังไม่ดี ไม่มียามประจำ เข้าออกได้สะดวก

5.4.3 ด้านสังคมวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสภาพความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมยังคงปกติมีการจัดกิจกรรมด้านสังคมวัฒนธรรม มีการสร้างเครือข่ายกับชุมชน ทั้งนี้บางส่วนเห็นว่ามหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านสังคมวัฒนธรรม

มีนโยบายให้อาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรม บางส่วนเห็นว่า สังคมในมหาวิทยาลัย ขณะนี้เป็นสังคมเดี่ยวมากเกินไป

5.4.4 ด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า มีการติดตั้งกล้องวงจรปิด มียามดูแล รวมทั้งตำรวจก็มีการตรวจตราเป็นครั้งคราว แต่ทั้งนี้ไม่ได้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ความไม่สงบแต่อย่างใด บางส่วน เห็นว่ามหาวิทยาลัยจะมีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยอย่างเด็ดขาดไม่ได้ เพราะเห็นว่ามหาวิทยาลัยเป็นพื้นที่เปิด เป็นเหมือนตลาดวิชาที่คนเข้ามาหาความรู้

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความมั่นคงของมนุษย์ ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ : กรณีศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

1. ระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. อิทธิพลของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบ ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สมมติฐานการวิจัย : อาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีระดับความมั่นคงภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับน้อย

ผลการศึกษาระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อภิปรายได้ดังนี้

1.1 ความมั่นคงโดยรวม กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ที่ว่า อาจารย์มีความมั่นคงในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นมานาน กลุ่มตัวอย่างมีความเคยชินกับสถานการณ์ สามารถปรับตัวได้ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงมีความรู้สึกว่าเป็นบ้านเกิดตนเอง ไม่รู้สึกกลัวหรือกังวลต่อสถานการณ์ แต่ต้องอยู่ด้วยความระมัดระวัง ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง บางส่วนเห็นว่ายังสามารถดำเนินชีวิตได้ แต่ต้องระมัดระวังมากขึ้น ต้องปรับเปลี่ยนเวลา และรูปแบบ การใช้ชีวิต หลีกเลี่ยงการเดินทางไปในพื้นที่เสี่ยง หรือในที่ชุมชน ทั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยภาวะเครียดและการปรับตัวของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขต่อสถานการณ์ความไม่

สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของอารีย์ อ่องสว่าง และคณะ (2547 : 1-7) ที่พบว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีลักษณะการปรับตัวเพื่อสร้างกลไกการป้องกันตนเอง ได้แก่ การไม่ไปไหนเพียงคนเดียว พยายามสวมเสื้อผ้าที่คล้ายคลึงกับชาวบ้าน และระมัดระวังตนเองอยู่ตลอดเวลา

1.2 ความมั่นคงด้านการทำงาน กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงด้านการทำงานในระดับมาก เมื่อพิจารณาในด้านย่อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงที่สุดคือ การได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองและมีความก้าวหน้าในงาน ผลการศึกษาที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย อยู่ในสถาบันการศึกษา มีโอกาสในการพัฒนาตนเองสูง และด้วยลักษณะอาชีพที่ต้องพัฒนาตนเอง ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทำให้ทราบว่ามหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ส่งเสริมการศึกษา เพิ่มพูนความรู้ มีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาตนเอง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงต่ำที่สุดคือด้านการได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและจิตใจให้สามารถทำงานในสถานการณ์ความไม่สงบ อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย/พนักงานราชการ หรืออาจารย์อัตราจ้างบางมหาวิทยาลัย ไม่ได้รับเงินค่าเสี่ยงภัย ทำให้มีความรู้สึกถึงความไม่เท่าเทียมกัน หรือแม้แต่กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับค่าเสี่ยงภัย ก็ยังเห็นว่าค่าเสี่ยงภัยที่ได้มานั้นไม่คุ้มกับความเสี่ยง สอดคล้องกับการวิจัยผลกระทบต่อการจัดบริการสุขภาพและกำลังขวัญของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในภาวะวิกฤตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของสุวรรณณี เนตรศรีทอง และปฐมมามาต โชติบัณ (2548 : 187-188) ที่พบว่าการจัดสรรเงินตอบแทนบุคลากรในพื้นที่เสี่ยงภัยยังไม่เหมาะสม ควรพิจารณาเงินเสี่ยงภัยและค่าตอบแทนให้เหมาะสมตามสภาพการเสี่ยงภัยในการปฏิบัติงาน

1.3 ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงกว่าความมั่นคงด้านอื่น ๆ เมื่อพิจารณาในด้านย่อย พบว่า ด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงที่สุดคือมีสภาพแวดล้อมเหมาะสมแก่การอยู่อาศัย อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยในบ้านพักหรือแฟลตของมหาวิทยาลัย จึงมีความรู้สึกมั่นคง กว่าที่ต้องเดินทางไปกลับจากที่ทำงาน ลดความเสี่ยงลงได้ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความมั่นคงย่อยด้านการพักอาศัยอยู่ที่พักที่มีความปลอดภัย นั้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่ามหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง มีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยในที่พักอาศัยที่ไม่เข้มงวดมากนัก การตรวจคนเข้าออกไม่รัดกุม กลุ่มตัวอย่างยังมีความกังวลในความปลอดภัยในอาคารที่พักอาศัย สอดคล้องกับการวิจัยผลกระทบต่อการจัดบริการสุขภาพและกำลังขวัญของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในภาวะวิกฤตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของสุวรรณณี เนตรศรีทอง และปฐมมามาต โชติบัณ

(2548 : 187-188) ที่พบว่า มาตรการทางด้านความปลอดภัยที่ทางราชการดำเนินการ ยังไม่เพียงพอ

1.4 ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าสภาพความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมยังคงปกติมีการจัดกิจกรรมด้านสังคมวัฒนธรรม มีการสร้างเครือข่ายกับชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาความหยุนตัวของครูที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของสยาภรณ์ เดชดี และคณะ (2552) ที่พบว่า ครูที่มีการสร้างเครือข่ายในชุมชน ทำให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ตามปกติ และจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่ามหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านสังคมวัฒนธรรม มีนโยบายให้อาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรม จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกถึงความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม เมื่อพิจารณาในด้านย่อย พบว่า ด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงที่สุดคือ การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ นักวิชาการ มีความรู้ความเข้าใจในบริบทของสังคม วัฒนธรรม จึงสามารถยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้ ส่วนด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงต่ำที่สุดคือ ด้านการมีเวลาปลอดจากการทำงาน มีเวลาพักผ่อนอย่างเพียงพอ อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภารกิจด้านการสอน การวิจัย ไม่มีเวลาว่างมากนัก

1.5 ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงต่ำกว่าความมั่นคงด้านอื่น ๆ ทั้งนี้จากข้อเท็จจริงและข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าความมั่นคงด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน นั้น มหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความคุ้มครองอาจารย์ โดยมีอุปกรณ์ระบบและมาตรการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และควรมีการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ความไม่สงบ มีแผนการรองรับเหตุการณ์ไม่สงบอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยภาวะเครียดและความต้องการส่งเสริมสุขภาพจิตของประชาชนในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อสถานการณ์ความไม่สงบ ของนิത്യ ทองเพชรศรี (2548 : 50-51) ที่เห็นว่ารัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้มีการคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สิน ดูแลประชาชนอย่างใกล้ชิด และสอดคล้องกับการวิจัย ภาวะเครียดและการปรับตัวของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขต่อสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของอารีย์ อ่องสว่าง และคณะ (2547 : 1-7) ที่เห็นว่าควรมีมาตรการดูแลความปลอดภัยขณะเดินทางไปทำงานและในขณะที่ปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม

2. อิทธิพลของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบ ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สมมติฐานการวิจัย : ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยสถานการณ์ความไม่สงบ ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย มีทั้งสิ้น 12 ปัจจัย ได้แก่ หน่วยงานที่สังกัด อายุ ศาสนา ภาษาที่ใช้ในครอบครัว ภูมิสำเนาเดิม มหาวิทยาลัยที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อายุงาน ความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ ประเภทของที่พักอาศัย ความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ การผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย มี 8 ปัจจัย ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ระดับการศึกษา ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งทางวิชาการ รายรับต่อเดือน โรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อภิปรายได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

2.1.1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล

1) หน่วยงานที่สังกัด มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สังกัด มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ผลการศึกษาที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก หน่วยงานที่สังกัดมีส่วนในการส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรม สามารถปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา สังคมวัฒนธรรมได้

2) อายุ มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21-30 ปี มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 31-40 ปี และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุอื่น ๆ ทั้งหมด

ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างที่อายุ 21-30 ปี เป็นอาจารย์รุ่นใหม่ ส่วนใหญ่พักในที่พักที่มหาวิทยาลัยจัดให้ จึงรู้สึกถึงความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อายุ 31-40 ปี ซึ่งเป็นวัยกลางคนต้องการที่พักอาศัยเป็นของตัวเอง และกลุ่มตัวอย่างที่อายุมากกว่า 60 ปี มีความมั่นคงด้านนี้สูงกว่าช่วงอายุอื่น ๆ เนื่องจากเป็นช่วงอายุที่ส่วนใหญ่มีบ้านเป็นของตนเอง รู้สึกมั่นคง จึงส่งผลต่อความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่สูง

3) ศาสนา มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามมีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาพุทธ

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้สามารถเทียบเคียงกับการวิจัยขวัญของครูประถมศึกษาในโรงเรียนเสี่ยงภัย ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของ นิमित ยศกิจ (2541 : 82-83) ที่พบว่าครูที่นับถือศาสนาอิสลามมีขวัญสูงกว่าครูที่นับถือศาสนาพุทธ ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามจึงมีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่าที่นับถือศาสนาพุทธ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์อาจารย์ที่มีอายุงาน 6-15 ปี กล่าวว่า “มีข้อสังเกตว่าคน มุสลิม นั้นอะไรที่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาจะไม่ค่อยกลัว ไม่ผูกกับความกลัว เช่น เดือนถือศีลอดไปละหมาดกลางคืนเราก็มองไป วันรายอ ก็ไปเยี่ยมญาติกลับคำ ไม่กลัว” (สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2552)

4) ภาษาที่ใช้ในครอบครัว มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษามลายูถิ่นมีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษาไทย และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษามลายูถิ่นและไทยมีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ภาษาไทย

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้สามารถเทียบเคียงกับการวิจัยขวัญของครูประถมศึกษาในโรงเรียนเสี่ยงภัย ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของ นิमित ยศกิจ (2541 : 82-83) ที่พบว่าครูที่สามารถใช้ภาษามลายูในการสื่อสารมีขวัญสูงกว่าครูที่ไม่สามารถใช้ภาษามลายูในการสื่อสาร ทั้งนี้เนื่องจากการอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประชากรส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูในการสื่อสาร หากอาจารย์สามารถใช้ภาษามลายูในการสื่อสารได้อาจจะทำให้ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูง

5) ภูมิสำเนาเดิม มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิสำเนาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิสำเนาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สอดคล้องกับการศึกษาความหุนตัวของครูที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของสยาภรณ์ เดชดี

และคณะ (2552) ที่พบว่าปัจจัยภายในตนเองที่ทำให้ครูสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ท่ามกลางสถานการณ์ความไม่สงบ คือ การเป็นคนในพื้นที่

6) มหาวิทยาลัยที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่จบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศ มีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่จบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยของรัฐ

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศส่วนใหญ่มีความคิดที่อิสระ เปิดกว้าง สามารถยอมรับความแตกต่างได้ และเคยมีประสบการณ์กับคนต่างถิ่นต่างพื้นที่มาก่อน ประกอบกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่าผู้ที่จบจากต่างประเทศส่วนใหญ่จบจากประเทศแถบตะวันออกกลาง เช่น ซาอุดีอาระเบีย เป็นต้น วัฒนธรรม และการปฏิบัติบางอย่างคล้ายคลึงกับคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงมีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่จบจากมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย

7) อายุงาน มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานน้อยกว่า 6 ปี มีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงาน 6-15 ปี และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานน้อยกว่า 6 ปี มีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานมากกว่า 15 ปี

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ไม่สอดคล้องกับการวิจัยขบวนการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปัตตานี ของเกียรติพันธ์ หนูทอง (2549 : 97-98) ที่พบว่าบุคลากรที่มีอายุราชการมากกว่า 20 ปีมีขวัญในการปฏิบัติงานสูงกว่าบุคลากรที่มีอายุราชการ 10-20 ปีและน้อยกว่า 10 ปี ผลการวิจัยที่ไม่สอดคล้องนี้เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานน้อย เป็นคนที่อายุยังน้อย อยู่ในช่วงของการค้นหา และใช้ชีวิตให้คุ้มค่า ไม่มีภาระต้องรับผิดชอบมาก เหมือนอย่างกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานมากกว่า จึงสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ ไม่ต้องมีความกังวลต่อสถานการณ์มากนัก นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานมากส่วนใหญ่ผ่านประสบการณ์ด้านสังคมวัฒนธรรมมาแล้ว ประกอบกับเมื่อเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบขึ้น ถ้าไม่มีเหตุจำเป็นจริง ๆ ก็ไม่อยากจะเข้าร่วมกิจกรรมมากนัก จึงทำให้ผลการศึกษาพบว่าความมั่นคงต่ำกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานน้อยกว่า

8) ความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านการทำงาน ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- ความมั่นคงด้านการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่น้อย และปานกลางมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านการทำงานน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่มาก

- ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่มาก
- ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่มาก

จากผลการศึกษาที่พบว่า ความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ มีอิทธิพลต่อความมั่นคง 3 ด้าน คือ ด้านการทำงาน ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่น้อย มีความมั่นคงน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ปานกลาง และมาก ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากการที่กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ เป็นเหมือนประตูที่นำไปสู่ความสุขในการทำงาน เมื่อมีความสุขในการทำงาน จึงส่งผลให้ชีวิตด้านอื่น ๆ มีคุณภาพและมีความมั่นคง หากมีความพึงพอใจต่องานที่ปฏิบัติอยู่น้อย ความสุขในการทำงานน้อย ความมั่นคงในด้านต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นได้ยาก

9) ประเภทที่พักอาศัย มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่พักอาศัยในที่พักที่จัดหาเอง มีความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่พักอาศัยในที่พักที่มหาวิทยาลัยจัดให้

ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ที่พักอาศัยในที่พักที่จัดหาเองอยู่นอกมหาวิทยาลัย มีโอกาสในการปฏิสัมพันธ์กับสังคมรอบข้างมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่พักในที่พักของมหาวิทยาลัย ที่ไม่ค่อยได้มีโอกาสในการพบปะปฏิสัมพันธ์กับชุมชนมากนัก

2.1.2 ปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบ

1) ความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของมนุษย์ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ ว่ารุนแรงน้อยมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ามีความรุนแรงมากและมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ารุนแรงปานกลางมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ารุนแรงมากและมากที่สุด

- ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ ว่ารุนแรงน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ามีความรุนแรงปานกลาง มาก และมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ารุนแรงปานกลางมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่ารุนแรงมากและมากที่สุด

- ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ ว่ารุนแรงน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ามีความรุนแรง น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

จากผลการศึกษาที่พบว่า ความเห็นต่อระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบมีอิทธิพลต่อความมั่นคง 3 ด้านคือ ด้านการทำงาน ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่ารุนแรงน้อยจะมีความมั่นคงสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ารุนแรงในระดับที่สูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการรับรู้ถึงสถานการณ์ว่ารุนแรงในระดับใดนั้น มีผลโดยตรงต่อความรู้สึกไม่ปลอดภัย สามารถเทียบเคียงกับการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของแพทย์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของพัชรี พุทธชาติ (2550 : 30-36) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตคือ ความรู้สึกไม่ปลอดภัยจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย รู้สึกว่าสถานการณ์ความไม่สงบมีผลกระทบต่อการทำงานประจำวัน รวมทั้งบุคคลในครอบครัวมีความไม่สบายใจในระดับสูง จึงกล่าวได้ว่าระดับความเห็นต่อความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบมีอิทธิพลต่อความมั่นคงทั้ง 3 ด้านดังกล่าว

2) การผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านการทำงาน และความมั่นคงด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- ความมั่นคงด้านการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านการทำงานสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

- ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการศึกษาที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบ รู้สึกว่ายังคงอยู่ในพื้นที่และทำงานอยู่ได้ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น หากสถานการณ์นั้นไม่ได้ส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับตนเอง ดังคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยสรุปว่า “ตอนนี้ยังอยู่ได้ แต่ถ้ามีเหตุการณ์ที่มากระทบกับเราโดยตรง เราก็คงไม่ไหว” (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2552) ซึ่งต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบมาแล้วที่อาจมีความหวาดกลัว กังวล อยู่บ้างจึงทำให้ความมั่นคงด้านการทำงานและด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบ

3) ความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ 1-5 ครั้ง/สัปดาห์ มีความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ 6-10 ครั้ง/สัปดาห์ ในขณะที่เดียวกันกลับพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ มากกว่า 10 ครั้งต่อสัปดาห์มีความมั่นคงด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ 6-10 ครั้ง/สัปดาห์

ผลการวิจัยที่พบว่าความถี่ในการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบมีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และพบว่า คนที่รับรู้ข่าว 1-5 ครั้งมีความมั่นคงสูงกว่าคนที่รับรู้ข่าว 6-10 ครั้ง นั้นสามารถเทียบเคียงกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบ ทศนคติ ความเครียดและความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่อยู่ในภาวะเหตุการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ ศึกษาเฉพาะวิทยาเขตปัตตานี ของจันทนา รุ่งกลิ่น (2550 : 79) ที่พบว่า ความเครียดของบุคลากรมีความสัมพันธ์การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบ ทั้งนี้หากอาจารย์มีความเครียดจากการรับรู้ข่าวสารมากจะมีผลทำต่อความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินได้ แต่ทั้งนี้ ผลการศึกษาได้ชี้ให้เห็นว่าเมื่อรับรู้ข่าวมากในระดับหนึ่งจะทำให้มีความมั่นคงสูงกว่ารับรู้ขำน้อย ทั้งนี้เนื่องจากการรับรู้ข่าวอย่างมีวิจรรย์ญาณจะเป็นการช่วยให้มีการเตรียมพร้อมรับมือกับทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จึงทำให้มีความมั่นคงด้านนี้สูงขึ้น

2.2 ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

2.2.1 เพศ ไม่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาที่เป็นเช่นนี้ขัดแย้งกับการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูในเขตพื้นที่พิเศษ (กันตาร-เสียงภัย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 และเขต 2 ของถวิล มาสาซ้าย (2547 : 100-114) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีคุณภาพชีวิตต่างกัน ผลการศึกษาที่ขัดแย้งกันนี้ เนื่องจากอาจารย์ แม้มีเพศต่างกัน แต่ในมหาวิทยาลัยเป็นสังคมแห่งการศึกษา ไม่มีการแบ่งแยกเพศ ทุกคนสามารถทำงาน มีชีวิตได้อย่างอิสระ มีความเท่าเทียมกันในสังคม ทุกเพศได้รับการยอมรับเท่าเทียมกัน เพศจึงไม่มีผลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2.2 สถานภาพสมรส ไม่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาที่เป็นเช่นนี้ สามารถเทียบเคียงกับการวิจัยคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของจินตนา นาคพิน (2552) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีการรับรู้คุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการวิจัยคุณลักษณะที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุสลิมของทัศนาศวกศักดิ์ (2549 : 45-59) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีคุณภาพชีวิตการทำงานไม่ต่างกัน ผลการศึกษาที่สอดคล้องกันเช่นนี้ จึงสนับสนุนได้ว่าสถานภาพสมรสไม่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2.3 จำนวนบุตร ไม่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีบุตร ส่วนผู้ที่มีบุตรก็มีจำนวนไม่มาก สูงสุด 4 คน ดังนั้นผู้ที่มีบุตรและไม่มีบุตรจึงไม่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านต่าง ๆ

2.2.4 ระดับการศึกษา ไม่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาที่เป็นเช่นนี้ สามารถเทียบเคียงกับการวิจัยคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของจินตนา นาคพิน (2552) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้คุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการวิจัยคุณลักษณะที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุสลิมของทัศนาศวกศักดิ์ (2549 : 45-59) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีคุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกัน จึงยืนยันได้ว่าระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2.5 ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน และตำแหน่งทางวิชาการ ไม่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีการบริหารงานโดยเน้นการสร้างความปลอดภัย ความเท่าเทียมกันของบุคลากรแต่ละประเภทและแต่ละระดับมากยิ่งขึ้น มีการจัดสวัสดิการที่ดี ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ มีความเคยชินกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้หากมองในอีกแง่มุมหนึ่งจะเห็นว่าถ้าสถานการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นแม้แต่ละคนจะมีตำแหน่งการปฏิบัติงานใด ตำแหน่งทางวิชาการอะไร ก็ย่อมได้รับผลจากเหตุการณ์ทั้งสิ้น จึงกล่าวได้ว่าตำแหน่งที่ปฏิบัติงานและตำแหน่งทางวิชาการไม่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2.6 รายรับต่อเดือน ไม่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาที่เป็นเช่นนี้ สามารถเทียบเคียงกับการวิจัยปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อคุณภาพการทำงานของบุคลากรฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ของสุชชัย วงษ์จันทร์ (2548 : 79) ที่พบว่ารายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน และสอดคล้องกับการวิจัยคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของจินตนา นาคพิน (2552) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายรับต่อเดือนต่างกัน มีการรับรู้คุณภาพชีวิตการทำงานไม่ต่างกัน ผลการวิจัยที่สอดคล้องกันเช่นนี้ สนับสนุนได้ว่ารายรับต่อเดือนไม่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2.7 โรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และนอกพื้นที่ มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน จึงไม่เห็นความแตกต่างของความมั่นคงระหว่างผู้ที่จบในพื้นที่และนอกพื้นที่ โรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจึงไม่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทั้งจากแบบสอบถามปลายเปิดและแบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้อย่างหลากหลาย สามารถประมวลเสนอแนะต่อหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลและมหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ควรให้ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตและจิตใจให้สามารถทำงานในสถานการณ์ความไม่สงบ โดยการเพิ่มสวัสดิการของอาจารย์ เช่น จัดที่พักอาศัยให้อาจารย์อย่างเพียงพอ เหมาะสมและเป็นธรรม
2. จัดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองและความก้าวหน้าในงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้มากขึ้น เช่น การเข้ารับการอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน
3. ควรให้ความคุ้มครองอาจารย์ โดยมีอุปกรณ์ ระบบและมาตรการที่มีประสิทธิภาพ ชัดเจน และเป็นไปในเชิงรุกมากขึ้น มีการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ความไม่สงบ
4. ควรสนับสนุนให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาที่เคยปฏิบัติมาได้อย่างปลอดภัย
5. ควรจัดกิจกรรมที่สร้างความเข้าใจร่วมกัน ของคนทุกวัฒนธรรม ให้สามารถร่วมกิจกรรมที่มีความหลากหลายวัฒนธรรมได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการคงอยู่ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ศึกษาเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์ในกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ เช่น ครู บุคลากรด้านสาธารณสุข เป็นต้น
3. ควรศึกษาตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
4. การศึกษาครั้งนี้พบตัวแบบเชิงอธิบายระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม (explanatory model) หากมีการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาตัวแบบที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันเอง (elaboration/specification model) จะอธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กานดา วัชรากัย. 2551. คำกล่าวเปิดการประชุมสัมมนาเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก : <http://www.social/policy.in.th> [21 สิงหาคม 2551]
- การปกครอง, กรม. 2550. จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก : http://www.dopa.go.th/stat/y_stat50.html [23 กุมภาพันธ์ 2551]
- การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. 2548. “การศึกษาและพัฒนาดัชนีชี้วัดมาตรฐานความมั่นคงของมนุษย์”, เอกสารวิชาการ สมพ.ลำดับ 25 เล่มที่ 5/2548. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- _____. 2548. ความมั่นคงของมนุษย์. กรุงเทพฯ : ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- _____. 2549. รายงานสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ระดับประเทศประจำปี 2549. กรุงเทพฯ : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กุสุมา จ้อยช้างเนียม. 2547. “แรงจูงใจในการทำงานของพนักงานสำนักงานใหญ่บมจ. ธนาคารกสิกรไทย”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา)
- กุหลาบ รัตนสังธรรม และคณะ. 2535. การพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในวิธีดำเนินงานวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานระดับหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2549. การตั้งองค์กรระหว่างประเทศด้านความมั่นคง (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก : <http://www.kriensak.com> [25 สิงหาคม 2551]

เกษม จันทร์แก้ว. 2540. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เกียรติพันธ์ หนูทอง. 2549. “ขวัญการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปัตตานี”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. 2550. คำตอบแทนในระบบราชการ (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก : <http://www.ocsc.go.th/ocsccms/fontweb/>. [28 พฤศจิกายน 2550]

คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ. 2549. รายงานคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ : เอาชนะความรุนแรงด้วยพลังสมานฉันท์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

คณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาความมั่นคงในจังหวัดภาคใต้ วุฒิสภา. 2549. ข้อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ วุฒิสภา. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ และคณะ. 2530. “การปกครองท้องถิ่นต่างวัฒนธรรม สถานการณ์ในบริเวณ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้และแนวทางแก้ไข”, รายงานการวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

จินตนา รุ่งกลิ่น. 2550. “ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบที่สาคคี ความเครียดและความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่อยู่ในภาวะเหตุการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ศึกษาเฉพาะวิทยาเขตปัตตานี”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา)

จินตนา นาคพิน. 2552. “คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”, วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพยาบาล) คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

- จิราภรณ์ อินทวิชญ์. 2548. “การวิเคราะห์ศักยภาพของสถาบันต่อการสนับสนุนนโยบาย
รัฐบาลด้านการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา”, วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสุราษฎร์ธานี. (สำเนา)
- จิราลักษณ์ จงสถิตมัน. 2546. “ความมั่นคงของมนุษย์ : กรอบแนวคิดใหม่ในมุมมอง
สังคมสงเคราะห์ไทย”, วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. 11(1) : 6.
- จุฑามาศ ฉะยอง. 2544. “การศึกษาการจัดสวัสดิการแก่ครูของโรงเรียนเอกชน”, วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (สำเนา)
- เจริญ นาคะสรรค์. รองศาสตราจารย์ประจำคณะวิทยาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 2550. อาชัง ดงนะเต็ง. 11
กรกฎาคม 2550.
- ชมพูนุช ศรีพงษ์. 2548. “ศึกษาแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานภาคเอกชนในสามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส)”, รายงานการวิจัยสำนักวิทยบริการ
และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ถวิล มาสาซ้าย. 2547. “คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูในเขตพื้นที่พิเศษ (กันตาร-
เสี่ยงภัย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 และเขต 2”, วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย. (สำเนา)
- ทิตนา แสงศักดิ์. 2549. “คุณลักษณะที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี”,
วารสารศึกษาศาสตร์. 18(1) : 45-59
- เทอดพงศ์ เต็งไตรรัตน์. 2548. “การพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษาและสุขภาพใน
ประเทศเวียดนามหลังปี ค.ศ. 1986”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (สำเนา)

ธเนศ อภรณ์สุวรรณ. 2549. **ความเป็นมาของทฤษฎีแบ่งแยกดินแดนในภาคใต้ไทย.**

กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

นพรัตน์ รัตนพงศ์. 2548. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-มาเลเซีย กรมทหารราบที่ 5”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)

นิตย์ ทองเพชรศรี และคณะ. 2548. “ภาวะเครียดและความต้องการส่งเสริมสุขภาพจิตของประชาชนใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อสถานการณ์ความไม่สงบ”, รายงานการวิจัยศูนย์สุขภาพจิตที่ 12 สงขลา.

นิमित ยศกิจ. 2541. “ขวัญของครูประถมศึกษาในโรงเรียนเสี่ยงภัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)

บุญมี สมสุข. 2541. “ป้องกันอาชญากรรมกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ใช้บริการรถจักรยานยนต์รับจ้างในเขตกองบังคับการตำรวจนครบาล 2”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา)

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์. 2547. “เข้าใจสถานการณ์และทิศทางการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านเวทีประชุมวิชาการทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ภูมิภาค ประจำปี 2547 (ภาคใต้)”, ในการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ในส่วนภูมิภาคประจำปี 2547 (ภาคใต้) 9-10 กันยายน 2547 **โรงแรมเจบีหาดใหญ่**. หน้า ผ 218 - ผ219. สงขลา : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

_____. 2551. “การศึกษานโยบาย มาตรการ และแนวทางการแก้ปัญหาความไม่สงบและการพัฒนาพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้”, รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ประสิทธิ์ เมฆสุวรรณ. 2550. วิฤติการจัดการศึกษาชายแดนภาคใต้ (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก : <http://www.tjnews.org> [10 ตุลาคม 2550]
- ปรีชา คร้ามพัคตร์. 2545. “คุณภาพชีวิตการทำงานของอาจารย์สถาบันราชภัฏนครราชสีมา”, รายงานการวิจัยสถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- ปิยนาด บุนนาค. 2534. “นโยบายการปกครองของรัฐบาลไทยต่อชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2475-2516)”, รายงานการวิจัยโครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะ กิจถาวร. 2547. สถานการณ์ชายแดนภาคใต้ : มิติทางประวัติศาสตร์ ความขัดแย้งทางการเมือง วัฒนธรรมหรือศาสนา? (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก : <http://www.budutani.com/article/article40.html> [20 มกราคม 2550]
- พัชรี พุทธชาติ. 2550. “ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของแพทย์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้”, วารสารสงขลานครินทร์เวชสาร. 25(1) : 30-36.
- พัฒนานโยบายสาธารณะ, สำนักงาน. 2549. แนวทางในด้านนโยบายในการแก้ไขปัญหาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักงานพัฒนานโยบายสาธารณะ.
- พัทนัย แก้วแพง และคณะ. 2549. “ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสงขลานครินทร์”, วารสารสงขลานครินทร์เวชสาร. 24(2) : 111-116.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร. 2550. สถานการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ทำไมจึงเลือกเป็นบทเรียนในเวทีเสวนาวิชาการวันรพี ประจำปี 2550 (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก : <http://www.archanwell.org> [25 สิงหาคม 2551]

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. 2546. “อะไรรนะ...ความมั่นคงของมนุษย์”, วารสารสังคมสงเคราะห์
ศาสตร์. 11(1) : 40-43.

_____. 2549. “การประยุกต์แนวคิดความมั่นคงของมนุษย์ในบริบท 3 จังหวัดชายแดน
ภาคใต้”, ในรายงานผลการสัมมนาระดับชาติเรื่องประเทศไทยกับความ
มั่นคงของมนุษย์ : จุดยืนและก้าวต่อไป 8-9 พฤษภาคม 2549 โรงแรม
ปรีณซ์พาเลสมหาณาค กรุงเทพฯ. หน้า 30. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและ
ยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

ภัทรธิดา ผลงาม. 2542. “คุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครูในสถาบันราชภัฏเลย”,
รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

มัลลิกา ต้นสอน. 2544. การจัดการยุคใหม่. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

รติวรรณ วัธนากร. 2550. “สิ่งรบกวนครอบครัว ระดับการตอบสนองต่อสิ่งรบกวนครอบครัว
และภาวะสุขภาพครอบครัวที่เผชิญสถานการณ์ความไม่สงบจากการก่อการร้าย
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย”, วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตร
มหาบัณฑิต (การพยาบาลครอบครัวและชุมชน) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
(สำเนา)

รมิตา อੰนวงษ์. 2542. “คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(พัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
(สำเนา)

รสริน ศรีพญา. 2545. “ความพึงพอใจและความต้องการเกี่ยวกับสวัสดิการและค่าตอบแทน
ของบุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง”, รายงานการวิจัยงานสวัสดิการ
กองการเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยบำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2550, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนพิเศษ 102 ง
หน้า 1-8, 29 สิงหาคม 2550.

รุ่ง แก้วแดง. 2543. การวิจัยสถาบันกับการปฏิรูปการศึกษา (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก :
http://www2psu.ac.th/planning/webvijai/document/Dr._Rung.htm.
[3 มกราคม 2550]

วัฒนา ศรีสม. 2542. “แรงจูงใจในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานส่งเสริม
การขายสินค้าอุปโภคบริโภคของบริษัทไบโอคอนซูเมอร์จำกัด”, วิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา)

วัลลภ สุรทศ. 2543. “การพักอาศัยในหอพักนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและบริเวณ
ใกล้เคียง”, วิทยานิพนธ์เคหะพัฒนาสถาปัตยกรรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเคหการ ภาควิชา
เคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

วิจิตร ศรีสะอาด. 2550. มอบนโยบายให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา 5 จังหวัดชายแดนใต้
(ออนไลน์). สืบค้นได้จาก : <http://www.tjnews.org> [29 ธันวาคม 2550]

วิชาญ สุวรรณรัตน์. 2543. “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อ
องค์กรของพนักงานฝ่ายปฏิบัติการบิน บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)”,
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา)

วิณี ชิตเชิดวงศ์. 2546. “การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตปริญญาตรี คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา”, วารสารศึกษาศาสตร์. 14(2) : 69.

วิทยา เพชรปาน. 2547. “ที่อยู่อาศัยของพนักงานศูนย์การค้าซีคอนสแควร์
กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์เคหะพัฒนาสถาปัตยกรรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา
อุตสาหกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

- ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี. 2550. สรุปสถานการณ์ความรุนแรงในรอบ 41 เดือน จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ.2547-พฤษภาคม พ.ศ. 2550) (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก : <http://www.deepsouthwatch.org/index.php>. [10 มิถุนายน 2550]
- ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี และอารีลักษณ์ พูลทรัพย์. 2550. “ยุทธศาสตร์สันติวิธีภาคประชาชน จังหวัดชายแดนภาคใต้”, ในการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ส่วนภูมิภาค (ภาคใต้) ประจำปี 2550 มิติใหม่การเมืองไทยกับสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้. 28-29 กันยายน 2550. สงขลา : คณะวิทยาการจัดการ.
- ศักดิ์ศรี บริบาลบรรพตเขตต์. 2535. ระบบความมั่นคงทางสังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์. 2543. ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2541. “การศึกษาความต้องการและการจัดรูปแบบเกี่ยวกับสวัสดิการเงินเดือนและค่าตอบแทนอื่น ๆ ของข้าราชการครู”, รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. 2550. รายงานข้อมูลผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ข้อมูล ณ วันที่ 30 ตุลาคม 2550 (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก : <http://www.coad3.org/coad3-inspect12/>. [18 พฤศจิกายน 2550]
- _____. 2550. รายงานข้อมูลร.ถูกเผา ข้อมูล ณ วันที่ 10 ตุลาคม 2550 (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก : <http://www.coad3.org/coad3-inspect12/>. [18 พฤศจิกายน 2550]

สงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัย. 2547. “สถานการณ์และทิศทางการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในยุคปฏิรูป”, ในเอกสารประกอบการประชุมวิชาการทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ในส่วนภูมิภาค ประจำปี 2547 (ภาคใต้). สงขลา : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

_____. 2548. รายงานการสำรวจทัศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ PSU-Econ Poll. “การรับรู้ ความคิดเห็นและผลกระทบจากเหตุการณ์ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้”. สงขลา : อักษรศิลป์.

_____. 2550. จุลสารกองการเจ้าหน้าที่. สงขลา : กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สมญา อินทรเกษตร. 2550. “การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคเหนือตอนล่างไปปฏิบัติ”, รายงานการวิจัยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. (สำเนา)

สมพงษ์ เกษมสิน. 2531. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สยาภรณ์ เดชดี และคณะ. 2552 “ความหยุ่นตัวของครูที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”, ในการประชุมวิชาการสุขภาพจิตนานาชาติ, ครั้งที่ 8 ประจำปี 2552, วันที่ 26-28 สิงหาคม. นนทบุรี : กรุงเทพฯ.

สรวงสรรค์ ตะปินตา. 2541. “คุณภาพชีวิตการทำงานของช่างไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา)

สุกรี หลังปุเต๊ะ. 2548. ความมั่นคงของมนุษย์ในทัศนะอิสลาม (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก : <http://www.socialwarning.msociety.go.th/socwarn/data> [14กรกฎาคม 2550]

สุขชัย วงษ์จันทร์. 2548. “ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรฝ่ายฆราวาส มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (สำเนา)

สุทิน สายสงวน. 2533. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการ : ศึกษา กรณีข้าราชการในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรที่ประจำสำนักงานเกษตร ภาคใต้”, วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา มหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (สำเนา)

สุภางค์ จันทวานิช และวิศนี ศิลตระกูล. 2548. การพัฒนาแนวคิดและเครื่องชี้วัดสังคมและคุณภาพชีวิตในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มปท.

สุภาชัย สาระจรัส. 2545. ทิศทางใหม่ความมั่นคงของมนุษย์ของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

สุวรรณณี เนตรศรีทอง และปฐมมามาต โขติบัณฑิต. 2548. “การศึกษาผลกระทบต่อ การจัดบริการสุขภาพและขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในภาวะวิกฤต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้”, ในการประชุมวิชาการสุขภาพจิตนานาชาติ, ครั้งที่ 4 เรื่องสุขภาพจิตกับภัยพิบัติ, วันที่ 6-8 กรกฎาคม 2548 ณ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ, กรุงเทพฯ, หน้า 187-188.

สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล และคณะ. 2542. เปรียบเทียบแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุด 100 ตัวชี้วัด และ 26 ตัวชี้วัด. เชียงใหม่ : กระทรวงสาธารณสุข.

เสนาะ ตีเยาว์. 2534. การบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

หน่วยพัฒนาความร่วมมือองค์กรท้องถิ่นและภาคี. 2550. มา รู้จักกับความมั่นคง (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก : <http://www.codi.or.th/baanmankong/index.php?>

[14 กรกฎาคม 2550]

อนงค์ แก้วอินทร์. 2544. “ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี”, รายงานการวิจัยสำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อนุช อาภาภิรม. 2547. “เหตุการณ์ไม่สงบภาคใต้”, ในเอกสารประกอบการเสวนาสัญจร ครั้งที่ 1 สังคมไทยกับสถานการณ์ภาคใต้. 24 กันยายน 2547 ห้องประชุมชั้น 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

อนุชาติ พวงสำลี และอรทัย อัจฉา. 2541. การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

อัจฉรา จงสิทธิมหากุล. 2537. “แนวทางในการเตรียมการด้านที่อยู่อาศัย : ศึกษากรณีข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัดกรุงเทพมหานคร ณ อาคารสงเคราะห์ทุ่งครุ แขวงทุ่งครุ เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (สำเนา)

อารีย์ อ่องสว่าง และคณะ. 2547. “ภาวะเครียดและการปรับตัวของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขต่อสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้”, วารสารวิชาการ เขต 12, 15(4) : 1-7.

อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต และคณะ. 2548. “ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้”, วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 12(4), 540

ภาษาอังกฤษ

Commission on Human Security. 2003. **Human Security Now : Report of the Commission** (Online). Available : <http://www.un.org/News/Press/docs/1999/19991012.dsgsm70.doc.html>. [30 October 2007]

- Jorge Nef. 1999. **Human Security and Mutual Vulnerability the Global Political; Economy of Development and Undevelopment.** Ottawa : International Development Research Centre.
- Kofi Annan. 2000. **Secretary-General Salutes International Workshop on Human Security in Mongolia** (online). Available : www.un.org/News/Press/docs/2000/20000508.sgsm7382.doc.html [10 July 2007]
- Louis Frechette. 1999. **Deputy Secretary-General Addresses Panel on Human Security Marking Twentieth Anniversary of Vienna International Centre** (online). Available : www.un.org/News/Press/docs/2000/20000508.sgsm7382.doc.html [5 July 2007]

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ชิตชนก เขิงเขาว์	รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชา การวิจัยและวัดผลทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
2. รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพักตร์ ทองแท้	รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชา สังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะ กิจถาวร	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานพ จิตต์ภูษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชา สังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
5. อาจารย์ ดร.ชาลี ไตรจันทร์	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC)

ข้อที่/ คนที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					คะแนน รวม	ค่าเฉลี่ย IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
*4	0	+1	-1	0	+1	1	0.20	ใช้ไม่ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	-1	+1	+1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22	0	0	+1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
28	0	+1	0	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้

ข้อที่/ คนที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					คะแนน รวม	ค่าเฉลี่ย IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ

ค่า IOC = 0.60-1.00 หมายถึง ใช้เป็นเครื่องมือวิจัยได้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2539)

ข้อที่ ที่มีเครื่องหมาย * เป็นข้อที่ใช้เป็นเครื่องมือวิจัยไม่ได้ (ค่า IOC น้อยกว่า 0.60)

- ข้อที่ 1 หมายถึง ท่านได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต
- ข้อที่ 2 หมายถึง ท่านได้รับเงินเสี่ยงภัย เหมาะสมกับลักษณะงานและพื้นที่ท่านปฏิบัติงานอยู่
- ข้อที่ 3 หมายถึง หน่วยงานของท่านมีการจัดสวัสดิการด้านที่พักอาศัยได้เพียงพอกับความต้องการของบุคลากร
- *ข้อที่ 4 หมายถึง ท่านเห็นว่าจำเป็นที่หน่วยงานของท่านจะต้องจัดทำประกันชีวิตให้บุคลากร
- ข้อที่ 5 หมายถึง ท่านได้ใช้ความรู้ความสามารถและทักษะของตนเองในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่
- ข้อที่ 6 หมายถึง หน่วยงานของท่านสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ท่านได้พัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงานอย่างเต็มที่
- ข้อที่ 7 หมายถึง ท่านมีโอกาสในการสร้างงานและพัฒนางานที่มีคุณภาพ เช่น การลงพื้นที่เพื่อทำวิจัย การบริการชุมชนในพื้นที่ เป็นต้น
- ข้อที่ 8 หมายถึง ท่านมีสมาธิพร้อมที่จะสร้างสรรค์และทำงานให้มีคุณภาพ
- ข้อที่ 9 หมายถึง ท่านมีโอกาสในการได้รับการพัฒนาตนเองจากผู้มีความรู้ความสามารถจากนอกพื้นที่ เช่น การที่วิทยากรจากกรุงเทพฯ มาให้ความรู้ในพื้นที่

- ข้อที่ 10 หมายถึง หน่วยงานของท่านได้มอบหมายงานที่เป็นการเพิ่มพูนความสามารถของท่าน
- ข้อที่ 11 หมายถึง ท่านมีโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งและเงินเดือน
- ข้อที่ 12 หมายถึง แม้สถานการณ์ความไม่สงบยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและรุนแรงมากขึ้นท่านก็ยินดีและเต็มใจที่จะทำงานในหน่วยงานของท่านต่อไป
- ข้อที่ 13 หมายถึง ท่านมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน
- ข้อที่ 14 หมายถึง สถานการณ์ความไม่สงบทำให้ท่านมีความรู้สึกย่อท้อและเหนื่อยหน่ายในการทำงาน
- ข้อที่ 15 หมายถึง ท่านรู้สึกว่าชุมชนที่อยู่อาศัยของท่านมีความปลอดภัยจากสถานการณ์ความไม่สงบ
- ข้อที่ 16 หมายถึง ท่านสามารถเดินทางเข้า-ออก ชุมชนของท่านได้อย่างสะดวกปลอดภัย
- ข้อที่ 17 หมายถึง สถานการณ์ความไม่สงบทำให้ท่านหรือหน่วยงานของท่านต้องปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยเพื่อให้ความปลอดภัยเช่นการสร้างรั้วกัน การติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่าง เป็นต้น
- ข้อที่ 18 หมายถึง สถานการณ์ความไม่สงบทำให้บรรยากาศในชุมชนที่อยู่อาศัยของท่านไม่น่าอยู่อาศัย
- ข้อที่ 19 หมายถึง แม้สถานการณ์ความไม่สงบยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและรุนแรงมากขึ้นท่านก็จะยังอยู่อาศัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป
- ข้อที่ 20 หมายถึง ท่านสามารถใช้เวลาว่างและพักผ่อนได้ตามปกติไม่ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิม
- ข้อที่ 21 หมายถึง ท่านสามารถทำกิจกรรมได้อย่างหลากหลายเพื่อพักผ่อนและผ่อนคลายความเครียด
- ข้อที่ 22 หมายถึง ท่านสามารถทำกิจกรรมที่ท่านต้องการเพื่อพักผ่อนและผ่อนคลายความเครียด
- ข้อที่ 23 หมายถึง ท่านสามารถปฏิบัติศาสนกิจของท่านได้สะดวกปลอดภัยตามปกติ
- ข้อที่ 24 หมายถึง ท่านสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น ได้อย่างสะดวกปลอดภัย
- ข้อที่ 25 หมายถึง ท่านสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นได้อย่างสะดวกปลอดภัย
- ข้อที่ 26 หมายถึง ท่านสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้ตามปกติด้วยความสะดวกปลอดภัย เช่นการเดินทาง การจับจ่ายซื้อของ เป็นต้น

- ข้อที่ 27 หมายถึง ท่านรู้สึกเครียด กังวล หวาดกลัวหวาดระแวง ต่อสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น
- ข้อที่ 28 หมายถึง สถานการณ์ความไม่สงบส่งผลให้บุคคลในครอบครัวของท่านรู้สึกไม่สบายใจ
- ข้อที่ 29 หมายถึง ท่านมีความสุขในการใช้ชีวิตตามปกติ
- ข้อที่ 30 หมายถึง ท่านมีความรู้สึกปลอดภัยในชีวิต
- ข้อที่ 31 หมายถึง ท่านมีความรู้สึกปลอดภัยในทรัพย์สิน
- ข้อที่ 32 หมายถึง ท่านได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยจากทางราชการอย่างเหมาะสม เช่น การคอยสอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยในชุมชน
- ข้อที่ 33 หมายถึง หน่วยงานของท่านมีการจัดระบบการรักษาความปลอดภัยอย่างเหมาะสม เช่น การจัดยามรักษาความปลอดภัย การติดตั้งกล้องวงจรปิด เป็นต้น
- ข้อที่ 34 หมายถึง หน่วยงานของท่านมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ความไม่สงบ เช่น การสังเกตลักษณะวัตถุต้องสงสัย ลักษณะของผู้ที่ก่อเหตุการณ์ความไม่สงบ เป็นต้น

หลังจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแล้ว มีข้อคำถามที่ใช้ไม่ได้ 1 ข้อ และมีข้อคำถามที่ต้องปรับปรุง 5 ข้อ นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มข้อคำถาม จึงได้เพิ่มข้อคำถามอีก 6 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งสิ้น 39 ข้อ และนำไป try out ต่อไป

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ข้อที่	Mean if Item Deleted	Variance if Item Deleted	Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1	123.93	282.685	.347	.855
2	124.17	276.833	.443	.853
3	124.43	281.495	.439	.853
4	124.70	279.183	.348	.856
5	124.73	288.685	.202	.859
6	123.43	298.944	-.033	.863
7	123.47	301.223	-.099	.864
8	124.07	300.823	-.081	.865
9	123.37	288.654	.252	.857
10	124.20	294.510	.086	.861
11	124.13	292.533	.127	.860
12	123.53	298.947	-.027	.862
13	124.17	286.695	.262	.857
14	123.30	291.114	.283	.857
15	123.60	275.352	.699	.849
16	123.23	286.668	.511	.854
17	124.73	293.168	.089	.862
18	124.17	277.799	.532	.851
19	124.10	278.024	.620	.850
20	124.33	289.747	.177	.860
21	124.53	286.257	.259	.858
22	123.27	289.030	.416	.855
23	124.73	281.306	.412	.854
24	124.67	272.161	.647	.848
25	124.40	284.179	.318	.856
26	124.70	279.045	.461	.853
27	124.03	273.068	.654	.848

ข้อที่	Mean if Item Deleted	Variance if Item Deleted	Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
28	124.40	284.800	.312	.856
29	123.70	280.631	.476	.853
30	124.53	281.568	.417	.854
31	124.07	279.168	.664	.850
32	124.90	285.886	.352	.855
33	125.27	286.271	.344	.855
34	124.07	274.616	.652	.849
35	124.70	276.493	.595	.850
36	124.53	272.257	.671	.848
37	124.80	275.614	.572	.850
38	124.03	296.171	.031	.863
39	124.60	285.697	.274	.857

Reliability Coefficients 39 Items

Alpha = .859

หมายเหตุ

- ข้อที่ 1 หมายถึง ท่านได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างตามความรู้ความสามารถ
- ข้อที่ 2 หมายถึง ท่านได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต
- ข้อที่ 3 หมายถึง หน่วยงานของท่านมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ยุติธรรม
- ข้อที่ 4 หมายถึง ท่านได้รับเงินเสี่ยงภัย เหมาะสมกับลักษณะงานและพื้นที่ท่านปฏิบัติงานอยู่
- ข้อที่ 5 หมายถึง หน่วยงานของท่านมีการจัดสวัสดิการด้านที่พักอาศัยได้เพียงพอกับความต้องการของบุคลากร
- ข้อที่ 6 หมายถึง ท่านมีโอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถและทักษะของตนเองในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่
- ข้อที่ 7 หมายถึง หน่วยงานของท่านสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ท่านได้พัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงานอย่างเต็มที่
- ข้อที่ 8 หมายถึง ท่านมีโอกาสสร้างงานและพัฒนางานที่มีคุณภาพ เช่น การลงพื้นที่เพื่อทำวิจัย การบริการชุมชนในพื้นที่ เป็นต้น
- ข้อที่ 9 หมายถึง ท่านมีอิสระในการคิด สร้างสรรค์ผลงาน

- ข้อที่ 10 หมายถึง สภาพแวดล้อมในการทำงานเอื้อให้ท่านพร้อมที่จะสร้างสรรค์และทำงานให้มีคุณภาพ
- ข้อที่ 11 หมายถึง ท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในการพัฒนาตนเองจากผู้มีความรู้ ความสามารถจากนอกพื้นที่ เช่น การที่วิทยากรจากกรุงเทพฯ มาให้ความรู้ในพื้นที่
- ข้อที่ 12 หมายถึง ท่านได้รับมอบหมายงานที่เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของท่าน
- ข้อที่ 13 หมายถึง ท่านมีโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งและเงินเดือน
- ข้อที่ 14 หมายถึง แม้สถานการณ์ความไม่สงบยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและรุนแรงเพิ่มขึ้นท่านก็ยินดีและเต็มใจที่จะทำงานในหน่วยงานของท่านต่อไป
- ข้อที่ 15 หมายถึง ท่านมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน
- ข้อที่ 16 หมายถึง ท่านพร้อมที่จะอุทิศตนในการทำงาน
- ข้อที่ 17 หมายถึง สถานการณ์ความไม่สงบทำให้ท่านมีความรู้สึกย่อท้อและเหนื่อยหน่ายในการทำงาน
- ข้อที่ 18 หมายถึง ท่านรู้สึกว่าชุมชนที่อยู่อาศัยของท่านมีความปลอดภัยจากสถานการณ์ความไม่สงบ
- ข้อที่ 19 หมายถึง ท่านสามารถเดินทางเข้า-ออกชุมชนที่อยู่อาศัยของท่านได้อย่างสะดวกปลอดภัย
- ข้อที่ 20 หมายถึง สถานการณ์ความไม่สงบไม่ทำให้ท่านหรือหน่วยงานของท่านต้องปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยเพื่อให้ความปลอดภัย เช่น การสร้างรั้วกัน การติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่าง
- ข้อที่ 21 หมายถึง สถานการณ์ความไม่สงบทำให้บรรยากาศในชุมชนที่อยู่อาศัยของท่านไม่น่าอยู่
- ข้อที่ 22 หมายถึง แม้สถานการณ์ความไม่สงบยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและรุนแรงเพิ่มขึ้นท่านก็ตั้งใจจะอยู่อาศัยและทำงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป
- ข้อที่ 23 หมายถึง ท่านสามารถใช้เวลาว่างและพักผ่อนได้ตามปกติไม่ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิม
- ข้อที่ 24 หมายถึง ท่านสามารถทำกิจกรรมได้อย่างหลากหลายตามที่ท่านต้องการเพื่อพักผ่อนและผ่อนคลายความเครียด
- ข้อที่ 25 หมายถึง ท่านสามารถปฏิบัติศาสนกิจของท่านได้สะดวกปลอดภัยตามปกติ
- ข้อที่ 26 หมายถึง ท่านสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น ได้อย่างสะดวกปลอดภัย

- ข้อที่ 27 หมายถึง ท่านสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นได้อย่างสะดวก ปลอดภัย
- ข้อที่ 28 หมายถึง ท่านรู้สึกพอใจที่นักศึกษาในมหาวิทยาลัยของท่านส่วนใหญ่เป็นคนมุสลิมในพื้นที่
- ข้อที่ 29 หมายถึง ท่านรู้สึกสบายใจไม่มีความวิตกกังวลเมื่อได้ทำงานกับคนมุสลิม (หรือพุทธ)ในที่ทำงาน
- ข้อที่ 30 หมายถึง ท่านสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้ตามปกติด้วยความสะดวก ปลอดภัย เช่น การเดินทาง การจับจ่ายซื้อของ เป็นต้น
- ข้อที่ 31 หมายถึง ท่านรู้สึกว่าคนส่วนมากในพื้นที่มีความเป็นมิตรและไม่เป็นอันตราย ต่อตัวท่านในการทำงาน
- ข้อที่ 32 หมายถึง ท่านรู้สึกเครียด กังวล หวาดกลัวหวาดระแวง ต่อสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น
- ข้อที่ 33 หมายถึง สถานการณ์ความไม่สงบส่งผลให้บุคคลในครอบครัวของท่านรู้สึกไม่ปลอดภัย
- ข้อที่ 34 หมายถึง ท่านมีความสุขในการใช้ชีวิตตามปกติ
- ข้อที่ 35 หมายถึง ท่านมีความรู้สึกปลอดภัยในชีวิต
- ข้อที่ 36 หมายถึง ท่านมีความรู้สึกปลอดภัยในทรัพย์สิน
- ข้อที่ 37 หมายถึง ท่านได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยจากทางราชการอย่างเหมาะสม เช่น การคอยสอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยในชุมชนที่อยู่อาศัย
- ข้อที่ 38 หมายถึง หน่วยงานของท่านได้มีการจัดระบบการรักษาความปลอดภัยอย่างเหมาะสม เช่น การจัดยามรักษาความปลอดภัย การติดตั้งกล้องวงจรปิด เป็นต้น
- ข้อที่ 39 หมายถึง หน่วยงานของท่านได้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ความไม่สงบ เช่น การสังเกตลักษณะวัตถุต้องสงสัย ลักษณะของผู้ที่ก่อเหตุการณ์ความไม่สงบ เป็นต้น

ภาคผนวก 2
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความมั่นคงของมนุษย์ ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ : กรณีศึกษาอาจารย์
มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Human Security under Insurgency Situation : A Case Study of Public University
Lecturers in the Three Southernmost Provinces of Thailand

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความมั่นคงด้านการทำงาน ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ และศึกษาอิทธิพลของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อระดับความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำไปใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจะนำเสนอในภาพรวม ไม่กระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด จึงขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อตรงกับข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของท่านมากที่สุด คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการวิจัยในครั้งนี้

แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล และสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายอาชัน ดงนะเต็ง

นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล และสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หรือเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนด ให้ตรงกับข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ลักษณะส่วนบุคคล

1. หน่วยงานที่สังกัด

- 1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
คณะ/วิทยาลัย (ระบุ) .....
- 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
คณะ (ระบุ) .....
- 3 มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
คณะ (ระบุ) .....

2. เพศ 1 ชาย 2 หญิง

3. อายุ (ระบุ) ..... ปี

4. ศาสนา

1. พุทธ 3. คริสต์
2. อิสลาม 4. อื่นๆ (ระบุ).....

5. ภาษาที่ใช้ในครอบครัว

1. ไทย 4. จีน
2. มลายูถิ่น 5. อื่นๆ (ระบุ).....
3. มลายูถิ่นและไทย

6. ภูมิลำเนาเดิม

1. ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัด (ระบุ) .....
2. ไม่ใช่พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัด (ระบุ) .....

7. สถานภาพสมรส

1. โสด 3. หย่าร้าง
2. สมรส 4. หม้าย

8. จำนวนบุตร (ระบุ) .....คน

9. ระดับการศึกษาสูงสุด

1. ปริญญาตรี 3. ปริญญาเอก
2. ปริญญาโท 4. อื่นๆ (ระบุ) .....

10. จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียน (ระบุ)

โรงเรียน .....

อำเภอ .....

จังหวัด .....

11. จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะ/มหาวิทยาลัย (ระบุ)

คณะ .....

มหาวิทยาลัย .....

ประเทศ .....

12. ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน

1. ข้าราชการ
2. พนักงานมหาวิทยาลัย/พนักงานราชการ
3. อาจารย์อัตราจ้าง

13. ตำแหน่งทางวิชาการ

1. อาจารย์ 3. รองศาสตราจารย์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 4. ศาสตราจารย์

14. รายรับต่อเดือน (ระบุ) .....บาท

15. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยที่สังกัดในปัจจุบัน

(ระบุ) .....ปี .....เดือน

16. ประเภทที่พักอาศัย

- 1. บ้านพัก/แฟลตของมหาวิทยาลัย
- 2. บ้านของตนเอง
- 3. บ้านบิดา/มารดา
- 4. บ้านเช่า
- 5. หอพัก/อพาร์ทเมนต์
- 6. อื่นๆ (ระบุ).....

17. ความพึงพอใจต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่

- 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง   4 = ไม่แน่ใจ เฉยๆ   7 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 2 = ไม่เห็นด้วยปานกลาง   5 = เห็นด้วยเพียงเล็กน้อย
- 3 = ไม่เห็นด้วยเล็กน้อย   6 = เห็นด้วยปานกลาง

ข้อความ	1	2	3	4	5	6	7
17.1 โดยรวมแล้วท่านพึงพอใจในงานที่ท่านทำอยู่							
17.2 โดยทั่วไปแล้วท่านชอบงานที่ท่านทำอยู่							
17.3 โดยทั่วไปแล้วท่านชอบที่จะปฏิบัติงานที่นี่							

สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

18. ท่านคิดวาระดับความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบใน

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันอยู่ในระดับใด

- 1. รุนแรงน้อยที่สุด
- 2. รุนแรงน้อย
- 3. รุนแรงปานกลาง
- 4. รุนแรงมาก
- 5. รุนแรงมากที่สุด

19. ท่านผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้น

ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือไม่

- 1. ผ่านประสบการณ์เหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในลักษณะต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- อยู่ในเหตุการณ์ประท้วงและมีการปราบปราม
- ได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์ความไม่สงบ
- สมาชิกในครัวเรือนหรือญาติสนิทเสียชีวิต/บาดเจ็บจากเหตุการณ์ความไม่สงบ

- สมาชิกในครัวเรือนหรือญาติสนิทถูกจับจากเจ้าหน้าที่หรือถูกเชิญตัวไปสอบสวนอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบ
  - สมาชิกในครัวเรือนหรือญาติสนิทหายตัวไปโดยไม่ทราบสาเหตุ
  - ได้ทราบว่าสมาชิกในครัวเรือนตนเองมีชื่อในบัญชีดำ
  - ได้รับการข่มขู่จากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด (รัฐหรือผู้ก่อความไม่สงบ)
  - มีเพื่อนหรือคนรู้จักเสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์ความไม่สงบ
  - อื่นๆ (ระบุ) .....
2. ไม่ผ่านประสบการณ์ใดเลยเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

20. ท่านรับรู้ข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละกี่ครั้ง (ระบุ) ..... ครั้ง

จากสื่อใดบ้าง (ระบุ) ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

- 1. โทรทัศน์
- 2. วิทยุ
- 3. หนังสือพิมพ์
- 4. อินเทอร์เน็ต
- 5. จากการบอกเล่าหรือผู้เห็นเหตุการณ์มาเล่าให้ฟัง
- 6. อื่นๆ ระบุ .....

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ท่านมีความเห็นต่อความมั่นคงในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	ระดับความเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ความมั่นคงด้านการทำงาน					
การได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและจิตใจให้สามารถทำงานในสถานการณ์ความไม่สงบ					
1. ท่านได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างตามความรู้ความสามารถ					
2. ท่านได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต					
3. หน่วยงานของท่านมีระบบการประเมินผลการทำงานที่ยุติธรรม					
4. ท่านได้รับเงินเลี้ยงชีพ เหมาะสมกับลักษณะงานและพื้นที่ที่ท่านปฏิบัติงานอยู่					
5. หน่วยงานของท่านมีการจัดสวัสดิการด้านที่พักอาศัยได้เพียงพอกับความต้องการของบุคลากร					
การได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองและมีความก้าวหน้าในงาน					
6. ท่านมีโอกาสดำเนินการใช้ความรู้ความสามารถและทักษะของตนเองในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่					
7. หน่วยงานของท่านสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ท่านได้พัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงานอย่างเต็มที่					

ข้อความ	ระดับความเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
8. ท่านมีโอกาสสร้างงานและพัฒนางานที่มีคุณภาพ เช่น การลงพื้นที่เพื่อทำวิจัย การบริการชุมชนในพื้นที่ เป็นต้น					
9. ท่านมีอิสระในการคิด สร้างสรรค์ผลงาน					
10. สภาพแวดล้อมในการทำงานเอื้อให้ท่านพร้อมที่จะสร้างสรรค์และทำงานให้มีคุณภาพ					
11. ท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในการพัฒนาตนเองจากผู้มีความรู้ความสามารถจากนอกพื้นที่ เช่น การที่วิทยากรจากกรุงเทพฯ มาให้ความรู้ในพื้นที่					
12. ท่านได้รับมอบหมายงานที่เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของท่าน					
13. ท่านมีโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งและเงินเดือน					
การมีแรงจูงใจในการทำงาน					
14. แม้สถานการณ์ความไม่สงบยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและรุนแรงเพิ่มขึ้นท่านก็ยินดีและเต็มใจที่จะทำงานในหน่วยงานของท่านต่อไป					
15. ท่านมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน					
16. ท่านพร้อมที่จะอุทิศตนในการทำงาน					
17. สถานการณ์ความไม่สงบทำให้ท่านมีความรู้สึกย่อท้อและเหนื่อยหน่ายในการทำงาน					
ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม					
พักอาศัยอยู่ในที่พักที่มีความปลอดภัย					
18. ท่านรู้สึกว่าการชุมนุมที่อยู่อาศัยของท่านมีความปลอดภัยจากสถานการณ์ความไม่สงบ					

ข้อความ	ระดับความเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
19. ท่านสามารถเดินทางเข้า-ออกชุมชนที่อยู่อาศัยของท่านได้อย่างสะดวกปลอดภัย					
20. สถานการณ์ความไม่สงบไม่ทำให้ท่านหรือหน่วยงานของท่านต้องปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยเพื่อให้ความปลอดภัย เช่น การสร้างรั้วกัน การติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่าง					
มีสภาพแวดล้อมเหมาะแก่การอยู่อาศัย					
21. สถานการณ์ความไม่สงบทำให้บรรยากาศในชุมชนที่อยู่อาศัยของท่านไม่น่าอยู่					
22. แม้สถานการณ์ความไม่สงบยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและรุนแรงเพิ่มขึ้นท่านก็ตั้งใจจะอยู่อาศัยและทำงานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป					
ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม					
การมีเวลาปลอดจากการทำงาน มีเวลาพักผ่อนอย่างเพียงพอ					
23. ท่านสามารถใช้เวลาว่างและพักผ่อนได้ตามปกติไม่ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิม					
24. ท่านสามารถทำกิจกรรมได้อย่างหลากหลายตามที่ท่านต้องการเพื่อพักผ่อนและผ่อนคลายความเครียด					
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนและของมหาวิทยาลัย					
25. ท่านสามารถปฏิบัติศาสนกิจของท่านได้สะดวกปลอดภัยตามปกติ					
26. ท่านสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น ได้อย่างสะดวกปลอดภัย					

ข้อความ	ระดับความเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
27. ท่านสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นได้อย่างสะดวก ปลอดภัย					
การยอมรับความหลากหลายทาง วัฒนธรรม					
28. ท่านรู้สึกพอใจที่นักศึกษาใน มหาวิทยาลัยของท่านส่วนใหญ่เป็นคนมุสลิม ในพื้นที่					
29. ท่านรู้สึกสบายใจไม่มีความวิตกกังวลเมื่อ ได้ทำงานกับคนมุสลิม (หรือพุทธ)ในที่ ทำงาน					
ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน					
การใช้ชีวิตด้วยความสงบสุขปราศจาก ความหวาดกลัว ความหวาดระแวง					
30. ท่านสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้ ตามปกติด้วยความสะดวกปลอดภัย เช่นการ เดินทาง การจับจ่ายซื้อของ เป็นต้น					
31. ท่านรู้สึกว่าคนส่วนมากในพื้นที่มีความ เป็นมิตรและไม่เป็นอันตรายต่อตัวท่านใน การทำงาน					
32. ท่านรู้สึกเครียด กังวล หวาดกลัว หวาดระแวง ต่อสถานการณ์ความไม่สงบที่ เกิดขึ้น					
33. สถานการณ์ความไม่สงบส่งผลให้บุคคล ในครอบครัวของท่านรู้สึก ไม่ปลอดภัย					
34. ท่านมีความสุขในการใช้ชีวิตตามปกติ					

ข้อความ	ระดับความเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
ความรู้สึกปลอดภัยจากการประทุษร้ายทางร่างกายและทรัพย์สิน					
35. ท่านมีความรู้สึกปลอดภัยในชีวิต					
36. ท่านมีความรู้สึกปลอดภัยในทรัพย์สิน					
การได้รับความคุ้มครองจากสถานการณ์ความไม่สงบ					
37. ท่านได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยจากทางราชการอย่างเหมาะสม เช่นการคอยสอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยในชุมชนที่อยู่อาศัย					
38. หน่วยงานของท่านได้มีการจัดระบบการรักษาความปลอดภัยอย่างเหมาะสม เช่นการจัดยามรักษาความปลอดภัย การติดตั้งกล้องวงจรปิด เป็นต้น					
39. หน่วยงานของท่านได้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ความไม่สงบ เช่น การสังเกตลักษณะวัตถุต้องสงสัย ลักษณะของผู้ที่ก่อเหตุการณ์ความไม่สงบ เป็นต้น					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ท่านมีข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไรบ้าง

1. ความมั่นคงด้านการทำงาน

.....

.....

.....

/2. ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย ...

2. ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

.....

.....

.....

.....

3. ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม

.....

.....

.....

.....

4. ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ภาคผนวก 3
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความมั่นคงของมนุษย์ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ : กรณีศึกษาอาจารย์
มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Human Security under Insurgency Situation : A Case Study of Public University
Lecturers in the Three Southernmost Provinces of Thailand

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้สร้างขึ้นเพื่อประกอบการวิจัยเรื่อง ความมั่นคงของมนุษย์ ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ : กรณีศึกษาอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความไม่สงบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ สภาพแวดล้อม ความเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาของมหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในช่วงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปี พ.ศ. 2547-ปัจจุบัน) รวมถึงสอบถามสภาพความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นการเสริมเพิ่มเติมการศึกษาเชิงปริมาณให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์ .....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. หน่วยงานที่สังกัด มหาวิทยาลัย/คณะ.....

2. ตำแหน่งทางวิชาการ

1. อาจารย์ 3. รองศาสตราจารย์

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 4. ศาสตราจารย์

3. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยแห่งนี้

1. น้อยกว่า 6 ปี (ใหม่) ระบุ.....ปี

2. 6-15 ปี (กลางแก่กลางใหม่) ระบุ.....ปี

3. มากกว่า 15 ปี (อยู่มานาน) ระบุ.....ปี

4. ลาออก โอน ย้าย เกษียณ ระบุ.....ปี

4. ภูมิลำเนาเดิม

1. ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัด (ระบุ) .....

2. ไม่ใช่พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัด (ระบุ) .....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ และความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ สภาพแวดล้อม ความเปลี่ยนแปลง ของมหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในช่วงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปี พ.ศ. 2547-ปัจจุบัน)

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่

1.1 การใช้ชีวิตประจำวันเป็นอย่างไรบ้าง เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือไม่ ต้องปรับตัวอย่างไรบ้าง มีแนวทางการใช้ชีวิตอย่างไรบ้างในสถานการณ์ความไม่สงบ

คำถามต่อเนื่อง

- 1) การเดินทางไปกลับจากที่ทำงาน ไปทำธุระต่าง ๆ เป็นอย่างไรบ้าง?
- 2) การจับจ่ายซื้อของ ไปตลาด ไปในที่ชุมชนเป็นอย่างไร?
- 3) การออกกำลังกาย ทำได้ปกติหรือไม่ ?
- 4) การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม
- 5) การพบปะสังสรรค์กับเพื่อน ๆ

1.2 ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้น

คำถามต่อเนื่อง

- 1) ความสัมพันธ์ของคนเป็นอย่างไรบ้าง ในหน่วยงาน/ในชุมชน
- 2) รู้สึกหวาดกลัว/หวาดระแวงหรือไม่
- 3) คิดว่าสถานการณ์จะยุติหรือไม่ คาดหวังอย่างไรบ้าง
- 4) อยากอยู่ในพื้นที่นี้ต่อไปหรือไม่/อยากทำงานที่นี่ต่อไปหรือไม่เพราะอะไร

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ สภาพแวดล้อมทั่วไป ความเปลี่ยนแปลง ของท่านในช่วงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปี พ.ศ. 2547-ปัจจุบัน)

2.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อบรรยากาศทางวิชาการในมหาวิทยาลัยของท่าน

คำถามต่อเนื่อง

- 1) ด้านการเรียนการสอน
- 2) ด้านการวิจัย
- 3) ด้านการบริการวิชาการ
- 4) ด้านอื่น ๆ

2.2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อสภาพแวดล้อมทั้งภายในและบริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัยของท่าน

คำถามต่อเนื่อง

- 1) สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย (กายภาพ/ชีวภาพ)
- 2) สภาพแวดล้อมภายนอกมหาวิทยาลัย (กายภาพ/ชีวภาพ)

2.3 มหาวิทยาลัยของท่านมีความเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างทั้งในด้านที่ดีขึ้นและด้านที่แย่ลง

คำถามต่อเนื่อง

- 1) ความเปลี่ยนแปลงในด้านที่ดีขึ้น
- 2) ความเปลี่ยนแปลงในด้านที่แย่ลง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนามหาวิทยาลัยในช่วงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปี พ.ศ. 2547-ปัจจุบัน)

1. โอกาสในการพัฒนามหาวิทยาลัย

- 1) ด้านการเรียนการสอน
- 2) ด้านการวิจัย
- 3) ด้านการบริการวิชาการ
- 4) ด้านอื่น ๆ

2 สิ่งที่ควรพัฒนาต่อไป

- 1) การพัฒนาอาจารย์
- 2) การพัฒนาหลักสูตร
- 3) การพัฒนานักศึกษา
- 4) การพัฒนาการบริหารงาน
- 5) การพัฒนาด้านอื่น ๆ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ความมั่นคงด้านการทำงาน

คำถามต่อเนื่อง

- 1) ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตและจิตใจให้สามารถ

ทำงานในสถานการณ์ความไม่สงบ

- 2) โอกาสในการพัฒนาศักยภาพตนเองและมีความก้าวหน้าในงาน
- 3) แรงจูงใจในการทำงาน
- 4) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

คำถามต่อเนื่อง

- 1) พักอาศัยอยู่ในที่พักที่มีความปลอดภัย
  - อุปกรณ์รักษาความปลอดภัย
  - ระบบรักษาความปลอดภัย
  - มาตรการรักษาความปลอดภัย
- 2) มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมแก่การอยู่อาศัย
  - การจัดที่พักให้เพียงพอเหมาะสมและเป็นธรรม
  - ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน
  - การจัดสภาพแวดล้อม

3. ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม

คำถามต่อเนื่อง

- 1) มีเวลาปลอดจากการทำงานมีเวลาพักผ่อนอย่างเพียงพอ
- 2) การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน และมหาวิทยาลัย
- 3) การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

4. ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

คำถามต่อเนื่อง

- 1) ใช้ชีวิตด้วยความสงบสุขปราศจากความหวาดกลัว ความหวาดระแวง
- 2) ความรู้สึกปลอดภัยจากการประทุษร้ายทางร่างกายและทรัพย์สิน(ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน)
- 3) การได้รับความคุ้มครองจากสถานการณ์ความไม่สงบ
  - การรักษาความปลอดภัย(ระบบ/อุปกรณ์/มาตรการ)
  - การเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์ความไม่สงบ
  - การให้ความคุ้มครองจากหน่วยงานราชการนอกจากส่วนของมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 5 สภาพความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ความมั่นคงด้านการทำงาน
2. ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม
3. ความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม
4. ความมั่นคงด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ภาคผนวก 4
ผลจากการสัมภาษณ์

ผลจากการสัมภาษณ์

1. ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความไม่สงบ ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.1 การใช้ชีวิตประจำวัน

1.1.1 การเดินทางไปกลับที่ทำงาน ไปธุระต่างๆ

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	เปลี่ยนแปลงจากเดิม มีความกังวล ระมัดระวังมากขึ้น	ปกติ ปลอดภัย
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - พักแฟลตมหาวิทยาลัย แต่อยู่คนละที่กับมหาวิทยาลัยต้องเดินทางไปสอนแต่ละวิทยาเขต สาขา มหาวิทยาลัยไม่มีรถบริการรับส่งอาจารย์ กังวลเรื่องความปลอดภัยเหมือนกัน เพราะต้องขับจักรยานยนต์ไปเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - ปกติ เพราะเคยชินกับสถานการณ์ เป็นคนในพื้นที่ ปัดตานี้ด้วย แต่ก็มีควมระแวงอยู่ด้วย
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องมีการปรับเปลี่ยน ینگเวลาได้ ยินข่าวว่ามีระเบิด รู้สึกว่าชีวิตขาดความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน สภาพจิตถดถอยลง หวาดระแวงที่จะออกไปข้างนอก - บ้านแฟนอยู่เจาะไอร้องถ้ำวัน ไทน์มีกำหนดว่าเราจะกลับ เกิดได้ ยินว่ามีเหตุระเบิดระหว่างทางหรือบริเวณใกล้เคียงก็จะไม่กลับ พยายามเลี่ยงไม่ไปในพื้นที่เสี่ยง การกลับบ้านก็ไม่บ่อย - ตอนที่ยังไม่เกิดเหตุการณ์มาจากหาดใหญ่ 2 ทุ่มยังอยู่ที่ตอนยังได้อยู่ แต่ตอนนี้ไม่กล้าแล้ว จำกัดการใช้ชีวิตของเรามากขึ้น - การไปงานสังคม งานส่วนตัว เราต้องพยายามทำเวลากลางวัน กลับให้ถึงบ้านเร็วที่สุด ไม่ค่ามาก 	<ul style="list-style-type: none"> - พักบ้านพักในมหาวิทยาลัย การเดินทางไปทำงานไม่มีปัญหา

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	เปลี่ยนแปลงจากเดิม มีความกังวล ระมัดระวังมากขึ้น	ปกติ ปลอดภัย
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	<ul style="list-style-type: none"> - การเดินทางไปไหนมาไหนช่วงที่ ยังไม่เกิดเหตุการณ์ สามารถไป ไหนมาไหนได้กลับตึก ๆ ได้ ไม่ต้อง กังวล แต่พอเกิดเหตุการณ์ต้อง ระวังมากขึ้น - กังวลต้องระวังอันตราย 	<ul style="list-style-type: none"> - พักแผลตของมหาวิทยาลัย คณะพยาบาล ระยะทางใกล้ที่ ทำงานปลอดภัยดี ปลอดภัย เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์

1.1.2 การจับจ่ายซื้อของ ไปตลาด ไปในที่ชุมชน

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	เปลี่ยนแปลงจากเดิม มีความกังวล ระมัดระวังมากขึ้น	ปกติ ปลอดภัย
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - เราต้องระวังตัวเองมากขึ้น - ไปตลาดก็กังวลเพราะเราทราบข่าว บ่อย ๆ ว่ามีระเบิดที่ตลาดโน้น ตลาดนี้ ไป แล้วรีบกลับ ถ้าไม่จำเป็นก็ไม่ไป ซื้อมาตั้ง ไว้ 	-
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - เวลาไปที่ชุมชนคนหมู่มากก็จะกังวล โดยเฉพาะเวลาเจอกับตำรวจทหาร เราไม่ อยากเข้าใกล้โดยเฉพาะทหาร เพราะรู้ว่า ทหารเป็นเป้าหมายของฝ่ายตรงข้าม พยายามเลี่ยงไว้ก่อนกลัวโดนลูกหลง ต้อง หุตาไวเวลาอยู่ในชุมชน - ต้องระวังตัวเอง ปกติไปกินข้าวร้านสวน กล้วย วันเกิดเหตุระเบิดสวนกล้วย ไม่มีที่ จอดรถเลยไม่ได้นั่งกิน เลยรอด - ต้องวางแผนก่อนไปว่าจะซื้ออะไรบ้าง แล้วรีบไปรีบกลับ แต่ก่อนไม่เคยวางแผนการจ่ายตลาด 	-
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตแต่ก่อนไป ตลาดบ่อย ตอนนี้ไม่ค่อยออกไป ระวัง ตัวเองมากขึ้น 	-

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ไม่ค่อยได้ออกกำลังกาย	ปกติ
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	- มีปัญหา พาครอบครัวไปกินข้าวก็กังวล ไม่เหมือนแต่ก่อน - รีบไปรีบกลับ และไม่ยอมเห็นทหาร เห็นแล้วใจฝ่อ มันรู้สึกหดหู ไม่เห็นทหาร จะดีกว่า	-

1.1.3 การออกกำลังกาย

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ไม่ค่อยได้ออกกำลังกาย	ปกติ
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	- ปกติไม่ค่อยออกกำลังกายอยู่แล้ว แต่ ละวันทำงานเลิกค่ำ อยู่ที่ตัวเองมากกว่า	ออกกำลังกายได้ปกติ ออกในมอ. ตอนเย็นๆ ในมอ. มีความปลอดภัย
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	- ออกได้ปกติ อยู่ในมหาวิทยาลัยไม่ค่อย มีผลกระทบเท่าไร - ไม่ค่อยได้ออกกำลังกาย อยู่ที่เรา มากกว่า แต่เหตุการณ์ความไม่สงบก็มี ส่วน เช่น ไต้ยีนข้าววาระเบิดสนามเด็กเล่น แต่ก่อนเคยพาลูกไปวิ่ง ก็ไม่กล้าไป	- วิ่งออกกำลังกายใน มหาวิทยาลัย ก็ปลอดภัย ระดับหนึ่ง แต่ไม่ได้ หมายความว่าใน มหาวิทยาลัยไม่เกิด มัน เกิด แต่เรารู้สึกว่าใน มหาวิทยาลัยปลอดภัย กว่า
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	- ไม่ได้ออกกำลังกายอยู่แล้ว ไม่มีเวลา ไม่เกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบ ออกกำลังกายได้ปกติ หลังเลิกงานออกที่ บ้าน	-
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	- ก่อนเกิดเหตุการณ์ออกกำลังกายได้ปกติ แต่พอเกิดเหตุการณ์ตอนเย็นๆไม่ค่อย กล้าออกไป - ปกติไม่ออกกำลังกายจะพักผ่อน มากกว่า	-

1.1.4 การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	เข้าร่วมได้แต่ต้อง ระมัดระวัง ปรับเปลี่ยนเวลา	เข้าร่วมได้ปกติ
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	- เข้าร่วมปกติ เช่น หล่อเทียน พรรษา ทอดกฐินของมุสลิมส่วนใหญ่ ก็จัดในมหาวิทยาลัย เช่น งานเมาลิต ถ้ำของไทยพุทธก็ต้องเดินทางไป มี รอมมหาวิทยาลัยจัดไป สถานการณ์ไม่ มีผลกระทบต่อกิจกรรมทางศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม เราทำในบริบทที่ เราพอทำได้ ไปรวมๆ กันหลายๆ คน แต่ถ้าไปเองคนเดียวก็คงไม่ไป	- เข้าร่วมได้ปกติดี ไม่กระทบ เท่าไร
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	- ช่วงเดือนถือศีลอด ตอนแรกไป ละหมาดที่มีสยิดกลาง แต่พอได้ยิน ข่าวว่าคนถูกยิงแถวโรงเรียนอามานะ ศักดิ์ รู้สึกผวา ก็เปลี่ยนมาละหมาดที่ มีสยิดวิทยาลัยอิสลามศึกษา - ไปได้ปกติ เมื่อคืนไปงานทอดกฐิน แต่ไปด้วยความระมัดระวัง	- เข้าร่วมตามปกติ มี ข้อสังเกตว่าคน มุสลิมนั้นอะไร ที่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ศาสนาเราจะไม่ค่อยกลัว เรา ไม่ผูกกับความกลัว เช่น เดือน ถือศีลอดไปละหมาดกลางคืน เราก็ไปในขณะที่ถ้าใช้ชีวิตปกติ เราไม่ออกไปไหนกลางคืน หรือแม้แต่วันรายอ เราก็ไป เยี่ยมญาติกลับบ้าน เราไม่กลัว
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	- จริงๆ ไปได้แต่ไม่ค่อยได้ไป ไม่ อยากไป พยายามหลีกเลี่ยง สถานการณ์ส่งผลกระทบบ้าง	- ไปได้ปกติ และมหาวิทยาลัย เองก็เน้นกิจกรรมด้านสังคม วัฒนธรรม มีเป็นตัวบ่งชี้หนึ่ง ในการประกันคุณภาพ
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	- สามารถเข้าร่วมได้ปกติแต่ต้องมี การปรับเปลี่ยนเวลา	- ไปได้ปกติมีเทศกาลทำบุญไป ทุกครั้งมหาวิทยาลัยเองก็ ส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมอยู่ แล้ว

1.1.5 การพบปะสังสรรค์กับเพื่อนๆ

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ไปได้ปกติแต่ต้องปรับเปลี่ยนเวลา	ไม่ค่อยได้ออกไปสังสรรค์
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - มีผลกระทบบ้าง เช่น เวลาทำงานแต่งเพื่อน ๆ ในพื้นที่ไกล ๆ มีความเสี่ยง ก็ต้องดูความเหมาะสมของพื้นที่ว่าปลอดภัยที่จะไปหรือเปล่า ถ้าเสี่ยงมากก็พยายามเลี่ยง ต้องคิดมากหน่อย 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ค่อยไปไหนนอกจากไปทานข้าวข้างนอกบ้าง ไม่บ่อย
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - มีไปเลี้ยงทานอาหารที่ร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ คลายเครียดบ้าง ต้องระวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ค่อยมีการสังสรรค์กับเพื่อน เพราะพอมีครอบครัว เลิกงานก็ต้องดูแลอยู่กับครอบครัว เวลาเราให้ครอบครัวมากกว่า มีบ้างก็ตอนเที่ยงกินข้าวกับเพื่อน ๆ ไม่เกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบอยู่ที่ตัวเรามากกว่า - โดยปกติแล้วเป็นคนที่ใช้ชีวิตกับครอบครัวมากกว่า มันอยู่ที่วิถีการใช้ชีวิตของเรา มากกว่าไม่ใช่ประเด็นสถานการณ์ความไม่สงบ
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - มีการไปกินเลี้ยงกันบ้าง แต่กลางคืนไม่ออกไป - กลางคืนก็ไปเลี้ยงสังสรรค์บ้าง ไปได้ปกติ ด้วยความที่อยู่มานาน มีลูกศิษย์ลูกหาเยอะ 	-
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถไปได้ปกติแต่ต้องปรับเปลี่ยนเวลา เช่น กลับบ้านเร็วขึ้น ทำได้ปกติเพียงแต่ต้องปรับเปลี่ยนเวลาเลิกเร็วขึ้นกลับบ้านไม่ตีึกมาก 	-

1.2 ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2.1 ความสัมพันธ์ของคนในที่ทำงานและในชุมชน

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ในที่ทำงาน	ในชุมชน
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - ปกติทั่วไป ด้วยความเป็นอาจารย์มุสลิมคนเดียวในภาควิชา จึงไม่มีการแบ่งพวกอยู่แล้ว ส่วนใหญ่จะคุยกันเรื่องงานมากกว่า ส่วนใหญ่เขาจะหาข้อมูลเพิ่มเติมจากเราในบริบทที่เกี่ยวกับศาสนา มากกว่า - ในที่ทำงานช่วยเหลือกันอยู่แล้ว ส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มที่เราสนิท มีมุสลิมด้วย แต่ไม่ค่อยกันเรื่องศาสนา ไม่ก้าวก่ายกันและกัน เน้นงานมากกว่า ทำงานร่วมกัน แต่จะมีคุยเรื่องสถานการณ์บ้างเวลาเกิดเหตุการณ์ใกล้ตัว 	<ul style="list-style-type: none"> - คนในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์ดีขึ้นกว่าเดิม ตอนที่เกิดเหตุการณ์ใหม่ๆ ความสัมพันธ์ก็กลับมาปกติเหมือนเดิม เพราะชาวบ้านเข้าใจสถานการณ์มากขึ้น เคยชินมากขึ้น ไม่ค่อยระแวงต่อกันแล้ว - มีบางครั้งต่างคนต่างระแวง บางทีเราก็ก้าวก่ายกับเขา เขาก็ก้าวก่ายกับเรา ชับรดสวนทางกันก็ระแวง
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - ในมหาวิทยาลัยความหวาดระแวงเห็นไม่ชัดมาก อยู่ในเมือง คนมีการศึกษามากขึ้น ไม่ค่อยมีเวลาว่าง - คนในที่ทำงาน ไม่มีอะไร ไม่ระแวงกัน แต่การพูดคุยต้องระวัง บางเรื่อง sensitive ต้องไม่กระทบกระทั่งกัน คุยกันเรื่องงานมากกว่า - ในที่ทำงานยังอยู่ได้ อาจารย์ส่วนใหญ่อยู่ที่นี้มานาน ผูกพัน เข้าใจ และได้เปรียบกว่าอาจารย์ใหม่ แต่อาจารย์ที่อยู่มานานบางคนก็ไม่ยอมเข้าใจ อาจารย์ใหม่ก็อาจไม่เข้าใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - คนในชุมชนกังวลในความปลอดภัยของตัวเอง แต่ก่อนน้อยคนที่จะพกปืนแต่เดี๋ยวนี้การพกปืนในรถเป็นเรื่องปกติ เปลี่ยนวิถีชีวิตบางอย่างโดยเฉพาะคนที่มิติดำแหน่งทางราชการจะกังวลเป็นพิเศษ เช่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน เพราะเป็นเป้าหมายของฝ่ายตรงข้าม ที่บ้านเป็นร้านกาแฟ เห็นได้ชัดเลยเกิดความระแวงกัน ความสนิทสนมกันลดลง การพูดคุยกันต้องระวัง จากที่เคยคุยกันได้ทุกเรื่องกลับเกิดความระแวงไม่รู้ว่าใครเป็นฝ่ายไหน ทางที่ดีที่สุดควรนั่งให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ไม่ควรเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เห็นได้ชัดเลยมีความระแวงในใจในเมืองเห็นไม่ชัดเท่าไร เพราะชุมชนหลากหลายมีคนเข้าออกมี

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ในที่ทำงาน	ในชุมชน
		การหมั่นเวียนคนเข้าออกตลอดเวลา แต่ในชนบทเห็นชัดมากถ้าคนพุทธ เขตในชุมชนมุสลิมหรือคนมุสลิมเข้าไปในชุมชนพุทธก็เกิดความหวาดระแวงกัน - บางพื้นที่ที่มีสถานการณ์คนก็ระแวงกัน
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	- ที่ทำงานต่างคนต่างทำงานเนิ่นงานมากกว่า - ในส่วนของมหาวิทยาลัยไม่มีปัญหา ทำงานร่วมกันได้ ความหวาดระแวงมีน้อย	- ที่แฟลตตัวใครตัวมัน ไม่ค่อยได้พบปะพูดคุย
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	- ความหวาดระแวงต่อกันมีมาก เวลาสอนนักศึกษา อบรมจริยธรรมต้องระวังคำพูดที่พูดออกไปไม่ให้กระทบ ระวังไม่พูดในประเด็นที่ sensitive ในที่ทำงานคนต่างศาสนาต่างก็ทำงานร่วมกันรักกันเหมือนพี่เหมือนน้อง	-

1.2.2 ความรู้สึกหวาดกลัว กังวล

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	รู้สึกหวาดกลัว กังวล	ไม่กลัว ไม่กังวล แต่ต้องระวังตัว/เฉย ๆ
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	- มีกลัว ระแวงบ้าง	- ไม่รู้สึกกลัว กังวล เพราะเป็นคนในพื้นที่
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	- หวาดระแวงที่จะออกไปข้างนอก ดูข่าวแล้วน่ากลัว	- ไม่กลัวแต่ต้องระวังตัว - รู้สึกเฉย ๆ
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	-	- ไม่กังวลมากแต่ต้องระวังตัวเอง
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	- มีกังวลบ้าง - กลัวบ้าง แต่ไม่มากเกินไป ต้องระวังตนเองพยายามอยู่ให้สบายใจ	-

1.2.3 ความคาดหวังต่อสถานการณ์ความไม่สงบ

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	เชื่อว่ายุติ /อยากให้อายุติ/ไม่มั่นใจว่ายุติ	ไม่ยุติ /ยากที่จะยุติ /ทวีความรุนแรง
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	- คาดหวังให้สงบแต่ไม่รู้ว่าเป็นไปได้แค่ไหน ต้องการชีวิตที่สงบสุขเหมือนเดิม แต่โอกาสจะมีหรือไม่ เพราะเหตุการณ์เกิดมานานแล้ว	-
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	- เชื่อสักวันจะยุติ พายุลูกใหญ่ที่ลงมา นีก็ 5 ปี แล้ว เชื่อว่าน่าจะยุติในสักวันหนึ่งแต่ไม่รู้ว่าด้วยวิธีไหน	- มองไม่เห็นว่าจะยุติ
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	- หวังว่าจะยุติ เร็วเข้าไม่รู้ - อยากให้อายุติแต่ไม่มั่นใจว่าจะยุติหรือเปล่า แต่คาดหวังให้อายุติ อาจใช้เวลานาน เพราะมีปัญหาแทรกซ้อนมากมาย ทั้งยาเสพติด สินค้าหนีภาษี เป็นต้น	-
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	- อยากให้สงบโดยเร็ว	- ไม่น่าจะยุติแต่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ แต่ก่อนยังเฉพาะไทยพุทธแต่ตอนนี้ยังไม่เลือกหน้า ปาระเบิด กราดยิง โหดเหี้ยม ไร้มนุษยธรรม สลดใจ ไม่แน่ใจว่าจะป้องกันตนเองได้หรือเปล่า

1.2.4 การคงอยู่ในพื้นที่ไปต่อไป

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ไม่ย้าย อยู่ที่นี่	ย้าย/มีแนวโน้มว่าจะย้าย
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	<p>- อยู่ต่อ คงไม่ย้ายไปไหน เพราะรู้สึกว่าเป็นบ้านเรา เราอยู่ตั้งแต่เด็กแล้ว ปัญหาที่ไม่ได้รุนแรงถึงขนาดที่ต้องย้ายถิ่นฐานไปที่อื่น สถานการณ์ความไม่สงบไม่น่าจะเกี่ยวกับการย้ายออกจากพื้นที่ แต่ถ้าจะมีการย้ายออกคงเป็นเรื่องส่วนตัวในของครอบครัวมากกว่าไม่เกี่ยวกับสถานการณ์</p>	<p>- เราไม่ใช่คนในพื้นที่ ถ้ามีโอกาสก็อยากกลับไปอยู่บ้าน แต่ตอนนี้เรามาทำงานเราอยากทำตำแหน่งเรียนต่อ ต้องการความมั่นคงก่อนดูความเหมาะสม อาศัยระยะเวลาแต่ใจจริงก็ชอบที่นี่ เราไม่วิตกกังวลเกินไปอยู่ได้อย่างมีความสุข คนข้างนอกอาจมองว่าน่ากลัวแต่เรามาอยู่แล้วก็ไม่ได้หนักหนาอะไร เราอยู่ในเมือง เรายังไม่เคยเจอกับตัวเองตรง ๆ เรายังอยู่ได้</p>
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	<p>- คนที่เป็นอาจารย์และเป็นคนในพื้นที่ มีจุดเด่นคล้าย ๆ กันคืออยากทำงานในพื้นที่ เพราะมีโอกาสทำงานหลาย ๆ อย่าง ได้ไปเยี่ยมญาติได้ ในวันหยุด แต่ถ้าไปอยู่ที่อื่นเราได้แค่เงินเดือน ทำอย่างอื่นไม่ได้ เป็นได้แค่มนุษย์เงินเดือน</p>	<p>- ทุกครั้งที่เกิดเหตุการณ์ โดยเฉพาะเห็นคนบริสุทธิ์ได้รับผลกระทบ ความรู้สึกขึ้นมาทุกครั้งไม่รู้ทำไม เราเองก็คนในพื้นที่ โईไม่ปลอดภัยขนาดนี้ คนบริสุทธิ์ ตาสีตาสาถูกฆ่าตายขนาดนี้ ชาวบ้านถูกฆ่าตาย จนมีความรู้สึกที่อยากย้ายออกนอกพื้นที่นี้หลายครั้งที่เกิดเหตุแต่พอมานั่งคิดดูอีกที เรายังเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถระดับหนึ่ง ที่สังคมยังต้องการความสามารถจากตัวเรา มาช่วยพัฒนาพื้นที่ ในฐานะที่เราเป็นคนในพื้นที่ ถ้าเราย้ายออกนอกพื้นที่แล้วใครจะมาพัฒนาพื้นที่ตรงนี้ ก็คิดอย่างนี้ในขณะที่เราเรียนสูง ๆ จบออกมา แล้วย้ายออก แสดงว่าคนในพื้นที่ก็จะมีแต่คนที่มีการศึกษาน้อย ปัญหาที่ยังคงมีต่อไปตลอด มองว่าถ้าเราย้ายออก เราเป็นคนเห็นแก่ตัว พอเราติดตัวออกมาได้</p>

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ไม่ย้าย อยู่ที่นี่	ย้าย/มีแนวโน้มว่าจะย้าย
		<p>ก็ไป คนนอกพื้นที่เราไม่ต่างกัน เรา ยังรู้สึกว่าจะอยากพัฒนา แต่มองอีก ด้านถ้ายังมีเหตุการณ์อย่างนี้ตัวเรา เองก็ไม่ไหวเหมือนกัน ตอนนี เหมือนยังมีอุดมการณ์มีความรู้สึก รับผิดชอบต่อสังคมอยู่ เพราะเรา เป็นคนในพื้นที่</p> <p>- ถ้าอนาคตรุนแรงมาก คงส่งลูก เรียนที่อื่น แต่ไม่ถึงขั้นว่าต้องไป เดี๋ยวนี้ ยังมีความสุขที่จะอยู่ที่นี่อยู่ ไม่ชอบความวุ่นวาย เลยชอบที่นี่ เพื่อนที่ทำงานยังดีอยู่</p>
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	- ไม่ไปไหนแล้ว อยู่ที่นี่ แม้เป็น คนที่อื่น (ชุมพร) แต่มาบรรจุ ที่นี่ที่แรก และไม่ไปไหนเลย คง อยู่นี่ต่อ ไม่ย้ายไปไหนแล้ว	- ถ้าออกไปเป็นเพราะที่บ้าน มากกว่าที่บ้านอยากให้ย้ายกลับ บ้าน เพราะเป็นคนนอกพื้นที่สาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ รอลาออก ไปเลย (เกษียณอายุก่อนเวลา) คงไม่ย้ายก่อน
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	-	<p>- ครอบครัวต้องการให้ย้ายออก เนื่องจากต้องการให้ลูกได้เรียน หนังสือเต็มทีและต้องดูแลแม่ที่อายุ มากแล้ว ถ้าลำพังตัวเองคงไม่ย้าย ออก เพราะชอบที่จะทำงานที่มอ. ปัตตานี (กรณีนี้ย้ายออกแล้วไป อยู่นอกพื้นที่สามจชต.)</p> <p>- ย้ายไปอยู่กรุงเทพฯ ไปอยู่กับ ลูกๆ เพราะสามี พ่อแม่เสียชีวิต แล้ว ลูกๆ ไม่กล้ากลับมาเยี่ยม แม่ เลยต้องไปอยู่กรุงเทพฯ ยอมรับ ว่าสถานการณ์มีส่วนให้ตัดสินใจ ย้ายบ้านไปทั้งที่เป็นคนนราธิวาส ถึงเราจะอยู่ได้ แต่ถ้าเหตุการณ์เกิด กับเราจริงๆ เราก็คงแย่ ลูกๆ เป็น ห่วง</p>

2. ความเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการ สภาพแวดล้อมทั่วไป ความเปลี่ยนแปลงของมหาวิทยาลัยฯ

2.1 บรรยากาศทางวิชาการ

2.1.1 การเรียนการสอน

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	คุณภาพการศึกษาต่ำลง	ดี/ปกติ
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	- นักศึกษามีพื้นฐานการเรียนอ่อนมาก มีปัญหาด้านการสื่อสาร ต้องพยายามให้แรงเสริม ให้กำลังใจเยอะๆ	-
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	- นักศึกษาผลการเรียนต่ำ - นักศึกษาเรียนอ่อน อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ บางครั้งจำเป็นต้องสอนไปข้างหน้าแต่เด็กไม่ทันเราก็ต้องดูแลพยายามไม่ให้เป็นปัญหา - ตอนนี้นักศึกษาในพื้นที่มากขึ้น คุณภาพการศึกษาแยกลง มหาวิทยาลัยไม่มีโอกาสในการเลือกคนเข้าเรียนได้มากนัก เพราะคนสมัครน้อย ตัวเล็กลด การแข่งขันกันน้อย เด็กในพื้นที่บ้านเราเรียนแบบเรื่อย ๆ ยังใช้ชีวิตเหมือนตอนมัธยม	-
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	- นักศึกษาในพื้นที่ไม่ค่อยพูดไทย สื่อสารกับอาจารย์ ลำบาก นักศึกษาไทยพูดเองก็เขียนหนังสือไม่ถูก	-
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	- เด็กส่วนใหญ่มาจากในพื้นที่ พื้นที่ตรงนี้คุณภาพการศึกษาตั้งแต่ประถม มัธยมอ่อนอยู่แล้ว เด็กเข้ามหาวิทยาลัย ผลการเรียนต่ำ เด็กเก่งๆไปอยู่ที่อื่น ที่นี้ความหลากหลายของนักศึกษา น้อยลง เทียบกับ 3-4 ปีก่อน เวลาเรียน ไม่ค่อยมีส่วนร่วม ขาดความกระตือรือร้น แต่ถ้าเป็นกิจกรรมอย่างอื่นนั้นทำ วิชาการไม่เอา	-

2.1.2 การวิจัย

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ได้รับผลกระทบ/มีปัญหาอุปสรรค	ปกติ/ต้องระวัง
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	- เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งที่สุดเลย เราชอบที่จะทำงานวิจัย ชอบลงชุมชน ตอนนี้ทำข้อเสนอโครงการไว้แล้ว เราวางแผนแล้ว แต่พอทำจริงทำไม่ได้ เพราะเราไม่ใช่คนในพื้นที่ เพิ่งมาอยู่ไม่ค่อยรู้จักสถานที่ ไม่รู้จักคน พูดภาษามลายูไม่ได้ การเดินทางไม่สะดวก	-
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	-	- งานที่ทำไม่ค่อยมีวิจัยที่ต้องลงพื้นที่ เพราะสอนภาษา
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	- ได้ทุนวิจัยจังหวัดมาลงพื้นที่ไม่ค่อยได้	-
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	-	- การวิจัยยังลงพื้นที่ได้อยู่ แต่ต้องระวัง และชวนคนที่พูดภาษามลายูไปด้วยเพื่อแปลภาษา

2.1.3 การบริการวิชาการ

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ได้รับผลกระทบ/มีปัญหาอุปสรรค/ต้องระมัดระวัง	ทำได้ปกติ/พอทำได้
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	-	- ยังทำได้ในขอบเขตที่พอทำได้ เช่น อบรมหลักสูตรภาษามลายูถิ่น เป็นต้น
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	- ...แต่ส่วนใหญ่ลงในชุมชนเมือง ในชนบทไม่ค่อยกล้า ต้องระวังมากขึ้น - ...แต่จะมีผลในกิจกรรมที่ต้อง	- มีการบริการวิชาการลงชุมชนบ้าง เช่น ไปสอนภาษาอังกฤษ - มีออกไปข้างนอกไป

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ได้รับผลกระทบ/มีปัญหาอุปสรรค/ ต้องระมัดระวัง	ทำได้ปกติ/พอทำได้
	ออกบริการ ช่างนอกต้องมีการ ปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการที่เราจะ บริการ ออกแบบให้ทำได้ใน มหาวิทยาลัย เช่น เชิญชาวบ้านมาใน มหาวิทยาลัย	บริการวิชาชีพ ชาวบ้านให้ความ ร่วมมือดี และตอบรับดี เช่นไป สอนการทำบัญชีครัวเรือน - มองว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นใน มหาวิทยาลัย ไม่มีผลกระทบ
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	-	- ทำได้ปกติ เพราะมีเครือข่าย ในชุมชน รวมทั้งบุคลากรส่วน ใหญ่เป็นคนในพื้นที่อยู่แล้ว มี ชุมชนเป็นเครือข่าย รวมทั้งมีการ สำรวจความต้องการของชุมชน
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	- อาจารย์ออกไปบริการวิชาการ ลำบากขึ้น - ออกไปบริการชุมชนบ้าง ก่อนเกิด เหตุการณ์ไปได้ปกติ พอมีเหตุการณ์ ลงพื้นที่ต้องขอกำลังคุ้มครองไม่กล้า ลง และมักใช้การนัดในที่ใดที่หนึ่ง แล้วให้ชาวบ้านมารวมกลุ่มกันไม่ต้อง ไปหลายที่	-

2.1.4 อื่น ๆ (วิทยากรจากส่วนกลางมาให้ความรู้ / การนิเทศศ. / การ ขาดแคลนอาจารย์)

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ได้รับผลกระทบ/มีปัญหาอุปสรรค	ปกติ
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	- การที่นักศึกษาไปฝึกงานในพื้นที่ ใกล้บ้านของตนเอง ซึ่งอยู่ในพื้นที่ เสี่ยงอาจารย์มีความกังวลที่จะไป นิเทศเป็นอุปสรรคบ้าง - ...คนดั่ง ๆ ก็ไม่มา (วิทยากร)	- วิทยากรจากส่วนกลางยังมา ปกติถ้าจำกัดพื้นที่ใน มหาวิทยาลัย - วิทยากรมีมาบ้าง
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	- วิทยากรจากส่วนกลางยากกว่าจะ มา - เปิดรับสมัครอาจารย์แต่ไม่ค่อย มีคนมาสมัคร แก้ปัญหาโดยการดึง คนที่พอมีพื้นฐานวิชานั้น ๆ มาสอน	- วิทยากรบางส่วนก็ยังมาอยู่

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ได้รับผลกระทบ/มีปัญหาอุปสรรค	ปกติ
	แต่มีปัญหาคือคนที่ไม่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาสอนเด็กจะไม่ได้รับสิ่งที่ดีที่สุด	-
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	- .....ยกเว้นบางสาขาที่ขาดแคลนจริง เช่น วิศวกรรมเคมี	- ต่อให้มีสถานการณ์เวลาเปิดรับสมัครอาจารย์ก็ยังมีคนมาสมัครอยู่
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	- ขาดโอกาสในการได้รับความรู้จากวิทยากรนอกพื้นที่ เพราะวิทยากรไม่กล้าลงมา	-

2.2 สภาพแวดล้อมทั่วไป (ภายในและนอกมหาวิทยาลัย)

2.2.1 สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (รูปธรรม)	สภาพแวดล้อมทางชีวภาพ (นามธรรม)
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - ความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยโดยรวมยังใช้ได้ แต่ยังมีโจรเข้ามาจี้อาจารย์ พกพาอาวุธมีดเข้ามาได้น่าจะตรวจสอบมากกว่านี้ - มนร.เป็นเหมือนเด็กเริ่มเตาะแตะ อะไรก็ยังไม่พร้อม เราต้องช่วยเหลือตัวเองมากขึ้น ยังไม่เข้าระบบมหาวิทยาลัยอย่างสมบูรณ์ ยังเป็นระบบอาชีวะอยู่ ต้องอาศัยเวลาอีกนาน - ความปลอดภัยน้อยการเดินทางของอาจารย์ไม่มีอะไรสร้างความมั่นใจได้ ในความปลอดภัย 	-
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - มนร.เป็นมหาวิทยาลัยใหม่กำลังก่อสร้างอาคารต่าง ๆ มากขึ้น - โครงสร้างทางกายภาพพัฒนามากขึ้น 	-

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (รูปธรรม)	สภาพแวดล้อมทางชีวภาพ (นามธรรม)
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - มีการตัดต้นไม้มากขึ้น - โครงสร้างพื้นฐานพัฒนาดีขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - มนร.มีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานมากขึ้น ขณะนี้กำลังก่อสร้างอาคารเรียนต่างๆ ในศูนย์ราชการ - สภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรมองค์กร เน้นการทำงานเหมือนพี่เหมือนน้องแต่คุณภาพระดับมาตรฐาน
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	<ul style="list-style-type: none"> - โครงสร้างทางกายภาพพัฒนามากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ปกติ ยังใช้ชีวิตได้ปกติในมหาวิทยาลัย

2.2.2 สภาพแวดล้อมภายนอกมหาวิทยาลัย

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (รูปธรรม)	สภาพแวดล้อมทางชีวภาพ (นามธรรม)
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพแวดล้อมข้างนอกมหาวิทยาลัยยังคึกคัก มีการนั่งกินน้ำชากันเหมือนเดิม นักศึกษามาทำงานชมรมกลับออกไป ตี 3 ตี 4 - บรรยากาศในเมืองยังไม่ปลอดภัย ยังเกิดเหตุระเบิด แล้วความปลอดภัยอยู่ตรงไหน 	<ul style="list-style-type: none"> - ชาวบ้านไม่ค่อยช่วยเหลืออะไรมหาวิทยาลัย ยกเว้นมหาวิทยาลัยขอความช่วยเหลือ - หน่วยราชการต่างๆ ให้ความร่วมมือดี
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - บริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัยไม่มีปัญหา แต่ในตลาดเกิดเหตุบ่อยอยู่ในมหาวิทยาลัยไม่ค่อยกลัวแต่พอออกไปข้างนอกกลัว - สภาพแวดล้อมข้างนอกกับข้างในเอื้อต่อกัน ทำให้เศรษฐกิจรอบนอกมหาวิทยาลัยเติบโต 	<ul style="list-style-type: none"> - สถานการณ์ที่เกิดขึ้นบนถนนใครถูกยิง ก็ถูกโยงสู่สถานการณ์ความไม่สงบ ปิดคดีง่าย
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - ยังคึกคักอยู่ - ที่ดินบริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัยที่กำลังก่อสร้างมีราคาสูงขึ้น ที่ดินมีค่ามากขึ้น 	-

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (รูปธรรม)	สภาพแวดล้อมทางชีวภาพ (นามธรรม)
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	<ul style="list-style-type: none"> - มีรถทหารในเมืองมากขึ้น - แหล่งท่องเที่ยวต่างๆได้รับผลกระทบ และส่งผลไปถึงจังหวัดสงขลาด้วย 	-

2.3 ความเปลี่ยนแปลง (ด้านดี/ไม่ดี) ความเปลี่ยนแปลงด้านดี/ไม่ดี แยก

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ความเปลี่ยนแปลงด้านดี	ความเปลี่ยนแปลงด้านไม่ดี/ แย่ง
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - มอ.เป็นแหล่งข้อมูลให้หน่วยงานอื่นๆ ที่เขาอยากทราบข้อมูลเกี่ยวกับภาคใต้ เป็นแหล่งศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับภาคใต้ - โครงสร้างพื้นฐานพัฒนาขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - คุณภาพมาตรฐานนักศึกษาต่ำลง
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - การหลอมรวมมหาวิทยาลัยมีข้อดีคือ อาจารย์ที่มีอยู่เดิมมีความรู้ความสามารถอยู่แล้วไม่ต้องรอพัฒนา 	<ul style="list-style-type: none"> - นักศึกษาที่เข้ามาคุณภาพการศึกษาเห็นได้ชัดว่าอ่อน อ่อนอย่างไม่น่าเชื่อ ชนิดที่ว่าเข้ามหาวิทยาลัยได้อย่างไร โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษเห็นได้ชัดเจน - การหลอมรวมมหาวิทยาลัยก็มีข้อเสียที่ไม่เข้าใจรูปแบบการทำงานของแต่ละองค์กร - โนมหาวิทยาลัยมรย.มีความแออัดมากขึ้น การก่อสร้างตึกมากขึ้นที่จอดรถน้อยลง
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดีขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - คุณภาพนักศึกษาต่ำลง

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ความเปลี่ยนแปลงด้านดี	ความเปลี่ยนแปลงด้านไม่ดี/ แย่ง
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	<ul style="list-style-type: none"> - มหาวิทยาลัยดูแลอาจารย์ บุคลากร ดีขึ้น - มอ.มีโครงการพัฒนาต่างๆ มาก ยิ่งขึ้น - การบริการชุมชนบุคลากรมอเป็นที่ ยอมรับมากขึ้น - การพัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยทำให้ อาจารย์รู้มีหน้าที่มากขึ้น วิทยฐานะ ดีขึ้น สวัสดิการต่างๆดีขึ้น จากการ ยกระดับเป็นมหาวิทยาลัย 	<ul style="list-style-type: none"> - สถานการณ์ความไม่สงบทำให้ บทบาทมอ.ซาลง - ระบบความปลอดภัยยังหละหลวม ต้องรักษาความปลอดภัยให้เต็ม ร้อยเปอร์เซ็นต์ - ระดับมหาวิทยาลัยความแข็งแรง ซึ่งดีมีมากขึ้น ความเอื้ออาทรต่อกัน ความช่วยเหลือกันลงต่อยลง

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนามหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1 โอกาสในการพัฒนา (การวิจัย การเรียนการสอน บริการวิชาการและอื่น ๆ)

3.1.1 การวิจัย

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - มีหัวข้อวิจัยวิจัยเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม สถานการณ์ความไม่ สงบ มากยิ่งขึ้น - หัวข้อวิจัยมุ่งไปในแนวทางของการพัฒนาการศึกษา จังหวัด ชายแดนภาคใต้ เป็นโอกาสให้มีหัวข้อวิจัยมากยิ่งขึ้น - งานวิจัยในพื้นที่ทำได้อีกเยอะ
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - การวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์ภาคใต้มีมากขึ้น
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - หัวข้อวิจัยหลากหลายมากขึ้น ทั้งทางด้านสังคมศาสตร์ และด้านการ พัฒนานวัตกรรมต่างๆ
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	<ul style="list-style-type: none"> - มีประเด็นเกี่ยวกับปัญหา 3 จังหวัดทำวิจัยมากขึ้น

3.1.2 การเรียนการสอน

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - การที่นักศึกษาในพื้นที่ส่วนใหญ่มีผลการเรียนต่ำ อาจมองเป็นโอกาสที่อาจารย์จะได้มีความท้าทายในการทำงานมากขึ้น จะต้องทำอย่างไรเพื่อจะพัฒนานักศึกษา สอนนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จบไปสู่สังคม พัฒนาพื้นที่ของเขาต่อไป - การที่เด็กเรียนอ่อนทำให้อาจารย์ได้พัฒนาตนเองในการสอนมากขึ้น เช่น ทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - การที่นักศึกษาเรียนอ่อน มองอีกแง่หนึ่งว่าถ้าสถานการณ์ปกติ เด็กกลุ่มนี้คงไม่มีโอกาสได้เรียนมหาวิทยาลัย นี้อย่างน้อย 4 ปีที่เขาอยู่ในระบบมหาวิทยาลัย อย่างน้อยน่าจะเปลี่ยนแปลงแนวคิด อะไรของเขาได้ ยกฐานะความเป็นอยู่ของตัวเอง ครอบครัว สังคมในอนาคต มองเป็นความท้าทายให้อาจารย์ได้พัฒนานักศึกษาเหล่านี้ให้ผ่านการเรียนรู้กับเรา กลายเป็นคนดีของสังคม ในฐานะความเป็นครูถ้าเรามองจุดนี้ได้ เป็นสิ่งท้าทายความเป็นครูของเราได้ อย่างนี้เรียกว่ามองวิกฤติเป็นโอกาส คนกลุ่มนี้จบออกไปจะสามารถพัฒนาชุมชนของเขาได้ อย่างน้อยครอบครัวของเขาเอง
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	-
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	-

3.1.3 การบริการวิชาการและอื่น ๆ

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	-
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ได้มองว่าสถานการณ์ความไม่สงบเป็นโอกาสแต่อย่างใด กลับมองว่าหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยได้รับผลประโยชน์ ใช้กลไกของรัฐให้ได้ประโยชน์ มองว่ามันเป็นความเห็นแก่ตัวในขณะที่ชาวบ้านเดือนร้อน
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - มนร.หลอมรวมขึ้นมา มีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ขณะนี้มีคณะต่าง ๆ เปิดขึ้นมาโดยเฉพาะคณะแพทยศาสตร์ที่ฝากเรียนที่มอ.หาดใหญ่ คาดว่าอีกไม่นานจะสามารถรับกลับมาเรียนที่ มนร.ได้แล้วนักศึกษาที่จบออกมาจะมีสัญญาว่าต้องทำงานในพื้นที่ 3 จศต.มหาวิทยาลัย จะมีบทบาทในการสร้างบุคลากรทางด้านสาธารณสุขในพื้นที่ได้ดี
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย	<ul style="list-style-type: none"> - การลงพื้นที่บริการชุมชนจะยิ่งเพิ่มคุณค่าให้กับตัวอาจารย์เอง

3.2 สิ่งที่ต้องพัฒนาต่อไป

3.2.1 การพัฒนาอาจารย์

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	-
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - ตอนนี้ขาดแคลนอาจารย์ไม่ค่อยมีคนมาสมัคร คนที่ต้องการความมั่นคงไม่มาสมัคร เช่น ต้องการอาจารย์ที่จบปริญญาโททางด้านบัญชี เปิดมาหลายครั้งแล้วยังไม่มีคนมาสมัคร เพราะไม่มีตำแหน่งข้าราชการ - ไม่ใช่แค่ส่งเรียนต่อโท เอก เท่านั้นแต่ยังรวมถึงการพัฒนางานวิจัย การวิจัยต้องเลือกหัวข้อวิจัยให้เชื่อมโยงท้องถิ่นเข้าสู่สากล ทำวิจัยประเด็นในท้องถิ่น ในมิติชุมชน ใช้ชุมชนเป็นฐานเชื่อมโยงสู่สากล ให้ชุมชนได้ประโยชน์
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	-
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	- จัดสัมมนาทางวิชาการทั้งระดับชาติและนานาชาติ เพื่อกระตุ้นให้อาจารย์ตื่นตัว กระตุ้นการพัฒนาคุณภาพวิชาการมากยิ่งขึ้น

3.2.2 การพัฒนาหลักสูตร

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	-
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องพัฒนาหลักสูตรให้เชื่อมหลักการศาสนาอิสลาม สอดคล้องกับแนวคิดท้องถิ่น อย่างน้อยบูรณาการให้นักศึกษามีทิศทาง มีกรอบคิดได้แนวคิดเรื่องศาสนามาช่วยควบคุมด้านคุณธรรมจริยธรรม อย่างน้อยก็เป็นวิชาเลือกเสรี เช่น วิชาการธนาคารอิสลาม การบริหารธุรกิจ ในอิสลาม เป็นต้น
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - มหาวิทยาลัยต้องมองว่าจะพัฒนาช่วยสถานการณ์ในสามจังหวัดได้อย่างไรบ้างเช่นการเปิดสาขาวิชาที่ตอบสนองต่อชุมชน
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	-

3.2.3 ประเด็นย่อยการพัฒนานักศึกษา

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	-
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	- ควรมีการพัฒนาให้นักศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อกลับไปพัฒนาชุมชน สังคมของเขา
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	- พัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น ให้รู้จักการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	- ส่งเสริมให้นักศึกษาไปร่วมกิจกรรมกับมหาวิทยาลัยอื่นทั้งในและต่างประเทศ

3.2.4 การพัฒนาการบริหารงาน

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	- มนร.ต้องพัฒนาระบบบริหาร ปัญหาเกิดจากระบบบริหารไม่work ใช้ระบบอุปถัมภ์ ไม่ได้คัดสรรจากคนเก่ง คนที่เชี่ยวชาญ ผู้นำค่อนข้างล้มเหลว จะบริหารไปข้างหน้าให้ดีได้อย่างไร ต้องใช้คนให้ถูกงานด้วย จะดึงใครมาทำงานก็ดึงมา ทำให้ระบบรวน
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	-
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	-
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	-

3.2.5 ประเด็นย่อยการพัฒนาด้านอื่น ๆ

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	-
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	- ต้องการความจริงจังในการแก้ปัญหามากกว่านี้ การแก้ปัญหาที่ยั่งยืนคือการพัฒนาการศึกษา แต่เห็นผลไม่ทันตา ต้องใช้ระยะเวลาการศึกษาเป็นหนทางพัฒนาที่ยั่งยืนที่สุด ต้องการให้คนมีการศึกษาดี มีความรู้ รัฐต้องทุ่มเงินลงทุนด้านการศึกษาให้มากกว่านี้
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	-
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	- อยากให้หมอ.รู้เรื่องในพื้นที่นี้อย่างแท้จริง อย่างที่มีอาจารย์นักวิจัยหลายท่านทำจุดนี้อยู่ ทุกคนต้องมองบทบาทของตนเองให้ชัดเจนแล้วสร้างจุดเด่นให้เกิดขึ้น เช่น คณะศึกษาศาสตร์มีหน้าที่ผลิตครู ก็ต้องผลิตครูที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาพื้นที่

4. สภาพความมั่นคงของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.1 สภาพความมั่นคงด้านการทำงาน

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ดี/เฉย ๆ	ไม่ดี
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	- ค่าเสี่ยงภัยมีหรือไม่มีก็ได้ ไม่ได้เป็นประเด็นสำหรับเราคนในพื้นที่ - มีการจูงใจให้ให้ทำวิจัยมากขึ้น - มีการส่งเสริมการศึกษาต่อ	- แต่มีอุปสรรคเรื่องทุนการศึกษาที่ไม่เพียงพอ - เงินเดือนเริ่มต้นน้อย แต่ที่เราทำอยู่เราต้องการประสบการณ์ ไม่ใช่ตัวเงิน - อาจารย์มีน้อย ต้องสอน เราจะไปเรียนต่อก็ไม่ได้ ถ้าเราไปเพื่อนก็ต้องรับภาระ เราจึงยังต้องรับผิดชอบ ยังไปเรียนต่อไม่ได้
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	- เท่าที่ประสบก็ดี เพราะเราก็ได้โอกาสมาพอสมควร ด้วยเหตุนี้ที่คิดว่าเราต้องตอบแทนสังคมบ้าง เป็นเหตุจูงใจให้ยังอยู่ต่อ คิดไว้แล้วว่าข้าราชการก็ไม่หวังร่ำรวยอะไรมาก	- ค่าเสี่ยงภัยได้มาก็ไม่คุ้มกับความเสี่ยง - ครูเป็นผู้สร้างคนแต่รัฐยังมองคนอย่างไม่เป็นธรรม เช่น คนที่เป็นหมอกับครู หมอมีเงินเดือนสูงกว่า ในต่างประเทศเช่น

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ดี/เฉยๆ	ไม่ดี
	<p>- ส่งเสริมการศึกษาต่อทั้งปริญญาโท และปริญญาตรี อาจารย์ที่นี่แต่ก่อนจบปริญญาตรี แต่ตอนนี้เป็นมหาวิทยาลัยต้องปรับตัวเองจบโทกันมากขึ้นและบางส่วนก็ทยอยไปต่อปริญญาเอก ได้ทุนจากสกอ.</p> <p>- ค่าตอบแทนเหมือนที่อื่นแต่เราได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการสอน</p> <p>- ในมหาวิทยาลัยโอกาสในการพัฒนาตนเองมีมากอยู่แล้ว ด้วยบริบทของอาชีพที่ต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ</p>	<p>ประเทศมาเลเซีย รัฐบาลให้ความสำคัญทุกอาชีพเท่าๆ กัน ครูทำงานอย่างทุ่มเท เต็มความสามารถเพราะเขาอยู่ได้โดยไม่ต้องดิ้นรนไปทำอย่างอื่น</p>
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	<p>- ค่าตอบแทนดีกว่าที่อื่น ๆ</p> <p>- มีโอกาสในการพัฒนางาน</p> <p>- ตัวเองอยู่มานานไม่ได้มองถึงค่าตอบแทนแล้ว อยู่ได้</p>	<p>- แต่อาจารย์ไม่มีกำลังใจเอง อาจจะออก ส่วนใหญ่อยากจะออก</p>
	<p>- มนร. บุคลากรมีขวัญกำลังใจดี เพราะส่วนหนึ่งคือการทำสมเด็จ พระเทพฯเสด็จมาพระราชทานปริญญาบัตร เป็นการเสริมขวัญกำลังใจให้อาจารย์บุคลากรได้เป็นอย่างดี</p>	<p>- บุคลากรทำงานหนักต้องทำหน้าที่หลายอย่างเนื่องจากเป็นมหาวิทยาลัยใหม่</p>
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	<p>- ค่าตอบแทนดี</p> <p>- โอกาสในการพัฒนาตนเองมีมาก ส่งเสริมให้ศึกษาต่อตรงสาขา</p> <p>- ส่งเสริมการศึกษาต่อ ไปอบรม สัมมนาต่างๆ คณะพยาบาลมีงบประมาณสำหรับพัฒนาบุคลากร หัวละ 10,000 บาท/คน/ปี และกำลังจะปรับเพิ่มเป็น 15,000 บาท</p>	-

4.2 สภาพความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ดี/เฉยๆ	ไม่ดี
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - ...มียามพักอยู่ใกล้ ๆ อุ้มนใจในระดับหนึ่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - ที่พักอาศัยไม่พอ ลำบากต้องอยู่ห้องพักรอ เป็นห้องเล็ก ๆ แต่มหาวิทยาลัยก็เร่งสร้างอยู่ - ที่พักอาศัยไม่มีกล้องวงจรปิด - ที่พักยังไม่ปลอดภัย เข้าออกได้อิสระ มียามแต่ไม่ค่อยเกิดประโยชน์ ไม่มีกล้องวงจรปิด - บ้านพักอาจารย์บางหลังไม่ได้ตัวเองให้คนนอกอยู่ - ที่พักอยู่นอกเมือง รถตู้ไม่มารับลำบาก - อาจารย์ที่เป็นอัตราจ้างไม่มีสิทธิได้อยู่หอพัก ต้องเช่าอยู่ข้างนอกเอง
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	-	-
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - คนต่างจังหวัดมหาวิทยาลัยมีที่พักให้ 	<ul style="list-style-type: none"> - แพลตที่พักไม่มียามประจำ คนขึ้นได้อิสระ ทางเข้าไม่มีที่ล็อก - เข้าออกได้สะดวก - ...แต่ตอนนี้ที่พักเริ่มไม่เพียงพอ
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	<ul style="list-style-type: none"> - สวัสดิการด้านที่พักดีมาก - ที่พักมีกล้องวงจรปิด 	<ul style="list-style-type: none"> - ที่พักไม่มียาม

4.3 สภาพความมั่นคงด้านสังคมวัฒนธรรม

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ดี/เฉยๆ	ไม่ดี
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - คณะศึกษาศาสตร์มอ.มีนโยบายว่าอาจารย์ควรมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น - มีการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาไปศึกษาความเป็นอยู่ของคนต่างศาสนา และเปลี่ยนประสบการณ์กัน - มีการจัดค่ายไปในพื้นที่ใกล้ๆพานักศึกษาไปดูดิเกฮูลู สร้างเครือข่ายระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัย 	-
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - มนร.เข้มแข็งในกิจกรรมด้านสังคมวัฒนธรรม พยายามรักษาไว้ - ด้วยตัวชีวิตที่มหาวิทยาลัยต้องทำให้บรรลุ บังคับให้มหาวิทยาลัยทำอยู่แล้ว เลยทำให้อยากทำ มันมีผลต่อผลการประเมิน 	<ul style="list-style-type: none"> - ตอนนี้มองว่ามหาวิทยาลัยเป็นสังคมเดี่ยวมาก ไม่ชอบเลยสังคมขณะนี้ คนบ้านเราเป็นคนปิดตัวเอง เรียนรู้ความหลากหลายจากคนอื่นไม่เป็น จบออกไปในพื้นที่อื่นๆ เข้ากับบริบทอื่นๆ ไม่ได้ จะยกมือไหว้ก็ลำบากมือไม้แข็ง เป็นโจทย์สำคัญที่มหาวิทยาลัยจะต้องทำให้เกิดสังคมที่มีความหลากหลาย
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	-	-
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	-	-

4.4 สภาพความมั่นคงด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญ	
	ดี/เฉยๆ	ไม่ดี
อาจารย์ที่ทำงานน้อยกว่า 6 ปี	- ดีในระดับปกติ	
อาจารย์ที่ทำงาน 6-15 ปี	- ก็มีการติดตั้งกล้องวงจรปิด มียามดูแล เวลาอาจารย์เด็อดร้อนก็แจ้งมหาวิทยาลัยได้ - ในมหาวิทยาลัยเป็นเหมือนตลาดวิชาจะไปมีมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างเด็ดขาดไม่ได้ เราเป็นเหมือนพื้นที่เปิดที่ผู้คนเข้ามาหาความรู้ ไม่มีการตรวจบัตร เราเข้าใจว่าสังคมเข้าใจเรา เราต้องใจกว้างก่อน เราต้องวัดใจ เราเป็นที่ให้ความรู้คน ถ้าเราคิดแบบค้าขาย ทหาร มันก็ไม่ใช่	- ไม่ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมรับมือสถานการณ์แต่อาจารย์ต้องสังเกตกันเองช่วยกันดูแล
อาจารย์ ทำงานมากกว่า 15 ปี	- มีตำรวจมาตรวจตราในมหาวิทยาลัยบ้างเป็นครั้งคราว	-
อาจารย์ที่ลาออก โอน ย้าย เกษียณอายุ	-	-

ภาคผนวก 5
หนังสือตอบรับการนำเสนอผลงานวิจัย

ศธ 0521.1.08/ 1114

คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตู้ ปณ. 5 ต.คอหงส์

อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

3 พฤศจิกายน 2552

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาการเข้าร่วมนำเสนอบทความ

เรียน คุณอาชัน ดงนะเต็ง

ตามที่คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร่วมกับเครือข่ายรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ภาคใต้ และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จะจัดโครงการการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 10 ประจำปี พ.ศ.2552 เรื่อง "ความขัดแย้งและทางออกของการเมืองไทย" ในวันอังคารและพุธที่ 1-2 ธันวาคม 2552 ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติเฉลิมพระเกียรติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีในการประมวลองค์ความรู้ทางวิชาการให้กับนักวิชาการในสาขาทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ตลอดจนการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการสมัยใหม่ในสาขาดังกล่าว โดยท่านได้ส่งบทความวิจัยเรื่อง ความมั่นคงของมนุษย์ ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ : กรณีศึกษาอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้าร่วมการนำเสนอในครั้งนี้ด้วยนั้น

บัดนี้ทางคณะกรรมการจัดการประชุมวิชาการ ฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าบทความของท่านมีคุณภาพสามารถนำเสนอในการประชุมวิชาการ ฯ ครั้งนี้ได้ โดยหากท่านได้เข้าร่วมนำเสนอแบบบรรยาย (Oral Presentation) และแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ทางโครงการฯ จะนำบทความวิจัยของท่านตีพิมพ์ในรายงานการประชุมวิชาการ (Proceeding) ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการดังกล่าว จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ชัยเจริญวัฒน์)

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ฝ่ายประสานงานการประชุมฯ

โทร.0-7428-7970 โทรสาร 0-7421-2818

E-mail : info@southpspa.org

ภาคผนวก 6
หนังสือขอบคุณการนำเสนอผลงานวิจัย

ที่ ศธ 0521.1.08 / 1364

คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตู้ ปณ 5 ต.คอหงส์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

๙๑ ธันวาคม 2552

เรื่อง ขอบขอบคุณ
เรียน คุณอาชัณ ดงนะเต็ง

ตามที่ คณะวิทยาการจัดการและคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร่วมกับ สมาคมรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ภาคใต้ เป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุมวิชาการ รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 10 (พ.ศ.2552) ระหว่างวันอังคารและพุธที่ 1-2 ธันวาคม 2552 ภายใต้หัวข้อ "ความขัดแย้งและทางออกของการเมืองไทย" ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา นั้น

คณะวิทยาการจัดการและคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากท่านในการนำเสนอบทความเรื่อง "ความมั่นคงของมนุษย์ ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ : กรณีศึกษาอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้" คณะฯ ใคร่ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านอีกในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.บุษบง ชัยเจริญวัฒน์)

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล	นายอาชัน ดงนะเต็ง	
รหัสประจำตัวนักศึกษา	4910521583	
วุฒิการศึกษา		
วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2547

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

นักวิชาการอุดมศึกษา หน่วยส่งเสริมการวิจัย งานหลักสูตรและพัฒนาคณาจารย์
กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

อาชัน ดงนะเต็ง. 2552. “ความมั่นคงของมนุษย์ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ :
กรณีศึกษาอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”, ในการประชุมวิชาการ
รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 10 (พ.ศ.2552) 1-2 ธันวาคม 2552
ศูนย์ประชุมนานาชาติเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. หน้า 185. สงขลา :
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.